AHMED BÂDÎ DÎVÂNI
(METİN-İNCELEME)

Hazırlayan: Özgür OKMAK

Danışman: Prof. Dr. Süreyya A. BEYZADEOĞLU

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı için Öngördüğü YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak hazırlanmıştır.

Trakya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ocak, 2008

ÖN SÖZ

Edebiyat eserleri bir milletin yaşayışına, inançlarına, gelenek ve göreneklerine, kültür seviyesine, uluslar arası ilişkilerine ışık tutan çok önemli malzemelerdir. Başlangıcından günümüze kadar Türk Edebiyatı çok zengin bir malzemeye sahiptir. Altı yüzyıl dünyaya hükmetmiş Osmanlı Devleti bünyesinde filizlenip gelişen Dîvân Edebiyatının yeri ve önemi büyüktür. Bu edebiyatın ürünleri de atalarımızın siyasal ve sosyal yaşantılarına ışık tutan, duygu ve düşüncelerini terennüm eden kısacası geçmişini hemen hemen her yönüyle aydınlatmada yardımcı olan önemli kaynaklardır.

Ne yazık ki günümüzde yazma eserlerin bulunduğu kütüphanelerin karanlık ve tozlu raflarında gün ışığına çıkmayı bekleyen birçok divan bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Dîvân Edebiyatının son ürünlerinin verildiği 19. yüzyılda yaşamış Ahmed Bâdî'nin kendi el yazısıyla müsvedde olarak bıraktığı daha önce hiç yayınlanmamış olan Divanı'dır.

Biz bu çalışmamızda önce Ahmed Bâdî Dîvânı'nın transkripsiyonlu metin tespitini, ardından da Dîvân'ın şekil ve muhteva incelemesini yaptık.

Ahmed Bādī'nin; Rācih ve Bādī olmak üzere iki ayrı mahlas kullandığı Divan'ında 113 tārīh, 169 gazel, biri nā-tamām olmak üzere 10 kaside, 8 tahmis, 2 müseddes, 6 şarkı, 3 tesdis, 1 lugaz, 18 müfred, 34 kıtᶜa, 9 muᶜammā, 21 matla, 3 muhammes, 2 muᶜaşşer yer almaktadır. Klāsik divan tertibine tam olarak uyulmadığı görülen Dīvān'da toplam şiir sayısı göze alındığında tārīhlerin fazlalığı ayrı bir önem arz etmektedir. Yazı okunaklıdır; ancak sayfaların kenarları da kullanıldığı ve zannımızca temize çekileceği düşünüldüğü için sayfalarda bir sıkışıklık görülmektedir.

Milli kültürümüzün bir parçası olan bu eseri hem gün ışığına çıkarmak hem de edebiyat dünyasına tanıtmak amacıyla yüksek lisans tezi olarak hazırlarken; eserin, sadece tereddütte kalınan, okuma ve anlamada zorluk çekilen bölümlerinde değil; tamamının okunmasında ve kontrol edilmesinde değerli vakitlerini ayırarak hiçbir yardımı esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Süreyya Ali Beyzadeoğlu'na, Yrd. Doç. Dr. Müberra Gürgendereli'ye, çalışmamızın yazımında büyük yardımlarını gördüğüm Bülent Hünerli'ye ve çalışmamız esnasında maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen aileme teşekkürü borç bilirim.

Özgür OKMAK
Edirne, 2008

Tezin adı: Ahmed Bâdî Dîvâni (Metin-İnceleme)
Hazırlayan: Özgür OKMAK

ÖZET

Yapılan bu çalışma, Ahmed Bādī Divanı'nın transkripsiyonlu metin tespitini ve incelemesini temel almaktadır. Çalışma; "*Giriş*", "*Divanın Transkripsiyonlu Tespiti*", "*Sonuç*", "*Kaynakça*", "*Orijinal Nüshanın Tıpkı Basımı*" kısımlarından oluşmaktadır. Çalışmanın "*Giriş*" bölümünde Ahmed Bādī'nin hayatı, edebi şahsiyeti, eserleri hakkında bilgiler verilerek divanın şekil ve muhteva incelemesi yapılmış, devamında divanın transkripsiyonlu metin tespitinde izlenen yol belirtilmiştir. Divanın transkripsiyonlu tespitinden sonra "*Sonuç*" kısmında divanın şekil ve muhtevası, Ahmed Bādī'nin edebi şahsiyeti hakkında kısaca bilgi verilmiştir. "*Kaynakça*" kısmında ise çalışmada yararlanılan eserlerin künyeleri yer almaktadır. Çalışmamızın son kısmını da eserin tıpkı basımı oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Bādī, Edirne, Divanlar, Aruz Vezni, Tārīh

Name of Thesis: Ahmed Badi's Divan (Text Examine)
Prepared by: Özgür OKMAK

ABSTRACT

This study, which is done to determine and examine the transcription text, is based on (focused) Ahmed Badi's Divan.

This study consists of "*Introduction*", "*Definition Of The Divan With Transcription*", "*Result*", "*Conclusion*", "*Sources*" and "*The Original Published Copy*"

In the section of the study, information is given about Ahmed Badi's life, his literary aspect, and his literary works and it is examined about the type and contents of his Divan, following this information, the way (direction) is determined of the transcription text.

After giving the determination of the transcription text, in the section of conclusion, information is shortly given about the type and contents of the Divan and it is also given about his literary personality (aspects).

In the section of the "*Sources*" names of the works, from which I got information, are given. In the and, it is told about the original published of the copy.

Key Words: Ahmed Badi, Edirne, Divans, prosody written metrical, History.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

Bu çalışmamızda, altı yüz yıllık Osmanlı Devleti bünyesinde doğup gelişen, milli kültürümüz içerisinde çok önemli bir yere sahip olan, geçmişimize kendi kuralları çerçevesinde ışık tutan Dīvân Edebiyatımızın 19. yüzyıldaki son temsilcilerinden olan Ahmed Bâdī'nin kendi el yazısıyla yazıp müsvedde olarak bıraktığı Dīvânı'nı transkripsiyonlu olarak günümüz Türkçesine aktardık.

Yaşadığı dönem itibarıyla – Tanzimat Dönemi – çağdaşı olan şairlerden etkilenmeyip Dīvân Edebiyatını devam ettiren Ahmed Bâdī'nin hacim olarak büyük dîvânlar kategorisine alabileceğimiz Dīvânı, içerik olarak tarihlerin, atasözü ve deyimlerin çokluğu bakımından ayrı bir önem arz etmektedir.

Ahmed Bâdī'nin araştırmacılığının yanında şairliğinin de ispatı olan Dīvânı üzerindeki çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Ahmed Bâdī'nin hayatı, edebī şahsiyeti,eserleri, Dīvân'ın şekil ve muhteva açısından değerlendirilmesi, Dīvân metninin tespitinde genel olarak izlenen yol ikinci bölüm ise, Dīvân metninin transkripsiyonlu tespitinden oluşmaktadır.

BÖLÜM I

PROBLEM: Edebiyat eserleri bir milletin yaşayışına, inançlarına, gelenek ve göreneklerine, kültür seviyesine, uluslar arası ilişkilerine ışık tutan çok önemli malzemelerdir. Başlangıcından günümüze kadar Türk Edebiyatı çok zengin bir malzemeye sahiptir. Altı yüzyıl dünyaya hükmetmiş Osmanlı Devleti bünyesinde filizlenip gelişen Dîvân Edebiyatının yeri ve önemi yadsınamayacak derecede büyüktür. Dîvân Edebiyatı eserleri de atalarımızın siyasal ve sosyal yaşantılarına ışık tutan, duygu ve düşüncelerini terennüm eden kısacası geçmişini hemen hemen her yönüyle aydınlatmada yardımcı olan önemli kaynaklardır.

Geçmişini bilmeyen, özümsemeyen bir milletin geleceğine umutla bakmak imkansızdır. Bu nedenle gelecek nesillerin bu edebiyattan mahrum yetişmeleri düşünülemez. Her şeyiyle bizim olan divan şiirimizi tanımak, kültürümüzü özümsemek en önemli görevimizdir.

Altı yüzyıllık divan şiirinin temelini şairlerin ortaya koydukları divanlar oluşturur. Ne yazık ki günümüzde kütüphanelerin karanlık ve tozlu raflarında gün ışığına çıkmayı bekleyen birçok divan bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Dîvân Edebiyatının son ürünlerinin verildiği 19. yüzyılda yaşamış Ahmed Bâdî'nin kendi el yazısıyla müsvedde olarak yazdığı Divanı'dır.

Ahmed Bâdî 21 Eylül 1839'da Edirne'de doğmuş, iyi bir öğrenim görmüş, Arapça ve Farsça okumuş, devrin ünlü hattatlarından icazet almış önemli bir şahsiyettir. 25 yaşında devlet hizmetine girmiş maliyeci olarak kırk dört yıl Edirne, Bosna, Kastamonu, Trabzon, Konya, Bursa gibi değişik yerlerde görev yapmıştır. Ahmed Bâdî emekli oluncaya kadar başarılı bir memuriyet hayatı geçirmiş iki defa devlet nişanıyla taltif edilmiştir. Ahmed Bâdî resmi görevi dışındaki zamanlarında kendini araştırmaya adamıştır. Tarih ve edebiyatı bir milletin varoluşunun temel taşları olarak niteleyen Ahmed Bâdî bu alanlarda önemli eserler yazmıştır. Edirne tarihini yazdığı "Riyâz-ı Belde-i Edirne" ile mensur ve manzum atasözlerini derlediği "Armağan" adlı eserler onun önemli eserleridir. Bu eserlerinin yanında şairlik kimliğini de ispatladığı

kendi el yazısıyla müsvedde olarak bıraktığı Edime İl Halk Kütüphanesinde T.Y. 2302 numarada kayıtlı Dîvânı vardır.

Milli kültürümüzün ve edebiyatımızın bir parçası olan bu eseri hem gün ışığına çıkarmak hem de edebiyat dünyasına tanıtmak amacıyla tez çalışması olarak incelemeye karar verdim.

AMAÇ: Tezimin seçilmesindeki öncelikli amaç Dîvân Edebiyatının son demlerinde yazılmış olan bu eseri edebiyat dünyasına sunmak ve eserden yola çıkarak şairin, şiirlerinin muhteva ve şekil özelliklerini, şiirlerinde görülen diğer önemli özelliklerini ve şairin içinde bulunduğu dönemin onun duygu ve düşünce hayatına etkilerini tespit etmektir.

SAYILTILAR: Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlılardan hareket edilecektir:

l) Problem kısmında da belirtildiği gibi divan şiirinin dolayısıyla bu şiirlerin yer aldığı divanlar edebiyatımızda ve milli kültürümüzde önemli bir yere sahiptir. Dîvânlar yazıldıktan devrin sosyal ve siyasal gelişmelerinin de etkisiyle şairlerin iç dünyalarında tezahür eden duygu, düşünce ve hayallerin feneri olan çok değerli eserlerdir. Ahmed Bâdî'nin Dîvânı da bu kıymetlerden birisidir.

2) Dîvânların milli birlik ve bütünlüğümüzü oluşturan kültürümüzün, bir parçası oldukları unutulmamalıdır.

3) Edebiyat alanında yapılacak dîvân metni incelemesi çalışmaları hem Dîvân Edebiyatımız hem de milli kültürümüzün bir parçasının daha aydınlanması açısından mühim bir yere sahiptir. Tezin hazırlanmasında bu durumlar göz önünde bulundurulacaktır.

SINIRLILIKLAR: Araştırmadaki çalışma alanını Dîvân'daki bütün şiirler teşkil edecektir.

TANIMLAR:

Gazel: Klasik şark şiirinin en mühim ve en çok kullanılmış olan nazım şeklidir. Araplardan Acemlere onlardan da Türklere geçmiştir.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Kaside: On beş beyitten aşağı olmamak, bütün beyitlerin ikinci mısraları en başta bulunan mısra ile kafiyeli bulunmak ve daha çok büyükleri övmek üzere yazılan nazım.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Tarih: "ebced" hesabıyla düşürülen tarih.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Tahmis: Bir şiirin her beytinin üstüne üç mısra katarak her beyti beş mısrâa çıkarma.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Müseddes: Her kıt'asında altı mısra bulunur. İlk kıt'anın mısraları aralarında kafiyeli olup, diğer kıt'alarda ise ilk dört mısra aralarında, son ikisi ise ilk kıt'a ile kafiyelidir.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Tesdis: Bir şiirin beyitlerine aynı vezin ve kafiyede dörder mısra katarak her beytin altı mısrâa çıkarılması.

Lugaz: Manzum bilmece, eski divanların çoğunda bulunan ve halk dilinde hece vezni ile yazılmış olan bilmece.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Beyt: Aynı vezinde iki mısradan ibaret söz.(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Vezin: Nazmın belirli kalıplarından her biri, nazmın ahenginin ölçüsü. (Ferit Devellioğlu, Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat)

Atasözleri: Atasözleri, eskiden sav, mesel(emsâl), darb-ı mesel(çokluğu durûb-ı emsal) tabir diye adlandırılan konuşma dilinde ve manzum, mensur yazı dilinde yaşayan hikmet dolu, nasihat dolu eğitici, öğretici özelliklere sahip veciz sözlerdir.(Süreyya Beyzadeoğlu, Durûb-ı Emsâl-i Osmaniye)

BÖLÜM II

YÖNTEM:

ARAŞTIRMA MODELİ:

Metin; okuma, tarama ve karşılaştırma modelindedir.

EVREN VE ÖRNEKLEM:

Araştırmada dîvân incelemesi yapılmamış bütün eserler genel evrendir. Tümüyle genel evrene ulaşmanın imkansızlığı nedeniyle çalışma evreni 19.yüzyıldan Ahmed Badî'nin Dîvânı ile sınırlandırılacaktır. Yaptığımız ön araştırmalar neticesinde örnek(model)oluşturabilecek eserler:

*Beyzadeoğlu, S. A. –Gürgendereli , M .-Günây, F. :(2004): Ahmed Bâdî, Armağan, Harward Üniversitesi Yayınları

*Gürgendereli, M.: (2002): Hasan Ziyâ'î Hayatı, Eserleri, Sanatı ve Dîvânı (İnceleme-Metin)

*Küçük, S.: (1994): Bâki Dîvânı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları No:601

*Kılıç, F.: (2000): Şâhî Hayatı ve Dîvânı, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, No:2386

*Aydemir,Y.:(2000): Behiştî Dîvânı, Ankara, MEB Yayınları No:3298

*Mermer, A.: (1991): Mezâkî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı:87

VERİLERİN TOPLANMASI:

Ahmed Bâdî Dîvânı'nın önce transkripsiyonlu metin okuması yapılacaktır. Ardından şair ve eserleri hakkında çeşitli kaynaklardan bilgiler derlenecektir. Dîvân incelemesi yapılarak şiirlerin şekil özellikleri, muhteva özellikleri, şiirlerinde görülen diğer önemli özelliklerle şiirlerde yer alan atasözleri ve deyimler tespit edilmeye çalışılacaktır. Ardından eserin dil ve üslup özellikleri belirlenmeye çalışılacaktır.

I. BÖLÜM

AHMED BĀDĪ'NİN HAYATI, EDEBĪ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ

A.HAYATI: Ahmed Bādī'nin - Prof. Dr. Süreyya Ali Beyzadeoğlu tarafından araştırılarak ortaya çıkarılan "Armağan"[1] adlı çalışmada - hayatı ve eserleri hakkında geniş bilgi verildiği için çalışmamızda bu konuya kısa bilgi vermeyi uygun gördük.

Ahmed Bādī 12 Recep 1255 (21 Eylül 1839)da Edirne'de doğmuş, devrin medreselerinde özel dersler almış, Arapça ve Farsça okumuştur.25 yaşında devlet hizmetine girmiş maliyeci olarak kırk dört yıl Edirne, Bosna, Kastamonu, Trabzon, Konya, Bursa gibi değişik yerlerde görev yapmıştır. Bādī Konya'dan becayişle 1318(1901)de Bursa vergi müdürlüğüne atanır. Emekli oluncaya kadar başarılı bir memurluk hayatı geçiren Ahmed Bādī iki defa devlet nişanıyla taltif edilmiştir. Vergi müdürlüğü yaptığı son görev yeri olan Bursa'da 1314(1907)'te kendi isteğiyle emekliye ayrılır. Emekliliğinden sonra rahatsızlanır ve tedavi için getirildiği İstanbul'da 1325(1908)de vefat eder.

B.EDEBĪ ŞAHSİYETİ: 19.yy Dīvān Edebiyatı'nın son temsilcilerinden olan Ahmed Bādī, Dīvān'ında her harften şiir söylediğini, şairin şöhretini divanının ortaya koyacağını sözlerinin tatlı olduğunu ve şiir memleketinin sultanı olduğunu söylemektedir:

Ay ḳaşuñ vaṣfın ḳılduḳça Rāciḥ eyledi
Tā elifden yāya dek tertīb-i dīvān işte gör(88,DK-4/6)

Rāciḥā ṭurma hemān vaṣf-ı ruḫ-ı cānān it
Şāʿirüñ nāmını cemʿiyet-i dīvān buyurur(88,DK-6/5)

---

[1] Süreyya Ali Beyzadeoğlu, 2004, Armağan , Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü: s. XVII-XXIV.

Leb-i laᶜl-i şekerbāruñ emelden Rāciḥā yārüñ
Ḥalāvetlik o demden ḳaldı tā şīrīn zebānumda(107/7)

Ḳalᶜa-i naẓma metānet virse ṭañ mı rabtiyā
Kişver-i eşᶜāra elbet Bādiyā sulṭāndur(86,DK-6/7)

Bādī şiirlerini rindāne bir edayla söylemiştir; tasavvufi unsurlara çokça yer vermemiştir:

Geldi bahār oldı müzeyyen çü bāġ u rāġ
Sāḳī piyāle al eline gel ayaġ ayaġ(95/15)

Yel gibi meygededen çaldı ayaġum zāhid
O zamāndan beri Rāciḥ şu dizimde bir sızı var (88,DK-3/6)

Bādī, dīvān şiirinde önemli bir yer tutan sevgili ve onun özelliklerini gazellerinde dikkatle işlemeye çalışmıştır.

Bādī'nin kasīde ve tārīhlerine nazaran dili daha sadedir. Matla ve makta beytini aldığımız gazeli buna bir örnektir:

Mirāt-ı ruḫında naẓar itdüm kederüñ yoḳ
Cānum gibi sevdüm seni cānā ḫaberüñ yoḳ

Necmüñ bu gice baḫtına kes düşdi felekten
Gün görmedügüñ söyleme Rāciḥ kaderüñ yoḳ (96/16, 97/1)

Dīvānda tespit ettiğimiz yüz atasözü ve deyim bu çaptaki bir dīvān için önemli bir sayıdır. Buradan da anlıyoruz ki Bādī halktan, gündelik ve sosyal hayattan, uzak kalmamıştır.

C. ESERLERİ: Ahmed Bādī memuriyetliğinden arta kalan zamanlarda kendini araştırmaya, tarihe edebiyata ve ilme adamış ve bu alanda önem derecesi yüksek eserlere imza atmış mühim bir şahsiyettir. Onun Edirne tarihini anlattığı üç ciltlik "Riyāz-ı Belde-i Edirne" 5675 mensur ve 5106 manzum atasözü ve deyim ihtiva eden "Armağan", matemetikle ilgili "Tevzīhü'l-Ebvāb Alā Teshīl'il-Hisāb", mevcut kaynaklarda, Farsçadan Türkçeye, Türkçeden Farsçaya mastarları anlatan "Mesādir-i Lisān-ı Farisī" adlı eserinin yanında şairliğini de ispatladığı –çalışma konumuz olan- divanı vardır.

1. Riyāz-ı Belde-i Edirne[2]: Müsveddesi 3 cilt hālinde Edirne İl Halk Kütüphanesi , T.Y. 2315 numarada kayıtlı bulunan bu eserin temize çekilmişi İstanbul Bayezit Devlet Kütüphanesi'nde 3 cilt halinde , T.Y. 10391 numarada kayıtlıdır. Ölçüleri 340x222, 228x150 mm 31 satırdır. Yazı çeşidi rik'adır. 1. cilt 600; 2. cilt 600, 3. cilt 278 sayfadır. Yazar 1. cildin 477-526, 2. cildin 341-408 sayfalarını Çırpanlı Necip Efendi'ye yazdırarak karşılaştırmasını yapmıştır. 1478 sayfalık bu büyük eseri Ahmed Bādī 17. yy tarahçilerinden Edirneli Abdurrahman Hibrī Efendi'nin1351-1633 yılları arasındaki Edirne'yi anlatan Enisü'l Müsāmirīn adlı tārīhini, yer yer tashih yer yer de tamamlayarak 1633-1900 yılları arasındaki 267 yıllık tārīhi de ilvāve etmek suretiyle yazmıştır.

2. Armağan[3]**:** 5675 mensur 5106 manzum atasözü ve deyim ihtiva eden bu eser, sahasındaki eserlerin en hacimlisi olması bakımından büyük önem taşımaktadır. Eser Edirne İl Halk Kütüphanesi'nde T.Y. 2304 numarada kayıtlıdır. Ölçüleri 280x175, 220x1250 mm, 297 sayfa ve 27 satırdır. Sırtı meşin, üzeri bez kaplı, adi ciltli, müellif hattıyla müsveddedir. Yazı çeşidi rik'adır. Cem Dilçin Nüshası: Bizzat müellifi tarafından mı yoksa bir müstensih tarafından mı kaleme alındığı belli olmayan bir nüsha da Cem Dilçin'in özel kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu nüsha 2 cilt halinde 621 sayfa olarak düzenlenmiştir. Eserin sayfa ve yazı boyutları 33x21, 24x17 cm'dir. Eserde, orijinal metinde yer alan 2 beyit bu nüshaya alınmamıştır. Buna karşılık orijinal nüshada bulunmayan 13

[2] Beyzadeoğlu v.d., 2004: XX.
[3] Beyzadeoğlu v.d., 2004: XXI.

atasözü ve 2 beyit yer almaktadır. Ayrıca eserin ikinci cildinde indeks gibi bir bölüme de yer verilmiştir.

3.Tavzīhü'l-Ebvāb ᶜAlā Teshīli'l-Hisāb[4]: Edirne İl Halk Kütüphanesi, T.Y. 2309 numarada kayıtlı bulunan bu eserin ölçüleri, 260x170, 200x145 mm, 186 yaprak, 22 satırdır. Yazı çeşidi rik'adır. Eser bir matematik kitabıdır. Bâdî, rakamlardan başlayarak, dört işlemi anlatmış, problemler yazarak çözümlerini yapmıştır.

4.Divan[5]**:** Aynı zamanda üzerinde yüksek lisans tezi olarak çalıştığımız eser; Edirne İl Halk Kütüphanesi'nde T.Y. 2302 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Dīvān'ın ölçüleri 260x180-170x110 mm ,65 yk ,21 satırdır. Eser Ahmed Bādī tarafından kaleme alınmış ve müsvedde olarak bırakılmıştır.Yazı çeşidi rik'adır. Dīvān'da gazeller dışındaki şiirler bir sıra gözetilmeden yazılmıştır.Eserin başta ve sonda toplam 15 sayfası boştur.

Ayrıca Bādī'nin Farsçadan Türkçeye, Türkçeden Farsçaya mastarları anlatan Mesādir-i Lisān-ı Farisī adlı eseri mevcut kaynaklarda bahsedilmekteyse de bu eser bulunamamıştır.

[4] Beyzadeoğlu v.d., 2004: XXIV.
[5] Beyzadeoğlu v.d., XXII.

D) DİVAN'IN ŞEKİL VE MUHTEVA AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ:

Yapmış olduğumuz çalışma neticesinde divan metnini şekil ve muhteva özellikleri bakımından şu şekilde tasnif edebiliriz:

D.I. Şekil özellikleri:

D.I.a. Nazım şekilleri:

Dīvān'da 113 tārīh, 169 gazel, biri tamamlanmamış 10 kasīde, 48 tahmis, 2 müseddes, 6 şarkı, 3 tesdīs, 1 lugaz, 18 müfred, 34 kıt'a, 9 muammā, 21 matlā, 3 muhammes, 2 muaşşer bulunmaktadır.

D.I.b. Vezin:

Ahmed Bādī'nin Dīvān'da kullandığı –alfabetik sırayla vereceğimiz- vezinler şunlardır:

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

(35/10) (35/17) (36/3) (36/10) (36/19) (60/15) (64/7) (64/18) (116/3) (43/13)

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

(5/2) (5/12) (6/7) (10/1) (12/7) (30/11) (31/10) (34/6) (40/8) (40/13) (41/1) (42/7) (42, DK-1) (43/1) (44/2) (44/8) (44/14) (44/14) (45/8) (45/14) (46/2) (46/8) (46/14) (47/1) (47/7) (47/13) (48/13) (53/1) (53/7) (53/13) (53, DK-1) (54/1) (55/3) (57/1) (57/12) (58/4) (58/9) (59/6) (59/12) (59/17) (62/2) (62/5) (61, DK-1) (62/17) (63/18) (64/16) (65/4) (65/10) (65/18) (66/11) (67/1) (67, DK-1) (68/1) (69/2) (69/18) (76/5) (76/17) (79/4) (79/9) (79, DK-1) (80, DK-2) (81/15) (82/4) (82, DK-2) (83/4) (83, DK-1) (84/4) (87/7) (85, DK-1) (86, DK-6) (87, DK-1) (88, DK-4) (89/11) (89, DK-1) (90/1) (90/11) (90, DK-3) (91/4) (91/18) (91, DK-2) (92/5) (93/1) (93/7) (94/6) (94/12) (94, DK-1) (94, DK-2) (95/6) (97/2) (97/8) (98, DK-1) (99/4) (100/7) (103/11) (105/8) (107, DK-1) (107, DK-2) (108/17) (110/12) (110/17) (111/15) (112/10) (113/17) (114/5) (115/7) (116/1) (116/5) 119/3) (120/1) (125/9) (125/11) (126/1) (126/5) (126/7) (127/1) (127/6) (127/7) (127/12) (127/15) (128/1) (128/2) (128/8) (128/14) (87, DK-2)

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

(6/1) (52/17) (116/11) (116/3) (128/9)

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

(5/3) (15/8) (17/4) (19/4) (22/8) (25/6) (26/13) (43/6) (43/11) (49/1) (49/7) (49/13) (55/11) (58/14) (59/1) (60/4) (61/3) (63/5) (66/3) (70/13) (73/2) (73/16) (79/1) (80/12) (80/17) (81/4) (83/16) (87/15) (86, DK-4) (86, DK-5) (88/18) (88, DK-3) (88, DK-6) (89, DK-2) (90, DK-2) (92/10) (95/18) (96/2) (96/8) (97/16) (98/17) (100/12) (101/6) (101, DK-3) (102, DK-1) (103/16) (103, DK-1) (103, DK-2) (104, DK-2) (104/11) (105/3) (105, DK-1) (106/1) (106/6) (108/1) (108/5) (108, DK-1) (108, DK-4) (112/5) (115/1) (115/11) (116/9) (120/4) (125/1) (125/3) (125/7) (126/8) (126/10) (127/5) (127/11) (127/14) (128/3) (128/4)

Feʿilātün Mefāᶜilün Feʿilün

(4/1) (126/12)

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilatün

(7/6)

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

(6/15) (7/13) (20/7) (37/5) (37/11) (37/14) (37/17) (38/1) ((55/16) (65/12) (80/1) (82, DK-1) (85, DK-3) (90, DK-1) (90, DK-4) (100, DK-1) (101, DK-2) (120/15) (127/13)

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Feᶜūlün

(35/1) (55/7) (61, DK-2) (64/12) (64/14) (85/4) (104, DK-1)

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

(2/1) (43/15) (52/15) (54/17) (57/17) (63/9) (64/10) (126/5)

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

(3/11)

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

(3/1) (3/15) (3/16) (4/10) (13/18) (21/8) (25/19) (28/12) (29/16) (39/2) (41/8) (42/13) (45/2)

Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün

(1/1) (118/1) (48/1) (48/7) (50/1) (50/7) (56/4) (56/11) (61/9) (61/15) (64/5) (67/6) (67/11) (81, DK-1) (83/10) (84, DK-1) (85/10) (86/11) (86/16) (85, DK-2) (86, DK-7) (87, DK-7) (88/8) (88, DK-5) (89/9) (89, DK-3) (90/6) (90/17) (91/11) (91, DK-1) (93/12) (97, DK-1) (100, DK-2) (101/1) (101, DK-1) (102/10) (103/5) (104/5) (104/16) (104, DK-3) (104, DK-4) (105, DK-2) (105, DK-2) (105, DK-3) (106/12) (106, DK-1) (106, DK-2) (107/1) (107/8) (107/13) (108/12) (108, DK-2) (108, DK-3) (109/11) (109/16) (110/5) (111/9) (113/7) (115/13) (116/7) (120/17) (125/5) (125/13) (126/11) (127/2) (127/3) (127/10) (129/2

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

(23/10) (54/5) (84/10) (84/16) (86/6) (95/14) (98/12) (99, DK-2) (100, DK-4) (101/17) (102/17) (112/15) (113/12) (114/11) (119/1) (119/3) (120/5) (120/10) (120/13) (121/1) (121/4 (121/6) (121/8) (121/10) (121/12) (121/14) (122/2) (122/4) 122/6) (122/8) (122/10) (122/12) (123/1) (123/3) (123/5) (123/7) (124/2) (124/4) (124/6) (125/15) (126/4) (126/9) (127/4) (127/10) (128/10) (128/11)

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

(4/14) (32/8) (41/15) (42/2) (56/9) (82/9) (82/15) (88/13) (94/18) (96/16) (98, DK-2) (99/14) (100/2) (99, DK-1) (100, DK-3) (101/12) (102, DK-2) (102/4) (111/4) (126/2)

Mefʿūlü Mefāʿīlün Mefʿūlü Mefāʿīlün

(8/2)

D.II. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

D.II.a. Şahıs İsimleri

Yaptığımız çalışma neticesinde divan'da yer alan, aynı zamanda birçoğu Ahmet Badî'nin yakın dostu olan şahıslar şunlardır:

Abdurrahman (61, DK-1/2)
Abdülaziz (52/16) (54/6) (56/12)
Abdülaziz (61/1)
Abdülaziz Han (50/2)
Abdülaziz Han (62/18) (63/8) (63/10)
Abdülaziz Han (62/6)
Abdülhamid Han (2/2)
Abdülhamid Han (3/2)
Abdülhamid Han (5/13)
Abdülhamid Han (6/2)
Abdülhamid Han (64/6) (64/8) (64/11) (64/13) (64/15) (64/17) (65/5) (65/9) (66/12) (66/20)
Abdülhamid Han-ı Sani (64/5)
Abdürrahim (54/2)
Abdülaziz Han (50/9)
Abide (6/11)
Adem (36/18)
Afife (6/11)
Ahmed (115/7)
Ahmed (6/8)
Ahmed Efendi (53, DK-1/1) (53, DK-1/3)
Ahmed Paşa (6/7)
Ahmed Tevfik Efendi (59/7)
Ali Avni Efendi (61/14)
Ali Beg (41/9)
Ali Efendi (39/11)
Ali ibn-i Muhammed (48/14)
Ali Muhammed Efendi (59/2)
Ali Raşid Efendi (67/11) (67/13)
Amine Hanım (61/16) (62/1)
Amine Hatun (46/15)
Arif (45/13)
Arif (54/18)
Arif (60/14)
Arif Efendi (45/9)
Arif Efendi (60/10)
Asım Paşa (61/4)
Avni Efendi (61/9)
Ayaşlı-zade Esad Muhlis Paşa (37/5)
Bedirhan Beg (43/1)

D.II.b. Yer İsimleri

Divan'da yer alan ve Ahmed Bâdî'nin de birçoğunda çeşitli vesilelerle bulunduğu, birçoğunu bildiği yerler şunlardır:

Ahi Çelebi Kazası (5/3)
Aksaray (2/1) (2/5)
Babaeski(66/11)
Bosna (10/1) (62/5) (63/13) (73/16)
Burusa (5/12) (118/1)
Çayırbağı (3/1) (3/5)
Çukurçayır (108, DK 4/5)
Edirne (6/15) (7/8) (7/15) (8/2) (8/3) (12/7) (13/3) (13/18) (14/17) (17/4) (18/10) (19/9) (21/5) (22/1) (23/2) (41/9) (43/16) (48/3) (50/1) (50/2) (50/19) (51/6) (51/16) (54/5) (55/7) (56/4) (59/7) (61/4) (61/10) (65/19) (66/16) (67/6) (82, DK 2/1) (82,DK- 2/7) (128/12) (128/13) (129/1) (1/1)
Felibe (22/19)
Hasköy (40/8)
Havsa (41/2)
Hayrabolu(66/11)
Hicaz (53/18) (123/2)
İgnecik (120/7) (120/8)
İslimye (22/19)
Kastamonî (1/1)
Kırım (54/2)
Kırkkilise (48/7) (56/11) (56/17)
Konya (3/1) (3/3) (3/15) (3/16) (37/5) (37/8) (38/3) (67/1) (67/11) (128/9)
Malkara (44/8)
Meram (37/8)
Mısır (53/15) (53/18) (114/11)
Sfahan (20/4) (21/2)
Silivri (54/18)
Sofya (39/2) (39/10)
Stanbul(120/17) (127/8)
Tırnova (22/19)
Timur (66/11)
Uzunca (40/8) (45/14)
Yanya (73/2)
Yenişehir (62/5)
Yozgat (97, DK 1/1)
Yunisî Dede Karyesi (5/3)

D.II.c. Zamaneden Şikayet

Divan'da zamaneden şikayet, sosyal eleştiri örnekleri çok az da olsa bulunmaktadır. Buna iki örnek verecek olursak; Ayaşlı-zāde Esad Muhlis Paşa'nın Konya'ya dair söylediği beyitini tesdīsinde; Konya'nın havasından ve coğrafi şartlarından şöyle yakınmaktadır:

Felek düşürdi bizi bir diyāra ki encām
Zehirler ādemi ābı hevā ider sersām
Dem-i bahārı sanursun hazān-ı pür-ālām
Sürerler makām-ı anādilde zāglar ahkām
Bilür ki Konyada olmaz güşāde gonce-i kām
Ne seyr-i gülşen ider dil ne meyl-i bāg-ı Merām

Şitāda dizde çamur yaz gelince leyl ü Nehār
Reyāhı saçmadadur gözlere türāb u gubār
Fezāda zerrece yok hazrevātdan āsār
Terennümāt-ı belābil yerinde savt-ı hımār
Bilür ki Konyada olmaz güşāde gonce-i kām
Ne seyr-i gülşen ider dil ne meyl-i bāġ-ı Merām (37)

Bādī, bir beytinde de Konya esnafının insafsızlığına şöyle temas eder:

Hiç yaratmış mı Ḫafīyyü'l-eltāf
Konya esnāfı gibi bī- insāf (128/9)

D.II.d. Atasözleri ve Deyimler:

Her ne kadar Divan Edebiyatı,bazı çevrelerce halktan kopuk bir edebiyat olarak vasıflandırılsa da bu yanlış düşüncenin aksini ispatlayacak birçok kanıt vardır.Bu kanıtların en önemlilerinden birisi de hemen hemen her divanda yer alan manzum atasözleri ve deyimlerdir.Şimdiye kadar divanlarda yer alan manzum atasözleri ve deyimler üzerine bilimsel çalışmalar yapılmıştır.Prof.Dr. Süreyya Ali Beyzadeoğlu'nun "Armağan" adlı çalışması bu alanda yapılan diğer çalışmaları da kapsayan önemli bir çalışmadır.

Çalışmamız neticesinde Ahmed Badi Divanı'nda tespit ettiğimiz manzum atasözleri ve deyimler şunlardır:

Açık ağız aç kalmaz.(s.106/DK2/4)
Adın çıkacagına canın çıksın.(s.100,DK2/4)
Ağzı köpür- (s.111/5)
Ağzının suyu ak-(s.3/13)
Ağzı sulan-(s.103/4,s.110/11)
Ak akçe kara gün içindir.(s.88,DK3/3)
Akan sular durmak.(s.3/10,DK-1,2,3)
Aklı başından çık-(s.26/14)
Alnı açık yüzü ak.(s.79,DK4)
Arap saçına dön- (s.90,DK4/4)
Ateş düştüğü yeri yakar.(s.71/4)
Ayağını taştan sakın-(s.113/14,s.126/10)
Ayak çek-(s.17/9,s.24/9)
Ayakdaş ol-(s.84/8)
Ayaklar altına al-(s.104,DK4/7)
Ayak toprağı (s.10 DK1/7)
Bağrı yanık ol-(s.35/4)
Bakan göze yasak olmaz.(s.127/2-3)
Baş eğ-(s.21/14)
Başı göklere er-(s.11/13)
Başına kak-(s.101/8)
Başını sağa sola vur-(s.74/7)
Baş üstünde yeri ol-(s.25/16,s.68/6)
Can acıt-(s.19/7)
Can boğazdan gelir.(s.216/12)
Can feda.(s.6/12)
Canını yak-(s.35/6)
Can teslim et-(s.48/17)
Can ver-(s.70/17)
Ciğeri kebap ol-(s.73/15)
Çeşmi bulan-(s.35/15)
Dar vadide at oynat-(s.106/11)
Dem vur-(s.28/11)
Denize düşen yılana sarılır.(s.106,DK1/1,s.106,DK2/1)
Dil bağla-(s.103/10)
Dile gel-(s.5/19)

Dillere destan ol-(s.29/11)
Dil uzat-(s.87/2)
Dil ver-(s.48/9,s.68/20)
Dizlerinin bağı çözül-(s.113/12)
Dünyadan ayak çek-(s.46/15,s.55/4)
Ekmediğin yerde biter.(s.89,DK2/4,s.100,DK3/7)
El çek-(s.17/12,s.25/7)
El ver-(s.91/5)
Emek çek-(s.37/18)
Eski hamam eski tas.(s.127/1)
Göğüs ger-(s.91,DK1/2)
Gönül al-(s.81/5,s.99/6)
Gönül ver-(s.27/12)
Göz açtırma-(s.17/5)
Göz kulak ol-(s.95/18)
Gözü doy-(s.91/7)
Gözünden yaş dök-(s.34/7)
Gözüne kestir-(s.112/8)
Gözüyle ye-(s.82,DK1/4)
Hazır cevap ol-(s.34/9)
İmlaya çek-(s.3/9)
İpliği pazara çık-(s.105/12,s.106,DK2/3)
İsmi var cismi yok.(s.106/17)
İti an çomağı hazırla.(113/15)
Kadem bas-(s.20/10,s.25/8)
Kan ağla-(s.76/14)
Kılı kırk yar-(s.27/3,s.110,DK4/3,s.108/14)
Kök sal-(s.100/6,s.102,DK1/2)
Kulağı delik.(s.120/9)
Meydan oku-(s.100/5,s.106DK1/4)
Minareyi çalan kılıfını hazırlar.(s.126/6)
Orta malı (s.102/,DK1/3)
Ön ayak ol-(s.79,DK/8)
Parmağı ağzında kal-(s.15/1)
Pāyına yüz sür-(s.74/10)
Püsküllü bela(s.120/3)
Ruhunu teslim et-(Teslim-i ruh eyle-) (s. 46/6,s.47/11,s.53/5)
Sabra kararı kalma-(s.29/1)
Sıkboğaz eyle-(s.18/19)
Sineye çek-(s.42/10)
Söz ortayadır.(s.125/8)
Su gibi oku-(s.41/6)
Su uyur düşman uyumaz.(s.27/5)
Şeraitin kestiği parmak acımaz.(s.127/4)
Şeker çiğnedi.(s.122/5)
Top attırdı.(s.106,DK1/3)
Toprağa gir-(s.48/3)
Tir tir titre-(s.89,DK2/1)
Tüyleri diken diken ol-(s.119/3)

Uzun uzadıya(s.112/15)
Yalın ayak, baş açık.(s.74/10)
Yanıp yakıl-(s.81/7)
Yaz yakıl-(s.80/15)
Yele ver-(s.88,DK4/2)
Yüreğini yak-(s.53/16)
Yüreği titre-(s.17/15)
Yüz bul-(s.31/12,s.68/2,s.120/3)
Yüz çevir-(s.53/11)
Yüze vur-(s.99/1)
Yüz suyu döktü.(s.14/8)
Yüz sür-(s.26/9)
Yüz tut-(s.3/4)
Yüzü kara (s.99/1)
Yüz ver-(s.68/11,s.75/3,s.89,DK2/3,s.120/3)

E) Divan Metninin Transkripsiyonlu Tespitinde Genel Olarak İzlenen Yol

Dīvān metninin transkripsiyonlu tespitinde genel olarak izlediğimiz yol şöyledir:

1. Bugünkü alfabemizde kullanılmayan harfler şöyle gösterilmiştir:

’ → (ء)	ż,ḍ →(ض)
s̱ → (ث)	ṭ →(ط)
ḥ → (ح)	ẓ →(ظ)
ḫ → (خ)	ᶜ →(ع)
ẕ → (ذ)	ġ →(غ)
ṣ → (ص)	ḳ →(ق)
ñ → (گ)	

2. Arapça ve Farsça kelimelerdeki “hurūf-ı med” şöyle gösterilmiştir: Āā, Īī, Ūū

3. Farsçadaki “vāv-ı maᶜdūle”ler “ḫˇāb” şeklinde gösterilmiştir.

4. İsimden isim yapma eki olan -lı, -li, -lu, lü iki şekliyle de yer aldığından metinde görüldüğü gibi yazılmıştır.

5. -ub, -üb olarak görülen zarf-fiil eki -up, -üp şeklinde yazılmıştır.

6. Özel isimlere getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır.

7. Metinde Eski Anadolu Türkçesi ve onun devamı niteliği taşıyan Klasik Osmanlıca dönemine ait ses ve şekil özellikleri esas alınmıştır.(benüm, oldı, emrin,buyurdı…)

8. Eski Anadolu Türkçesinde “-duḳ,-dük” şeklinde olan geçmiş zaman partisip eki metinde birkaç yerde “-dıḳ, dik” olarak yazılmıştır.(gördigüm[s.11/17], oldıgı[s.11/18,düşdigi[s.71/4]...) Biz bunları yuvarlak olarak okuduk.

9. Metinde bazı yerlerde ikinci tekil şahıs iyelik eki,eksiz akkuzatif eki olarak yazılmıştır.Biz bunları ikinci tekil şahıs iyelik eki olarak okuduk.(s.13/3)

10. Zihaf yapılırken uzun heceler, kısa olarak değil yazıldığı gibi gösterilmiştir.(sāḳī…)

11. Metinde okuyamadığımız kelime ve ibārelerin yerine (…) koyduk.

12. Parantez içindeki rakamlardan, taksim (/) işaretinin önündeki rakam orijinal metindeki sayfa numarasını; ikinci rakam ise orijinal metindeki satır numarasını gösterme

13. Okumakta tereddüte düştüğümüz kelimelerden sonra (?) işareti koyduk.

II. BÖLÜM

DĪVĀN METNİNİN TRANSKRİPSİYONLU TESPİTİ

294’DE ĶAŞŢAMONĪ’DE SÖYLENİLMİŞ İSE DE ŢRABZONA TAḤVĪL-İ ME’MŪRİYETÜME MEBNĪ YAZILAMAMIŞDUR [TĀRĪḪ-İ ḪĀN-ĶĀH-I MEVLEVĪ DER ŞEHR-İ ĶAŞŢAMONĪ]

Müstefᶜilün Müstefᶜilün Müstefᶜilün Müstefᶜilün

Bu ḫān-ķāh-ı ḥażret-i Monlā Celāleddīn-i Rūm
Ķıldı Dede Sulṭān ile iḥyāya taʿyīn-i maḥall

Ol demde Candārī Süleymān Pāşā merḥūm daḫi
Ķılmışdı Ḥaķķa fī-sebīl-illāh inşā bī-bedel

Ol ẕāt idüp ol binā soñra ḫarāb olmış idi
Virmiş idi devrān aña tā kim esāsından ḫalel

Şāḥen-şeh-i ʿaṣra ikinci defʿada inşāsını
İʿlām içün ķıldı Muḥammed dede beẕl-i mā-ḥaṣal

Ḥācı Ķalenderdi o ẕātın nāmı alup emrin
Biñlerce saʿy-ı vech ile ķurdı binā atup temel

Aña müyesser olmadı icrā-yı āyīn-i ecel
Terk-i ḥayāt-ı müsteʿār itdi irüp vaķt-i ecel

Eş-şeyḫ İbrāhim Sivāsī Dede teşrīf idüp
İcrā-yı āyīn itmede bā emr-i Rabbü lem-yezel

İtmāmına tārīḫ didi Bādī-i efķar ķıl naẓar
1288 Mevlāya vuṣlat-gāh budur der-gāh-ı Mevlānāya gel

SER-ĶARĪN ḤAŻRET-İ PADİŞĀHĪ ḤĀCI ALİ BEGÜÑ AĶSARAY ĶARŻİYESİNE İCRĀ EYLEDİGİ ŞUYUÑ TĀRĪḪİDÜR

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün

Lüṭf u kerem-i maʿnāda bü’l-ḫayrāt Ḫān-ı ʿAbdülḥamīd
Heb mülküñün iʿmārıdur efkārı her ṣubḫ u mēsā

Tā taḫt-ı ʿālī-baḫtına rūz-ı cülūsından beri
Biñlerce ḫayra mālik oldı ḫāric ez ʿaķl u ẕekā

Bu Aḳsarayuñ iḥtiyācı ṣu içün der-kār idi
Kim öyle bir menbaʿ taḥarrī idilürdi cā-be-cā

Tām çār saʿāt bir maḥalden āb-ı ṣāfī celbine
İtmiş idi ṣınf-ı ahālī bi'l-ʿiāne ibtidā

Çok saʿy olundı gerçi kim maṭlūb ḥāṣıl olmadı
Olmışdı bir çoḳ selefüñ ḥarfī bu vādīde hebā

Ol pādişāh ʿarş-ı cāhuñ ser-ḳarīni ṣu bu kim
Sāʿī-i ʿḫayrāt yaʿni el Ḥāc ʿAli Bey ẕü'l-ʿaṭā

Ḥāl-i ʿaṭāletde bu ṣuyuñ kaldıġın fehm idüp
Şu emr-i hayruñ görmedi naʿṭını ḳaṭ'en revā

İkmāli içūn eyledi ibẕāl-i naḳd-i himmetini
Eṡer-i muʿallā-yı veliyy-i niʿmete bi'l iḳtifā

Allāh saʿyin eyleye meşkūr hem ḫayrın ḳabūl
Oldı müyesser çünki itmāmı be-tevfīḳ-i Ḫudā

Bādī lisān-ı ḥālle tārīḫini dir lūlesi
Aç besmeleyle ābı iç it Ḥaḳḳa ḥamd olsun şifā 1318

Bārek-Allāh oldı ḥaḳḳıyla Ferīd Pāşā vezīr

FERĪD PĀŞĀ DELĀLETİYLE ÇAYIRBAĠINDAN ḲONYAYA İSĀLE OLUNAN MĀ-Ī LEẔĪẔE TĀRĪḪDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Şeh-i ṣāḥib-i kerem ʿālī himem ʿAbdülḥamīd Ḫān kim
Hemāre āb-ı lüṭfın beẕl ider aʿlā vü ednāya

Eşedd iḥtiyācı ʿarż olunca Ḳonyanın ṣuya
Buyurdı başlanulsun iḳtiżā-yı ḥāll-i icrāya

Vezīr-i ṣādıḳı Vālī Ferīd Pāşā-yı deryā-dil
Ne semte ṭutsa yüz cūlar gibi saʿy eyler iḥyāya

Çayırbaġından itdi celeb bu mā-i muṣaffāyı
Getürdi āhenīn mecrā ile bu cāy-ı vālāya

Derūn-ı şehre bundan ṣuyı ḳol ḳol eyledi taḳsīm
Çalışdı cān u dilden beldeyi isḳā vü irvāya

Daḫi ervāh-ı sıbṭeyn Resūl-ullāhı şād itdi
Aḳıtdı mā-i ṣāfı fi-sebīl-illāhi her cāya

Bu ṣudan nūş idenler ḳaldırup el eylesün ibṣāl
Duʿā-yı pādişāhī-yi icābet-gāh-ı mevlāya

Temāşā eyleyüp resm-i güşādın çākeri Bādī
Dü mıṣraʿla iki tārīḫ-i ġarrā çekdi imlāya

Zihī mā vü zihī cāy ü zihī ferḫunde maḳsem bu 1320
Aḳan ṣular durur Ḥaḳḳa bu zībā maḳsem-i māya 1320

Zihī mā vü zihī cāy ü zihī ferḫunde maḳsem bu
Aḳan ṣular ṭurur Ḥaḳḳa bu aʿlā mecmaʿ māya
1320
Zihī mā vü zihī cāy ü zihi ferḫunde maḳsem bu
Aḳan ṣular ṭurur billāhi bu nev maḳsem-i māya
1320
Zihī mā vü zihī cāy ü zihī ferḫunde maḳsem bu
Aḳan ṣular ṭurur yā hū bu aʿlā maḳsem-i māya
1320

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Getürdi bu eleẕẕ ṣuyı Ferīd Pāşā
Bu nev maḳsem de oldı merkezi ābuñ

İçüp ṣu ber-fütāde didi tārīḫin
Bu āba aġzı ṣuyı aḳdı cüllābuñ 1320

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Görenler inḳısām ābı bundan dediler tārīḫ
Zihī buldurdı ṣuyın Konyanuñ Vālī Ferīd Pāşā 1320

ḲONYA VİLĀYET-İ MEKTŪBĪSİ GİRĪDİ ʿALİ RĀŞİD EFENDİ ḪAŻRETLERİNİN ŪLĀ ṢINF EVLİLIGİÑE TĀRĪḪDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Felek bir fāżılı minnet Ḫudāya eyledi mesrūr
Sezādur beldemiz āvāze-i tebrīk ile ṭolsun

Kemāl-i faḫr ile Bādī ḳalmadı düşdi bir tārīḫ
ʿAli Rāşid Efendi ṣınf-ı evvel oldı yümn olsun 1320

MEḪĀBETLÜ DEVLETLÜ FERĪD PĀŞĀ HAZRETLERİNÜÑ MAḲĀM-I ṢADĀRETLERİNE İḤRĀZ BUYURDUḲLARI TĀRĪḪDÜR

Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Pādişāh-ı cihān vaḥīd-i zamān
Şevket u ʿömrin artura mevlā

O felek pāye vü hümā sāye
Gördi mihrin Ferīd-i ʿaṣra ṣezā

Bir gelir ṣadr ile ʿadedde Ferīd
İde teshīl umūr-ı ṣadrı Hudā

Aña tevfīḳini refīḳ eyle
Yā ilāhī be-ḥürmet-i Ṭāhā

Kim naẓardan vü keyd-i aʿdādan
Eyle maḥfūẓ da'imen ebedā

Daḫı evlād u hem ʿıyāli ile
Merkez-i ʿāfiyetde pā-ber-cā

Ḫalḳ duʿā-güne didi tārīḫin
Ola ṣadra şifā Ferīd Pāşā

Böyle eyler duʿāyı Bādī ḳulı
Refīʿullāh şāne illā ʿalā

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ferīd Pāşā be-ḥaḳḳ oldı ḳāʿid mesned-i ṣadra
Hemāre maẓhar-ı tevfīḳ ḳılsun ḫāliḳ-i ʿālem

Ferīdü'l-ʿaṣr serverü'l-es̱er bir ẕātdur ḥaḳḳa
Maḳām-ı ṣadr-ı ʿālīye vücūd-ı pākīdür elzem

O destūr-ı muʿazzām re'y-i ṣā'ible bulur elbet
Ez̠ā-yı dehr ile ṣadra açılmış zaḫm içün merhem

Bu emr-i ḫayrı istibşār idince şevḳ ile Bādī
S̱enā-ḫˇānı didi tārīḫ-i tāmın ḳadrühü aʿzam

ḪUDĀVENDİGĀR-I VİLĀYET VĀLĪSİ REŞĪD MÜMTĀZ PĀŞĀNUÑ VEZĀRET-İ MENŞŪR-I ʿĀLĪYESİNE TĀRĪḪDÜR

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Şāhen-şeh-i devrān yine bir ẕāt-ı Reşīdi
Ḫaḳḳıyla vezīr eyledi bā-lūṭf u ʿināyet

Menşūr oḳunup eylediler hep bir aġızdan
Biñler yaşa ed'iyyesini yād u tilāvet

İḥsānını tebcīl iderek söyledi Bādī
Tārīḫini menşūr-ı hümāyūn-ı vezāret 1322

DER-SAʿÂDETDE ŞEHREMĪNİ MÜTEVEFFĀ MAẒHAR PĀŞĀ DĀMĀDI KEMĀL BEGÜÑ VEFĀTI TĀRĪḪİDÜR

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilatün Fāʿilün

Köpriden düşdi Kemāl Beg oldı bā-gerdūna ġark
Bulmadı dalġıc didi ahbāba tārīḫin ġarīḳ 1315

ĀḪĪ ÇELEBİ KAŻĀSI DĀḪİLİNDE YŪNİSĪ DEDE ĶARYESİNDE VĀĶIʿ CĀMİʿ-İ ŞERĪFE TĀRĪḪDÜR

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ṣāḥib-i ḫayr u ḥüsn Ḥācı Ḥasan Aġā kim
İşte bu cāmiʿī Allāh içün itmişdi binā

Yapmış idi bunı yüz yigirmi sekiz yıl evvel
Eylemişdi burada tām nām-ı kerīmin ibķā

O zamāndan berü olmışdı ḫarābe meyyāl
Çıkmamışdı biri taʿmīr ile itsün iḥyā

Ķıldı iʿmārına himmet Hüseyin Pāşā hem
Ö̧z ķarındaşı Süleymān Efendi ḥaķķa

İş bu ḥāl üzre esāsından olundı taḥrīr
Bārek-Allāh zihī cāmiʿ-i cennet-āsā

Nāmına dinse Hüseyniye Süleymāniye
Pek be-cādur aḫaveyn eyledi çün kim inşā

Her ṣalātuñ ʿaķabinde ide bāniler yine
Ḥażret-i cellʿalā ecr-i cezīli iʿṭāʿ

Çıķdı bir er didi itmāmına Bādī tārīḫ
Eyle nev cāmiʿe gel ṣıdķla beş vaķti edā 1323

BURUSADA ĠĀZĪ SULṬĀN ORḪĀN CĀMİʿ-İ ŞERĪFİNÜÑ TAʿMĪRİNE TĀRĪḪDÜR

Fāʿilātün Fāʿilatün Fāʿilātün Fāʿilün

Pādişāh-ı pādişāh ecdād-ı ebü'l-ḫayr-ı zamān
Ḥażret-iʿAbdülḥamīd Ḫān ibn-i Ḫān ʿAbdülmecīd

Mülkünüñ iʿmārına ol rütbe- saʿy itmekde kim
Yek naẓarda lā-yuʿadd ās̱ār-ı ḫayr olur bedīd

İşte ez-cümle ḫarāba meyl iden bu cāmiʿa
Eyleyüp taʿmīrini fermān bā-ṭarz-ı cedīd

Rūḫ-ı pāk-i ḥazret-i Orḫān Ḫānı ḳıldı şād
Ol vekīl-i faḫr-i ʿālem sāʿye rabbü vaḥīd

Vālī-i ʿālī Reşīd Pāşā-yı eṣdaḳ-ı bendesi
Eyledi fermānını icrā içün saʿy-ı mezīd

Olmasun mı zīnet-i efzāy ḳılup mü'minīn
Cennet-i aʿlāya mānend oldı bu cāy-ı saʿīd

Geldi bā-ilhām-ı Ḥaḳḳ tārīḫi ey Bādī dile
Eyledi bu maʿbedi iʿmār Ḫān-ı ʿAbdülḥamīd 1323

ḪUDĀVENDİGĀR-I VİLĀYET VĀLĪSİ REŞĪD MÜMTĀZ PĀŞĀ'NUÑ ŞEHR-İ EMĀNETİNE TAḪVĪL-İ ME'MŪRİYETLERİNE TĀRĪḪDÜR

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Her işi buyurur ehline tevdīʿ
Yaşasun Ḥażret-i ʿAbdülḥamīd Ḫan

Şehr emānet-i celīlesinden
Gidince cennete cenāb-ı rıżvān

Reşīd Mümtāz Pāşā geldi maḳāma
Bādiyā tārīḫi oldı nümāyān

{Tārīḫüñ ṭarīḳ-i istiḫrācı}

Emanet	492	
Celile	78	
Şehr	+ 505	
	1075	Şehīden Vefād İden Rıḍvān Pāşā Reft
Rızvan	- 1057	
	18	
	+ 1306	
	1324	

Reşīd Mümtāz Pāşā āmed 514 + 488 + 304 = 1306 olur ki tam tārīḫdür

Ḫudāvendigār Vilāyetinden taḥvīl itmiştür

ḪAMĪDİYE NİẒĀMİYE ḪAFĪF SÜVĀRĪ MĪR-LİVĀSI SAʿĀDETLÜ AḤMED PĀŞĀNUÑ ḪAREMLERİNE VEFĀT TĀRĪḪİDÜR

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Yāver-i Faḫrī-i şāhen -şāh-ı aᶜẓam ḥāliyā
Yaᶜni Aḥmed nām Pāşā ẕü'l-kerem mīr-livā

Zevcesi Şevket Ḥasībe Ḫānıma efsūs kim
Ḥāżır olmışdı ṣalāt-ı ʿaṣrı itmekçün edā

İrciʿī emri irüp hātifden ol dem gūşına
İnḳıyāden itdi nā-geh ʿazm-i firdevs-i ʿalā

ʿĀbide hem Ṣāliḥa hem de ʿAfīfe idi ḥayf
Eyledi māh-ı ṣıyāmda tāriḳ-i dār-ı fenā

Leyle-i ḳadri ibādāt ile imrār eyleyüp
Ertesi gün ṣā'imen ḳıldı ʿazīz cānın fedā

Ḳabrini lūṭfen ziyāret eyleyen erbāb-ı din
Oḳuyup bir fātiḥa rūḥu içün ḳılsun ʿatā

Ḳaldurup Bādī dü destüm ʿarşa tārīḫin didüm
Eyleye merḥūmeye Ḥaḳḳ Cennetü'l- firdevsi cā 1324

EDİRNE VİLĀYETİ MEKTŪBCISI ŪLĀ EVVELİ RİCĀLİNDEN YAŞAR EFENDİNÜÑ VEFĀTINA TĀRĪḪDÜR

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Yaşar Efendi ki mektūbī-i vilāyet idi
Dirīġ ʿazm-i beḳā ḳıldı cāyı rāḥat ola

Ricāl-i ṣınf-ı aḥadden idi beḳāda daḫi
Sezā-yı ʿāṭıfet rütbe-i saʿādet ola

Kemāl ü fażlda miṡli ᶜadīm idi Ḥaḳḳa
ʿInāyet-i Ḥaḳḳ ile nā'il-i şefāʿat ola

Alınca raḥmete emr eyledi cihāna vedāʿ
Be-lūfṭ-ı ḥażret-i bārī ġarīḳ-i raḥmet ola

Ḫulūṣ-i ḳalb ile bir fātiḥa kıl ihdā kim
Ḫudā ḳatında hemān lāyıḳ-ı icābet ola

Vefātına didi Bādī duʿā idüp tārīḫ
Yaşar Efendi de göçdi mekānı cennet ola 1324

TĀRĪḪ-İ DİGER SENG-İ MEZĀRINA ḤAKK OLUNMUŞDUR

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilātün

Vücūh-ı debre-i bālādan el-ḥāc Yaşar Beg vāh
Dirīġā zāde-i el-ḥāc Maḥmūd Beg ki vā-ḥayfā

Edirne şehrine mektūbcılıḳla geldi bu fāżıl
Ṣadāḳat noḳṭasından almış idi rütbe-i ūlā

Alınca irciʿī emr-i şerīfin ṣavṭ-ı hātifden
Hem-ān-dem ʿınḳıyāden ḳıldı ʿazm-i cānib-i ʿuḳbā

Cemīʿ-i seyyi'ātın maḥv u ʿafv ü maġfiret ḳılsun
Ġarīḳ-i raḥmet itsün rūḥ-ı pāküñ Ḥażret-i mevlā

Ziyāret eyledükçe ḳabrini geçme ʿināyet ḳıl
Oḳu bir fātiḥ-allāh eyle rūḥına ihdā

Duʿā-gūne dinildi rıḥleti tārīḫi ey Bādī
Yaşar Beg lüṭf u mevlā ile ide cennet-i me'vā 1324

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Yaşar Efendi cenābına ṣad-hezār efsūs
Beḳāya eyledi rıḥlet o fāżıl-ı devrān

Egerçi mısḳaṭ-ı re'sidi debre-i bālā
Velī Edirnede me'mūren eyledi iskān

Ricāl-i devlet ü mektūbī-i vilāyet idi
Bir emr-i ricʿate münḳāden itdi terk-i cihān

Hemāre raḥmet-i raḥmāna rūḥı maẓhar ola
Günāhını da ide ʿafv ü maġfiret ġufrān

ʿAzīz rūḥına bir fātiḥa oḳu Allāh
Civārdan güẕer itdükçe eyyühe'l-iḫvān

Duʿā idüp didi Bādī vefātına tārīḫ
Yaşar Efendiye yā Rabb naʿīmī ḳıl iḥsān 1324

EDİRNE VĀLĪSİ ʿUṬŪFETLÜ ZĪVER BEG EFENDİ ḤAŻRETLERİNÜÑ ME'MŪRİYETLERİNE TĀRĪḪDÜR

Mefʿūlü Mefāʿīlün Mefʿūlü Mefāʿīlün

Bende-i Bādī-i nāçīz be-güft tārīḫin
Vālī-i Edirne şüd mīr-i Dilāver Zīver 1325

BOSNA VİLĀYETİ DEFTERDĀRI SAʿĀDETLÜ EL ḤĀC RĀŞİD EFENDİ ḤAẒRETLERİNE RÜTBE VÜ NİŞĀN TEBRĪKİ ḤAḲḲINDA SÖYLENİLEN ḲAṢĪDEDÜR

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

İbtidā ḳıldum kelāma bism-i Rabbü'l-müsteʿān
Kün buyurdı oldı eşyā vü zemīn ü āsumān

Her zamānda her mekānda ḥāżır ü nāẓırdur ol
Gerçi her yerden münezzehdür vücūdı lā-meḳān

Nisbet olmaz ẕāt-i ʿulyāsın eʿālīye delīl
Öyle āʿlīdür ki teşḫiṣ idemez ẓann ü gümān

Eyleyüp eflāki ser-tāc ü zemīni pāy-māl
Ḳudret-i ḳudsiyyesin eyler o ṣūretle ʿıyān

Kāf u nūndur şübhesiz ıss u esās-ı kāyināt
Andan oldı cümle zī rūḥ ü cemādāt-ı cihān

Ken ḫiṭāb-ı ʿizzetinde var idi nevʿ beş
Efḍal ü eṣref daḫi ol idi lā-reyb ü gümān

ʿAḳl ü idrāk eyleyüp iḥsān-ı ser-efrāz eyledi
Ḳıldı ol ṣūretle insanı şeref-baḫş-ı cihān

Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ... dürür
Ḳıldı ihsān bir avuç ṭopraġa bunca ḥüsn ü ān

Ḥüsn-ü devrānın ḳılup çerḫüñde bir miḥver murād
Eyledi insāniyyetde yek-digerinden yüce şān

Bende lik haysiyyet-i şevḳ urdı ol hengāmda
Ol zamān idi açılmışdı ḳuyūd-ı bezrigān

Bende oldum ben de ol demde bir eʿlā himmete
ʿAḳl ʿaciz ẕātı tavṣīfde ḳāṣır-ı ziyān

Ẕü'l-himem-kān kerem-i merġūb memdūḥü'l-şiyem
Ḥażret-i Rāşid Efendi yaʿni ola feyż -āsitān

Çeşme-i feyż-i zülāli dem-be-dem cāri dürür
Var ise gelsün olanlar āb-ı feyże teşnegān

Görene ʿālī şāḫlar ḥāṣıl iderdi ṣaf-be-ṣaf
Bāġ-ı maḳṣūda eger tedbīri olsa bāġ-bān

Ḳalbi ṣādıḳ nuṭḳı vās̱ıḳ-ı müstaḳīmü'l-ṭabʿdur
Fıṭrat-ı ẕātında ṣıdḳuñ cevheri kenz-i nihān

Eyleyüp taḳdīr-i ṣıdḳın Ḥażret-i Rabbü'l-mecīd
Aṣdı levḥ-i ṣadrına şāġul-ı ḥikmetden nişān

Eyledi beyne'l- emās̱il ẕat-ı ʿulyāsını Ḥaḳḳ
İstiḳāmetde ṣadāḳatde müşārü'n-bi'l-benān

Bārek-Allāh ey kerīm-i kām-yāb u kām-ver
Geldi zād-Allāh peyġām-ı server ü şād-mān

Levḥaş-Allāh devr-i pür cevrüñ saḫā vü lūṭfına
Ḫulled-Allāh rütbe-i ūlā ile ʿālī nişān

Vaṣfuña bir çıgır açıldı ṣafḥa-i ḳırṭāsda
Baḳ çırıl çıplaḳ segirtdi ḫāme-i çāpük-revan

ʿArṣa-i medḥüñde mümkün mi piyāde-dil ḳalam
Vaṣfınuñ deştinde esb-i hāmemi ṭutmaz ʿinān

Lāl olurdı murġ-ı ṭabʿ-ı Bādī-i çāker eger
Ṭutmasaydı āsitān-ı der-gehüñde āşiyān

İrdi başum göklere sāyeñde çün şems-ü ḳamer
Münʿimā zīr-i cenāḥın eyleyelden sāyebān

Niʿmet-i lūṭfuñla dilberüm bu rūşen gün gibi
Devr virmezdi helālince baña bir loḳma nān

Şems-i ʿadlüñ olmada revnaḳ ṭırāz-ı cān ü dil
Ebr-i lūṭfuñ baḫş ider ḳalbe ḥayāt-ı cāvidān

Çoḳ zamandur bulmadum ṭabʿumca bir āyīne-dil
Hem-çü ṭūṭī şevḳile ifşā ḳılam rāz-ı nihān

Gördügüm lūṭfun ferāmūş eylemek emr-i muḥāl
Tā vücūdum ḫāk-sār olup ḳalursa üstüḫˇān

Lūṭfunuñ ifā-yı şükrinden zebān ʿāciz ḳalup
Ḳıldı mensūb olduġı sāz-pāresini tercümān

Şimdi buldum ṣatmaġa fırṣat metāʿ naẓmumı
ʿArż-ı kālā-yı dil-i zāra zamān ister zamān

Gerçi kim kendüm küçük göñlüm büyükdür
İsterüm şānuñ ola gönlünce tā heft-i āsumān

Öyle ṣadıḳsın ki ṣıdḳın ket(e)beden tefrīḳ içün
Çoḳ mı aṣsa sīneñe lūṭf-ı ḫilāfet bir-nişān

Gerçi ūlā ṣınf-ı ūlāsıyla āʿlā ferdsüñ
Çākerüñ bālāya da itmem ḳanāʿat bī- gümān

Bādī bā-tārīḫ oḳur edʿiye-i iḳbālüñi
Göñlüñi şādān ide Allāh vezāretle hemān 1293

Ẕātuñı ḳılduḳça Ḫaḳḳ āʿlā merātible be-kām
Seyf-i ḳahhār eylesün düşmanlaruñ ẕüll-ü hevān

Bu ʿibāre daḫi cevherīn ve rūmī tārīḫ düşmüşdür
Fetebārek-Allāhü aḥsenü'l-ḫāliḳīn

EDİRNE VĀLİSİ ḪURŞĪD PĀŞĀ ḤAŻRETLERİNE

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Cālis uranın ʿadl oldı bugün dārā-yı ʿīd
Devr ḳılsun dem-be-dem cām-ı feraḥ-baḫşā-yı ʿīd

Māh-ı rūze-i şehrden ḳıldı hemān maḥv-ı vücūd
Üstine ḫançer mi çekmişdür ʿaceb ālā-yı ʿīd

Meh degildür ḫān-ḳāh-ı çerḫde devr eyleyen
Bu gice icrā-yı āyīn itdi Mevlāna-yı ʿīd

Meh degildür ʿāleme iẓhār-ı faḫr itdi meger
Yaḳdı destine ʿarūs-ı çerḫ-i nev ḥınā-yı ʿīd

Meh degildür berḳ uran veche semādan ʿāleme
Rūşen oldı nef-yi māh-ı rūzeye imżā-yı ʿīd

Meh degil altunla vaṣfuñda yazmışdur felek
Ṣafḥa-i gerdūnda bir mıṣraʿ-ı ġarrā-yı ʿīd

Meh degil dest-i felekde kāse-i zerrīndür
Ṭaġıdur bezmüñde ḫalḳa sükker ü ḥelvā-yı ʿīd

Yā ḳızıl altundan bir micmer-i pür-sūzdur
Meclisüñde ḳoḳudur ḫoş-bū-yı ʿanber-sā-yı ʿīd

Oldı vākıʿ şehrden iʿzāma istiᶜḍā-yı ṣavm
Çūn taḳarrür eyledi min-yuʿadd istiḳā-yı ʿīd

Cāme-i gül-gūn gidermiş piyāle ṭıflına
Ḫādim-i bezm-i ʿadālet eyledi bābā-yı ʿīd

Ehl-i İslāma "saḳīhüm rabbihüm" cāmın ṣunar
Bir elinde ṭası çerḫi döndürür saḳḳā-yı ʿīd

Ḫāk-i pāyına mübārek bāde gelmiş ʿīd içün
Allar giymiş cenāb-ı sāġar ṣahbā-yı ʿīd

Vālī-i efḫam vezīraᶜẓām u valā-yı himem
Ḥażret-i Ḫurşīd Pāşā maʿdelet-i fermā-yı ʿīd

Āṣefā me'ūd-ı iḳbālā veliyyü'n-niʿmetā
Ḳullara ẕātüñden özge yok ʿaṭā iʿṭāʿ-yı ʿīd

Bā-ḫuṣūṣ cümle ahālī-i livā-i Edrine
Ḳılmada devrüñde her dem ʿīd-ı dehr es̱nā-yı ʿīd

Zīn-i be-teşrīfet şünīdīm ey vezīr-i muḥterem
Her rişed ez-çeşm-i māder dil şeref-baḥşā-yı ʿīd

Ḥükmünüñ ibḳāsını tebşīr idince rūzigār
Bī-riyā-i bir māhda ḳılduḳ iki icrā-yı ʿīd

Dā'imā zīr-i cenāḥuñdan felek devr itmesün
Sāye-i ʿadlüñdür ancaḳ bizlere ibḳā-yı ʿīd

Lūṭfunuñ her ẕerresi yāḳutdan gencīnedür
ʿAdlinüñ her ḳaṭresi bir gevher-i yektā-yı ʿīd

Medḥinüñ müsveddesin tebyīż iderken serverā
Heb sevād-ı göñlümi pāk eyledi sevdā-yı ʿīd

Mürdeye cān-baḫş ider lūṭfuñ çü enfās-ı mesīḥ
Sāye-i ʿadlüñe kimdür iṭmeyen iḥyā-yı ʿīd

Her zamān berk-i bahāristān lūṭfuñdan senüñ
Aḫz ider zenbūr göñlüm mennü'-selvā-yı ʿīd

Rişte-i efkāra dizdüm lūṭfunuñ lü’lü'lerüñ
Cūşa geldi vaṣf-i ʿadlüñde bu gün deryā-yı ʿīd

Nā'il-i ḫam maʿāş oldum ṣanur sāyeñde ḫalḳ
Ḥamdullāh kesb ḳıldum rişte-i ūlā-yı ʿīd

Nefʿī saġ olsa eger ḥaḳḳıyla ḳılmazdı edā
Söylese vaṣfuñda biñ medḥiyye-i ʿulyā-yı ʿīd

Bir ḳaṣīde naẓm idüp tebrīk-i ḥaḳḳında hemān
Ḫāk-i pāya ʿacizāne eyledüm ihdā-yı ʿīd

Yoḥsa ʿömrüm müddetince eylesem evṣāfuñı
Bir gūne olmaz bedel bu ḫürmet-i īfā-yı ʿīd

Būy-ı lūṭfuñ gülşen-i ʿanber şemmīm-şīvedür
Bādī-i zāruñ da anda bülbül-i gūyā-yı ʿid

Leyle-i ḳadr ola her leylüñ be-elṭāf-ı Ḥudā
Her günüñ daẖi ola cemʿiyyet-i kübrā-yı ʿīd

EDİRNE VİLĀYET DEFTERDĀRI SAʿDULLĀH BEG EFENDİYE TAḲDĪM ḲILINAN ḲAṢĪDEDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Bu germiyyet ki ẖāk-i dehre ne āb u hevā eyler
Bu ẖāṣṣiyyet ki rūḥ-ı ẖalḳa ne bād-ı ṣabā eyler

Bu şādī bu meserret bu ẖarāb ābādı kim yek-ser
Ne ẖāk ʿanāṣır-ı ʿālem ne ẖod evc-i semā eyler

Bu zīb u zīver u revnaḳ bu şevḳ u şuʿle-i feyż
Ne māh-ı ʿālem-ārā ẖod ne mihr-i pür-ziyā eyler

Bu mevcūdāt kim ol hālıḳuñ maẖlūḳıdur cümle
ʿUmūmen iktisāb feyż-i eşyāyı Ḫudā eyler

Pür ḳudret ile ẖıyāṭ-ı ʿālem cümle eşyānun
Libās-ı pākine nevrūz olunca ibtidā eyler

Bi-ḥamdullāh yeñiden mülk-i dünyā zīb u fer buldı
Bu ʿadl u dādı kim ẕāt-ı cenāb-ı kibriyā eyler

Feżā-yı ʿālemi teşrīfden nevrūz-ı sulṭānī
Server-i şādumān sebze-zārı iḳtiżā eyler

ʿAceb nevrūz ü yā ās̱ār-ı enfās-ı mesiḥādur
Ki rūh-ı sebze-zāra dem-be-dem baẖş-ı ġıdā eyler

Veyā ẖod dāye-i ezhārdur āġūş-ı ʿizzetde
Çemen- eṭfāli andan me'ẖaẕ-i neşv ü nemā eyler

Yā teşrīfātı şāh-ı güzīn ʿīd-ı ażḥādur
Ki taṭhīr-i maḳāma yüz ṣuyuñdan ẖarc-ı mā eyler

Bu ḥāli şāhid-i ʿaṣr istifāde eyleyüp nā-gāh
Libāsı iḳtibāsı gūne gūne iştihā eyler

Teşekkürler Ḫudāya geldi ʿīd-ı mesʿadet cāvid
Bu gün şehri mis̱āl-i merkez-i gülşen serā eyler

Uyandurdı cemīʿ-i kā'inātı ḫˇāb-ı ġafletden
Cihān bāğını bundan böyle firdevs-i ʿalā eyler

Diraḫtānı idüp tezyīn reng-ā-reng cāmeyle
Maḳām-ı ʿīd-gāh cān-feżā-yı ʿıṭr-sa eyler

Menār-ı gūlbene çıḳmış cenāb-ı ʿandelīb-i zār
Gülistān seyrini erbāb-ı ʿaşḳa e-s-ṣalā eyler

Açup göz uyḳudan eşcār-ı bādām mübārek-fām
Temāşā-gāh-ı ṣaḥn-ı milket-i dārü'l-fenā eyler

Bahār olursa gerçi böyle olsun bāġ-ı ʿālemde
Ki ṣolmaz dem-be-dem mülk-i dile baḫş-ı ġıdā eyler

İderse nā'il-i ʿadl ü ʿadālet ʿabd-i nāçīzi
Cenāb-ı saʿdī-i saʿd aḫter-i şīrīn edā eyler

Edrine şehri defterdārı Saʿdullāh Efendi kim
Anuñ her nuṭḳı biñ gevher-i ḳadr ḳadr ü bahā eyler

ʿAṭā-kārā veliyyü'l-niʿmetā ey maʿdelet fermā
Şarāba naẓra-i pākün irişse kimiyā eyler

Ġubār-ı maḳdemüñ iki gözüme tūtiyā ḳıldum
İderse çeşmümi mücellā yine ol ḫāk-pā eyler

Egerçi ʿadl ü dāduñ ṣaġ olup nūş-ı revān görse
Kemāl-i ḫacletinden rıḥlet-i dārü'l-beḳā eyler

Ḳalurdı parmağı aġzında ḫātem duysa elṭāfuñ
Hemān bāğrına ṭaş baṣup ḳapuñda cān fedā eyler

Riyāsız söyletür ḥātem gibi elden ele nāmuñ
Siyeh-rū çākerüñ bu ḥāli ʿarż-ı ḫāk-pā eyler

Senüñ vaṣf-ı cemīlüñ söylemek ḥaddüm degil ḫāşā
Ḥużūruñda ḳuluñ ḥālince naḳl-i mācerā eyler

Veliyyü'l-niʿmetā āfāḳı ṭutdı şān-ı iḥsānuñ
Elüñden sīm ü zerden ġayrı yoḳdur iştikā eyler

Ḫaẕer taṣdīʿden ey ḥāme-i ḫoş-gū niyāz eyle
Suḫan-gūyān itmām-ı suḫanda heb duʿā eyler

Ḫudā mesrūr ḳılsun rütbe-i bālā ile ẕātuñ
Duʿā-yı devletüñ Bādī ḳuluñ ṣubḥ u mesā eyler

Kemīne bende-i Bādī-i zāruñ bu vilāyetde
Olunca nā'il-i maḳsūd ṣabr-ı evliyā eyler

ṢADR-I ESBAḲ MERḤŪM ḲIBRISLI MUḤAMMED PĀŞĀ ḤAŻRETLERİNE SÖYLENİLEN 1277

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḳayd-ı dünyā ile dūş olma göñül yābāne
Bend-i dām olmayasın nā-geh ararken dāne
O zeyni eyle tevekkül gel hū hū sübḥāne
Her ḳaçan nuṣret-i Bārī irişür insāna
Çıḳarır mihr gibi maṭlabını meydāna

Çarḫı kec-rev ... eyledi āzār dili
Ḳıldı bir silsile-i ʿaşḳa giriftār dili
Kime taḳrīr iderüm bilmezem efkār-ı dili
Açamam nākese āyīne-tek esrār-ı dili
Ḥālī uşşāḳı tefehhüm idemez bī-gāne

İtmesem dilde ḫafī miḥnet-i gūna-gūni
Yaḳar āhum ʿalevi … gerdūnı
Kime şekvā ideyüm ben de bu baḫt-ı dūnı
Yimeden seng-i cefā-yı felek-i vārunı
Döndi her dāġ-ı tenüm berk-i bahāristāna

Böyle ḫalbā ile ser-mest ü taḫayyürde iken
Yine aḥvāl-i diger-gūna teşekkürde iken
Devr-i eyyām ġażab nā-geh taṣabburda iken
Dil-i bīmarı tesellāya tefekkürde iken
Hātifi ġayb nidā ḳıldı ṣımāḥ-ı cāna

Yüri ey ġamzde ḥāl-i dili iʿlāma yüri
Ṭayanılmaz çekilen miḥnet ü ālāma yūri
Dāmenüñ pūs iden elbette irer kāma yüri
Nā'il-i kām olasun vāli-i hengāma yüri
ʿArż ḳıl ḥālini rū-māl olarak dīvāna

Öyle ʿāli himem ü zü'l- kereme var ḳul ol
Ṣıdḳ ile eyle edā ḫidmetüñi maḳbūl ol
Rūz-u şeb sen de s̱enā-kārlıḳ ile meşġūl ol
Ḫāk-i pāyında anuñ ẕerre gibi maḫẕūl ol
Mihr-i ʿālem gibi şāyān olasın iḥsāna

Aṣfā sensin o ʿālī-himem ü ṭabʿ-ı ḥalīm
Ẕāt-ı vālāñuza çākerde senā-kār-ı ḳadīm
Devlet-i ʿömrini müzdād-ide … ḥakīm
Tekye-i çerḫda bir şemʿ-i münevversin kim
Der-i ʿadlinde döner mihr-i felek pervāne

Ey ʿaṭā-kār ü ey ġonce-i ṭabʿı ḥarem
Düşmüşem pāy-ı hümāyūnına ʿayn-ı şebnem
Dil-i mecrūḥa olur lūṭfuñ olursa merhem
Ḫarmen-i çarḫa ṣadāḳatlu vezīr-i efḫam
Gelmemiş ẕātına aḳrān olaraḳ bir dāne

Maʿdelet-kān-ı kerem-kār Muḥammed Pāşā
ʿÖmrüñ efzūn ola durduḳça bu köhne dünyā
Kām-yāb olmada sāyeñde nice bāy ü gedā
Bende i Rāciḥ nā-kāmına da eyle vefā
İdemez oldı taḥammül sitem-i devrāna

Dili münfekk idemem pūse-i dāmānuñdan
Ẕerreler dūr olamaz mihr-i diraḫşānuñdan
Umārum kām ala gencīne-i iḥsānuñdan
Dāverā ẕü'l-keremā lūṭf-ı firāvānuñdan
Kesemez rişte-i ümīdi dil-i dīvāne 11- 9

Şān u ālāsını Ḫurşīd gibi meşhūr ide Ḥaḳḳ
Düşmen-i rū-siyeh dāneni maḳhūr ide Ḥaḳḳ
Dil-i pür-enverini nūr-ı ʿāliyyü'l-nūr ide Ḥaḳḳ
İki ʿālemde maḳarr-gāhını maʿmūr ide Ḥaḳḳ
Budır evrād-ı göñül ṣubḫ u mesā ṣubḥāna

Yemege ġuṣṣa vü ġam-ı nān çeker ise ḳebāb
İşbu dem çeşm-i sirişk oldı faḳīre mey-i nāb
Gice kāşāneme ḳandīlüñ eyler mehtāb
Ḳaldılar ḥāl-i perīşān ʿıyāl ẖāne-i ẖarāb
Yıḳılur başuma bir gün olur ol vīrāne

Rāciḥā naẓmuñ olur ise de raʿnā-i maʿnā
Yoḳdur evṣāf-ı veliyyü'l-niʿama istilā
Ḥāl-i maʿlūm şerīf oldı ne bu vā-veylā
İtme taʿcīz-i suẖan ey ḳalem tāze-edā
Geldi hengāma duʿā irdi sözüñ yayana

Yapılup tām olıcaḳ işbu serāy-ı vālā
Çākeri ṣalma beyābānlara mānende-i pā
Bu sūr nigāhlıġum cānuma kār eyledi tā
Umarum olmaya redd-i naẓm ile men tek fuḳarā
Arż-ı ḥāl eylese ... ʿulüvv-i şāna

ṢADR-I ESBAḲ MERḤŪM ḲIBRISLI MUḤAMMED PĀŞĀ ḤAŻRETLERİNE EDİRNEDE SÖYLENİLEN 1277

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bir ʿaceb ḥāleti var serd-i şitāuñ el'ān
Baña açdurmadı göz yaġumda berf ü bārān
Genc-i miḥnetde ḳalup tīġ miṯāli ʿuryān
Bir bürūdetle düşüp milket-i cisme ẖalecān
Giceler tā-be-seḥer dīde-i eşküm rīzān
Hāk-pāye yeridür aglasam ey ʿālīşān

ʿAzm-i iḳlīm-i ʿadem ḳıldı soġuḳdan sünbül
Ṣararup ṣoldı hemān bāġda nev-fer gibi gül
Sāġar u şīşe şikest oldı döküldi yere mey
Ṣaḥn-ı gülşenüñden o dem çekdi ayaġı bülbül
Varaḳ-ı verdi muḳaddem ṭaġıdup bād-ı ẖazān
Dinse gülşenüñde dehre sezā ẖār-sitān

Germ iken bir gice nā-gāh olup serd-i hevā
Berfden rūy-ı zemīn oldı miṯāl-i deryā
Gülşen-i dehrden el çekdi hezār gūyā
Ṭarz-ı diger ile geldi yüridi bād-ı hevā
Serdlik yüzüni gösterdi muẖālif-i devrān
Ṣoġıdı mülk-i vücūdumdan ıṣınmaz bu cān

Gerçi kim geçmez ise hāl-i ḳudūmına dilek
Eriyüp żaʿf tenüm buz gibi maḥv olsa gerek
Her gice riḳḳa-i sāʿat gibi ditrer bu yürek
Beni ḳāṣıdurdı ayaza yine maḥmūr-ı felek
Vaṣfınuñ biñde birin dimege yoḳdur imkān
Çekdügüm çile ki bī-ḥadd-i şümār bī-pāyān

Şiddet-i serd-i şitā kesdi hemān fevtümi
Çilesin çekmekle selb itdi benüm ġayretümi
Gördi żaʿfiyyet-i cism ile ġarīb ḥāletümi
Pāy-māl eylemege bekler imiş fırṣatunı
Ġam-ı dünyā başuma olmuş iḳen bār-girān
Ṣıḳ boġaz eyledi ser-pençe-i şehr-i ramażān

Ḳubbe-i çarḫa şebīh oldı ḳıbāb-ı cāmiʿ
Çār eṭrāfı ḳanādīl ile rūşen-i lāmiʿ
Ḥalḳ nola meykededen olsa ayaġuñ ḳaṭ'
Cān ṭayanmaz görüp ārāyīşini fi'l-vāḳiʿ
Ṭonadup cümle menārātı çü ḳandīl-ceyān
Ḳalb-i pür-enver olur ʿāmme-i ehl-i īmān

Çekilen derd-i meşaḳḳat daḫi gelmez ʿadedde
Cümle maʿlūmdur ol ḫāliḳ-i ferd ü aḥada
Yedügüm guṣṣa vü ġam oldı bu miḥnetgedede
Dāverā dād-gerā ḳapuna geldüm medede
Genc-i lūṭfundan eger yog ise ẕerre iḥsān
Baña kūy-ı ʿadem olsa yeridür ġayr-ı mekān

Āṣefā sensin ol lūṭf u kerem bī-ġāyāt
Ḳapuña olsa da şāyestedür ʿarż-ı ḥācāt
Ey ʿulüvv-i himem ey maʿdelet –i vücūd-ı simāt
Menba−ı feyż ü ʿaṭā pāy-ı refīʿü'd-derecāt
Sensin ol ʿadl ü ʿālī-himem ü cūd-efşān
Vaṣf-ı şānuñda senüñ her ne dinilse şāyān

Nice maġrūrları emrine münḳād itdüñ
Nice bī-çārelerüñ derdine imdād itdüñ
Nice vīrāneleri lūṭfile ābād itdüñ
Edrine şehrini teşrīfüñle şād itdüñ
ʿĪd-i ekber ola her rūz-ı resānın her ān
Leyle-i ḳadr ide her leylini Rabbü'l- raḥmān

Olmadı çarḫ müsāʼid baña bir miḳdārlıḳ
Böyle medḥ itmez idüm elde olaydı varlıḳ
Ġuṣṣadan ġayrıda yoḳdur bu gice iftārlıḳ
Teng-i vādīde ṣıḳışdurdı vücūdum ṭarlıḳ
Bāb-ı lūṭfuñdan eger olmaz ise feyż-i resān
Pençe-i rūzeden azād idemez kendini cān

Maʿdelet-baḫş-ı ʿaṭākār Muḥammed Pāşā
Yümn-i ʿadlüñle şeref buldı Edirne ser ü pā
Devlet-i ʿömrini müzdād ide ḫallāḳ-ı Ḫudā
Rāciḥā ḫatm-i kelām eyle açup dest-i duʿā
ʿİzz ü ikbāl-i şeref ile be-ḥaḳḳ-ı ramāżān
Devletüñ eyleye efzūn cenāb-ı ġufrān

DER SİTĀYİŞ-İ ḲIBRISLI MUḤAMMED PĀŞĀ 1278

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḥamdullāh ki olup feyż-i Ḫudādan iḥsān
Lūṭf ile üstümüze döndi sipihr-i gerdān

Pāy-māl olmışıdı kāffe-i erbāb-ı hüner de
Ḫāk-sār olmışıdı ʿāmme-i ehl-i ʿirfān

Kimesnenüñ hiç dehānında ḥalāvet yok idi
Mültefit olsa da cānlar acıdır telḫ-i zebān

Lā-cerem ifk degil cānib-i Ḥaḳḳdan olduñ
Bize ey kān-ı kerem Ḥıżr-ı maḳāmında resān

Edrine şehrini maʿmūr idecek ẕātındur
Seni bu beldeye minnetle getürdi devrān

Hiç saʿy itmedi iʿmāra bu cāyı kimse
Bunca yıllar ḳalup iḥrāḳ-ı felekden vīrān

Āsmān-ı rifʿat vālī-i Ḫıdīv mesned
Maʿdelet-kān-ı kerem-kār müşīr-i ẕü-şān

Dāverā ṭabʿ-ı mesīḥā-yı Muḥammed Pāşā
Ḥażretinde yeni cān buldı bu ḳaṣr-ı dīvān

Seng ü şīd-i āhen ü esr ile ķanāt virdüñ
Görse cemşīd bu resmile ķalurdı ḫayrān

Her birer revzeni mirāt-ı Sikender gibidür her
Görinür ol naẓẓārede ṣaḥrā-yı cihān

Ehl-i tezvīr olana cāy-ı mübālāt ise de
Ehl-i ḥācāte de kāşānelerü dār-ı emān

Zīr ü bālāsı güzel cāy-ı ṣafā-baḫşādur
İreme ķılsa şebīh ehl-i naẓāret şāyān

Bā-ṣafā ḫātır olup ṣıḥḥat ü rāḥatda muķīm
Yād-ı farżında saña işbu ṣoḥbete eyvān

Ḥamd ola çeşmelerü vaṣfına āġāz ideli
Ķalemümden olupdur feyż-i maʿānī cereyān

Ḫāk-i pāk-i ķademüñ böyle mi vaṣf eyler idüm
Ẕerre tedbīrüme ruḥṣat mı virür devr-i zamān

Serde dünyā miḥeni dilde ʿıyālüñ sitemi
Böyle bār-ı ġama ṭaş olsa ṭayanmaz insān

Olamaz ʿayn-ı ʿamā perde-i ġamdan azād
Ḫāk-i pāyından irişmez ise kuḥl ü Ṣıfahān

Bu ķadar eyleme taʿciz-i süḫan ey Rāciḥ her
Geldi hengām-ı duʿā-kām-ı dil oldı iʿlān

Zāt-ı vālā-yı himemi devr-i felek döndükçe
Eylesün ḥażret-i Ḥaķķ jeng-i kederden pinhān

BAHĀRİYYE DER-SİTĀYİŞ-İ REŞĪD BEG (1281)

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Olup mübāşir-i teşrīf nev-bahār-ı ṣabā
Gelüp köpürdi arāżīye ḥulle-i ḥużrā

Ṭuṭuşdı bāġ-ı meserretde lāle-i sünbül
Ṭaġıldı būy-ı duḫānı muʿaṭṭar oldı hevā

ʿArūs-ı verd baṣup ṣaḥn-ı sebze-zāra ḳadem
Aġırlıḳ itdi felek naḳd-i şebnemi iʿṭā

Benefşe yaḳdı buḫūruñ feżā-yı gülşende
Duʿā-yı tehniyyetün oḳudı hezār serā

Serā-yı gülşene tebrīke geldi lāle-i sürḫ
Piyāle elde dem-i arġuvāndur gūyā

Server-i verdi çemen mülkine süriye ki gül
Cünūd-ı ġamdan es̱er yoḳ baḳılsa ser-tā-pā

Açıldı setr-i cemāli cemīʿ-i ezhāruñ
Ṣaçıldı būy-ı leṭāfet irişdi cāna ṣafā

Neẓāretinde güẕer ġonce-i ṭıflınuñ nergis
O şāh-zādeye ehl-i naẓar gerek lālā

Menār-ı gülbene çıḳdı mü’eẕẕin bülbül
Oḳundı daʿvet ehl-i dile eẕān-ı ṣalā

Kenār-ı cūyda ʿālem ṣafā-yı ʿayşında
Gezer faḳīr de dest-i belāyı şeb-i tenhā

Tehī piyāle-i çeşmüm şikeste şīşe-i dil
Ṣafā-yı ʿişrete bir dem mi var felekde baña

ʿAceb mi dest-res-i dāmen-i murād olsam
Meserretüm görüp olmaz mı ġıbṭa-sāz-ı aʿdā

Direk dikilse nola vaṣf-ı ṭabʿ-ı mihrüñde
Vücūd ẕerre olur āfitābdan peydā

ᶜUlüvv-i rifᶜat-ı vehm şāᶜir-i semīr-i iʿcāz
Maḳāl-i şiʿri deñizdür kitābeti deryā

Varup o şāh-ı güle merkez-i gülistānda
Vuḳūʿ-ı ḥālden itsem ʿale'l-ḫuṣūṣ şekvā

Ki yaʿni naẓmda Ḥassān-ı dehr-i deryā-dil
Cenāb-ı mīr-i süḫandān Reşīd-i ḫūb-edā

Meded-resā kereminden cūduñdan
Naṣīb olursa ne ġamlar geçer dil-i fuḳarā

Ahāli ᶜacẓ ü faḫr-i kemāl-i vaṣfında
Ḫudāya aṣġar u ekber ricāda ṣubḥ u mesā

Edrine kesb-i şeref ḳıldı ḫāk-pāyından
Re'is-i meclis-i merkeż olunca ẕü'l- kerem-sā

Yeter bu deñlü taṣaddiʿ süḫanla ey Rāciḫ
Yerinde göklere ġayrı açılsa dest-i duʿā

Vücūd-ı pākini jeng-i kederden eyle ḫafī
Be-ḥaḳḳ-ı ḥürmet nūr-ı ḥabīb yā-mevlā

BAHĀRİYYE DER SİTĀYİŞ-İ RĀĠIB BEG (1285)

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Teʿāl-Allāh zihī esrār-ı hikmet ṣunʿ-ı rabbānī
Siyeh-sālar-ı ṣayf irdi sürüp cünd-i zenistānı

Baṣup ferḫ-i ḳudūmuñ cā-be-cā ḫāk-i siyeh-rūya
ʿUmūm'en ʿālemi şād eyledi nevrūz-i sulṭānī

Arāźī sündüs-i aḫżar giyüp ser-tā-be- pā-cümle
Zihī ḳıldı müşerref cilve-gāh-ı ehl-i ʿirfānı

Benefşe seyrine maḫżūr-ı ḥasret-keş iken diller
Küşād itdi felek bāb-ı serā-yı sünbülistānı

Derūn-ı ḫāke çıḳdı zemīne lāle-i gül-reng
Elinde ṣanki ḫūn-ı ālūdedür şemşīr i bürrānı

Şaḳāyıḳ derd-mendāne baş eğdi ṣaḥn-ı gülşende
İrişdi nergisüñ rūy-ı ḥicāba çeşm-i fettānı

Sifāl-i ʿıṭr-ı şeb-bū vü ḳaranfil ṣāf ṣāf olmuş
Naẓar-gāh-ı çemen-zārun bu da bir özge seyrānı

Ṣabādan bādī-i taḳsīm olunca muṭrib-i bülbül
Uṣūl ile tuṭuşdı şāh-ı verdüñ zīr-i dāmānı

Niṣār itdükçe gözden eşk-i şebnem ṣubh-dem eflāk
Ser-ā-ser eyledi gül-goncalar çāk-i girībānı

İderken böyle tedbīr-i leṭā'if ḫāṭır-ı ʿacze
Getürdi hātif-i ġayb bir peyām-ı ḫayr ile anı

ʿUlüvv ü himmet ü nīgū-yı ḫaṣlet maʿdelet-fermā
Ḫuṣūṣen beldeye teşrīfe oldı Ḥaḳḳuñ iḥsānı

Fāżīl-ı dāver-i dār-ı şerīʿat āsumān rifʿat
ʿAṭā-sāz-ı cenāb-ı mīr-i monlā ʿalā-şānı

Ki yaʿni melce-i ehl-i süḫan ḫūb-nām-ı Rāġıb Beg
Edirne şehrini ḳıldı müşerref ol kerem-kānı

Gözin bir laḥẓa çekmez çarḫ-ı gerdūn āsitānından
Ġubār-ı maḳdeminden feyż alur kuḥl-i Ṣıfāhānī

Umūruñ dā'imā şerʿ-i şerīfe eyleyüp taṭbīḳ
Duʿā vey olmada her bir huṣūsi ile s̱enā-ḫ̌ānı

Müsʿāid olsa devvār-ı felek bu ʿabd-ı nāçīze
Donatsam menbaʿ-ı cevrüñle ezhār-ı gülistānı

Egerçi Rāġıb olsa müşterīsi Fārisī naẓmuñ
Bu vādīde alurdum eşheb-i ṭabʿumla meydānı

Yeter taʿcīz lik ey kilk-i Rāciḫ ḫatm-i nuṭḳ ile
Duʿāya bağlanur her kār kim bunda olsa pāyānı

Hemāre ẕāt-ı pāküñ ḥıfż idüp jeng-i ḳudūretden
Ḫudāyā ḳahr ḳıl ger var ise ʿālemde düşmānı

DER SİTĀYİŞ-İ BERĀY-I ME'MŪR-I ARĀŻĪ RĀSİḪ EFENDİ 1281

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ḥamdullāh şeref birle gelüp bād-ı ṣabā
Ṣundı encām-ı meşam-ı dile taᶜṭīr-i vefā

Oldı Gülşen-gede-i cennete dil-şehri şebīh
Bülbül ẕevḳa irişüp zāġ-ı miḥen nā-peydā

ʿAzm-i bāġı eylemenüñ geldi hevāsı şimdi
Āb-ı engūr ile her dem sürilür ẕevḳ u ṣafā

ʿİşret eyyāmı bu eyyāmda mey-nūş olınur
Dem-be-dem ḫāke ʿaraḳ ṣaçmada çarḫ-ı mīnā

Bir üzengilik olur şevḳe gelüp aṣmalıdan
Ṣunsa gül-gūn-ı ḳadeḥ sāḳī-i nev-reste edā

Olsa bu ṭarzda seyrāna müsāʿid gerdūn
İniñler naᶜra-i yā-dost ile eyvān-ı semā

Tā ki bu ana ḳadar gözden aḳan cūy-ı sirişk
Mevc urup çaġlar idi şevḳile deryā deryā

Umarum ġayri ḫalāṣ oldı göñül miḥnetden
İlticā eyledi bir ẕāt-ı şerīfi Ḥaḳḳa

Ẕü'l-himem maʿdelet-efşān u pāk-ṭıynet
Menbaʿ-ı vücūd ü kerem-baḫş ü iḥsān fermā

Ḥażret-i Rāsiḫ Efendi vü ʿulüvv-i himmet
Yaʿni kitāb-ı arażī-i mine'l-niᶜamā

Felibe Ṭırnova İslimye arāżīlerini
Ḳıldı bi'l-cümle ʿalā-i emr-i şehen-şāh-ı icrā

Ḥaḳḳını ḥaḳḳ iderek kāfeyi itdi iskāt
Oldı her-vechile aṣḥāb-ı arāżī iḥyā

Edrine şehride bir ḥıṣn-ı ḫaṣīn idi velī
Ḥamd ola buldı ẓafer-i ḫūb-der iḳbāl aña

Ey veliyyü’n-niʿām ey ġonce-i nāzende-mizāc
Ey ᶜulüvv-i himem ey bülbül-i pākīze edā

Dilerüm ḥażret-i ḳudret ᶜuẓemā senden
Göre Allāh hemān rütbe-i evlāya revā

Ḳande kim geşt ü güẕār eyledüñ ise lā-şekk
Ḥüsn ü evṣāfuñ iderler ṣūrā vü kübrā

Nice eṣḥāb-ı arāżī nice kitāb-ı ġarīb
Ẕātına leyl ü nehār olmadadur ḫˇān-ı s̱enā

Vaṣfını ḳılmaġa her vechile ʿācizdür dil
Ṣarf-ı efkār iderüm līk bütün bād-ı hevā

Yetişür eyleme taṭvīl-i süḫan ey Rāciḥ
Dest açup eyle hemān ḥażret-i Allāha duʿā

Ẕāt-ı vālā-himemi devr-i felek döndükçe
Eyleye ḥażret-i Ḥaḳḳ jeng-i kederden ıṣfā

ŞİTĀʿİYYE 1281

Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Ḥaḳḳuñ kemāl-i cilvesidür ṣunʿ-i ḳudreti
Gelmez beyān-ı ʿāleme esrār-ı ḥikmeti

Göz görse ʿaḳl yetse kemālullāha ger
Eylerdi ḫalḳ evc-i semāda iḳāmeti

Olsun Ḫudāya minnet ü aḥmed ṣad-hezār
Ḳoydı uṣūle ʿāmme-i mevcūd ṣūreti

İnsanı ḳıldı ʿaḳl u fikr ile şādumān
Mevcūd-ı ġayrı ḫādim idüp virdi ruḫṣātı

Mihnet-i ḳudūma kāffe-i mevcūd iken şerāb
Āġūşa aldı ḥażret-i nīgū-yı ḫaṣleti

Ḳurdı sipihrī üstine devvār-ı …
Andan nis̱ār ḳılmadadur āb-ı raḥmeti

Ḫurşīd oldı āyine-i ṣunʿ-ı ker ü kār
Gösterdi çeşm-i ʿāleme envāʿ-ı sīreti

Eksiklik itdi mihr ile daʿvā-yı ḥüsnde
Māhuñ yüzünde ḳaldı çü noḳṣān işāreti

Tedbīr-i gūne-gūnde ḥażırḳen ʿaḳl u dil
Geldi irişdi serd-i şitānun ʿalāmeti

Rūy-ı ġaḍablā şöyle hücūm itdi rūzigār
Ṭaġıtdı cümle dildeki ṣabr u selāmeti

Ebr-i siyehle oldı mülebbes çü mihr ü māh
Aylarca mümkin olmadı bir kez ziyāreti

Devvār-ı çerḫ-i dūn eyā naḫs-ı devr idüp
Yaġdurdı re'
s-i aḥḳara ber-i bürūdeti

Pā-çāk ḳıldı kīse-i iḥsānuñı hevā
Ṣaçdı serāy-ı ʿāleme sīm-i saḫāveti

Taḥrīr-i nāma eyledi pā-ḥūd-ı sipihr ü ġam
Hāke irişdi pāre-i evrāḳ-ı sürʿati

Ṭāḫūn-ı çerḫ el ile ṭaḥn itdi kendümi
Ṭaġıtdı ehl-i faḳra daḳīḳ-i ʿināyeti

Böyle zamānda ġam yimesün hiç ehl-i faḳr
Seng ü şerāb ʿāḳil olursa nihāyeti

Baṣdurdı serd-i berf-i şitā cisme żaʿfī-i āh
Bu derdüñ olmaz ölümden özge ifāḳati

Bāġ-ı ümīdi cümle şükūfāt itdi terk
Efsāne oldı dillere gülşen ḥikāyeti

Poyraza açsun aġzını gülşende ġonceler
Buldı hezār-zār ile genc-i riyāżeti

Sāḳī ayaġı çekdigi dem bezm-i ʿayşdan
Ḳaldı elinde ehl-i ġamuñ cām-ı ḥumreti

Gelse nesīm-i şerm ile eyyām-ı nev-bahār
Görsek kenār-ı cūyda es̱nā-yı ʿişreti

Ẓıll-ı diraḫt vü ṣaḥn-ı çemen ẕevḳi yoḳ velī
ʿAyyāşa var pīr-i meyüñ ḳünc-i miḫneti

Ṣayf u şitāya pürr düşer oldı ...
Şāb u şekerden eyleyemez farḳ-ı leẕẕeti

Çok demdürürki ḳaldı bu dükkān-ı dil tehī
Kālā-yı naẓmuñ oldı nihān ḳadr ü ḳıymeti

Kālā-yı naẓma müşterī gözler idi göñül
Nā-gāh geldi ḫāṭıra ehl-i neẓāreti

Buldı bu cüst ü cū ile bir kān-ı maʿdelet
Menbaʿ-feşān ḥażret-i ḫūb-nām-ı Behçeti

Pāy-ı ġubārı çeşme gelüp hem-çü tūtiyā
ʿAyn-ı ʿamāya ṣundı cilā-yı ḥaḳīḳati

Güftār-ı silk-i dürr-i mesānīdür eks̱erī
Der-pāy-ı bī-nihāye ʿulūm-ı kitābeti

Yıllarca vaṣf ḳılsa da ḳāniʿ degül göñül
Ḫāk-i ḳudūm-i ḥāżret ü ālā-yı himmeti

Ālūde oldı cehl ile ḫā’if-i hezār-dil
Bād-ı hevāya ṣarf idüp efkār-ı ġayreti

Taʿyīb ḳılma ʿafv it efendüm faḳīrini
Miḥnet götürdi dilden uṣūl-i belāġatı

Cevr ü cefā-yı dehr-i denī dilde bā-şümār
Āh yıḳdı beyt-i göñlümi dünyā meşaḳḳati

Taʿcīz ḳılma ġayrı duʿā eyle Rāciḥā
Aç rūy-ı çerḫa şevḳile dest-i irādeti

Ḳılsun ṭavīl rişte-i ʿömrüñ cenāb-ı Ḥaḳḳ
Olsun mezīd-i manṣıb eyyām-ı devleti

Şān-ı ʿulvī kürre-i ʿarżı dutup hemān
İrsün ḳıbāb-ı çerḫa teraḳḳi-i rifʿati

Yā Rabb cihānda var ise düşmānı ḳahr ḳıl
Ḳondurma cism-i pākine jeng-i küdūreti

NĀ-TAMĀM BAHĀRİYYE

Fāᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Cümleden çekdi elüñ ceyş-i şitā āḫir-kār
Yetişüp peyk-i ṣabā eyledi tebşīr-i bahār

Başdı ferḫ-ı ḳademüñ meclise sulṭan nev-rūz
Eskiden başda olan derd-i belā itdi firār

Çeşm-i dilber gibi göz açdı bahār-ı bādām
Lebine reşk iderek şöyle ḳızardı gül-nār

Ruḫ-ı āline müşābih olamaz şeft-ālū
Ḳızıl elmaya ḳadar eylese gergeşt ü güẕār

Pādişāh gel idüp ḫoşça selāmlıḳ tertīb
Süngüli ʿaskeridür nevbetini bekler ḫār

Şeyḫ-ı islāmlıġa feslegeni naṣb itdi
Serine eyledi inʿām bir aḫzār-ı destār

Başa aḫkām-ı ... ile giydi al fesi
Ḳıldı rengīn-i ḳaranfilde ṣadārete ḳarār

Gördiler serviye çün mīrlivālıḳ şāyān
Ḳıldılar ḫaşḫaş māhiyyetine bayrāḳdār

Ḳırmızı ceyş-i ʿālem oldı şaḳāyıḳ şeb-bū
Ḳurdılar orduyı bu ṭarz ile yaʿni tekrār

Şāh-ı gül devre çıḳup memleket-i maʿnāyı
Ḳande ʿazm eyler ise baş üzerinde yeri var

Teng-i dest oldıġuma ḫāme elümden düşdi
Bu mes̱eldür ki żaʿīf zihe gelür Sivasa yār

Āb-ı zanbaḳ söz ile itme bu dīvāneye ʿayb
Lāleden yıldı gözüm eyler isen istifsār

ʿĪYDİYYE DER SİTĀYİŞ-İ BERĀ-YI VELİYY-İ NİʿMET ṢĀLİH EFENDİ 1282

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Oḳundı pādişāh-ı ʿīd-ı fıṭruñ emr ü fermānı
Müşerref ḳıldı taʿmīmen ḳılup ehl-i īmānı

Zihī fermāndur kim işbu fermān-ı hümāyūn-fāl
Ḫalāṣ itdi nice endūh-ı ġamdan rūze-dārānı

ʿAvāmı ḥasret itdi eḳl-ü şürbe nice-i rūze
Ḫafī yirler içerler idi her şeb āb ile nānı

Şehrden sürmeseydi māh-i ṣavmı pādişāh-ı ʿīd
Olurmıydı hemān el ḳaldırup ʿālem s̱enā-ḫˇānı

Alup teşrīf-i şāhen-şāh ʿīd-ı fıṭrdan peyġām
Müheyyā ḳıldılar nev cāme-i gül-gūn-ı elvānı

Mülebbes oldı ḫalḳ hem-çü nihāl-i ġonce-i ṣad-berg
Giyüp ser-tā-be-pā zībā-libās-ı faḫr-ı ʿünvānı

Biri ez-cümle işbu çāker-i nāçīz sāyeñde
Ḳılan tecdīd-i köhne cāme-i bī-reng ü vīrānı

Veliyyü'n-niʿmet-i bī-minnetüm Sāliḥ Efendinin
Semend-i ḫāmem aldı bī-riyā-i sāyeñde meydānı

ʿUlüvv-i himmetā ey maʿdelet-ger bāʿis̱-i feyżā
Naṣıl nāçīzler gördi yüzinden nice iḥsānı

Ebü'l-feyż oldıġın taṣdīḳ iderler nās-ı bi'l-cümle
Riyāsız ey ʿadālet burcınuñ ḫurşīd-i raḫşānı

Veliyyü'n-niʿmetā yüzler sürüp ḫāk-i ḳudūmına
Mübārek bāda geldüm ʿīd-ı fıṭr-ı mefḫaret-kānı

Ḳıla ʿīd-i muṣaffālar gibi her rūzını mesrūr
Şeb-i ḳadr eyleye her leylini tevfīḳ-i Rabbāni

Ḫaẕer taṣdīʿden ey kilk-i Rāciḥ hatm-i nuṭk eyle
Duʿāya baġlatur her kār kim bed'en olsa pāyānı

Hemāre zāt-ı pāküñ ḥıfẓ idüp jeng-i küdūretden
Ḫudāya ḳahr ḳıl ger var ise ʿālemde düşmānı

GAZEL-İ ESʿAD PĀŞĀ TAHMĪS-İ KENZĪ MUʿAŞŞER-İ FAḲĪR

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Başdan ʿaḳlum gibi ger çıḳsa da destāruñ ucı
Sedd çeker ʿārıżuña ṭurre-i ṭarrāruñ ucı
Yüze çıkmazdan ol ḫaṭṭ-ı jengāruñ ucı
Dikse mīnā-yı dile ġamze-i tātāruñ ucı
Ḳubbe-i çerḫi deler āh-ı şerer-bāruñ ucı
Her ḳaçan kim çözilür zülf-i giriḥ-gāruñ ucı
Ḥaml ider üstüne her mār-ı sipihtāruñ ucı
Levḥā-i cāna geçer nāvek-i mismāruñ ucı
Dem-be-dem yāda gelür çeşm-i siyeh-kāruñ ucı
Dile gūyā ṭoḳınur ḫançer-i ḫun-ḫārun ucı

Söylenür nice ġazel nice dīvān vaṣfında
Bükilür hayli bel ebrū-yı kemān vaṣfında
Ṭoġrısı söz uzar ey serv-i revān vaṣfında
Nice ʿuşşāḳlar ateṣlenür ān vaṣfında
Her ne dinse yaraşur böyle cüvān vaṣfında
Yedi āyet açup ol şāh-ı cihān vaṣfında
Ḳırḳa yardı ḳılı sen mū-yı miyān vaṣfında
Ḳaldı dem-beste ḫaṭṭ u ḫāl ü dehān vaṣfında
Ḳıl dolaşdı ḳaleme döndi zebān vasfında
Kākül-i yāre ṭoḳunmış gibi güftārun ucı

Kūy-ı yāri ṭolanur it gibi tekrār tekrār
Uyumaz ṣular uyur gice rakīb-i ġaddār
Çekmeġe çile vü endūh u ġamı yoksa medār
Ḥayr ḳıl eyle hemān bāb-ı tevekkülde ḳarār
Kimidügin yād idüp ol şūḫ cihāna her bār
Fitnelik eylese aġyār saña yār olmasa yār
Fırṣatı gözle dirseñ ḳılasun ṣayd u şikār
Maḫfīce gelüp raḳībi dirile itme ḳarār
Yaḳasın dest-i melāmetde ḳomaz ʿāşıḳ-ı zār
Yed-i imkānda iken dāmen-i inkārun ucı

Naẓar itse müje-i nāvek-i zībendesine
ʿĀşıkuñ şiş ṣoḳılur ṣan dil-i şermendesine
H̱āre-bārdur yine bī-gāne dil-i efgendesine
Acımaz ol gül-i nāzik bedenüm bendesine
Göñlüni virme bu gülşende baḳup ẖandesine
Raḥmi yoḳdur o gülüñ bülbül-i nālendesine
ʿArż-ı ḥāl eylemeġe ġonce-i nāzendesine
Düşdü bülbül-i dil-āşūb şāẖ-ı perākendesine
Gül şu maʿnāya gelür bülbül ü giryendesine
Derd-mendüñ yine batmış gözine ẖāruñ ucı

Söylenür medḥ-i cemālinde hezārān ebyāt
Vaṣf-ı hüsnüñ ider ʿuşşāklaruñ bā-ġāyāt
Ḳangı maḥbūbda var sendeki ḥüsn ü dārāt
Ey ḳamer-çehre-i ciğer-pāresi ey pāk-i ṣıfat
Teng-i vādīye heves etme ṣaḳın sürmege at
Bulayum virseñ eger gün gibi ʿālīdür ḥayāt
Ḥażret-i maẖlasuñ al bendini cān-gūşına ḳat
Ayaġun dā'ireden fikr-i daḳīḳ ile uzat
İstiḳāmetde gerekdür reviş-i ṣıdḳ u s̱ebāt
Ḳademüñ merkeze ḳor devr ide pergāruñ ucı

Ḥüsn-i ʿaşḳ rāyiḥası herkese taʿṭīr olmaz
Her dile mihr-i vefā ṣūretā taṣvīr olmaz
Maẖlaṣuñ bu ġazel-i pākine tanẓīr olmaz
Şemʿ-i dil ʿaşḳ-ı mecāzī ile tenvīr olmaz
Ẕātı nā-pāk-i göñül āb ile taṭhīr olmaz
Ḳırılan şīşe-i dil lūṭf ile taʿmīr olmaz
Çekilen çille-i ġam dil ile taḳrīr olmaz
Rāz-ı dil tuġrası her münkire taẓhīr olmaz
Bir daẖi müstebit sözin tedbīr olmaz
Dest-i ifşāya düşen rişte-i esrāruñ ucı

Rāciḥā bir ġazel-i pāk buyurmış maẖlaṣ
H̱āme-i naẓmı bu şeb ẖaylice yormış mahlaṣ
Vaṣf-ı ḳaddüñ o mehüñ ʿarşa uçurmış maẖlaṣ
Diz-be diz yār ile tenhāca oturmış maẖlaṣ
Yine ṭanbūr-ı ġamuñ gūşını burmış maẖlaṣ
Kenzī maẖfī şeh-i bezm-i meyi kurmış maẖlaṣ
Ḥikmet-i laʿl-i lebinden hele ṣormış maẖlaṣ
H̱aṭṭ-ı çeşm-i siyehüñ ezber oḳurmış maẖlaṣ
Yine tīġ-i nigehinden mi dem urmış maẖlaṣ
H̱ūn-çegān olmadadur ẖāme-i eşʿāruñ ucı

ḤĀFIẒ RAḪŞĪ EFENDİNÜÑ MÜSEDDES-İ MUṢARRAʿLARINA BİRER MIṢRAʿ-I EVVEL ZAMĪMESİYLE MÜŞTEREK VĀDĪSİNDE SÖYLENMİŞDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Liyāḳat yoḳ ricāya bendeñe nāz itme cānum gel
Gel imdi sīneye ey sīne-i rūḥ-ı revānum gel

Ṭuṭuşdurdı zemīni āteş-i ʿaşḳ-ı nihānum gel
Meded eflāke ser çekdi benüm zār u fiġānum gel

Ḳalup dermānda derdüñ ile ḳaṭʿ oldı emānum gel
Kesildi ẕerrece hiç ḳalmadı tāb-ü tüvānum gel
Baña bir gice olsun ey meh-i nā-mihr-bānum gel

Gel ey ġonce-dehānum kākül-i ʿanber-feşānum
Nedür bu nāz ü istiġnā meded tāze-civānum gel
Amān nāz eyleyüp kaçma gel ey dīnüm īmānum gel

Nihāyetsüz göñülde izdiyād olmaġda nārum āh
Görince nūr-i vechüñ ḳalmadı ṣabra ḳarārum āh
Şikest itsün dil-i çarḫı ḫadeng-i inkisārum āh
Ṭayansun göklere şimden gerü feryād-ü zārum āh
Zemīne ḳoymasun bād-ı ġamuñ ẕerre ġubārum āh
Yolında ey şehen-şāhum vücūd-ı ḫāk-sārum āh
Vefā ummam seni cānum gibi sevsem de yārüm āh
Ḳaçarsın çīn-i āhūlar gibi benden nigārum āh
Nedür bu nāz ü istiġnā meded tāze civānum gel
Amān nāz eyleyüp kaçma gel ey dīnüm īmānum gel

Görüp ḥāl-i diger-gūnum baña ey yār dād eyle
Levendāne irüp teşrīf-i göñül bābuñ güşād eyle
Baña aġyārlardan iltifātuñ izdiyād eyle
Dil-i maḫzūnumı ġamdan güzel lüṭf ile şād eyle
Ḫalāṣı ile ġam u endūhdan şād-ı fu’ād eyle
Cemālüñle müşerref ḳıl viṣālüñ ber-murād eyle
Beni bir gice olsun meclisinde infirād eyle
Hemān ol demde ey ḫūnī yā öldür yā azād eyle
Nedür bu nāz ü istiġnā meded tāze civānum gel
Amān nāz eyleyüp ḳaçma gel ey dīnüm īmānum gel

Bu naẓm-ı dil-güşādur dillere destān olur raẖşı
Okunup nuṭḳ-ı pāküñ ʿāleme şāyān olur raẖşı
Göñülden āb-ı maʿnā her ḳaçan cūyān olur raẖşı
Ḥaḳīḳat ʿilm-i serün baḥr-i bā-pāyān olur raẖşı
Libās-ı cismi ṣad-çāk eyleyüp ʿüryān olur raẖşı
Eşigi kaʿbesinde ol şehüñ ḳurbān olur raẖşı
Gehī Rāciḥ gibi ẖandān geh giryān olur raẖşı
Cefā vü cevr istimdādına ẖayrān olur raẖşı
Nedir bu nāz ü istiġnā meded tāze civānum gel
Amān nāz eyleyüp ḳaçma gel ey dīnüm īmānum gel

MÜSEDDES

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Sezā mı żaʿf-ı dil ṣavm-ı firāḳuñla mezīd olsun
Nümāyān et hilāl-i ebruvānuñ bāri ʿīd olsun
Yoluñda ölmege cānuñ dirīġ iden yezīd olsun
Şehā ʿāşıḳlaruñ tek tīġ-i ġamzeñle şehīd olsun
Bu ʿīd-gehde senden ẖār-ı aġyārun baʿīd olsun
Ḫırām et ey gül-i nāzik-beden ʿīdüñ saʿīd olsun

Döner atlu ḳarınca gibi fāsıḳlar temāşāya
Ecel gehvāresine bindi yanıḳlar temāşāya
Dolanup çıḳdı ṭollaba münāfıḳlar temāşāya
Ṣancak-veş gelüp gitmeḳde ʿāşıḳlar temāşāya
Bu ʿīd-ġehde senden ẖār-ı aġyāruñ baʿīd olsun
Ḫırām et ey gül-i nāzik-beden ʿīdün saʿīd olsun

Yüzin göstermedin ey verd-i ter vardum gülistāna
ʿAceb midür yapışsam dest-i ḥasretle girībāna
Firāḳ-ı pūs-i laʿlüñ od bıraḳdı milḳet-i cāna
ʿAdūdan ʿāşıḳa ruẖṣat bulunmaz pūs-ı dāmāna
Bu ʿīd-gehde senden ẖār-ı aġyārun baʿīd olsun
Ḫırām it ey gül-i nāzik-beden ʿīdüñ saʿīd olsun

Bu miḥnet-ḫānede kimlerle ārām eylesün Rāciḥ
Lebüñ yādıyla ḫūn-ı dilümi i̱sām eylesün Rāciḥ
Ḫırām eyle anuñla dest-be-dest nām eylesün Rāciḥ
Efendüm sāye-i ʿadlinde bayrām eylesün Rāciḥ
Bu īd-gehda senden ḫār-ı aġyāruñ baʿīd olsun
Ḫırām it ey gül-i nāzik beden ʿīdüñ saʿīd olsun

TAḪMĪS-İ ĠAZEL-İ TÜRĀBĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Menbaʿ-ı erbāb-ı ʿaşka cān fedā yüz biñde bir
Cān u başuñ ḳayd-ı dünyādan rehā yüz biñde bir
Yaʿni dervīş-i faḳīrü'l-ʿabā yüz biñde bir
Ser-i ḥaḳḳa vāḳıf olmış āşinā yüz biñde bir
... esrārına lāyıḳ revā yüz biñde bir

Kendini kimdür erenler uġrına ḫāk eyleyen
Ṣīnesin aşḳuñ yolına çāk-i ṣad-çāk eyleyen
Özini çerk-i fenādan ābsız-pāk eyleyen
ʿİlmü'l-esmā rumūzuñ fehm-idrāk eyleyen
Ḳalbi mirāt-ı mücellā rūşenā yüz biñde bir

Kimdür olmış ḫāndān menbaʿ-ı merd-i saḫī
Farḳ-ı temyīz eylesün taḳsīm-i cā-yı fersaḫī
Bildüginden fāriġ ol mürşīd elin ṭut sen daḫi
Ḳāf-u nūn emr-i rumūzı gerçi sözdür ey aḫī
Bu sözün künhīne ermiş mübtelā yüz biñde bir

Ṣunʿ-ı esrār-ı kelāmullāha kimdür āşinā
Vir su'ālüñ bir cevāb-ı müşkilüm vardur saña
Bāṭınen maʿnāsına ākil degilsün vāʿiẓā
Fażl-ı yezdān sırrını bilen ḳanı göster baña
Ser-ḳırān-ı ḥaḳīḳat istiva yüz biñde bir

Var mı Rāciḥ ṭoġumdan mürşīd-i kāmil peyleyen
Bī-cesed ervāḥ iken deryā-yı ʿaşḳı boylayan
Bu rumūzı söylemez bilen bilürmi söyleyan
Ṣūre-i ḥarf-i muḳaṭṭaʿ remzini fehm eyleyen
Cüst ü cū itdüm Türābā şeh-gedā yüz biñde bir

TAḪMĪS-İ ĠAZEL-İ ṢĀBİR EFENDİ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Şāḫ-ı ġonce her ḳaçan ḫār-ı belāsın arturır
ʿAndelībāne gül-i nesrīn edāsın arturır
Ḫaṭṭ-ı ḫadı yüz bulup ṣanma ḫaṭṭın arturır
Levḥaş-Allāh gerd-i ġam-ı ḳalbüñ ṣafāsın arturır
Ḫāk-i pāk āyīne-i ṣāfuñ cilāsın arturır

Sū-be-sū güller giyüp faḫr-i libāsın ḫārdan
Başı bir dem ḥāli ḳalmazken hezārum zārdan
Bülbül-i ġam-gīne baḳ olmaz cūdā gül-zārdan
Sen daḫi devr olma ey dil āsitān-ı yārdan
Ol şeh-i melek kerem ṣanma gedāsın arturır

Ḫūblıġı ol dilberüñ tekrār be-tekrār alup
Vech-i pākinde iki miḥrāb-ı ebrū-çār olup
Ol beyāż ṣafhada ḫaṭṭ-ı siyeh ıẓhār olup
Gūyīyā bir gülşenüñ eṭrāfı sünbül-zār olup
Ḫaṭṭ-ı nevreste ruḫ-ı yāruñ behāsın arturır

Ṭāliʿüm necmi olup burc-ı felekde ser-nigūn
Başum üstine hemān cevlāna çıḳdı ay ü gün
Ṭañ mı aġlarsa şafaḳ gibi gözüm ṣabīḫün ḫūn
Olsa gönlümde ᶜaceb mi derd-i ʿaşḳ her dem füzūn
Mübtelā-yı neşve-i afyon ġıdāsın arturır

Eyleyüp ḫurşīd-i vechinden bugün refʿ-i niḳāb
ʿArż-ı dīdār eyledi Yūsuf tek ol ʿālī-cenāb
Bende pāzār-ı maḥabbetde bu gün evvel cevāb
Cānile itdüm metāʿ vaṣl-ı yāre fetḥ-i bāb
E-s-ṣalā var ise gelsün pür bahāsın arturır

Ehl-i ʿaşḳ dillerde heb derd-i elemle yād olur
Seng-i gevher tīşe-i azādile ābād olur
Ṣanma kim dil-şād-ı Rāciḥ ġuṣṣa vü nā-şād olur
Ṭanᶜ-ı āʿdādan dil-i pür-tāb Ṣābir şād olur
Zaḫm-ı miḳrāż āteş-i şemmüñ żiyāsın arturır

TAḪMĪS-İ ĠAZEL-İ MEŞHŪR KĀẒIM BEG

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Bir yerde iki ehl-i ferāset göremem hīç
Bir bezmde ṣıḥḥatlüce ṣoḥbet göremem hīç
Güftār-ı ʿavāmīde ḫalāvet göremem hīç
Bī-reng ü ġaraż kimsede ülfet göremem hīç
Allāh içün ʿālemde maḥabbet göremem hīç

Bir dilde ezelden yoġise ẕevḳ u meserret
Bādeyle gelür mi aña keyfiyyet ü ḫālet
Refʿ eyleyemez ḥāṣıl olan miḥneti ʿişret
Bir mey ki ola neş’esi ālūde-i miḥnet
Gösterse de ẕevḳinde leṭāfet gōremem hīç

Bir kimse sebebsiz yere eyler mi müdāra
Ol kim yā ṣabī ola yā … yā şeydā
Vār mı emel-i ḫidmet-i bā-sūda maʿnā
Ẓannumda yā dünyā olur elbette yā ʿuḳbā
Aġrasından āzāde ʿibādet göremem hīç

Nāsuñ kimi ḳāhir kimisi zālim-i bī-dād
Kime açılur gül gibi ser-i dil-i nā-şād
Min buʿd göñül ṭıflı eyā kimden umār dād
Ḫalḳuñ kimi isrāfa kimi ḥaste-i muʿtād
Bir sīnede envār-ı saḫāvet göremem hiç

Dönmez kişinüñ göñli murādınca bu devrān
Ki şād ḳılur gāhīçe ġam-nāk ü perīşān
Maʿzūlce devlet olan ḳılmasun efġān
Her neş'enüñ elbetde ḫumāruñ çeker insān
Bī-reng ü … devlet ü s̱ervet göremem hīç

Her ṣoḥbet-i nā-ehli ḳabūl eyleme gūşe
Aldanma bu gam-ḫāne-i pür-zīb ü nuḳūşa
Ger ʿāḳil iseñ ṣarf-ı emek eyleme boşa
Gezdüm aradum ʿālemi hep gūşe-be-gūşe
ʿUzlet gibi bir künc-i selāmet göremem hīç

Pā-māl ü perīşān iken erbāb-ı feṣāhat
Ḫāk olası żaʿf-ı teni itlāfına ḥācet
Bīhūde imiş āh bu taḥṣīl-i belāġat
Ne ḫidmet-i efkār ne gam-dār ne ḳasāvet
Dünyāda ṣaḥāfet gibi rāḥat göremem hīç

Bu ʿarṣada aḥsen görinür fenn-i cehālet
Rüsvā ḳılur erbāb-ı dili ʿarż-ı ẕekāvet
Mūy-ı teni ḳırḳ yarma hevāsında nihāyet
Bir ḥāle getürdi bizi kim ḥāl-i nezāket
Bir re'yde is̱ār-ı metānet gōremem hīç

Her yoḳ yire bīhūdeye gel açma dehānuñ
Devrān seng-i ḫāke çalar şöhret ü şānuñ
Fāş itme gōñül kimseye esrār-ı nihānuñ
Çoḳ ehl-i ġınāsın görürüm ḫalḳ-ı cihānuñ
Erbāb-kerem ehl-i mürüvvet göremem hīç

Sū-ı ʿamele rāġıb olan telḫ-i zebāna
Rāḥat es̱eri olmayan hem bunda hem anda
Ḳārūna minnet olsa kişi şöhret ü şānda
Te'dīb ider āteşle ḳuluñ Ḥaḳḳ dü-cihānda
Bu nükteye bir kimsede diḳḳat göremem hiç

Her tesvīye-i kārda ʿarż eyleyen erlik
Başına külāh ister idi pāyına terlik
Deryā-yı mesāliḥde yüzer idi beşerlik
Ḳaldurdı anuñ nām ü nişānūñ ḳomiserlik
Evvelki gibi ortada rüşvet göremem hīç

İḳlīm-i teni ḫüsrev-i cān aldı emānet
Burc-ı bedene virmede ṣūretde metānet
Ḳalursa ne ġam ḫāk-i meẕelletde nihāyet
Nefsüm ḳadar itmez idi bir şaḫs-ı ʿadāvet
Ben kendi vücūdum gibi töhmet göremem hīç

Fettān-ı belā her ṭarafı żabṭına aldı
Dil-i zevraḳı deryā-yı ġam u miḥnete ṭaldı
Rāciḥ kime rāz açsa anı bir yaña ṣaldı
Kāẓım işimüz maḥkeme-i maḥşere ḳaldı
Bir başka maḥākimde ʿadālet göremem hīç

TAHMĪS-İ MAṬLAʿ-İ LĀ-EDRĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Yaş döker ḥasretle iki gözlerüm ṣubḫ u mesā
Sīm aḳçe ṣarf eder rāh-ı nigāra dā'imā
Rūy-ı zerdümden ʿalāḳam añlasa ol bī-vefā
Yār ḥālümden su'āl itse budur naḳdüm aña
Āh dimekden ġayrı hīç ḥāżır cevāb olmaz baña

Bunca demdür aġlarum ṣormadı maḥzūn oldıġum
Añlamaz ʿaşḳı ile ḥāli diger-gūn oldıġum
Bilse ger ḫurşīd-i ruḫsārına meftūn oldıġum
Yār ḥālümden su'āl itse budur naḳdüm aña
Āh dimekden ġayrı hiç ḥāżır cevāb olmaz baña

Rū-be-rū geldükçe ben bī-tābına ol şūḫ-ı şeng
Ḳaṣd-ı cāna ḳavs-ı ebrūsıyla itdükçe ḫadeng
Görse dāġ-ı sīnemi yer yer açulmış lāle-reng
Yār ḥālümden su'āl itse budur naḳdüm aña
Āh dimekden ġayrı hiç ḥāżır cevāb olmaz baña

Sevdigüm göñlümde endūh-ı füzūnum añlamaz
Vaṣlına taḥrīk-i fikr-i güne-günum añlamaz
Hiç ṣormaz gālibā derd-i derūnumı añlamaz
Yār ḥālümden su'āl itse budur naḳdüm aña
Āh dimekden ġayrı hiç ḥāżır cevāb olmaz baña

İşbu beyti söylemiş bir ʿāşık-ı āteş-zebān
Gūş edince ben de Rāciḥ eyledüm vird-i lisān
Çehre-i zerdüm temāşā eyleyüben her ḳaçān
Yār ḥālümden su'āl etse budur naḳdüm aña
Āh dimekden ġayrı hiç ḥāżır cevab olmaz baña

ŞARḲIYYĀT

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Ciger-ḳanı olupdur bāde-i mül
Yā ḳan üstine ḳan içmek nene gül
Cihānı aġladur feryād-ı bülbül
Ne ẓālimdür ki ḳarşudan güler gül

Ayaġ üzre tefekkürde şaḳāyıḳ
Yanıḳdur lāle-şeb-bū baġrı yanıḳ
Dīvāne nergisüñ çeşmi bulanıḳ
Ne ẓālimdür ki ḳarşudan güler gül

Nihāli üzre ḳurdu āşiyānuñ
Ne yapsun āteş-i ʿaşḳ yaḳdı cānuñ
İşidüp bülbülüñ āh u fiġānuñ
Ne ẓālimdür ki ḳarşudan güler gül

Aḳıtsa Rāciḥā mānend-i jāle
Ḳızıl ḳān yerlere çeşm-i piyāle
Şüḳūfāt-ı gülistān etse nāle
Ne ẓālimdür ki ḳarşudan güler gül

ŞARḲI-İ DİGER

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Çeşm-i ser-mestüñ görenler ḫastedür
Ṭurre-i ṭarrārına dil-bestedür
Ol gül-i nāzük beden nev-restedür
Ṭurre-i ṭarrārına dil-bestedür

Şemme ruḫsārına pervāneyem
Āteşüñle tā-be-maḫşer yanayum
Ḳara sevdāsın çeken dīvāneyem
Ṭurre-i ṭarrārına dil-bestedür

Rāciḥ ol şūḫ-ı dil-āver bī-ḳuṣūr
Gerden-i ruḫsārı ṣan nūr üzre nūr
Ḫadd-i ḫālinden olur mı deyre dūr
Ṭurre-i ṭarrārına dil-bestedür

ŞARḲI-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Lāle-veş yandı derūn ey verd-i ter
Rūy-ı zerd oldum mis̱āl-i nilifer
Nergis-i çeşm aġlasun şeb-tā-seḥer
Ne temāşā bülbül aġlar gül güler

Sīnem üzre gül açıldı dāġ dāġ
Nev-bahārdur sāḳī ṣun birḳaç ayāġ
Gūne-gūne zerḳ eder her nūr-ı bāġ
Ne temāşā bülbül aġlar gül güler

Her çiçek gösterdi yüz geldi bahār
Feslegen ṭob oldı sünbül tār-mār
Aġla Rāciḥ sana nāz itdükçe yār
Ne temāşā bülbül aġlar gül güler

ŞARḲI-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Āteş-i aşḳuñla oldum serserī
Gitmiyor gözden ẖayālüñ ey perī
Kaçma āhū gibi benden gel berī
Gitmiyor gözden ẖayālüñ ey perī

Tā ezel oldum senüñle āşinā
Vaṣlını ferdāya ṣalma dilberā
Yollara baḳmaḳdayum ṣubẖ u mesā
Gitmiyor gözden ẖayālüñ ey perī

Rāciḥe ḳıl mihr-i ḥüsnüñ cilve-gāh
Ḫāṭır-ı ʿaczün su'āl it gāh gāh
Hiç tehī ḳalmaz dil-i vīrāne āh
Gitmiyor gözden ẖayālün ey perī

ŞARḲI-İ DİGER

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Sen ki maḥbūb-ı ezelsin sevdigüm
Pek güzelsin bī-bedelsin sevdigüm
Serv-i ḳadd ü ince belsin sevdigüm
Pek güzelsin bī-bedelsin sevdigüm

Üstine cevlān ider ne āsumān
Mihr ü māh pāy-ı postında hemān
Ḥüsninüñ yanında bir pula cihān
Pek güzelsin bī-bedelsin sevdigüm

Ṣunʿ-ı ḳudretdür yüzüñ ey nāzenīn
Bir gören eyler biñ āh-ı āteşīn
Sīne-çāk etmiş saña rūy-ı zemīn
Pek güzelsin bī-bedelsin sevdigüm

Ey cihānuñ āfitāb-ı enverī
Behre-yāb eyle bu Rāciḥ kem-teri
Yoḳ menendüñ devr-i Ādemden beri
Pek güzelsin bī-bedelsin sevdigüm

ŞARḲI-İ DİGER

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ey güneş yüzlü meh-i ṭalʿat-feşān
Tāb-ı ruḫsāruñla rūşendür cihān
Şevḳ-i ḥüsnüñ olalı halḳa ʿıyān
Tāb-ı ruḫsāruñla rūşendür cihān

Nūrdan-mı düzdiler pirāhenüñ
Ay mıdur ḳaşuñ güneş midür tenüñ
Şevḳ alur dünyā cemālüñden senüñ
Tāb-ı ruḫsāruñla rūşendür cihān

Cevher-i ḥüsnüñ midür ey mehliḳā
Eyleyen iḳlīm-i göñlüm rūşenā
Ebr-i zülfüñ açalı bād-ı ṣabā
Tāb-ı ruḫsāruñla rūşendür cihān

AYĀŞLI-ZĀDE ESʿAD MUẖLİṢ PĀŞĀ MERḤŪMUÑ ḲONYĀYA DĀ'İR SÖYLEMİŞ OLDIĞI BEYTİ TESDĪS EDİLMİŞDÜR

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Felek düşürdi bizi bir diyāra kim encām
Zehirler ādemi ābı hevā ider sersām
Dem-i bahārı ṣanursun ẖazān-ı pür-ālām
Sürer maḳām-ı ʿanādilde zāġlar aḥkām
Bilür ki Ḳonyada olmaz güşāde ġonce-i kām
Ne seyr-i gülşen ider dil ne meyl-i bāġ-ı Merām

Şitāda dizde çamur yaz gelince leyl ü nehār
Reyāḥı ṣaçmadadur gözlere turāb u ġubār
Feżāda ẕerrece yok ḥażrevātdan ās̱ār
Terennümāt-ı belābil yerinde ṣavt-ı ḥımār

EYŻĀN

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Derūnī cevr-i felek dem mi var ki incitmez
Anuñçün ehl-i hevā ẕevḳe bir yaña gitmez
Bu şūre-zārda hiç gül degil diken bitmez
Hezār-ı bāġ daẖi zārı ārzū itmez

EYŻĀN

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Eger olur ise ẖalḳında ḥüsn-i ẖulḳ nā-būd
Çeh-i sūd ʿarż-ı cemāl itse şāhid-i maḳṣūd
Meşāmmı her birinüñ ẖāk ü gerd ile mesdūd
Naẓarlarına gülüñ ḳadr ü ḳıymeti mefḳūd

EYŻĀN

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Tuṭuş etmege bu memleketde çekme emek
Ki halḳı ḳoḳlamada ise būy-ı dūd-ı tezek
Ḳuvā-yı şāmesi taʿṭīl olup gider lā-şekk
O belde ẖalḳına artıḳ ne gül gerek ne çiçek

EYŻĀN

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Kimi ki bu yere sevķ itdi sā'iķ-i taķdīr
Gelüp de bunda ᶜaceb var mı olmayan dilgīr
Ne var bu beldede taḥsīn-ü āferīne cedīd
Dimiş bu beyti maḥallinde Muḫliṣ-i taḥrīr
Bilür ki Ķonyada olmaz güşāde ġonce-i kām
Ne seyr-i gülşen eder dil ne meyl-i bāġ-ı merām

İBTİDĀ-İ TEVĀRĪḪ
TĀRĪḪ-İ VELĀDET-İ BERĀY-I ME'MŪR ARĀŻĪ-İ LİVĀ-YI ṢOFYA

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīilün Mefāᶜīlün

Bi-ḥamdi-lillāh peyām-ı ḫayr ile bād-ı ṣabā geldi
Bahāruñ müjde-i teşrīfi çeşme tūtiyā geldi

Niķāb-ı ḥüsnini ķıldı güşād ezhār bi'l-cümle
Gülistān seyrine dānā-yı bülbülden nidā geldi

Kenār-ı cūyda seyr-i çemen eyler iken ᶜālem
Hem-ān-dem ᶜīd-i aḍḥā geldi hoş geldi ṣafā geldi

Bu vādīde naṣıl cūş etmesün yā ᶜandelīb-i dil
Gül-i terden meşāmm-ı cāna būy-ı ḫoş edā geldi

Bahār eyyāmına böyle teṣādüf itdügi ᶜīdüñ
Cemīᶜ-i ehl-i īmāna ᶜaṭā ender ᶜaṭā geldi

Şükürler Ḥaķķa kim buldı kemālüñ mīve-i maķṣūd
Dimāġ-ı cāna yetdi leẕẕeti ķalbe şifā geldi

Dil-i ġam-gīn şād oldı peyām-ı ḫayra baᶜde'l-ᶜīd
Teşekkürle hemān-dem ḫāṭıra ḥamd ü s̱enā geldi

O me'mūr-ı arāżī-i livā-yı Ṣofyādan nā-gāh
Bu peyġām-ı sürūr-i encüm-ı ḫayrü'l iktizā geldi

ᶜAlī Efendi nām-ı maᶜdelet-fermā-yı deryā-dil
Nice yıldan berü dehre bir ṣāḥib-seḫā ġeldi

Bir evlādı olup burc-ı şerefden gün gibi ṭāliʿ
Vefā ismi anuñ iksīr-i ḳalbe kimiya geldi

O ṭıfluñ gerd-i pāyı ṣānki kuḥl-i Iṣfahānidür
Ġubār-ı maḳdeminden ʿayn-ı ḳalbe tūtiyā geldi

Ḥazer taṣdīʿden ḫatm-i süḫan ḳıl Rāciḥā ġayra
Açup destüñ niyāz et Ḥaḳḳa hengām-ı duʿā geldi

Muʿammer ola ṭūl-i ömrile bu ṭıfl-ı nev-sāle
Ṭoḳuz ayda vücūd-ı ʿāleme bir mehliḳā geldi

ʿAceb Zaġra gülidür Ṣofyada açıldı bī-pervā
Anuñ būy-ı laṭīfi cāna iḥsān-ı Ḫudā geldi

İlāhī ḳıl küdūretden vücūd-ı pākini mahfūẓ
Bu elmās-ı emel dest-i ricāya bī-bahā geldi

Maʿiyyetde olanlar erdiler heb kām-ı maḳṣūda
Bu teşrīf-i vefādan ṣurre-i iḥsān baña geldi

İki tārīḫ-i naẓm idüp velādet sālını nuṭḳ
Ḥużūrına maḥabbet-nāme-i Bādī-gedā geldi

Gelüp iki ṭarafdan şādlıḳ tārīḫ didüm Rāciḥ
Şükür nesl-i ʿAlīden dehre Muḥammed vefā geldi (1283)

Ḳudūm-i pāki ile eyleyüp dil-i mülküni rūşen
Zihī tārīḫ-i diger vāh ḫurşīd-i vefā geldi (1283)

TĀRĪḪ-İ ÇEŞME BERĀY-I UZUNCA ĀBĀD-I ḪAṢKÖY

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṣāḥibü'l-ḫayr nigū ḫaslet ʿulüvv-i himmetüñ
Āb-ı lūṭfı eyledi bu çeşmeyi nev-ṣād-mān

Tā esāsından ḳılup vīrān iḫrāḳ-ı felek
Müstaḥaḳḳ-ı merḥamet olmışdı lā-şekk bī-gümān

Virdi evvelkinden āᶜlā zīnet ü feyż ü şeref
Rūḥ-ı sıbṭeyn Resūl-ullāh eyledi şād-revān

Tām olınca çıḳdı üçler Rāciḥā ḳıldı duʿā
Didiler tārīḫini mā-i ḥayāt teşne-i kām (1283)

TĀRĪḪ BERĀY-I TAʿMĪR TÜRBE-İ ḲANBER BĀBĀ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Pāk-i ṭabʿ ḥażret-i Tevfīḳ Beg ol ʿālī-himem
Ehl-i beytüñ ḫandānı ol-bānuñ çākeri

İrişüp bu der-gehe iḫrāḳ-ı āʿdā-yı felek
Çıḳdı birden tā semavāta yanup ḫākisteri

Saʿy ü ġayret ḳıldı iʿmārı içün ol ẕāt-i pāk
Ḥamdilillāh eyledi maʿmūr ocāḫ-ı ḥayderī

Yapdı bī-hemtā u dil-keş bir mübārek türbe kim
Eylemekde dem-be-dem mesrūr ġam-gīn dilleri

Halḳa Rāciḥ tām tārīḫüñ nümāyān eyledüm
Ḳıldı Tevfīḳ Beg nev iḥyā cilve-gāh-ı ḳanberī (1280)

TĀRĪḪ BERĀY-I ḤĀFIŻÜ'L- ḲUR'ĀN

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḥavṣalı el-ḥāc Muḥammed Efendi-zādeyi
Ṭıflı ḥāfız Muṣṭafā Ḥaḳḳ ḳıla maḥfūẓ ez-ḫaṭā

Ṭālib-i ʿilm-i hümāyūn rāġıb-ı re'y-i fünūn
Genc-i esrār-ı Ḫudā ḥuffāẓ-ı nuṭḳ-ı kibriyā

Maẖzeñ-i esrār-ı Ḥaḳḳ oldı zihī üç yılda tām
Der gevher kenzīni ḳıldı temellük bā-bahā

Umdıġına nā’il oldı eylesün mevlā saʿīd
Çerk-i ġamdan zihnini taṭhīr ḳılsun dā’imā

Bu güher tārīẖde Rāciḥ biñde bir gelür üsti
Ṣu gibi oḳur kelām-ı Ḥaḳḳı Ḥāfıẓ Muṣṭafā (1283)

Seksen üçde eyleyüp te’sīsi dörtde itdi ẖatm
Hem-çü ṣu oḳur kelām-ı Ḥaḳḳı Ḥāfıẓ Muṣṭafā (1284)

TĀRĪẖ-İ ZİFĀF

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Zihī taẖrīr-i emlāk-ı Edirne kātibānından
ʿAli Beg ẖūb-nām ol muḥarrirdür o ṣāḥib-i cūd

Ḳılup īcrāya ġayret bī-nihāye emr-i mevlāyı
Müheyyā eyledü çün muntaẓam eşyā-yı misk-i ālūd

Hemāne düşmenün maḳhūr ḳılsun dār-ı ʿālemde
ʿAzīz itsün anı cūlar gibi ol ḥażret-i maʿbūd

Ġaraż bu gülistān-ı ʿālemi seyrāna gelmekden
Hemān bir verd-i ʿālī ḳadre nā’il olmadur maḳṣūd

Tamāmen ... heşdi elifde diger ... vech-i zamān
Olur ḳāsım güninden ṣayısı yüz ḳırḳ ṭoḳuz mevcūd

Cehīz taʿlīḳ olundı söyledüm tārīẖüñ ey Rāciḥ
Bu bezm-ārā zifāfı Ḥaḳḳ teʿālā eyleye mesʿūd (1283)

TĀRĪḪ-İ MAḪLAṢ BERAY-I NEŞVĪ EFENDİ

Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Faᶜūlün

Nuṭḳ-ı şuʿarā ṣūret-i lafẓīde hū eder
Maʿnīde naẓar-gāh-ı ẓarīf-i ẓürefādur

Ḥassān ḳurup vaḳt-i saʿādetde esāsuñ
Bülbüllerce ḫarāb olmayacaḳ eski binādur

Her kātibe mevzūn kelām añlama düşvār
Her şāʿir olan sālik-i rāh-ı ᶜurefādur

Usta dillerüñ virdügi her maḫlaṣa bāʿiṡ
Elbetde ṣonuñda emeli ḫayr-i duʿādur

Tertīb olıcaḳ maḫlaṣ-ı nev şevḳıyla Rāciḥ
Tārīḫ didiler Ḥaḳḳ bula Neşvī şuʿarādur (1282)

TĀRĪḪ-İ MAḪLAṢ BERĀY-I NEŞRĪ EFENDİ

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Görince hīçe ṣayar nuṭḳ-ı şāᶜiri cühelā
Dili kesilmedi andan neẓāret-i ẓürefā

Cenāb-ı Ḥaḳḳ ḳıla pür-nūr ḳabr-i Ḥassānı
Hemāre vaṣf-ı peyām-ber iderdi ṣubḫ u mesā

Bu ᶜāṣiyānı hemān ḳılma tābiʿ-i ġavūn
Be-Ḥaḳḳ-ı ḥürmet nūr-ı ḥabīb-i yā-mevlā

Terettüb eyledi Rāciḥ meceddeden maḫlaṣı
Dinledi tārīḫini Neşrī Efendi şāʿir-hā (1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT NECĪB BEG

Fāᶜilātün Faᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṭaġ deviren-zāde el-ḥāc Sāʿid Beg-zādesi
Tārik-i dünyā Necīb Beg oldı mevlāya ḳarīb

Nā-gehān bir derd bī-dermān oldı mübtelā
Ḳaldı ʿāciz böyle güç derdüñ devāsından ṭabīb

Cism-i pākine hemān ḥasret imiş ḫāk-i siyāh
Sīneye çekmek içün nā-gāh ḳıldı çāk-i ḥabīb

İrciʿī emrüñ ṭuyunca murġ-ı rūḥı açdı bāl
Ṣañki pervāz eyledi gülgeşt-i bāġa ʿandelīb

Ḫˇān-ı raḥmet geldi bir tārīḫ Rāciḥ naḳline
Eylesün gülşen-serāy-ı ʿadni cā mīr-i Necīb (1282)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Dirīġā gerd-i Murād Beg-zādesi bu ṭıfl-ı nev-sāle
Muḥammed idi nāmı maḫlaşı olmışdı Fu’ādāne

Uçup cān bülbüli tenden yer açdı ʿarż-ı āʿlāya
Teni güller gibi ṣoldı dükenmiş āb ile dāne

Vefātuñ gūş edüp cevherle tārīḫüñ dedi Rāciḥ
Fu’āduñ murġ-ı cānı kūy-ı ʿadni eyledi lāne (1283)

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṭaġ deviren-zāde nām el-ḥāc ʿİzzet Beġ dirīġ
Terk-i dünyā ḳıldı āẖir-kār ol ṭabʿ-ı ḥalīm

Lūṭfuñ ile ʿafv u maḥv it cürmini ᶜiṣyānını
Her cihetden maġfiret ḳıl yā-ġafūr ü yā kerīm

Ber-ḥayāt olduḳça vird etmiş idi bu mıṣraᶜı
Rabbenā fi'l-ḥaşri ẖaleṣnā mine'n-nāri'l-caḥīm

İrciʿī emri ẓuhūr edince hātifden hemān
Ṣoñ nefesde dedi bismillāhi'r-raḥmāni'r-rahīm

Geldi bir tārīẖ hengām-ı duʿāda Rāciḥā
Ḥācı ʿİzzet Beg ola eyvān-ı cennetde muḳīm (1284)

TĀRĪẖ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Mīr-i kürdistān Şerīf Beg bin Bedirẖān Beg dirīġ
Terk-i dünyā ḳıldı āẖir-kār ol nīgū-yı nām

Bildi devrüñ kimseye yār olmadıġuñ bī-gümān
Mihr-i ʿömri menzil-i ġarba irüp buldı ẖitām

Eyledi cism-i laṭīfüñ ẖāk der-āġūş ẖayf
Dest-i sāḳī-i ecelden bi'l-rıżā içdük de cām

İrciʿī emrī erüp gūşına ṣavt-ı ġaybdan
Eyledi nesīm-i rūḥ oldı hemān ol emre rām

Bā tażarruᶜ didiler tārīẖ-i naḳlüñ Rāciḥā
Eylesün yā-Rabb Şerīf Beg kūy-ı me'vāyı maḳām (1267)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ser-i ġavvāṣ idi pāşā-yı Selīmāne dirīġ
Muṣṭafā nām o aġa-yı nigū- ḫaṣlet āh

Düşürüp penbe-i kālā-yı vücūduñ ḫāke
Ḳıldı miḳrāż-ı ecel rişte-i ʿömrüñ kütāh

Ḫayrile yād ederler rūḥını yārān meded
Genc-i lūṭfı ile ʿafv ide ḳuṣūruñ Allāh

İşidüp fevtini Rāciḥ dedi tārīḫ-i tām
Muṣṭafā ḳıldı behiştīne ʿaceb cāy-ı penāh (1283)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feʿlün

Çıḳup o ḥayr didi tārīḫ-i vefātuñ Rāciḥ
Muṣṭafā eyledi gül-geşt-i cinānı menzil (1283)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Bir-ḥüzn geldi dile tārīḫ didüm
Dār-ı ḫuld ola maḳām-ı Muṣṭafā (1283)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün

Āh kim Edrine mekteb-i iᶜdādisinde Receb
Ṣıdḳ ile taḥṣīl-i fünūn eyler iken ol nev-civān

Ta ki nihād-ı ʿömrine itdi es̱er bād-ı ecel
Ṣoldı ṣarardı ḫāfeżā mānende-i berg-i ḫazān

İrdük de Ḥaḳḳdan gūşına emr-i ḫiṭāb-ı irciʿī
Münḳād olup emr-i Ḫudāya eyledi teslīm-i cān

Ḳabrüñ ziyāret eyleyenler oḳusun bir fātiḥā
Muḥtāc-ı āb-ı raḥmet oldı tāze yaşda bī-gümān

Ḳārī-i raḥmete geldi bir tārīḫ Rāciḥ naḳline
Ṭıfl iken ḳıldı Receb dārü'l-cinānı āşiyān

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḳaḍī-i Sāliḥ Efendi raḥmet-ullāhi ʿaleyh
Zādesi Edhem Efendi āh ol nīgū-yı nām

Otuz üç yaşında dūçār oldı bir güç derde kim
Bulmadı dermān ṭabīb eylerdi tedbīr ṣubḥ u şām

Oḳusun ḳabrüñ ziyāret eyleyen bir fātiḥā
ʿAfv ide ᶜiṣyānını lūṭfile ol rabbü'l-enām

İrciʿī emri nidāsı gūşına itdi es̱er
Ṣundı sāḳī-i ecel destine ol dem ṭolu cām

Yazdı Rāciḥ tām tārīḫüñ ḳılup Ḥaḳḳa niyāz
Eylesün Edhem Efendi ḳaṣr-ı firdevsi maḳām (1283)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT BERĀY-I DUḪTER-İ MÜFTĪ-İ MALĶARA

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Duḫter-i pākīzesi Müftī Muḥammed ṭayyibüñ
Yaʿni merḥūme Naᶜīme Ḫānım ol şīrīn-maḳāl

Bir gül-i nevres idi gülşenüñe fānīde līk
Bād-ı ṣarṣardan ṣarardı ṣoldı ol nāzük nihāl

Gūşına yetdükde hātifden hiṭāb-ı irciʿī
Oldı bā izn-i Ḫudā dīvān-ı ḥaḳḳa rūy-māl

Ṣundı dest-i sāḳī-i kevs̱er ecel-i cāmuñ aña
İtdi nūş ol dem ʿalī emr ile ol żaʿf-i ḥāl

Geldi bir tārīḫ Rāciḥ naḳlini iʿlān içün
Eyledi ṭıfl-ı Naᶜīme dār-ı ʿadne intiḳāl (1286)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḥażret-i Rāsiḫ Efendinüñ cenāb-ı māderi
Ḳıldı ʿuḳbāya Zelīḫā Ḫānım āḫir rıḫleti

Dest-i sāḳī-i ecelden içdi cām-ı kevs̱eri
İtdi ol demde tefehhüm sır u sadā niyeti

İrciʿī emrüñ nidā ḳılduḳ da hātif gūşına
Eyledi ol emr ile mülk-i fenādan ᶜuzleti

Ḫayr ile yād eylesün ḳabrüñ ziyāret eyleyen
“Üzkürū bi’l-ḫayr-i mevtiküm” ḥadīs̱-i ḥürmeti

Rıḫletine geldi bir tārīḫ Rācih bā-duʿā
Cilve-gāh eyleye Zelīḫāya ilāhi cenneti (1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Süvāri mīr-alāyı cenāb-ı mīr Selmān kim
Cihānı ḫānedānlıḳ ile ṭutdı şöhret ü şānı

Baḳılsa ṣūretā bir pīr-i fānī gerçi ẓāhirde
Ḥaḳīḳat bāġınuñ ammā açılmış verd-i ḫandānı

Ecel cāmuñ içüp sāḳī-i kevs̱erden olup ser-mest
Teveccüh eyledi pāk-i cemāl-i rabb-ı ġufrānı

Ṭuyınca ġā'ibāne irciʿī emrini hātifden
Didi innā ileyhi rāciʿūn baḫş eyledi cānı

İşitdüm rıḫletüñ bir tām tārīḫ söyledüm Rāciḥ
Beḳā mülkine çekdi çün erenler mīr-i Selmānı (1276)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT BERĀY-I ḤAVṢALI ʿĀRİF EFENDİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Nev-civān ʿĀrif Efendi ibn-i Os̱mān kim anı
Bir gül-i ter idi ṣoldurdı esüp bād-ı ḫazān

Dest-i sāḳī-i ecelden cām-ı kevs̱er nūş idüp
Cism-i pāki ḳara ṭopraḳ altına oldı nihān

Ḳabrine nezẓāre etdük de bu ṭıfl-ı nev-resüñ
Eyle iḥsān rūḥına bir fātiḥā geçme hemān

İrciʿī emri irince gūşına ez-kibriyā
Oḳuyup innā ileyhi rāciʿūn baḫş itdi cān

Geldi bir ḥālet baña Rāciḥ didüm tārīḫini
Ola yā Rabbi Muḥammed ʿĀrife cennet mekān (1278)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT BERĀY-I UZUNCA ĀBĀD ḤAŞKÖYLİ MUḤAMMED

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṭıfl es̱nāsında iken ol Muḥammed bin Velī
Ḫāke yeksān oldı ṣankim gün ṭolandı irdi şām

Ḳabrini görenler iḥsān eylesün bir fātiḥa
Ḳudretinden cürmini ʿafv eyleye rabbü'l-enām

Ḫarb-i ḳurşūn ile cism-i pākini çarḫ eyleyüp
Āh esīr-i şīr oldı ol civān üç ay temām

Gūşına yitdük de emr-i irciʿī münḳād olup
Dest-i sāḳī-i ecelden itdi nūş ol demde cām

Tām tārīḫ söyledüm Rāciḥ idüp Ḥaḳḳa niyāz
Ḳıl Muḥammed çākerine cenneti bāḳī maḳām(1278)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT BERĀY-I ṢOFYALI MUṢṬAFĀ ṢABRĪ EFENDİ

Fāilātün Fāilātün Fāilātün Fāilün

Ders-i ᶜām-ı şeyh-i ... iken ḥayfā dirīġ
Muṣtafā Ṣabrī Efendi itdi ʿuḳbāya emel

Bildi dünyānuñ vefāsı yoḳ imiş döndürdi yüz
ʿAfv ḳılsun cürm ü ᶜiṣyānuñ Ḫudā-yı lem-yezel

Dāne-i ʿömri tükendi ṣofra-i gerdūnda
Müjde-i cām-ı cinānı ṣundı sāḳī-i ecel

Oldı münḳād -irciʿī emri nidāsına hemān
Rūḫını teslīm idüp mülk-i fenādan çekdi el

Geldi bir mıṣraʿ-i duʿā-gū Rāciḥā tārīḫ içün
Cennet ola Muṣṭafa Ṣabrī Efendiye maḥall (1256)

TĀRĪḪ BERĀY-I VĀLİDE-İ İSLİMYELİ SAʿĀDET GİRĀY

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Nesl-i pāk-i ḥażret-i sulṭān-ı cengīziyyeden
Zevce-i sulṭān Bahādır āh ol şīrīn-süḫan

Oldı muḥtāc-ı duʿā Maḥbūbe Ḫānım āh āh
Gitdi āḫir-kār dünyādan giyüp bir ṭob kefen

Felek ʿömrüñ baḥr-i fānīde ṭutup bād-ı ecel
Sāḥil-i ümmīd-i ʿuḳbāya hemān döndi dümen

Gūşına yetdük de hātifden ḫiṭāb-ı irciʿī
İtdi ol emre iṭāʿat uçdı rūḥı ḳaldı ten

Kilk-i Rāciḥ yazdı fevtüñ gūş idüp tārīḫ-i tām
Eyledi Maḥbūbe Ḫānım kūy-ı firdevsi vaṭan 1270

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫā'ifā cerrāḫ-ı pamuḳ Meḥmed Aġā ümmī kim
Āmine Ḫātūna nihāyet çekdi dünyādan ayaġ

Dest-i sāḳī-i ecelden içdi cām-ı kevs̠eri
Eyledi cennet içün cism-i laṭīfüñ dāġ dāġ

Rāciḥā ḳabrüñ görenler oḳusun bir fātiḥā
Naḳline merḥūmenüñ tārīḫ-i tām oldı ferāġ (1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Şumnılı Yūsuf Efendi duḫter-i pākīzesi
Yaʿni Esmā Ḫānım ol merḥūma Ṣāliḥ nev-civān

İrişüp bād-ı ecel tā ki nihāl-i ʿömrine
Aṣferü'l-levn eyledi mānende-i berg-i ḫazān

Ṣanki ḥasret-keş imiş yıllarca cism-i pākine
Ḳıldı āġūşa alup ḫāk-i siyāh anı nihān

… itdi bu miḫnet-ḫāne-i dünyādan ol
İrciʿī emri ḳulaġına irince nā-gehān

Naḳline Rāciḥ didüm tārīḫ idüp Ḥaḳḳa niyāz
Eyleye Esmā Ḫudāya kūy-ı firdevsi maḳām (1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫayf kim ḥāfıẓ ʿAlīnüñ duḫter-i pākīzesi
Nev-civān Leylā Ḫānım gitdi cihāndan āh āh

Bir gül-i ter idi ṣoldı bād-ı ṣarṣardan hemān
Vālidinine taṣabbur eyle iḥsān yā ilāh

Rūḥına bir fātiḫa ḳılsun hediye geçmesün
Kim gelüp ḳabrüñ ziyāret eyler ise gāh gāh

İrciʿī emri ḳulaġına irince ol civān
Eyledi ṭeslīm-i rūh münḳād olup bī-iştibāh

Düşdi bir tārīḫ Rāciḥ naḳline merḥūmenüñ
Rūḥ-ı Leylā cennet-i firdevsi ḳıldı cāy-gāh (1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥācı İbrāhim nā-ḥaḳ ʿālem-i devrānı dirīġ
Terk-i dünyā eyledi encām ol nīgū ḫıṣāl

Özini vaḳf eyleyüp dā'im sebaḳ-ḫˇānlıḳda kim
Saʿy iderdi heb rıżā-yı Ḥaḳḳ içün rūz u leyāl

ʿİlmini neşre muvaffaḳ oldı ol ʿālī himem
Bā-te'ez̲z̲ün on sekiz şākirdi kām aldı bu sāl

İrciʿī emri ḳulaġına irince nā-gehān
Murġ-ı rūḥı lāne-i fānīden oldı infiṣāl

Tām tārīḫ söyledüm Rāciḥ o ẕātuñ naḳline
Ḥācı İbrāhīm Efendi ʿadne ḳıldı intiḳāl(1281)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿilün Mefāʿīlün

Hem-ān-dem pīr iken Ḥācı Meḥmed Kāmil Aġā kim
İdüp terk-i fenā encām gitdi dār-ı ʿuḳbāya

Edrine şehrine topraḳ aġāsı iken aḳdemce
Girüp ṭopraġa lā oldı ʿaceb gelmiş mi dünyāya

Ziyāret eyledük de ḳabrini lūṭfuñ dirīġ itme
Oḳu bir fātiḥa eyle hediyye rūḥ-ı mevtāya

Ḳulaġına ḫiṭāb-ı irciʿī geldük de hātifden
Ecel cāmuñ idüp nūş oldı münḳād emr-i mevlāya

Gelüp fevtine bir tārīḫ-i gevher bā-duʿā Rāciḥ
Cinān olsun maḳarr yā-Rabb Ḥācı Kāmil Aġāya (1279)

TĀRĪẖ-İ VEFĀT BERĀY-I MÜFTĪ-İ ĶIRĶ KİLİSE

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Naķībü'l-eşref Müftī-i Ḫācı ʿAbdurraḥmān kim
İdüp terk-i cihān cismi türāba girdi yek-sāne

Vefāsız fānī dünyā kimseye ķalmaz imiş bāķī
Hele ʿāķil degildür dil veren bu köhne vīrāne

Oķu gel rūḥına bir fātiḥa geçme hemān ġāfil
Bilürsin mürdeler muḫtāctur iḥsān-ı Ķur'āna

Ṭuyınca irciʿī emrüñ ķulaġı ṣavt-ı hāfıżdan
Hem-ān-dem murġ-ı cānı oldı münķād emr ü fermāna

Gelüp bir ġā'ibāne er didi tārīḫüñ ey Rāciḥ
Cinān olsun maḥall-i Müftī-i Ḥācı ʿAbdurraḥmāna (1278)

TĀRĪẖ-İ VEFĀT BERĀY-I FERELİ ʿALĪ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫā'if olsun kim ʿAlī ibn-i Muḥammed ṭıfl iken
Tā ki ol gül-rūyı ṣoldurdı esüp bād-ı ḫazān

Āfitāb-ı ḥüsni bī-tāb olduġuñ seyr eyleyen
Ṣandılar ol anda ṭolındı ḫurşīd-i cihān

İrişince ṣavt-ı esrār-ı ilāhī gūşına
İrciʿī emrine münķād oldı ol tāze-civān

Nūş idüp sāķī-i ʿömrin cām-ı ser-şār-ı ecel
İşte ol demde rıżā-ullāha teslīm itdi cān

Rāciḥā o üçler çıķup tārīḫ-i naķlüñ söyledi
Tāze yaşında ʿalīye oldı cāy dār-ı cinān (1279)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Yıldırımlı ud-bāġ Ḥācı ʿAlī Aġā kim
Gördi encām-ı vefāsızlıġını dünyānuñ

Pay-māl eylemede çoḳları ġaddār-ı felek
Raḥmi bir ẕerre ḳadar kimseye yoḳ devrānuñ

Ḳabr-i pākini ziyāret ḳılan ehl-i īmān
Oḳusun rūḥına bir fātiḥa bu ednānuñ

İrciʿī āyetini duydı ṣımāḫ-ı cānı
Oldı rām emr-i ilāhiyyesine mevlānuñ

Düşdi bir cevher ile naḳline Rāciḥ tārīḫi
Menzilüñ ʿadn ide Ḫaḳḳ Ḥācı ʿAlī Aġānuñ (1279)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Faṭma Ḫānım o merḥūme-i bā-behre-civān
Ṣāliḥ Aġānuñ idi duḫter-i pāk-i eṯeri

Menzil-i ġarbe irüp ṭuᶜme-i mihr-i ʿömri
Oldı tebdīli mesā ṣubḥ-ı firāḳüñ seḥeri sihri

Bir gül-i ter idi gülşenüñe fānīde velī
Ṣoldı ġaddār-ı felek-nāmuñ irince naẓarı

Ṭıfl iken çekdi el ārāyiş-i miḥnetgededen
Āh kim sūz-ı taḥassür ile yandı cigeri

Çıḳup üçler didi tārīḫ-i vefātuñ Rāciḥ
Faṭma Ḫānımuñ eyvān-ı cinān ola yeri (1277)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Genc yaşında Ḫadīce bin ʿAbdullāh ḫayf
Terk-i dünyā eyleyüp ḳıldı beḳāya ʿazm-i rāh

Tā ki ol nevres nihāle irişüp bād-ı ecel
Ġonce-i ḥüsni hemān berg-i ḫazāna döndi āh

Ḳabrine naẓar olan sebʿa'l-meṣānī baḫş idüp
Ḳılmaya yārān duʿālardan ferāmūş kāh kāh

Gūşına yitdükde hātifden ḫiṭāb-ı irciʿī
Eyledi teslīm-i rūḥ ol dem ʿalā emrullāh

Geldi bir tārīḫ Rāciḫ naḳline merḥūmenüñ
Ḳıl Ḫadīce Ḫānıma yā Rabb ʿadni cilve-gāh (1279)

TĀRĪḪ BERĀY-I İNŞĀ-YI BĀB-I MÜŞĪRĪ-İ EDRİNE NÜVİŞTE-BŪD

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Şehen-şāh-ı muʿaẓẓam Ḥażret-i ʿAbdülʿazīz Ḫān kim
Edirne şehrini ḳıldı müzeyyen ol kerem fermā

Cihāna gelmemiş hīç böyle bir dārā-yı cūd-ifşā
Vücūd-ı ẕāt-ı pāküñ ṣaḳlasun ekdārdan mevlā

Ḫarāb itmişdi iḥrāḳ-ı felek bu bāb-ı aḥkāmı
Bi-ḥamdillāh aḳıtdı āb-ı lūṭfuñ eyledi iḥyā

ʿArż-ı inşāddan bu nev-zemīn eyvān-ı merṣūṣı
Ola iş bu maḥallde şerʿ ü ḳānūne üzre ḥükm-i icrā

Ḫıtāmında gelüp bir er didi tārīḫüñ ey Rāciḥ
Müferreḥ dil-güşā ʿāli maḳām oldı ṣafā-iʿṭā

TĀḪMĪS-İ TĀRĪḪ BĀB-I MÜŞĪRĪ-İ ESBAḲ MÜFTĪ-İ EDRİNE FEVZĪ EFENDİ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Felek burc-ı şerefden çāk idüp nā-geh girībānuñ
Sürer vechün işigi ḫākine ḫurşīd-i raḫşānuñ
Ki yaʿni dāver-i ʿālem selāṭīn ibn-i sulṭānuñ
Meh-i burc-ı ḫilāfet ẓıll-ı Ḥaḳḳ ʿAbdülʿazīz Ḫānuñ
Fürūġ-ı şevket ü şānı cihānı eyledi bir nūr

... ... felek yerden kemend-i ḥükmü pervīne
Ürper evvel naẓarda heybetinden hūr-ı āyīne
Şecīʿi ẕāt-i pāküñ ġūş iden kāfir gelür dīne
Olaldan zīver-i efzā taḫt-ı ʿālī-baḫt-ı pākine
S̱enā-yı ḫaṣlet memdūḥesi olmaḳdadur meẕkūr

Olaldan cālis-i taḫt ol cenāb-ı dāver-i ʿālem
Derūn-ı ülkeye ḳat ḳat ḳanāt virmede muḥkem
Anuñ emr-i hūmāyūnınla buldı bu maḥl-i ḫurrem
Ki oldur üstüvār-ı baḫş-i bünyān-ı kerem her dem
Odur ... ... vīrāne her ḫaṭar meksūr

Ḳılup Ḥaḳḳ zīr-i-pāy-i leşkerine düşmenūñ maḫẕūl
İde ol ḥażreti tā maḳṣad-ı ümmīdine mevṣūl
Serīr-i salṭanatda eylesün hem-vāre nā-maʿzūl
Hezārān lūṭf u iḥsānı dem-ā-dem olmada mebẕūl
Ḫuṣūṣā eyledi bu dem Edirne ḫalḳını mesrūr

İdince çerḫ ol ḳaṣr-ı ʿatīḳa dünyeyi taḥrīm
Ṣan iḫrāk olmaġı birūnelerden eylemiş taʿlīm
Vücūduñ bir gice sūz-ı siyeh-reh eyleyüp teslīm
Yanup nār-ı ḳażā ile ḥükümet ḳonaġı çünkim
Ḳalup öyle ḫarābe olmışıdı mesken-i yaʿfūr

Hem-ān-dem ḥażret-i nāzük-mizāc ġonçe-i ḫandān
Zihī būy-ı leṭāfetle bu şehri eyledi şādān
Müşīr-i şīr-i heybet āsümān rifʿat ki bā-fermān
Gelince beldeye ol ṣadr-ı esbāḳ vālī-ẕīşān
Himem-kār yaʿni Ḳıbrıslı Muḥammed Pāṣā-yı meşhūr

Edirne ḫalḳınuñ zindān-ı ḳalbi oldı heb tenvīr
Olınca emr ü fermān-ı hümāyūn şevḳıla taḳrīr
Nev-inşā-yı serāy-ı bāb-ı ḥükmi eyledi tebşīr
Mühendis ṭabʿ destūr-ı müşīr ber ḥayāl tedbīr
Felātūn-ı zamān ṣad fünūndan liḳā mebrūr

İrem gibi müzeyyen çār-gūşe heb muṣannaʿ fām
Bu dīvān-ḫānenüñ iḥyāsı oldı cümleye inʿām
Cenāb-ı ḥażrete aṣġar ü ekber her seḥer her şām
Ahālī itdiler bi'l-cümle istidʿā vü istirḥām
Ki istizān idüp olsun hemān inşāsına me'mūr

Bu cāyuñ ʿarż olundı muḥkemi bāb-ı hümāyūna
Bilindi çünki ḥāl pür-ġamı bāb-ı hümāyūna
ʿIyān oldı ḫarāb-ı aḳdemi bāb-ı hümāyūna
Yazınca ol ḥıdīv-i ekremi bāb-ı hümāyūna
İẕin iḥsān buyurdı ol şehen-şāh-ı kerem-mevfūr

Felek mesned cihānuñ ḥükme devr zamānıdur
Gürūh-ı ehl-i īmānuñ muḥāfaẓā mihr-bānıdur
Bu maḥṣūl pādişāhum ḫüsrev-i ṣāḥib-ḳırānıdur
Buyurdı kim Edirne şehri pāy-ı taḫt-ı s̱ānīdür
Degül lāyıḳuña ḳalsun dār-ı ḥükmi öyle āteş-ḫūr

Yine ʿadl-i hümāyūnı nümāyān oldı sultānuñ
Dil-i vīrānesi oldı muʿammer pāy u ednānuñ
Serīrine Ḫudā hem-vāre ḳılsun şevket ü şānuñ
Ḥaḳīḳat sāyesinde bī-riyā ol ẓıll-ı yezdānuñ
Binā oldı bir āʿlā bāb kim mis̱li degül mebṣūr

İlāhi ʿömr-i sermed vir cenāb-ı şāh-ı devrāna
Dem-ā-dem ḥaṭar olsun re'y-i istilāsı düşmāna
Götürdi himmet-i vālāsı bu eyvān-ı meydāna
Teʿāl-allāh zihī bünyād-ı merṣūṣ oldı şāhāne
Ki ṭarḥ-ı resm-i maṭbūʿ vü ṣafā baḫş aña maḥṣūr

Bu cā-yı dil-keşi tā dehr-i sābıḳ şerʿ ü ḳānūna
Selāṭīn-i ʿiẓām görmişdi lāyıḳ şerʿ ü ḳānūna
Görülsün bunda davālar muvāfıḳ şerʿ ü ḳānūna
Ḳılınsun nīk ü bed neyse muṭābıḳ şerʿ ü ḳānūna
Olunsun farḳ u temyīz ehl-i ḥaḳḳdan mabṭal u şürūr

ʿAzīz-i ʿālem itsün ḫān-ı dehri ṭūl-i ʿömrile
Şereflerle şeh-i devrān-ı dehri ṭūl-i ʿömrile
Ḥemān var eylesün ḫāḳān-ı dehri ṭūl-i ʿömrile
Muʿammer eyleyüp sulṭān-ı dehri ṭūl-i ʿömrile
Cenāb-ı ḥażret-i ḫallāḳ bī-hem-tā-yı nā-maʿẕūr

Nigehbān-ı felek bālāda devr itsün açup bālüñ
Dem-ā-dem ḥażretine yār ḳılsun baḫt-ı iclālüñ
Müşerref eylesün rūz u şeb ü üsbūʿ meh-i sālüñ
Müşeyyed eyleye ṭāḳ-i bülend eyvān-ı iḳbālüñ
Ola vīrāne-i ... ḳılup düşmen-i maḳhūr

Niẓām-ı naẓmı Rāciḥ eyleyüp zībende neşr eyle
Görince cehl-i ḥālüñ eylemezler ḫande neşr eyle
Ḥużūr-ı ḥażret-i fevzīye ḳıl efgende neşr eyle
Yazup bir cevher-i tārīḫ fevzī isen de neşreyle
Şehenşāh-ı cihān ḳıldı bu pāşā ḳapusın maʿmūr

TĀRĪḪ-İ CÜLŪS PĀDİŞĀH-I ʿĀLEM-PENĀH

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

Tārīḫ-i tāmın Rāciḥā yazdum meh-i ẕī-l-hiccede
ʿAbdülʿazīz olunca üzengi ʿadāletde muḳīm (1277)

SĀʿATÇİ ḪURŞĪD AGANUÑ DÜKKĀNINA ʿACELETEN SÖYLENİLEN TĀRĪḪDÜR

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Eyledi pertev-i ḫurşīd-i żiyā
İrtifāʿ-ı felek eyvāna

Çıḳup uçar didi Rāciḥ tārīḫ
Oldı zībā bu muvaḳḳit-ḫāne (1278)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT BERĀY-I BEDİR NEŞRĪ EFENDİ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Nāẓır-ı mīr-i şerīf Meḥmed Aġā ḫā’ifā
Çekdi encām-ı fenā mülkinden el ol nīk-nām

Añladı bī-şübhe dünyānuñ vefāsız oldıġuñ
Kişver-i ʿuḳbāyı āḫir-kār itdi iltizām

Rūḥına bir fātiḥa iḥsān ide erbāb-ı dīn
Seyyi’ātuñ maġfiret ḳılsun onuñ rabbü’l-inām

İrciʿī emri ḳulaġına irişdük de hemān
Eyledi teslīm-i rūḥ emr-i Ḫudāya oldı rām

Rāciḥā Ḥaḳḳa niyāz idüp didüm tārīḫini
Eyleye rabbā Muḥammed ḳaṣr-ı firdevsi maḳām (1382)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Duḫter-i pākīzesi idi Ḥasan Aġānuñ āh
İrmedi bīmār olup ḫā’if Emīne ṣıḥḥata

Ṣalınup gülşenüñe fānīde eylerken ḫırām
Mübtelā oldı nihāyet bir devāsız illete

Almadan yek laḫẓa ol nev-reste dünyādan murād
Gitdi āḫir vālidinüñ yaḳdı nār-ı firḳate

İrciʿī emrine münḳād oldı ol tāze civān
Yüz çevirdi nā-gehān vardı ḥużūr-ı ḥażrete

İşidince naḳlini Rāciḥ didi tārīḫ-i tām
Nev-civān iken Emīne gitdi mülk-i cennete (1284)

İSLİMYELİ SAʿĀDET GİRĀYUÑ MAḪDŪMINA VEFĀT TĀRĪḪİDÜR

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Āl-i cengīziyyeden Sulṭān Saʿādet-zādesi
Nev-civān Ṣāliḥ Girāy ḳıldı beḳāya rıḫleti

Mıṣra gitimişdi o nev-reste hevā tebdīline
Derdinüñ ʿazm-i cinān oldı devā-yı ṣıḥḥati

İrtiḥālüñ gūş idüp aġlarsa da ḫalḳ-ı cihān
Vālidinüñ yüregini yaḳdı nār-ı firḳati

Ḳabrini müstaġraḳ-ı nūr ʿale'n-nūr ide Ḥaḳḳ
Ser-firāz-ı enbiyā-yı faḫr-i ʿālem ḥürmeti

Düşdi bir mıṣraʿla tārīḫ-i vefātı Rāciḥā
Mıṣrdan Ṣāliḥ Girāy buldı Ḥicāza cenneti (1288)

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Dertli idi şöhreti Aḥmed Efendinüñ dirīġ
Ḳıldı derdi āḳıbet āyīne-i ʿömrin siyāh

İrciʿī emrini hātif gūşına itdi nidā
Rām olup ol emre ḳıldı ʿazm-i dīvān-āle

Fevtini ġūş eyleyüp Rāciḥ didi tārīḫini
Merkez-i ḫuldi kıla Aḥmed Efendi cāy-gāh 1284

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ez-ahāli-i Ḳırım ʿAbdürraḥīmüñ duḫteri
Nev-civān Zeyneb beḳāya ʿazm idüp āh eyledi

Ḫā'if olsun gitdi bundan ṭoymadı dünyāsına
Rişte-i ʿömrüñ ecel mıḳrāżı kütāh eyledi

Rāciḥā yazdum temāmen cevher-i tārīḫini
Rūḥ-ı Zeyneb bāġ-ı firdevsi maḳarr-gāh eyledi (1281)

TĀRĪḪ BERĀY-I MATBAʿI CERĪDE-İ HAVĀDİS̱-İ VİLĀYET-İ EDİRNE

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Tācdār-ı tācdārān-ı zamān ʿAbdülʿazīz
Āfitāb-ı yümn-i ʿadliyle cihāna virdi fer

Maḫzen-i bāb-ı maʿārif oldı devrinde güşād
Vefḳ-i ikbāli nice kenz-i maʿāni fetḥ ider

Sāye-i ʿadlinde baḥr-ı ʿilme yol buldı cihān
Rūy-ı ʿarża neşr olur dürr-i ḥavādis̱ ser-te-ser

İşte ez-cümle vezīr-i nüktedān-ı ṣādıḳı
Bu vilāyet ḫalḳını ʿilmiyle ḳıldı behre-ver

Vālī-i Ḫurşīd Pāşā-yı felāṭūn-ı zamān
Bāʿis̱-i icād-ı fenn ü fātiḥ-i genc-i hüner

Üç lisān üzre müretteb bir cerīde yapdı kim
Ṣafḥası baḥr-i maʿārif saṭrı lü'lü'-yı güher

Lafẓı rengīn ü ibāratı ferah-baḫşā-yı dil
Nükte-i mefhūm-ı dārātı müfīd ü muḫtaṣar

Bā-ḫuṣūṣ maḫdūm-ı ʿālī ḫidiv efḫamı
Ḳıldı bezl-i maḳderet ol nām-dār-ı nām-ver

Yaʿni ḫāẕıḳ-dil Süleymān Beg devā-yı cehd ile
Ṭılsım-ı genc-i kemāle ʿāḳibet buldı ẓafer

Açdı bir berg-i gül-i nesrīn-i bī-hār-ı laṭīf
Şādlıḳ virdi vilāyet ḫalḳına bu ḫoş eser

İbtidā-yı ṭabʿına Rāciḥ didi tārīḫ-i tām
Nev-cerīde oldı maḳbūl-i cihān vü muʿteber

22 Receb Sene 1284

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün

Silivri ḫānedānı mīr ʿĀrif duḫteri ḥayfā
Ḥabīre Faṭma Ḫānım beḳāya ʿazm-i rāh itdi

Bir evlāduñ idüp terk yandı cismi nār-ı firḳatle
O ġaddār-ı felek āyīne-i ʿömrüñ siyāh itdi

Vefātuñ gūş iden bu nev-civānuñ girye-nāk oldı
Hemān gökde melā'ik yerde insān āh ü vāh itdi

Ḳulaġına girince irciʿī emri olup münḳād
O demde rūḥını teslīm-i fermān-ı ilāh itdi

Gelüp iki gözümden yaş tārīḫüñ didüm Rāciḥ
Ḥabīre Fāṭıma dārü'l-cinānı cilve-gāh itdi (1284)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫā'ifā Cānbāz Naẓīf Aġā-yı nīgūy-hıṣāl
Çeḳdi āḫir-kār ayaġ dünyādan ol ṭabʿ-ı laṭīf

Rūy-māl oldı hemān dīvān-ı rabbü'l-ʿizzete
Gūşına te's̱īr idince irciʿī emr-i şerīf

Bā-nuḳaṭ tārīḫi Rāciḥ fevkini iʿlān ider
Bindi āh encām-ı ecel esbine bu Cānbāz Naẓīf (1284)

TĀRĪḪ-İ VELĀDET BERĀY-I İMĀM-I EVVEL CĀMİʿ-İ ʿATĪK VİLĀYET-İ EDRİNE

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Feᶜūlün

Cenāb-ı Ḥāfıẓ İbrāhim Efendi
Bir evlāda olup nā'il yegāne

Uzun ʿömr ide iḥsān ḳudretinden
Ġanī-Allāh ol ārām-ı cāna

Gelüp bir er didi cevherle tārīḫ
ʿAliyyü'l-murtażā geldi cihāna (1284)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Bayraḳ aġāsı idi nāmı bu ẕātuñ ḥayfā
Eyleyüp terk-i fenā gitdi Meḥmed Aġā

Ḳabrine nāẓır olup geçme hemān ey ġāfil
Oḳu bir fātiḥa gel rūḥına eyle ihdā

İrciʿī emri ḳulagına irince nā-gāh
Oldı ol demde hemān ʿāzim-i dīvān-ı Ḫudā

Düşdi bir cevher ile naḳline Rāciḥ tārīḥ
Ḳıla yā-Rabb maḳām-ı ʿadni Meḥmed Aġā

VEFĀT

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Emīn Efendi o bayrak aġāsı-zāde dirīġ
Nihāyet ʿazm-i beḳā eyledi o nīgū-nām

Bu ẕāt-ı rūḥına bir fātiḥa oḳu tā kim
Gün ola ʿömr-i ʿazīzüñ senüñ de bula ḫıtām

İrince gūşına hātifden irciʿī emri
Yumup gözini ol emr-i şerīfe oldı rām

Duʿāya ḳaldırup iki elüm didüm tārīḫ
Emīn Efendiye Allāh ḳıla ḫuld-i maḳām

EDİRNE'DE CĀMİʿ ʿATİḲÜÑ İKİ ŞERĪFELİ MİNĀRESİ ALTINDA VĀḲİᶜ ḪAVŻA SÖYLENÜP ḤAKK OLUNMIŞDUR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Teʿāl-Allāh zihī ḥavż-ı müdevver menbaʿ-i kevs̱er
Ḥayāt ḳılıpdur bu mā-i cārī-i ṣafā-baḫşā

Ḥasan Aġā-yı serbest-zāde nām ol ṣāḥib-i ḫayruñ
Dem-be-dem teşne-gāne lūṭfı cārīdür zülāl-āsā

Bu ḥavżı rūḥ-ı sıbṭeyn-i resūl-ullāh içün yapdı
Vużū ḳıl nūş-ı āb it ʿāfiyyetler baḫş ide mevlā

Gürūh-ı mü'mīnine iş bu cāmiᶜ ᶜayn-ı cennetdür
Bu kevs̱er ḥavżıdur ẓıll-ı mināre sāye-i ṭūbā

Vużū içün gelüp bir ṣūfī tārīḫüñ didi Rāciḥ
Yeni ḥavż ile ḳıldı bāb-ı Eski Cāmiʿī iḥyā

TĀRĪḪ

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Tārīḫ-i daʿvetiyyedür ʿaṭşāne Rāciḥā
Aḳdı Ḥüseyin ʿaşḳına gel Çeşme-i Ḥasan

TĀRĪḪ-İ TELĠRAF-ḪĀNE ḲIRḲ KİLİSE

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Şehen-şāh-ı muʿallā-cāh-ı ẓıll-ullāhdur ber-ḫāk
Ki muḥyī-i bilād-ı ʿAbdülʿazīz Ḫān-ı felek pāye

Ḫuṣūsiyle bilād-ı mürde ḳılmaḳdadur iḥyā
Bu ʿünvānı irişdi gökde tā ġūş-ı mesīḥāya

Telġraflar ḳılup sehl-i umūra cā-be-cā inşā
Berāy-ı güft ü gū cān virdi ṣankim cism-i mevtāya

Mü'eyyed eylesün Allah üzeng-i ʿadāletde
Hemāre ġālib olsun re'y-i istilāsı āʿdāya

Bu belde ḫā'ib iken keremden eyledi himmet
Vezīr-i ṣādıḳı Ḫurşīd Pāşā-yı hümā-sāye

Maḳām-ı telġrafa geldi bir tārīḫ didi Rāciḥ
Ḳıla derdüñ ifāde dil verildi Ḳırḳ Kiliseye

TĀRĪḪ-İ VEFĀT ŞEYḪ EMĪN EFENDİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Vāṣıl-ı ḳurb-ı ilāhi vü vāḳıf-ı esrār-ı şāh
Ḫādim-i der-gāh-ı saʿdü'd-dīn cenāb-ı Şeyḫ Emīn

Mürşid-i kāmil idi bu ẕāt-ı vālā-yı himem
Saʿy iderdi rūz-u şeb irşād-ı ḫalḳ içün hemīn

Cilve-i hātifden emr-i irciʿī idüp ẓuhūr
Oldı rām-ı emr ü fermān-ı ilāh-el-ʿālemin

Yā beḳā-yı Ḥaḳḳa gitdi eyleyüp maḥv u cūd
Yā fenādan ḳıldı naḳl bezm-i ḳuṭbü'l-ʿārifīn

Çıḳdı bir ġā'ib eri Rāciḥ güher tārīḫ didi
Vāṣıl-ı şehr-i ʿadem oldu bu cumʿa Şeyḫ Emīn

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Zevce-i pākīze-i Şeyḫ Muṣṭafā Efendi kim
Yaʿni bācı Fāṭıma Ḫānım o firdevs-i āşiyān

Bī-vefā oldıġını bildi fenā-yı ʿālemüñ
Yüz çevirdi milket-i ʿuḳbā-yı Ḥaḳḳa nā-gehān

İrdi hātifden ṣımāḥına nidā-yı irciʿī
Didi Allāhümme lebbeyk eyledi teslīm-i cān

Geldi bir dervīş Rāciḥ didi cevher tārīḫüñ
ʿAzm-i dīvān itdü bācı Fāṭıma Ḫānım hemān (1283)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜiltün Fāᶜilün

Şeyḫ Emīn Efendi-zāde ṭıfl-ı Dervīş Muṣṭafā
Çekdi dünyādan elin mülk-i beḳāya ṭutdı rāh

İrdi hātifden hemān emr-i ḫiṭāb-ı irciʿī
Oldı ol demde muṭīᶜ-i emr ü fermān-ı ilāh

Nev-civān iken yine dünyāya meyyāl olmadı
Gitdi seyrān-ı cemāl-i ḥażrete bī-iştibāh

Geldi bir ḫüznile Rāciḥ fevti tārīḫi dile
Naḳl-i ʿuḳbā ḳıldı Dervīş Muṣṭafā eyvāh vāh (1283)

TĀRĪH̱-İ VEFĀT

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün

Ḳā’im-maḳām iken bu ḥaber Muṣṭafā Pāşā-yı ḥayf
Ferhād Efendi yaʿni ol nigūy-ḫaṣlet āh āh

Bildi vefāsız oldıġın dār-ı fenā-yı ᶜālemüñ
Maḥv-i vücūd idüp hemān ḳıldı belāya ʿazm-i rāh

Hātifden irdi gūşına nā-geh nidā-yı irciʿī
Oldı hemān lebbeyk ile münḳād-ı fermān-ı ilāh

ʿUḳbāya naḳlüñ gūş idüp Rāciḥ didi tārīḫini
Kūy-ı behişti eyleye Ferhād Efendi cāy-gāh (1284)

TĀRĪH̱-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫā’if-ender ḫā’ifā Dervīş Aḥmed nīk-nām
Vāḳıf idi işbu ẕāt esrār u vaḫdāniyyete

İçdi dünyāda saḳihüm rabbehüm cāmūñ hemān
Ṭutdı yüz ol dem ṭarīḳ-i inzivā-yı ḥażrete

Ola müşfiʿī rūz u maḥşerde ḥabīb-i kibriyā
Heb rıżā-yı Ḥaḳḳ içün saʿy eyler idi ṭāʿate

Rāciḥā cevherle neşr oldı vefātı tārīḫi
Gitdi Dervīş Aḥmed eyvallāh ḳaṣr-ı cennete (1283)

TĀRĪẖ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Dervīş Aḥmed ẕāde idi ẖā'ifā Rāsim Aġā
Olmadı bī-çārenüñ derdi muḳārin ṣıḥḥate

Raḥmet ile yād idüp bir fātiḥa iḥsān ḳıl
Sen daẖi muḥtac olursın böyle yād-ı raḥmete

İrciᶜī emrüñ nidā ḳılınca hātif gūşına
Gitdi münḳāden hemān dīvān-ı rabbü'l-ᶜizzete

Düşdi bir ẖüznile Rāciḥ ḳalbe tārīẖ-i güher
Tövbe idüp gitdi Rāsim lāle-zār-ı cennete

TĀRĪẖ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ḥüseyin Aġā ki ol zāde-i ᶜAbdülvahāb
Çekdi encām-ı fenādan el ile dāmānı

Ṣu sepup aġzına penbe ile sāḳī-i ecel
Didi sāḳī Ḥaḳḳ imiş ḥicret-i dünyā fāni

İrciᶜī emrine münkāden olup rū-gerdān
İltimās eyler idi maġfiret-i yezdānı

Cevher-i eşkile çıḳdı iki gözden tārīẖ
Bāġ-ı ᶜadnāna revān oldı Ḥüseynüñ cānı

TĀRĪẖ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Āh o ṭıfl-ı ᶜAlī Muḥammed Efendi zāde
ᶜAzm-i iḳlīm-i ᶜadem eyledi ol bī-vāye

Çekdi dünyādan elin şevḳe gelüp āẖir-kār
Bir şehādet ile döndürdi yüzin ᶜuḳbāya

Rūḥına fātiḥalar oḳuyup ihdā idelüm
Cürmini ᶜafva temennī ḳılalum mevlāya

Ḳaldırup iki elüm cevher-i tārīẖ didüm
Gitdi encām-ı ᶜalī ḳaṣr-ı behişt ārāya

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Zāde-i me'mūr-ı aʿşār-ı livā-i Edrine
Aḥmed Tevfīḳ Efendi zevcesi ol nev-civān

Yaʿni bī-dermān merḥūme Saʿīde Ḫānımuñ
Ḳaldı ʿāciz āh derdinden eṭıbbā-yı zamān

Zārlar ḳıldı mezāruñ intiḳālüñ gūş idüp
Ḫāk oldı sīne-çāk aġladı çeşm-i āsumān

Nā-gehān irdi ḳulaġına ḫiṭāb-ı irciʿī
İnḳıyāden emr ü fermān-ı Ḫudāya virdi cān

Ḫāme-i Rāciḥ didi ferdine tāriḫ-i güher
Bu Saʿīde Ḫānıma Ḥaḳḳ cenneti ide mekān

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ṭıfl iken ḫā'ifā Mestān Beġüñ maḥdūmı āh
Yaʿni bī-behr Muḥammed Beg nāzük nev-civān

Genç yāşında gitdi bundan doymadı dünyāsına
Çehresini ṣoldırup güller gibi bād-ı ḥazān

Sāye gibi ḳara ṭopraġa uzandı ḳāmeti
Ṣālınurken servi-veş aḳrān arasında hemān

Düşdi bir tārīḫ-i cevher naḳline ol nev-resüñ
Rabbenā ḳılsun Muḥammed Beg behişti āşiyān (1284)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Zāde-i ʿİzzet Efendi ḫā’ifā
Olmayup derdi muḳarin ṣıḥḥate

Yaʿni ol Ḥilmī idüp terk-i fenā
Vālidinüñ yaḳdı nār-ı firḳate

Nevresinde ṭıfl idi eyvāh kim
Ṭutdı yüz dīvān-ı vaḥdāniyyete

Geldi bir tārīḫ Rāciḥ naḳline
Rūḥ-ı Ḥilmī gitdi mülk-i cennete

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ser-firāz-ı heme aḳrān Emīn Aġā kim
Görmedi ẕerre vefā varlıġın dünyānuñ

Cism-i nāzük-terini eyledi pā-māl ecel
Yatırup sīne-i ḫāke cesed-i ʿüryānuñ

İrciʿī ṣavtına lebbeyk diyüp rām oldı
Virdi cān ulūhiyyetine mevlānuñ

Geldi bir cevher ile naḳline Rāciḥ tārīḫ
Meskeni kūy-ı cinān ola Emīn Aġānuñ (1283)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Mekteb-i ḥarbiyye-i şāhāneden
Yaʿni ol ʿĀrif Efendi nīk-nām

Oldı nā-gāh bir onulmaz derde dūş
Saʿy-i taḥṣīl eyler iken ṣubḥ u şām

Dest-i sāḳī-i ecelden bu civān
Şerbet-i mevti içüp bir ṭolu cām

Gūşına irdi ḫiṭāb-ı irciʿī
Oldı ol emr-i şerīf-i Ḥaḳḳa rām

Geldi bir tārīḫ-i cevher naḳline
Bāġ-ı firdevsi ide ʿĀrif maḳām (1283)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Zāde-i Rüstem Aġā ʿİzzet Efendi ḫā'ifā
Eyledi terk-i fenā encām-kār ol nīk-nām

Gül gibi nāzük vücūdın ḫāke yeksān eyledi
Āh ol ẓālim felek bundan da aldı intiḳām

Merḳad-i pür-nūrına nāẓır olān erbāb-ı dīn
Raḥmet ile yād ḳılsun tā-ilā yevmü'l-ḳıyām

İrciʿī fermān-ı ʿālīşānını gūş eyleyüp
Rūḥı teslīm idüp ol emr-i şerīfe oldı rām

Fevtine Rāciḥ duʿā idüp didi tārīḫ-i tām
Dār-ı ʿadni ide Ḥaḳḳ ʿİzzet Efendiye maḳām (1285)

TĀRĪḪ-İ VEZĀRET MUḪAMMED ʿĀṢIM PĀŞĀ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ser-firāz-ı vüzerā ḥażret-i ʿĀṣım Pāşā
Edrine ḫalḳını teşrīfi ḳılup şād u bekām

Dā'im itsün anı ḥaḳḳ devletile ʿizzetile
Ḳaṣr-ı ʿāli-i vilāyetde ilā-yevm-i ḳıyām

Eyleye maṭlab-ı aʿlāsına vāṣıl mevlā
Fırṣatdur gerçi duʿāsı ḳulına ṣubḥ u şām

İki maʿżurdayı(?) bir mıṣraʿyla ḳıldum edā
Biri tebrīk-i vezārat biri neşr-i aḥkām

Geldi bir hātif-i ġayb söyledi tām tārīḫüñ
Ḫāk-i-pāye ola meymūn u mübārek bu maḳām (1286)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT-I ʿAVNİ EFENDİ

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Edrine şehrinüñ taḥrīr-i emlākında çok demler
Muʿāvin idi lākin başına devrān neler ḳıldı

Muḫālif gösterüp yüz rüzgār-ı ġam-güsār āḫir
Nihāl-i ʿömrini bād-ı ecel zīr ü zeber ḳıldı

Uṣandı rūz u şeb ceng ü cidāl-i dār-ı dünyādan
Hemān ḥıṣn-i ḥaṣīn-i mülk-i firdevsi sefer ḳıldı

İrişdi irciʿī emri ṣımāḥ-ı cānına Ḥaḳḳdan
O emre inḳıyāden ecr-i fānīdin güẕer ḳıldı

Gelüp bir ehl-i cennet fevtine Rāciḥ didi tārīḫ
ʿAlī ʿAvni Efendi merkez-i ʿadni maḳarr ḳıldı (1287)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Redīf mīralāyı mīr-Mūsā zevcesi ṣad ḥayf
Cenāb-ı Āmine Ḫānım ki oldı tārik-i dünya

Hemān dehr-i denī ālāyişinden el çeküp gitdi
Şefīʿi ola rūz-ı ḥaşrde peyġamber-i mevlā

Meger bundan da aldı intiḳāmın rūzigār āḫir
Vücūd-ı pākini mülk-i ʿademde ḳıldı nā-peydā

Ḳulaġına nidā-yı irciʿī geldik de hātifden
O emre inḳıyāden itdi naḳl milket-i ʿuḳbāya

Vefātın ġūş idüp cevherle tārīḫin didi Rāciḥ
Ḳıla bu Āmine Ḫānım bilād-ı cenneti melvā (1287)

TĀRĪḪ-İ SĀL-İ CEDĪD

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥażret-i şāhen-şeh devrān-ı Ḫān-ı ʿAbdülʿazīz
Cism ü cānıdır ʿadālet ile mülk ü milletüñ

ʿArż ider Bādī ḳulı tebrīk-i sāle tārīḫin
Biñ iki yüz ṭoḳsan ikinci yılıdur hicretüñ (1292)

TĀRĪḪ-İ VEZĀRET-İ YEÑİŞEHİR ḲINALI İBRĀHİM PĀŞĀ DER BOSNA

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Şāh-ı şāhān-ı zamān u maʿdelet baḫş-ı cihān
Ḥażret-i ʿAbdülʿazīz Ḫān ol şeh-i şevket-maṣīr

Mülkünüñ ʿimārı ḥaḳḳında budur rūz u leyāl
Fikri cevlān itmede mānende-i mihr-i münīr

Bā-ḫuṣūṣ Maḥmūd Pāşā kim vezīr-i eʿẓamet
Ẕāt-i pāki ṣadr-ı ʿālī ḳadre şāyān u cedīr

Her işi erbābına tefvīżde ḳāṣır degil

Fikr-i s̱āḳıb re'y-i ṣā'ib ile ol rūşen ẖamīr

Bu senenüñ taḥkīm-i ʿimāretini tetmīm içün
Ḳıldı İbrāhim Pāşāyı hemān naṣb-i müşīr

Bu ẖaber nā-gāh olup iṣāl-i semʿ mefẖaret
Şād oldı bi'l-ʿumūm ammā civān ammā ki pīr

Öyle vāli kim umūr-ı ʿālemi tedbīrde
Eylemiş Allāh ẕātın ḥulḳ-ı bī-mis̱l ü naẓīr

Dā'im olsun devlet-i ʿömri zevāle irmesün
Yār ola tevfīḳ-i Ḥaḳḳ yüsr ola her emr-i ʿasīr

Bosna şehrine vezāretle vilāyet manṣıbın
Heb duʿā eyler idük ṣubḥ u mesā bula vezīr

Oldı bu ed'iye-i ẖayriyye lā rayb u gümān
Vāṣıl-ı ṣaḥn-ı icābet-ẖāne-i rabb-ı ḳadīr

Tām tārīẖ ile Bādī ẖalḳa tebşīr eylerüm
Lūṭf-ı bārı ḳıldı İbrāhim Pāşāyı vezīr (1292)

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḫ˘āce-i dānā-yı baġdādī-i ecel olup dirīg
Olmuş idi işte bu şehre gelüp ḥücre-nişīn

ʿAbdürraḥman nāmı işbu nīgū ḥaṣletüñ
Ġarḳ-ı baḥr-ı raḥmet-i raḥman ide rabbü'l-emīn

Münzevī bir ẕāt olup zāyirlere maʿlūm idi
Ḥāfıẓ-ı Ḳur'ān ü tefsīr oldıġı ʿayne'l- yaḳīn

İrciʿī emrine münḳāden cihāndan çekdi el
Fātiḥayla rūḥını yād ideler erbāb-ı dīn

Eyleye rıżvān-ı ẖuld bu müjdeyi tebşīr aña
Hazihi cennāt ü ʿadnün fed ẖulūhā ẖālidīn

Götürüp Rāciḥ dü destüm ʿarşa tārīẖin didüm
Cāy-ı laḥdi nūr ola yā rahmeten-lil-ʿālemīn (r.e 1289)

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Dirīġ Şevket Beġüñ maḫdūmı ṣad ḥayf
Fu’ad Beġ yaʿni ol pākīze-ṭıynet

Sekiz yaşında el çekdi cihāndan
İdüp heşt-behişte ʿazme niyyet

Bu ḥāl-i firḳāt etdi vālidinin
Ġarīḳ-i lücce-i deryā-yı ḥasret

Vefātına didiler tām tāriḫ
Maḳarr-ı bādā fevvāre-i ḳaṣr-ı cennet (1287)

TĀRĪḪ-İ SĀL-İ CEDĪD

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥāṣıl-ı seyf-i şeriʿat yaʿni kān-ı maʿdelet
Ḥażret-i ʿAbdülʿazīz Ḫān pādişāh-ı baḥr ü ber

Görmemiş mis̱lin selāṭīn-i selefde hīç çerḫ
Bunca yıldur maḥver-i muʿtād da devrān ider

Ḥażretin bağışlasun Allāh mülk ü millete
ʿÖmrin efzūn ḳılsun yıllar itdükçe güẕer

Sīnesin ḳılsun siper mevlā ḳażā-ṣamṣāmına
ʿAyn-ı ʿudvān ile kim eylerse mülkine naẓar

Gördi Bādī ṭāliʿ-i ʿādāyı şūm-ı ehl-i nücūm
Didiler bu sāl-i tārīḫin [Zihī sāl-i ẓafer] (1293)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bādī sāl-i neve tārīḫ didi lafẓen maʿnen
Seneler başdı şükr bile iki yüz ṭoḳsan üçe (1293)

TĀRĪẖ-İ DİGER

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿılün Mefāʿīlün

Duʿāsın Bādīyā bā-tām tārīẖ eylerüm tekrār
Bu nev-sāli ide celb-i cūd ʿAbdülʿaziz Ḫāna (1293)

İBRĀHİM PĀŞĀNUÑ MENŞŪRI VÜRŪDINA SÖYLENİLEN TĀRĪẖDÜR

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

Nūr-ı ʿuyūn-ı ... Sulṭān Ḫān-ı ʿAbdülʿazīz
Ḫāḳān-ı her ẖāḳāniyān fermān-revā-yı ʿadl ü dād

Devr eyledükçe kāyināt sürsün ṣafā-yı salṭanat
Revnaḳda dīhīm ü taẖt olsun eli yevmü's-sāz

Cümle reʿāyā vü berāyā ḳalbini taṭyīb içün
Eyler dem-ā-dem mülkünüñ taʿmīr ü tecdīdin murād

Vālī-i Bosna ḳıldı İbrāhim Pāşāyı hemān
Ṣaʿb-ı umūr-ı ʿālemi teshīle bā-ṣıdḳ u sedād

Ol ṣāḥib-i tedbīr daẖi ber-muḳteżā-yı ṭıyneti
Kānūn erbāb-ı hevāya ṣu döker bi'l-ictihād

Menşūr oḳındı şevḳile şimdi duʿā hengāmıdur
Her kārda ḳılsun refīḳ ṭevfīḳini rabbü'l-ʿibād

Bu rütbe-i ser-i mīrin faẖr ile tebrīk eyleriz
Ḥaḳḳā vezāretle vilāyet manṣıbı ferẖunde bād

Ber-müjde bir yāver çıḳup Bādī güher tārīẖ didi
Menşūr-ı şāhi geldi İbrāhim Pāşā oldı şād (1293)

TĀRĪẖ-İ CÜLŪS-I SULṬĀN MURĀD ẖĀN-I ẖĀMİS

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Revnaḳ efzā-yı serīr ʿadl ü dād Sulṭān Murād
Yaʿni ẓıll-ullāh-ı fi'l-ʿālem şeh ibn-i şāhi gör

Tābiʿīn vezīr destānı olurlar baʿd-ezīn
Sāyesinde ber-murād ol şāh-ı ʿālī-cāhı gör

Dest açub ʿarşa devām-ı devletçün tābiʿīn
Heb duʿā-yı ẖayr ile ṭoldı icābet-gāhı gör

İki mıṣraʿla cülūsı meymenet meʿnūsa tām
İki tārīẖ ʿarż ider Bādī-i ẖayır-ẖˇāhı gör

Mülkünüñ Allāh idüp iʿmār u tecdīdin murād (1293)
Pādişāh Sulṭān Murādı ḳıldı lūṭfullāhı gör (1293)

TĀRĪẖ-İ CÜLŪS ʿABDÜLḤAMĪD ẖĀN-I S̱ĀNĪ

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Cülūs-ı meymenet-i meʿnūsa tārīẖ ʿarż ider Bādī
İmāmü'l-mümīnin ʿAbdülḥamīd ẖān oldı bā ṭāliʿ

TĀRĪẖ-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Taẖt-ı ʿālī-baẖt ʿOs̱māniyāne
Eyleyince cülūs ʿAbdülḥamẖīd ẖān

Bādīyā cemʿ olup didi fużelā
Tārīẖin min- fażlü'l-melikü'l-mennān (1293)

TĀRĪẖ-İ DİGER

Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün Mefāᶜilün

Bādī göñülden geldi bir tārīẖ-i tebşīr-i cülūs
Ḥamd aña ẖān-ı ʿAbdülḥamīd oldı imāmü'l-müslimīn (1293)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Feᶜūlün

Düşürdi Bādī bir tārīḫ-i cülūs
Emīrü'l-mü'minūn ʿAbdülḥamīd Ḫān (1293)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Feᶜūlün

Cülūsa geldi bir müjdeyle tārīḫ
Şeh-i ʿālīcenāb ʿAbdülḥamīd Ḫān (1293)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Virdi revnaḳ taḫt-ı ʿOs̱māniye Ḫān ʿAbdülḥamīd 1711
Telġrāfdan çıḳdı ḥattā tām tārīḫ-i cülūs +1418
1293

TARĪḲAT-I ʿALİYYE-İ NAḲŞİBENDİYYEDEN EDİRNELİ ŞEYḪ DĀVUD EFENDİ ḤAŻRETLERİNÜÑ VEFĀTLARI TĀRĪḪİDÜR

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Şeyḫ Dāvud Efendi pür-himmet
Hem velī hem ʿazīz-i dervīşān

Naḳşibendī meşāyıḫından idi
O kerīmü'l şeyḫ o ʿālī-şān
Himmeti ʿāleme olup mebzūl
Niʿmeti himmeti gibi yeksān

Rıḫlet itdi çü dār-ı ʿuḳbāya
İrciʿī emrini ṭuyınca hemān

Çıḳdı tārīḫ didi iki dervīş
Şeyḫ Dāvūd Efendi ḳuṭb-ı zamān (1283)

TĀRĪḪ-İ SĀL-İ CEDĪD

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Hażret-i ʿAbdülḥamīd Ḫān cihāndārañ-ı Ḫudā
Eskidükçe sāller tecdīd ide iḳbālini

Ḥāmil-i seyf-i şeriʿatdür o kān-ı maʿdelet
Şerᶜ-i tāmın eylemişdür ḥāl ü istiḳbālini

ʿArşa aṣsa devrde lāyıḳ hilāl-āsā felek
ʿİbreten linnāsi seyf-i ṣāram iclālini

Tīġ-i ḳahra Ḥaḳḳ siper ḳılsun ʿadüvv mülkinüñ
Cānını ecdādını evlādını vü ālini

Tām tārīḫle duʿāsın Bādī tekrār eylerüm
Ḥaḳḳ ide ʿAbdülḥamīd Ḫāna saʿd nev-sālini (1294)

TĀRĪḪ-İ DİGER

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Sāl-i ḥāle geldi bir tārīḫ Bādī bā-niyāz
Sāl-i iżmiḥlāl aʿdā-yı vaṭan ola bu sāl (1294)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Muḥāsebeci-i evḳāf Bosna zādesi ḫayf
Bu nev-civān aña maḥṣūl-i ʿömr idi rūşen

Fu’ād maḫlaşı ismi Meḥmed idi dirīġ
Esīr-i dāġ-ı fu’ād oldı rıḫletin işiden

Bu ṭıfla bāʿis̱-i naḳl oldı zaḫm-ı ḥunnāḳ līk
Birer ṭarīḳ ile pür-ḫalḳı hep bu dār-ı miḥen

Ṣabūr ismini yād ide vālidinine Ḥaḳḳ
Be-Ḥaḳḳ-ı nūr-ı Meḥmed ʿAlī Ḥüseyin vü Ḥasan

Baña eyle didi Bādī vefātına tārīḫ
Muḥammed uçdı behişte serāy-ı fānīden (1294)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Edirne gümrük müdīr-i esbaḳınuñ duḫteri
Zevce-i Ḥāfıẓ Emīn Ḫayriyye Ḫānım āh āh

Eylesün bir fātiḥa bile Ḥaḳḳ içün rūḥını yād
Lūṭfile her kim iderse ḳabrini ʿaṭf-ı nigāh

Naḳline Bādī duʿā idüp didi tārīḫini
Eyleye Ḫayriye der-gāh-ı cinānı cilve-gāh (1295)

TĀRĪḪ-İ VEFĀT

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Silsile-i āl-i cengizden idi bu ẕāt
Yaʿni saḫmī(?) cālī Dervīş Meḥmed Girāy

Mevlid-i pāki Yeñi Zaġra idi fi'l-aṣl
Ḳalmış idi defʿada hicret ile naḳl-i cāy olsun

Ḫırmen-i ümīdde ḫūşe-i maḳṣūd idi
Dāne-i ʿömrini ṭaḥn eyledi bu āsiyāy

Ehl-i ṭarīḳat idi ʿādil u hem mültefit
Dinse sezā nāmına menbaʿ-ı cūd ü saḫāy

Hātif idüp irciʿī sırrına maẓhar anı
Oldı hemān şevḳle ʿāzm-i vaḥdet-serāy

Daʿvet-i Ḥaḳḳı bilüp ḳıldı icābet hemān
Eyledi cānı ile terk-i reh-ı mā-sivāy

Söyledi Bādī daḫi naḳline tārīḫ-i tām
Sālik-i rāh-ı Ḫudā oldı Muḥammed Girāy (1296)

BABAESKİ TİMŪR YOLI MEVḲİʿİNDEN ḪAYRABOLIYA GİDEN ṬARĪḲDEKİ CİSR-İ MEDĪDÜÑ TĀRĪḪİDÜR

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥażret-ı ʿAbdülḥamīd Ḫān yaʿni bü'l-ḫayr-ı zamān
Lūṭf u iḥsānından el-ḥaḳḳ cümle ʿālem müstefīd

Ḳanlı Azmaḳ nehri bir çoḳ demler itmişdi heder
Virmeyüp bir ḫayli mārr ü ʿābire ḳaṭʿan geçid

İşte ol şāh-ı cihānbānuñ ʿulüvv-i himmeti
ʿĀleme üstinden açdı şimdi şeh-şāh-ı cedīd

Gelmemiş mis̱li selāṭīn-i selefde bī-gümān
Ẕātını baḫş ide mülk ü millete rabb ü mecīd

Edrine vālisi yaʿni Ḥācı ʿİzzet bendesi
Ol ṣadāḳat pīşenüñ Ḥaḳḳ ide iḳbālin mezīd

Sāyesinde saʿy ider iʿmār-ı mülke rūz u şeb
Her yaña baḳsan nice as̱ār-ı ḫayr olur bedīd

Cümlesindendür bu cisr-i nevde tevfīḳātınuñ
Ḥaḳḳ rehā tebşīr ide iḥyā-yı ās̱ār-ı ʿadīd

Hep güşād olduḳ da daʿvāt-ı veliyyü'n-niʿmeti
Yād u teẕkār eyleyüp eṭrāf u aḳtār itdi ʿīd

Geldi bir tārīḫ itmāmında ey Bādī dile
Yapdı bu cisr-i neviʿ elṭāf-ı Ḫān ʿAbdülḥamīd

ḲONYADA BELEDĪ ḪASTE-ḪĀNESİNE ḤĀCI ṢABRĪ DEDENÜÑ İNŞĀ-GERDESİ OLAN ÇEŞMENÜÑ TĀRĪḪİDÜR

Faʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Rūḥ-ı ṣıbṭeyn-i resūl içün Ḥācı Ṣabri Dede
Yapdı bu ʿaynı aḳıtdı şerbet-i ḳand-i nebāt

Teşne-gān içdükçe ṣu ḥaḳḳ ṣāḥib-i ḫayruñ daḫi
Defterinden eylesün maḥv-ı niḳaṭ seyyiʿāt

Öyle bir mā-i muṣaffā ḳıldı icrā bunda kim
Nūş iden bir ḳaṭresin itmez zülāle iltifāt

Bādiyā ḳıldum ṣalā ʿaṭşāne bā-tārīḫ-i tām
Besmeleyle gel ṣu iç bu çeşmeden olsun ḥayāt (1319)

EDİRNE MEVLEVĪ-ḪĀNESİ ŞEYḪİ ḤĀCI ʿALĪ EŞREF DEDE EFENDİNÜÑ VEFĀTI TĀRĪḪİDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Cenāb-ı şeyḫ-i eşref mürşid-i Ḥaḳḳ ʿārif bi-llāh
Muṭīʿ-ı emr-i mevlā vāḳıf-ı esrār-ı Mevlānā

Bu der-gāh-ı muʿallā iktināh-ı cennet-i asāra
Tamām ḳırḳ altı yıl itdi meşīḫat ḫizmetin īfā
İdüp esmāʿ hātif ricʿat emrin semʿine oldı
Hem-ān-dem ʿāzim-i dārü's-semāʿ der-geh-i ʿuḳbā

Dem-i naḳlinde Bādī bir fütāde didi tārīḫin
Ḥācı Eşref Dede firdevsi ḳıldı menzil ü me'vā

ḲONYA VİLĀYETİ MEKTŪBCISI ʿALĪ RĀŞİD EFENDİ HAZRETLERİNİN ŪLĀ ṢINIF-I EVVELİ OLDUḲLARINA TĀRĪḪDÜR

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Felek bir fāżılı minnet-i Ḫudāya eyledi mesrūr
Sezādur beldemiz āvāze-i tebrīk ile ṭolsun

Kemāl-i faḫr ile Bādī ḳalemden düşdi bir tārīḫ
ʿAlī Rāşid Efendi ṣınf-ı evvel oldı yümn olsun (1320)

ĶONYA DEFTERDĀRI SELĀNİKLİ CELĀL EFENDİNÜÑ VEFĀTINA TĀRĪḪDÜR

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Bi'l-bedāhe düşdi bir tārīḫ Bādī fevtine
Ṣafḥa-i eyyāmdan ḥāk oldı defterdār Celāl

TAHMĪS-İ ĠAZEL-İ NEYYİR EFENDİ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫaṭṭ-ı ḥüsnüñ yüz bulup żabṭ itmeden ġayġūsını
Ṣarsa sīmīn-i ḥamā'il tek iki bāzūsını
Ārzū itmekde ay meh-i hāle-i pehlūsını
ᶜĪd-i ekber ol zamāndur baña ey mehrūsını
Alsam āġūş-ı viṣāle ey gül-i ḫoş-būsını

Dīde-i aġyārdan hergiz nihān ol kim göre
ᶜĀşıḳ-ı zāre güneş gibi ᶜıyān ol kim göre
Baş üstinde yer ile āsumān ol kim göre
Seyr-i gül-geşt-i çemen-zār-ı çemān ol kim göre
ᶜĀşıḳ-ı nālān-ı zāruñ ey ḳadd-i dil-cūsını

Vird-i evrāḳ-ı ruḫuñ cāna ṭonanmış ḥāl ile
Dāne-i ᶜömrümdür anuñ her biri icmāl ile
Evc-i rifᶜat buldı göñlüm pāyına rū-māl ile
Şāh-ı ḫubān-ı cihānsın ḫançer-i iḳbāl ile
Bāġ-ı ḥüsne şeh-i nāz eylemiş ebrūsını

Yüz virüp başdan şehā gīsū-yı ᶜanber-būyına
Biñ dil-i dīvāne bend itdük anuñ her mūyına
Şāne-i ümīd elini şimdi düşürmüş ṣuyına
Gerçi yer yer zīr-i fesden yayılup gül-rūsına
Māhe teşbīh eylemiş o zülfle gīsūsını

Ebruvānuñ seyr iden çerḫüñ hilāli ẓann ider
Şavḳ-ı ruḥsāruñ gören mihrüñ cemāli ẓann ider
ᶜAks-i çeşmüm noḳṭasın ḫaddüñde ḫāli ẓann ider
Kişver-i çīn içre şūḫā bir ġazāli ẓann ider
Her gören mestüñ ḫoten-veş ey gözi āhūsını

Tāb-ı ruḥsāruñ görüp ṭutdı vücūdum teb yine
Āẖ göñlüm oldı ol āteşle hem-şürb yine
Ḥāṣıl olmaz mı eyā dilde olan maṭlab yine
Gül-zemīn-i dilberāne uġradum bu şeb yine
Şāh-ı ẖūbān-ı zamāndur virdi o bu şusını

Hem-çü Rāciḥ niʿmet-i ḥüsne kanāʿat eyledüm
Zülfüñe virdüm dili āndan ferāġat eyledüm
H̱ırḳa-i cennet giyüp ʿazm-i seyāḥat eyledüm
Neyyir zāruñ daẖi Ḥaḳḳa emānet eyledüm
Ey şeh-i iḳlīm-i dil şimden gerü yā hūsını

TAḪMĪS-İ ĠAZEL-İ DİGER

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ġonca-i bī-ẖārdur cāna başuñda al fes
Gel bu gülşen-gāh-ı ümmīde ṣaluñ daʿvāyı kes
Eylemez mi saña servīler ḥırām itmekde pes
Ḳāmetüñdür ey sehī-ḳadd bir nihāl-i tāze-res
Ebruvānuñdur dü miḥrāb fedā'ī-i nev-heves

H̱āk-i pāy-ı ʿadline cūyān olaldan cūy-ı dil
Āsitānuñdur hemān ārām-gāh-ı kūy-ı dil
Taẖt-gāh olsun saña biñ cānla pehlū-yı dil
Ey ṣanem şevḳüñle rūşendür bu günler rū-yı dil
Dir göñlümden kesilmez ṣavt-ı mānend-i ceres

Cebhe-i pāküñ zihī āyīne-i ʿālem-nümā
Lemʿa baẖş-ı ẖāne-i vīrāne-i dildür şehā
Ser-firāzā ṣāẖib-i ḥüsnā fem-i ʿĪsī demā
Nāzenīnā mübehhicīnā şīve-kārā dilberā
Ḥüsn ü ānuñdur ġıdā-yı rūḥ-ı ʿāşıḳ her nefes

Dām-ı zülfüñden velī taẖlīṣ-i dil emr-i ʿasīr
Dāne-i ẖālüñ içün ol dāma olmuşdur esīr
Ḳaşlaruñ görse hilāl-āsā kalur bedr-i münīr
Leblerine leẕẕet-i ḳand-i nebāt olmaz naẓīr
Gülistān-ı ruẖlaruñ cānā beri ez-ẖār ü ẖas

Zülf-i zincīrüñ bu şeb Bādī olup anmaḳlıġa
Başladı Rāciḥ dil-i dīvāne uṣlanmaḳlıġa
Şürb-i cüllāb-ı lebüñ kāfī baña ḳonmaḳlıġa
Şemʿ-i ruẖsārında pervāne gibi yanmaḳlıġa
Per açup Neyyir ṭolansa nola mānend-i meges

TAḪMĪS-İ ĠAZEL-İ S̱ERVET EFENDİ

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ẕātına mahṣūṣ olup ẕāt-i kerīmüñ daʿveti
Ḫoş teşrīf eyledüñ dīvān-ı rabbü'l-ʿizzeti
Seyr ḳılduñ şevḳile esrār-ı vaḥdāniyyeti
Ey şehen-şāh-ı ümem bulduñ ʿulüvv-i rifaʿti
"Leyle-i mirʿacde gördüñ serāy-ı vaḥdeti

Ey naẓar-gāh dü-ʿālem vey ḥabīb-i kibriyā
Rūşen oldı cebhe-i pākinde envār-ı Ḫudā
Ümmetüñ taḥt-ı livāü'l-ḥamdüñ eyler ilticā
İntisāb-ı der-geh-i ʿadlüñ yeter ʿizzet aña
Buldı cibrīl āsitānuñ gibi bāb-ı devleti

Baḥrler olsa midād-ı eşcār-ı ḫāma pür-varaḳ
Biñde bir evṣāfını yazmaġa olmaz müstaḥaḳḳ
Bī-bedel ḫalḳ eylemişdür ẕātını rabbü'l-felāk
ʿĀrıżuñ gülẕārına beñzer mi ey maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
Görmiş idüm var ise vaṣf etsün reyāḥin cenneti

Söyledür ṭūṭī-i ḳalbī ḳand-i el-fāẓ s̱ırruñ
Nūr-ı īmāndur şehā mirāt-ı rū-yı enverüñ
Vaṣfını gūş itse telḫ olur dimāġı sükkerüñ
Bu ḫalāvet şübhesüz ẕātında yoḳdur kevs̱erüñ
Var ise aḫẕ eylemiş laʿl-i lebinden leẕẕeti

Merḥamet ḳıl Rāciḥe lūṭf it Ḫudānuñ ʿaşḳına
Cedd-i pāk-i server-i āl-i ʿabānuñ ʿaşḳına
On iki vālā imām-ı zu-l- ʿaṭānuñ ʿaşḳına
Yā resūl-allāh şāh-ı Kerbelānuñ ʿaşḳına
Eyleme maḥrūm şefāᶜatden bu ʿāciz S̱erveti

NĀBĪ EFENDİ MERḤŪMIN DĀ’İRESİ OLUP TESDĪS İDİLMİŞDÜR

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Nāz ile alsa dili kāşki ol nev-civān
Görse göñül mülkini anda yatur nice kān
Nā-geh irişmese nola gūşına āh u figān
Ġonce gibi açılup söylese çün bülbülān
Nā-geh o yār ṣoḥbet-i ʿāşıḳa gelse revān
Bu dil-i maḫzūnı ya itmeye mi şād-mān

Nāmına bağışlayup cān vireli ol şehüñ
Eyler isem tūtiyā ʿaynıma ḫāk-i rehüñ
Nāmdur ʿālemde bu ben o muḥibb-ı lehüñ
Bekler isem rūz u şeb bābı gibi der-gehüñ
Nām-ı derūnumda yer eyleyeli ol mehüñ
Evc-i ʿalāya çıḳar āhla vāhum her ān

Nāleden oldı yürek lāle gibi dāġ-dār
Āteş-i ʿaşḳ ideli küllenmiş dilde ḳarār
Nār-ı helāk eylese cismüm eyā ġammı var
Eyleye teşrīf tek ḳalbümi nūr-ı nigār
Nāre yaḳup bāl ü per ʿaşḳla pervāne-vār
Şemᶜ-i ruḫ-ı dilberüñ bendesiyim baᶜde-zān

Nās bilür ṭabʿını ol yekfī ḥaşḥaşuñ
Düşdigi yiri yaḳar ʿādetidür āteşüñ
Nāz degil de nedür itdigi ol ser-keşüñ
Hiç saña virmez göñül fā’ide bu nālişüñ
Nāz dürür rūz ü şeb ʿādeti ol meh-veşüñ
Nāz u niyāz it dilā ʿāşıḳ iseñ ger hemān

Nādim olup da dimez cevrümi az eylesem
Niyyet-i kūyı ile ʿazm-i ḥicāz eylesem
Nām-ı hümāyūnum ṭūl u dirāz eylesem
Her ne yol ile anı maḥrem-i rāz eylesem
Nāme yazup yārüme ʿarż-ı niyāz eylesem
Ḥālime raḥm eylemez ol büt-i şīrīn zebān

Nā-kes alur pūseñi bezmde aġyār iken
Pür-ġamuñı ʿāşıkuñ eski emekdār iken
Nāb-ı zer-āsā yüzi ẕerd alup aġlar iken
Şevḳile kām almaġa ḥaḳḳı daḫi var iken
Nāb-ı zülālüñ içün teşne-i bīmār iken
Yā ne içün eyler ʿarż bādeyi pīr-i muġān

Nā'il olam dir isek vuṣlat-ı cānāne tā
Dildeki endīşeyi terk ide gör evvelā
Nā-ġam imiş dehrde nāʾil-i zevḳ u ṣafā
Çekme ġam-ı ʿālemi bu yeter ʿibret saña
Nā-ġam olup sen daḫi meclise gel zāhidā
Eyleyelüm ṣoḥbeti ḳalmaya dilde gümān

Nāz ile aldun göñül mülkini ey yār bil
Olduñ o mülke zihī pād-şeh-i müstaḳil
Nāmuñ … ile ṭoldı cihān fi'l-aṣl
Eyleme encām-ı dil-ḫānesini mużmaḥill
Nāmuñı ẕikr itse yā ḳaşlarına ḳarşu dil
Tīr-i müjeñ itdi pür-sīnemi aḫż-i nişān

Nāle vü efġānuma raḥm ḳıl ey nām-zed
Derd ü elem ġuṣṣa ġam dört ṭarafum ḳıldı sed
Nā-şen-i ġam gūn-be-gūn olmada dilde eşedd
Doldı ġamuñ leşkeri fülk-i dile lā-yuʿadd
Nā-şeni ör ki çıḳar ġirdeb-i ġamdan meded
Küşte-i ṣabr oldı perr vir baña ḥāżır amān

Nā'il-i vaṣl olmaḳ ümīdi ile müstaḳil
Kūyuñı devrān ider bu dil-i nā-müstaʿmel
Nām içün olmaz civārından anuñ munfaṣıl
Bir kūşede yaṣlānup rūz ü şeb muttaṣıl
Nām ile ol dilberüñ kūyını bekler bu dil
... rūz ü şeb Rüstem ... dem-i ān

Nāme gibi elçisi olma cihānuñ ṣaḳın
Çıḳmaya ḫātem gibi şöhret ü şānuñ ṣaḳın
Nām-res olmaḳ dilerseñ de lisānuñ ṣaḳın
Nā-be-maḥal kimseye açma dehānuñ ṣaḳın
Nāmerde virme dilā sırr-i nihānuñ ṣaḳın
Ġamz idüben yārüme eyleye şāyed ziyān

Nāfe-i cennet giyüp devrile hāmūnumı
Lāne-i murġ eyledüm efser-i meymūnumı
Nāyzen itdüm göñül āh diger-gūnumı
Neyleyeyüm şimdi ben ṭāliʿ-i vārūnumı
Nāyzenüm eylemez bu dil-i maḫzūnumı
Bir ṣaçı leylā içün eylerüm ġamı bān

Nāvek-i müjġān-ı yār ise göñülden geçen
Ṣoñra şehādet ider aña da ḳanlu kefen
Nābīyi bāb eyleyüp cānını ḳurbān iden
Yoluma didük de yār Bādī didi işte ben
Nābī ider varın ʿarż yārine ehl-i süḫān
ʿArż ide gör sen daḫi cān u dil-i müjde-gān

FAḲĪRÜÑ DĀ'İRESİDÜR Kİ YĀNYADA SÖYLENMİŞDÜR

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bābuñ ... ḳapuñ ey şeh-i ʿālī-cenāb
Heb aña menṣūbdur bāy u gedā şeyḫ ü şāb

Baş virüp cānla yoluña ḳurbān olam
Yüregümi ḳanumı eyle kebāb u şerāb

Bār-ı şerefdür şehā ruḫlarıñuñ mīvesi
Jāle-i eşküm ile buldı henüz āb u tāb

Bāşed güñem nūş-ı mey meclisi şevḳüñde kim
Lūṭfile şād it dili eyleme ġamla yebāb

Bābı gibi düşmenüñ gözleri mesdūd ola
Görmeye dīdāruñı olmaya ḥüsnüñ muṣāb

Başma görüp atuñla yanına ṭaḳılduġum
Ayaġuñı isterem öpmege hem-çün riḳāb

Bākir-i … ider dūr ḳapuñdan beni
Ḫalḳa-veş ey şeh aña itmedeyüm irtiḳāb

Baḳ ter ü hem-tāzedür virür … dem-be-dem
Jāle ṣaçar gözlerüm yoluña hem-çün gül-āb

Bālüñ mey-i leblerüñ ile göñül teşnesi
İtdi telezẕüz şehā istemez ol ... serāb

Bāreksin ʿaşḳ kim eyle beni ber-murād
Cevrüñe bu bendesi eyledügüñ intiḫāb

Bāġında eyle dili ey meh nā-mihr-bān
Yüzüñi görsün gözüm nāz ile refʿ it niḳāb

Baḳ ne zamān olmaya çeşme-i lūṭfuñ revān
Kim varup yanına eylemiş ümmīd-i āb

Bādī gelür öpmege gül-ruḫuñ ammā dirīġ
Āteş-i ḥüsnüñ ider cigerin anuñ kebāb

ANI ... DĀʼİRE-İ ŞĀHİN GİRĀY MERḤŪMUÑ DĀʼİRE-İ MEŞHŪRESİ OLUP BOSNA SERĀYINDA TESDĪS OLUNMIŞDUR

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Yāda getürse beni bir kez o şīrīn ārāy
Rāżı idem cevrine olsa eger bil Girāy
Yāruñ ider maḳdem mey-i meclise baḫş-ı żiyāy
Refʿ-i ẓulām itmege bir gice ol meh-liḳāy
Yār gelüp ʿāşıḳuñ menzīlini ḳılsa cāy
İtmeye mi gün yüzi dīdeleri rūşenāy

Yārelidür göñlümüñ derdle her cānibi
Nīze-i müjgānınuñ olalıdan ṭālibi
Yanaşur yaşur yār sözinüñ ṣaḥibi
Nīrū-yı ṭāliʿ ile olsam anuñ cālibi
Yanaşup ol māhe yā ḫançer-i ser-tīz gibi
Eylesem aġyārınuñ sīnesin hem-çü nāy

Yā ne bulursuñ şehā ḥüsnüñi ıżmārdan
Naḳşı mı īrās̱ eder yoḫsaki iẓhārdan
Yanup aña aġlayan ʿāşıḳ-ı dīdārdan
Nūr-ı cemālüñ ṣaḳın naẓra-i aġyārdan
Yān virüp ey meh-liḳā ḳaçma bu ġam-ḫārdan
Āteş-i hicrānına yanmama görme revāy

Yazıḳ o bī-çāreye ṭālīʿ-i maʿkūs ola
Vādī-i ḥoyratda başın ura ṣaġa ṣola
Yā ura mı dehr aña ṣara tenin bir çula
Vuṣlatına devletüñ kim ire Ḥaḳḳdan bula
Yāver olursa eger lūṭf-ı H̱udā bir ḳula
Bir pula muḥtāc iken dehre olur pād-şāy

Yalın ayaḳ baş açuk dil ṭolaşur ṣu-be-ṣū
Şevḳıla yüz sürmege pāyına mānend-i cū
Yaş döker gözlerüm rūz ü şeb ey māh-rū
Şimdi saña şerḥ idem ḥāl-i dili rū-be-rū
Yaş düşüp dīdeden rūyuñ ider ārzū
Ḳudretile gün yüzüñ olmada şebnem-i ribāy

Yār ise maḳṣad ger ez-cān gerek irtibāṭ
Bāb-ı tevekküldedür şevḳ u sürūr u neşāt
Yā bir iki naẓreden eyler iseñ inḥiṭāṭ
Bāʿis̱-i tefrīḳ olur istenilen iḫtilāṭ
Yā ber-tecrīdde ʿākil iseñ ber ribāṭ
Ḳāfile-i ehl-i ʿaşḳ eyleye giryān serāy

Yārsañ eger göñlümi görsüñ eyā zaḫm-kār
Raḫne-i müjgānlaruñ bir bir olur āşikār
Yā resen-i zülfünüñ her teli bir tār-mār
Resm-i ʿalī gözlerüñ ḳaşlar ise ẕülfiḳār
Yār ser-efrāzmış sende o ḳaş göz ki vār
Ḳatli içün ʿāşıḳuñ yā ne gerek oḳu yāy

Yāsemen-i ṭurraña yüz virüp ey āfitāb
Yüridi vü ḳapladı vechüni hem-gün seḥāb
Yā yüzine eyledüñ ceddile sedd-i ḥicāb
Yā nażar-ı ehl-i dilden idüben ictināb
Yayup o kākülleruñ gün yüze kılduñ niḳāb
Menzil-i ʿuḳrıda yā münḫasıf ol ḥüṣn ü rāy

Yāre ḳul olmak içün başumıza fāʿilüz
Ruḫṣatını beklerüz ṣanma bizi ġāfilüz
Yardımını ṭāliʿüñ celbinde nā-ḳābilüz
Rāhına cān virmege nefsümize kāfilüz
Yār dilense eger sīnemizi ḳā'ilüz
Tek hemān ol mehliḳā lūṭfına ḳılsun sezāy

Yār bilür ġayrıya meyyālüme tā’ibligüm
Zülfine virdüm dili ṭutmadı kāẕibligüm
Yazsa beni deftere duysa da rāġıbligüm
Ziynetidür göñlümüñ lūṭfını cālibligüm
Yaz semender gibi yanmaġa ṭālibligüm
Ey ḳalem ʿarż it eger dilense ol hümāy

Yā nola bu meşʿale bu şevḳile ṭoldı cihān
Meşʿal-i ḥikmet mi bu āyīne mi parlayan
Yā meh ü ḫurşīd mi her ṭarafa şevḳ urān
Mülk-i dil-i ʿāşık nūr ile rūşen ḳılan
Yā meh-i raḫşende mi dehre żiyā baḫş olan
Ṭalʿat-i rūyuñ mıdur ʿāleme viren cilāy

Yād idüp ʿāşık-ı ruḫuñ şevḳ-i dil-i iẓhā ider
Līk ānı bilmeyen bī-hūde efkār ider
Yalçı ḳaya olana yüregine kār ider
Levḥden inse delīl daʿvā tekrār ider
Yālic idüp müddeʿī gün yüzin ebkār ider
Eyler idi ol ġabī-i ʿāḳil ise ẕerre rāy

Yapdı yaḳışdurdı Bādī daḫi bir ṭob zer
Ruḫṣat-ı taḳdīm arar şimdi ḥużūra meger
Yaramaz pīşeye itmeġe ʿarż-ı es̱er
Rişte-i naẓma kimi lü’-lü'-i lālā dizer
Yāre ider ehl-i āşḳ ṭurmayup ʿarż-ı hüner
Nevbet-i arż-ı hüner sende mi Şāhīn Girāy

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

İrmeseydi kāş bu cān-suz-ı būm-ı iftirāḳ
Milket-i sīnem olur idi berī ez-iḥtirāḳ
Göñlümi mā-dām ʿalevlendürdi nār-ı iştiyāḳ
Budur evrād-ı zebānum tā ilā būmü't-telāḳ
El-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāḳ

Başuñ alup gün gibi ʿazm eyledüñ ey mehliḳā
Şimdi ḳanġı sāyeyi ḳılsam gerekdür iltica
Ḥasb-i ḥāl olursa da bu beyt olur ancaḳ baña
Ḥasretā vā firḳatā vā ḥasretā vā firḳatā
El-firāk ü el-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāḳ

Ey meded yandum meded yā Rabb meded yā Ḥaḳḳ meded
Ḳalmadı ṣabrum meded yā ḫāliḳu ferd ü aḥad
Yā ġıyās̱ü'l-müstefīżin el-ġıyās̱ü ve'l-meded
ʿAzm iden cānān degil ez-cism-i cānum-mīreved
El-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāk ü el-firāḳ

Sen selāmetle idüp teşrīf-i ḫandān ol şehā
Dem-be-dem ḳan aġlasuñ derdüñ ile Rāciḥ gedā
Yādigār olsun aña Bādī bu beyt-i ġam-feżā
Elvidāʿ vü elvidāʿ vü elvidāʿ vü elvidāʿ
El-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāḳ ü el-firāḳ

Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Kenār-ı ġoncede iken mekānuñ ey bülbül
Yine şikāyeti ḳoymaz lisānuñ ey bülbül
Ḳadīm mālikisüñ gülistānuñ ey bülbül
Nedür çemende bu āh ü fiġānuñ ey bülbül
Yazıḳ ki böyle geçer heb zamānuñ ey bülbül

Ḳulaġa ḳoymadı cevher söziñü jāleçe çün
Ne bu ricā bu tabaṣbuṣ biñ gice her gün
Fiġān u zārı ḳoyup intihāʿ-yı ḥāli düşün
Enīn ü āhile perde derīde bir gül içün
Amān fedā olacaḳ ḳuşça cānuñ ey bülbül

Sen aġladuḳça güle gül ... güler
Velīk el ile sefk-i dimā'a diş biler
Girifte ḳılmaġa dām-ı belāya dem gözler
Nühüfte dāmeni altında ḫārdan ḫançer
O seng-i dil dökecek ṣanki ḳānuñ ey bülbül

O nev-le'āli-i elfāẓ o cevherīn süḫan
Ḳarīḫañ olsa da deryā dünyamız ezberden
Eyā o beyt-i hezārı baḳup baḳup yüzden
Kitāb-ı ṣad-varaḳ gülde mi oḳursun sen
O ʿāşıḳāne edā dāstānuñ ey bülbül

Virirdi gülşeni bir vech-i mālikāne saña
Ṭururdı ḫidmete ezhār dāne dāne saña
Miyān-ı ḫārda ṭutdurmaz idi lāne saña
İderdi berk-i güli ferş-i āşiyāne saña
Olaydı bāġda bir ḳadr-dānuñ ey bülbül

Seni müdāvemet virdük itdi şām u seḥer
Tecelliyāt-ı ilāhiye nā'il ü maẓhar
Lisān-ı ḥāl ile bir muḳteżā-yı ḥikem ḳadar
Çemende ṣunᶜ-ı ḥaḳḳı gerçi her varaḳ söyler
Senüñ belīġdür amā beyānuñ ey bülbül

Hele kırāʿat-ı āyāt-ı ʿaşḳda bāhir
Saña mānend olamaz hiç ḳarī-i māhir
Olunca cāmiʿ-i gülşende ḫuṭbeye ḥāżır
Nihāl-i gülden olur minberi senüñ gibi ber
Ḫaṭīb-i ḫoş-süḫan vü ḫoş edānuñ ey bülbül

Dilinde varsa anuñ nār-ı ʿaşḳdan ās̱ār
Senüñ sözündeki sūziş cihāna ṣaçdı şerār
Derūn-ı āteşe cān atsa da semender-vār
Ṭarīḳ-i ʿaşḳda pervāne-i h̲amūş u nizār
Olur mı hiç senüñ hem-fāmuñ ey bülbül

Fünūn-ı mūṣiḳīde h̲ˇāce-i cihānsın sen
Hele şu ʿaṣrda h̲ānende-i zamānsın sen
Seḥerde sāzına ḳuş ḳondurur civānsın sen
Bu şevḳ-i tāze ile pīr-i muṭribānsın sen
Nola olurlar ise pīrvanuñ ey bülbül

Egerçi yoġsa da bāġ-ı hünerde ems̱ālüñ
Ṭarīḳ-i ʿaşḳda oldum faḳīr-i hem-ḥālüñ
Ṣıġınsam altına gülşende ḳonduġuñ daluñ
Çemende düşse eger başa ẓıll-ı şeh-bālüñ
Çeker mi minnetini dil hümānuñ ey bülbül

Sihām-ı ġonceye tā cāndan urulsañ da
Belā-yı h̲ˇāhiş-i lāneñ ile yorulsañ da
Vaṭanda bulmadıġuñ aġyārı bulsāñ da
Ġınā-yı ṭabʿla altun ḳafesde olsañ da
Yine gözüñde uçar āşiyānuñ ey bülbül

Olup cenābuña Bādī dah̲i o demde refīḳ
Feżā-yı bāġı seḥer vaḳti eyledüñ teşrīf
Nümüvvet-i verde ser-āġāz ile laṭīf ü ẓarīf
İşitdi naġmeñi gülşende oldı ṭabʿ-ı münīf
Kemāl-i şevḳile sābāş h̲ˇānuñ ey bülbül

Göñül ḥulūṣ ile taṣdīḳ ider dilüm söyler
Hemīşe eşhedü en lā-ilāhe illallāh
Daḫi şehādet ider şekk ü şübhesiz ḳalbüm
Şefīʿ-i rūz-ı cezā Aḥmed-i Resūl-ullāh

İBTİDĀ-İ ĠAZELİYYĀT

ḤARFÜ'L-ELİF

1 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Mār-ı zülfüñ ṭılsım-ı kenz-i velāyetdür baña
Genc-i ḥüsnüñ maḫzen-i esrār-ı ḥikmetdür baña

Cān-ı özde gözlerüm esrār-ı ʿaşḳuñ bī-gümān
Meclis-i "neḥnü kasemnā" dan emānetdür baña

ʿAndelīb-i bī-nevāyum gülşen-i ʿadlinde līk
Nev-bahār ruḫlaruñ verd-i ṭarāvetdür baña

Ḳaralarsam ṣad-hezār evraḳ-ı vaṣfında ne ġam
H̱aṭṭ-ı ḥüsnüñ dād-res bir peyk-i vuṣlatdan baña

Ayaġun pūs eyleyelden Rāciḥā pīr-i(?)meyüñ
Taḥt-gāh-ı meygede genc-i riyāżetdür baña

2 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Her ḳaçan teşrīf-i bezm eylersin ey ṭūṭī-liḳā
Mülk-i dil āyīne-veş eyler o dem ḳesb-i żiyā

Deyr-i miḥnetde beni cānsuz bıraḳduñ ey ṣanem
Bir büt-i dīvārum ṣan pīr-i deyrüñ ṣūretā

Ben bu deşt-i ġamda pāyāna atıldım tīr-veş
Yāy-ı ebrūnıla ey meh-rū olaldan āşinā

Giryeden yolında olurdı iki dīdem ʿalīl
H̱āk-i pāyuñ virmese āyīne-i çeşme cilā

Bezm-i ʿişretde leb-i laʿlüñ ḥicābından bu şeb
Sāġar-ı cem ḳana ġarḳ oldı ṣurāḥī hākeẕā

ʿAvret-i dünyāya meyl eylersin ey er bildügim pāküm
Bī-vefāsın bī-vefāsın bī-vefāsın bī-vefā

Dil ile taʿbīr olur maʿnā degil ey lāle ruḥ
H̱āl ü ḫaddüñ bu gice rü'yāda gördüm vāḳıʿā

Bezme Rāciḥ buldı teşrīf-i ḳudūmüñden şeref
Merḥabā ey meclis-ārā-yı dilāver merḥabā

3 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Yā mey ü yā seyr-i bāġ olsun derim meşreb bu ya
Her ne ise olacaġ olsun derim meşreb bu ya

Yüzüñi görsün gözüm taṣvīrini alsun göñül
Dīde sāriḳ dil yataġ olsun derim meşreb bu ya

Saña her seyr-i çemen ḳıldukça ey server-vān
Nergis ü gül göz ḳulaġ olsun derim meşreb bu ya

Başuñ alup ʿālem-i eflāki gezdükçe çü mihr
Alnuñ açıḳ yüzüñ aġ olsun derim meşreb-i bu ya

Devr ḳılsun ḫidmetüñde dil-çü fānūs-ı ḫayāl
Bāb-ı lūṭfuñda çerāġ olsun derim meşreb bu ya

ʿÖmr irişdi ġāyete sāḳī yetişdür bādeyi
Ṣoñ demem elde ayāġ olsun derim meşreb bu ya

Çeşm-i dilber gibi ben yanduḳça ḫaste Bādiyā
Yār eşküm gibi saġ olsun derim meşreb bu ya

Ḳalmasun arada ṭolansun başdan cām-ı şerāb
Sāḳī gelsün öñ ayaġ olsun derim meşreb bu ya

4 Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Gelürse ḫaṭṭı o ruḫsār-ı āl olur peydā
Seḥābdan baña mihr-i viṣāl olur peydā

Olursa ḫāneme teşrīfe yārdan āgāh
Elinde çoḳlaruñ oraḳ nāl olur peyda

Görürse ehl-i dil evṣāf-ı ḳaddini mevzūn
Naẓīreye çoḳ aġızdan maḳāl olur peyda

Dehānı baḥsine açsam tehī dükkān-ı dili
Bu yoḳluġumda ne eks̱ār-ı māl olur peydā

Miyān-ı mūya müşābih disem de söz yoḳdur
Velākin ortada çoḳ ḳīl ü ḳāl olur peydā

Ne dem ki görmez isem ol perīyi ey Rāciḥ
Göñülde ġuṣṣa götürmede ḫayāl olur peydā

5 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Açıldıḳça dehān-ı nāziküñ ey gül bahār-āsā
Göñül murġı tolanır şāḫ-ı zülfinde hezār-āsā

Dil-i vīrāne nā-geh āteş aldı raʿd-ı hüsnüñden
Ṭuṭuşdı şevḳile pīrāmen sīnem çenar-āsā

İki ḫurşīd dirler bir semāya cilve-gāh olmaz
Cemālinde nedür ber-çār-ebrū ẕülfiḳār-āsā

ʿAdüvv cemiyyetim ṭaġıtmak ister maḥv olup nāmı
Sürünsün ḫāke rūyı tā-baḫş-ı rūzigār-āsā

Aña şimdengerü ḳılca ḫalāṣ-ı ʿāfiyet yoḳdur
Ṭutuldı dām-ı zülf-i yāre Rāciḥ dil-şikār-āsā

6 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Baġlayup zülfine dil oldılar efgende saña
Bendedür ʿāşıḳ-ı miḥnet-zedeler bende saña

Sen görüp ḥālimi gül ben ideyim zār-ı hezār
Pesdür ey ġonce dehen girye baña ḫande saña

Göricek kākülini başuma mecmūʿ olmaz
ʿArż-ı ḥāl eylemege ʿaḳl-i perākende saña

Āteşin gerçi taḫayyürde ḳalursın görsen
Nice yaz yaḳılur bu dil-i şermende saña

Görinür gözlere bir dānesin ey merdüm-i çeşm
Rāciḥüñ çok aradı bulmadı mānende saña

7 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Nāgehān ᶜarż-ı cemāl eyledi pür ḫūb-ārā
Ṣan igen ṭoġdı cihān milketine mihr-i semā

Didiler var ise ḫurşīd-i ḳıyāmetdür bu
Ḳāmetüñ seyr iden erbāb-ı neẓāret Ḥaḳḳā

Ḳızarır tābiş-i ruḫsārı mis̱āl-i ġonca
Berḳ urur sīne-i billūrı menend-i dürr-i yā

Tāze yanmış olan üftādesine ṣunmaḳ içün
Hele ḳoynunda ṭurur tāze turunc u ayvā

Geldi bir ġam ile tedbīrüme Rāciḥ tārīḫ
ᶜAceb açılmadı mı nev-gül-i ferḫunde baña

8 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Rind isek ger tövbe-i nūş-ı şerāb olmaz saña
Laḫt-ı dilden özge ey kem-ter kebāb olmaz saña

Sūḫte isek bu müderris-ḫāne-i dehr içre ger
H̱aṭṭ-ı ḫadd-i yārdan rengīn kitāb olmaz saña

Fātiḥü'l-ebvābdur ẕāt-ı cenāb-ı kibriyā
Ṣanma kim seyr-i cemāle fetḥ-i bāb olmaz saña

Cāndan pervāne-i şemᶜ-i ruḫ-ı dildār isek
Āteş-i derd-i belādan ictināb olmaz saña

Laᶜl-i yāri yād idüp Rāciḥ idersin nūş-ı cem
Laḫt-ı dilden özge ey kem-ter kebāb olmaz saña

9 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Olmasa ṣayyād-ı dil zülf-i perīşānlar saña
Eylemezdi serfürū bunca perīşānlar saña

Küfr-i zülfüñ nūr-ı īmān bildiler erbāb-ı ʿaşḳ
Hey ne kāfirsin esīr oldı müslümānlar saña

Ḫūbsın merġūbsın dünyāda bir maḥbūbsın
Bendedür ey bī-vefā bi'l-cümle ḫūbānlar saña

Sen ḫırām itdükçe gülşende görüp ḳaddüñ şehā
Serfürū itmekdedür serv-i ḫırāmānlar saña

Cennet-i dīdārını terk eylemem ādem isem
Bende olmuş ey melek ḥūrī ü ġılmānlar saña

Bende-i leylī-i zülf-i yār olursañ Ḳays-veş
Ey göñül ārām-gāh olmaz mı yābānlar saña

Gül gül etdügi dāġ-ı ġamla sīne-i ṣad-çākini
Ġıpte-sāz olmakda ey Rāciḥ gülistānlar saña

10 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

b Bāġda açılalı ġonce-i ruḫsār-ı behā
h Hey'et-i ḳalbümi şād eyledi dīdār behā

e El ile göñlümi aldı benüm ol ġonce-i nev
e Eyledi gül gibi dāġ-ı dili eẓhār behā

l Lām-i zülfine dem-ā-dem ṭolaşur diller āh
d Dāne-i ḥālini dām itmede her bār behā

y Yansa yaḳılsa nola ʿaşḳına üftādeleri
n Nev-be-nev ʿarż-ı cemāl eylese ey yār-behā

b Beni ey Rāciḥ-i nāçīz esīr itmez idi
g Geçmese gerdenüme ṭurra-i ṭarrār behā

....
....
....
....
…………………………………………
…………………………………………
…………………………………………
…………………………………………
…………………………………………

ḤARFܑL-BĀ

11 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Bir iki güftāre ol sükker-leb eylerken ḫicāb
Ḳıldı gūyā ṭūṭī-veş āyīne-i cām-ı şerāb

Ülfet itsem leb-be-leb yār ile cām-ı bāde tek
Gözlerinden gözlerüm olmaz cüdā ʿayn-ı ḥabāb

Ḫāne-i ḳalbe ḫayālüñ almaḳ içün mīh-mān
Ben de dīvāre gögüs gerdüm şehā mānend-i bāb

ʿĀşıḳ-ı üftādeler genc-i ġamında girye-nāk
Bezm-i vaṣlında raḳībüñ şād u ḫandān-ı kām-yāb

Sen mey içseñ ḳangı dem hem-bezm olup aġyār ile
Nūş ider ʿāşıḳlaruñ yād u lebüñle ḫunnāb

ʿAks-i kaddüñ sīneye çekmek içün dil Rāciḥā
Ṭoġrısı aḳdı o servüñ pāyına mānend-i āb

12 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Gice maʿnāda ṣaldı boynuma zülfüñ nice ḳullāb
Efendüm ḫayr ola bu ẓulmet-i ālūde ḫayāl-i ḫˇāb

Yüzüñe dil ruḫuña dīde rūḥum laʿlüñe meyāl
Arar pervāne āteşpāre bülbül gül mekes cüllāb

Yanardı tābiş-i nār-ı ruḫuñdan tā ciger-gāhum
Alır seylāb-ı eşküm sepmeseydi ḳaṭre ḳaṭre āb

Ṭaleb-kārı iseñ ger serfürū-yı ʿālemüñ cānā
Ḫudānuñ beytin ol kuvvetü'z-ẓahr ile çün miḫrāb

Ruḫuñ vaṣfında vardur ben gibi biñ dāne vaṣṣāfuñ
Saçuñ baḫs̱inde ammā ḳalmadı ḥamiyyet-i aḥbāb

Rebāb-ı sīnemi mıżrab-ı ġamzeñ güm güm iñletdi
Şaṭṭ-ı ḳānūn-ı göñlüm çalmada erbābsın erbāb

Bu yolda pīr ü mīr-i reşīd olmadı yine Bādī
Der-i … fetḥ etdi ṣalādur yā ülü’l-elbāb

13 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Maḥv olup nā-gāh ḫurşīd-i cemālinden niḳāb
Ḳıldı rūşen bezm-i ġam-gīnim ṭulūʿ-i āfitāb

Ḫalḳa-i ẕikrinde olmaz mı müheyyā ʿāşıḳān
Ḫān-ḳāh-ı ʿaşḳda meydān oḳurken şeyḫ-i tāb

Terk-i güm-geşt eyleyüp bāġ-ı vefādan ʿandelīb
Ṣaḥn-ı gülşen-gāhda cevlān ider nice ġurāb

Nāfe-i gīsūlaruñ tārāc idüp bād-ı ṣabā
Ol hevā virdi meşāmm-ı cāna bū-yı müşg-nāb

Aylarca tanaẓẓurdan ol mehüñ teşrīfine
Çarḫ-ı kec-rev eyledi başına Rāciḥ inḳılāb

14 Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Gelürse ḫaṭṭ-i rūḫuñ dil ider mi būse ṭaleb
Ne ḳand-i şām gerekdür aña ne vech-i ʿarab

Lebüñle ḫālin añup cānlanur dil-i bīmār
Biri şeker işi cüllāb biri müretteb ḥabb

Şerāb-ı laʿlüñe sāḳīden añlamış monlā
Baṣar ayāġ ile aġzuma şimdi bint-i ʿineb

Gözüyle yer bitirir her seḥer olur bī-dār
Efendi ṭuʿma dürür āfitāba ẓulmet-i şeb

Mey adlu bir deliḳanluya düşdi dil-i Bādī
Beni delirtmede peymāne ile hem-meşreb

ḤARFÜ'T-TĀ

15 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Çeşmüñ eridür żaʿf-ı ten yoḳsa ne ḥācet
Yanında anuñ var diyemem şöhret-i āfet

Gerd-i ḳademüñ çekdi ṣıyā ʿaynuma sürme
İki gözimüñ şīşeleri ṭoldı bu sāʿat

Ḫālüñ gibi ḳılsun beni Ḥaḳḳ dāneye muḥtāc
Ger itmez isem niʿmet-i ḥüsnüñle ḳanāʿat

Şerḫ eyledi ḫaṭṭuñ nitekim metn-i cemālün
Virdi sebaḳ suḫte-i ḳalbe metānet

Ṭūṭī gibi vaṣf-ı lebini söyledi Rācih
Ol ḫūb şükr virdi zebānına ḫilālet

ḲIRḲ KİLİSELİ AḤMED TEVFĪḲ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN SÖYLENMİŞDÜR

16 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Rācih Bir laḥża naṣīb olsa baña ülfet-i şevḳet
Yıllarca dimāġumda ḳalur nükhet-i şevḳet S̱ervet

S̱er Gīsūlarınuñ her birisüñ bir-ṭaraf itmez
Ehl-i dili cāmiʿ ise cemʿiyyet-i şevket Rā

Rā Zülfi teline bend ḳılup eyledi dūçār
Bir hāl-i diger-gūne beni ḥālet-i şevḳet S̱er

S̱er ʿUşşāḳını ḳoymaz yine tārīkī-i ġamda
Rūşen-dil ider ṭāliʿini talʿat-ı şevket Rā

Rā Besler yüregüm ʿizzet idüp ẖūn-ı cigerle
Gönderse ẖadengün dile bā-minnet-i şevḳet S̱er

S̱er S̱ervet gibi olmaz ise ḳulluḳda ḳuṣūruñ
Rā Rāciḥ irişür bir gün olur himmet-i şevḳet

EDİRNE MEKTEB-İ İʿDĀDĪYE YÜZBAŞILARINDAN SÜLEYMĀN NEYYİR EFENDİ İLE BİR VAḲT-İ H̲AZĀNDA DERŪN-I SARĀYDA MÜŞTEREKEN SÖYLENİLEN

17 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Rāciḥ Ey h̲azān ālūdedür şimdi bu cāy-ı salṭanat
Neyyir Vey h̲arāb-ābād esāsında serāy-ı salṭanat

Ney Gird-i der-gāhı iken çün evliyā-yı devletüñ
Rā Cāy-ı yaʿfūr ola lāyıḳ mı binā-yı salṭanat

Rā Açdı āh̲ir-kār pür-şevḳile pervāz eyledi
Ney Ḫayf kim bu şehr-i dil-cūdur hümā-yı salṭanat

Ney Revnaḳ-ı ḥüsn ü şerefle ġıbṭe fermā-yı cihān
Rā Olmuş idi bir zamān şevḳet-nümā-yı salṭanat

Rā Fürūşān ü şevḳet āyīne-i iḳbāl ile
Ney Olmadı İskender-i dārā sezā-yı salṭanat

Ney Neyyirā şehr-i Edirne neyyir-i iḳbāl iken
Rā Ḳaldı ḥāli Rāciḥā dārü’s-ṣafā-yı salṭanat

NAẒĪRE-İ Lİ-ṢAFĀ BEG

18 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Kāf u nūn üzre ḳurulmış bir binādur kā'ināt
Baḳ ne ʿālīdür naṣıl ḥayret-fezādur kā'ināt

Buldı çün nūr-ı server fah̲r-i ʿālemden vücūd
Bār-ı şāh̲-ı bāġ-ı ḥabb-ı Muṣṭafādur kā'ināt

Dem-be dem sāʿat-be-sāʿat bāz-bān-ı ḥāl ü ḳāl
Ẕākir-i nām-ı cenāb-ı kibriyādur kā'ināt

İtmāmuñ ḳābil degil bir nesne ifnā-yı vücūd
Naṣṣ-ı ḳaṭʿla esāsen bī-beḳādur kā'ināt

ʿAyn-ı mevcūdāta eyler ḳudret-ullāhı ʿıyān
Bādiyā āyīne-i ʿibret-nümādur kā'ināt

ḤARFÜ'S̱-S̱A

19 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḳaddinüñ yanında ger ṣalınsa servīler ʿabes̱
Ḫaddinüñ yanında ger açılsa verd-i ter ʿabes̱

Günde biñ dil ṣayd ider ḳanlu hezārın ġamzeler
Ḳaşlaruñ ḳatında sūsen çekse de ḫançer ʿabes̱

Kim ḳılursa ḫāl ü ḫaddüñ micmer-i ḳalbe buḫūr
Meclisinde aña naḳl-i ṣoḥbet-i ʿanber ʿabes̱

Gözlerüñ devrinde nergis görmedi dünyāsını
Kim naẓar ehlüñ ʿamā ile ḳılur hem-ser ʿabes̱

Ḫaṭṭ-ı ḥüsnüñde bulur enfaʿ-ı dil Rāciḥ senüñ
Seyr-i ṣaḥrā-yı çemen eylerse cānā ger ʿabes

ḤARFÜ'L-CİM

20 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Ayaġuñ sāḳī-i gül-çehrenüñ öp derd-i serden geç
Saña cām-ı mey-i eşāmuñ yeter ẕevk-i digerden geç

Mülebbesdür nihāl-i ġonçe çünkim ḫār-ı miḥnetden
Gül ile ḳaṭʿ-i ümīd ʿandelībā verd-i terden geç

Yolında ḫāke çaldum rū-yı ẕerdüm ṣarf idüp eşküm
Tehīdür kīse-i ümīd yārā sīm ü ẕerden geç

Onulmaz yāredür dāġ-ı derūn ey nāvek-i dilber
Fetīl-i zaḫm-ı mecrūḥ çeker ol dāġ-ı pürden geç

Ruḫ-ı ber ḳomazuz yāri vaṣf itmekse maḳṣūdüñ
Yeter bu sāde naẓmuñ Rāciḥā ʿarż-ı hünerden geç

ḤARFÜ'L-ḤĀ

21 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ṣubḥ-dem gelse ol ḫurşīd ü raḫşān- ṣabāḥ
Bāri gün görse birāz dīde-i giryān ṣabāḥ

Ḳaralıḳdan aġarur rūyı şeb-i deycūrüñ
Yansa sīmīn çerāġ ile şamdan ṣabāḥ

Demidür aġlasa ḳanınca ḳızıl ḳan şafaḳ
Āfitābile vedāᶜ eyledi ān-ı ṣabāḥ

Yaḳasuz ḳaldıġını görür idük şarḳında
Pençe-i mihr ile çāk olsa girībān-ı ṣabāh

Ṭoġsa baḫtum güneşi ḫāver-i ġamdan Rāciḥ
Giderüm ẕerre gibi öpmeġe dāmān-ı ṣabāḥ

22 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Yüregi memlū-i ḫūn ey yār berrīn bir ḳadeḥ
Nā'il-i pūs-ı leb-i dildārı berrīn bir ḳadeḥ

Olmuşuz biz ṭaᶜne-i ḫār-ı ᶜadüvden baġrı ḫūn
Gül gibi dāġ-ı dili iẓhār-ı berrīn bir ḳadeḥ

Ben miyānuñ ansam ol yoḳlar dehān-ı dilberi
Ṭabᶜ–ı ḫūbāna muvāfıḳ var berrīn bir ḳadeḥ

Ben ruḫuñ pūs itmege ṭālib piyāle leblerüñ
ᶜĀşıḳ-ı üftāde-i dīdār berrīn bir ḳadeḥ

Meclis-i meyde tehī ṣanmañ ayaḳdaş
Bā-ṣafā demler süren mey-ḫˇār berrīn bir ḳadeḥ

Ẕevḳ u şevḳ itdük kenāra cūda Rāciḥ çār-ṭāḳ
Duḫterine sāḳī-i gül-ruḫsār berrīn bir ḳadeḥ

ḤARFÜ'L-ḪĀ

23 Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

ʿArż itdi bezme bu gice ol şeyḫ-i şāb-ı ruḫ
Şeyb-i firāḳı eyledi rūşen şebāb-ı ruḫ

Açdı seḫāb ṭurralaruñ āh o meh-i cemāl
Ṭoġdı hezār şevḳe gelüp āfitāb-ı ruḫ

Rindān oḳusun āyet-i nūr-ı maḥabbeti
Oldı güşāde nüsḫa-i pāk-i kitāb-ı ruḫ

Beytü'l-ḥarām zümre-i ehl-i dilā nedür
Çekse ʿaceb mi vechine ḳare nikāb-ı ruḫ

Heşt-behişte anı muḳābil naṣıl ṭutam
Rāciḥ tamāmen oldı sekiz yüz ḥesāb-ı ruḫ

ḤARFÜ'D-DĀL

24 Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Māh-ı ṣıyāmı sürdi şehrden ṣalāt-ı ʿīd
Şevvālüñ oldı ġurresi ḫaṭṭ-ı berāt-ı ʿīd

Evṣāf-ı laʿlüñ itmede müjġānum oldı kilk
Çeşmümde şerḫ-ı eşkile ḫam devāt-ı ʿīd

Māh-ı ṣıyāmda fıṭreyi kendümden istemem
Vir ruḫlarından ehl-i muḥibbe zekāt-ı ʿīd

Ey yār öpdüm āl ile yā ḫaṭṭ-ı ruḫlaruñ
Oldı naṣīb aġzuma ḳand-i nebāt-ı ʿīd

Ben derdümden bī-kes-i mehcūrınam senüñ
Yoḳ mı ġarīb Rāciḥe hiç iltifāt-ı ʿīd

25 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Berrīn-i bezm imiş pür ʿişve pek şūḥ-ı cihān-āmed
Be-cism-i meh andum gūyiyā rūḥ-ı revān-āmed

Ze-zülf-i tār-keş-i ruḫsār o nā-geh-i nümāyān şüdd
Dem-i ṣubḥ ez-şafaḳ bā-şevḳ mihr āsumān-āmed

Ḫaṭṭ-ı dīdār bā-resen rū-yı ḫande yaft āḫir-kār
Bilād-ı şāhrā çün fitne-i āḫir zamān-āmed

Ze-ser-endīşe-i men hemçü gīsūsın perīşān-gerd
Be-bezm-i ʿācizi çün bād-ı ḫoş-bū nā-gehān-āmed

Der-in eyyām şüden rencīde-i ḫāṭr çerā Rāciḥ
Şū-yı mīnūş dest-i ḫūb-geh-i vaḳt-i gülistān-āmed

26 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḫāne-i tevḥīd-i Ḥaḳḳdur cāy-gāh-ı naḳşibend
Beyt-i ʿulyā-yı Ḫudādur ḳıble-gāh-ı nakşibend

Sikke-i şeyḫi görüp ʿadd-i ʿalāmet eyleme
Tāc-ı zerrīn-i ḥaḳīḳatdür külāh-ı naḳşibend

Ḥaḳḳ ile ḥaḳḳ olmaḳ isterseñ eger ṭut Ḥaḳḳ yolın
Münhec-i dīvān-ı Ḥaḳḳdur işbu rāh-ı naḳşibend

Ey ṣoran ẕī-ḳudret-i nüzhetüñe Ḥaḳḳdan ḫaber
Maḫż-ı beyt-i kibriyādur ḫān-ḳāh-ı naḳşibend

İşiginde bende-i dīrīnedür Rāciḥ gedā
Ḳıl mürüvved ḳıl meded ey pād-şāh-ı naḳşibend

ḤARFÜ’Ẕ-ẔĀL

27 Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Feᶜūlün

Ġonce nite kim bād-ı ṣabādan müteleẕẕiẕ
Bülbül de o nev-reste edādan müteleẕẕiẕ

Devr itmede eṭrāf-ı ruḫuñ her gice göñlüm
Pervānedür ol şemᶜ–i żiyādan müteleẕẕiẕ

Āhum işidüp ḫaẓẓ ider ol ḳāmet-i bālā
Servīler olur çünkim hevādan müteleẕẕiẕ

Gerd-i ḳademüñ sürme dimem ʿayn-ı ʿamāya
Bīmār olur ʿarż-ı devādan müteleẕẕiẕ

Rā ḳaşlarınuñ naḳşını resm itdi derūna
Rāciḥ de beġüm işte oradan müteleẕẕiẕ

ḤARFÜ’R-RĀ

28 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Ġurūr ḥüsn-i ʿıṭra memāl-i māl-i ḫülyādur
Ḫazīni şād ider şādı ḫazīn eyler bu dünyādur

Ġaraż naẓẓāre-i maḥbūbdur mesūde-i rūyı
Cemāl bī-niḳāb ḥażret-i Ḥaḳḳa tevellādur

Ayaġı ʿuḳde-i zülfinde ḳalsun hiç ġam çekmem
Eger rencden baş ise uṣlanur bir dil-i şeydādur

Ġażab-nāk olma etrāfında cevlān itse ġāfiller
Ṭulūʿ itse güneş yanında bī-ḥadd ẕerre peydādur

Olurdı dest-res dāmānına ʿuşşāḳ-ı üftāde
ʿUlüvv-i rifʿatün gün günden ey serv muʿallādur

Ḥalāvet kesb olur mı şürbe-i ümmü’l-ḫabā’is̱den
Şerāb-ı nāb kim dīdemde memlū iki mīnādur

Çü göñlüm bāde-i cām-ı maḥabbetle pür olmuşdur
Aḳan dem nāv-dān-ı dīdeden mey-nāb-ı ḫamrādur

Naṣıl dürr ü güherler ḥāṣıl itdüm az müddetde
Göñül kim bī-nihāye mālik-i maʿnā-yı deryādur

Dirildi mürde dil güftār-ı pāk-i şīve-i nākinden
Dem-ā-dem cānlar iḥyā itmede laʿlüñ mesīḥādur

Ḫaṭuñ ḥarf noḳṭa ḫālüñdür ḥesābı zülf-i zincīrüñ
Rumūzātı bilinmez beyt-i ebrūlar muʿammādur

Ṭulūʿ itmiş felekde māhsın kim burc-ı iḳbālden
Yanında ʿāşıḳ-ı dil-sūzlar şekl-i s̱üreyyādur

Muʿallā ḳılsa da medḥiyyeni dürr-i cevāhirle
Ḥużūrında yine bu ʿīd-i aḥḳar bī-maḥābādur

Tenezzül mi ider dem-i naẓma Rāciḥ böyle bī-imʿān
Bu vādīde hemān tanẓīr-i raḫş özge daʿvādur

Ḳurı ḫˇāhiş ile inşā olān eşʿāruñ ey Rāciḥ
Sitem vādīlerinde cūş iden cūy-ı muṣaffādur

29 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Müjgān-ı yār delmege sīnem nişān alur
Ṣanki ṭabīb-i dildür ol neşterle ḳan alur

Ebrūlarile ḳaṣd ideyor cāna çeşm-i yār
Cellād-ı dehrdür o ki ḥançerle cān alur

Ruḫsārı üzre görsem eger dūd-ı zülfini
Dil-ḫānesini āteş-i ʿaşḳı nihān alur

Ḳaddi ki çıḳdı uzadı eflāke serv-veş
ʿUşşāḳa ḳarşu şöyle ṣalınduḳça şān alur

Başla niyāza yār işiginde Rāciḥā
Elbetde seni ḫānesine mīhmān alur

30 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Şehā genc-i dile mārān-ı zülfüñ kim muṭalsımdur
Saña çoḳdan berü ol genc-i pür-gevher müsellemdür

Cünūnumdan ḫalāṣ-ı ʿāfiyet mümkün midür cānā
Girih-kār-ı göñül kim rişte-i zülfinde muḥkemdür

Çeküp cām-ı mey-i gül-gūnı dest-i sāḳī-i ġamdan
Līk yād ile cāna şimdi ḳanlar yutduġum dildür

Yazup tims̱āl-i ḥüsnüñ ḳıl ḳalemle Mānī-i ṭabʿum
Ḫayālüñ naḳş-ı mirāt-ı derūnumda müressemdür

Senüñ bār-ı girān-ı çile-i ebrūnı çekmekden
Yolında Rāciḥ-i nāçīzüñ ey meh ḳamışı ḫamdur

31 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Bend-i zülfüñ oldı dil çāh-ı zenaḫdānındadur
Boynı baġlu bir esīr gider ki zindānındadur

Ḫāk-pāy olduġına ḫor baḳma ʿuşşāḳuñ şehā
Maḳṣadı cigerlerüñ heb pūs-ı dāmānındadur

Mihr-i ʿālem-tāb kim ḥüsnüñ yanında ẕerredür
Pertev-i nūr-ı ilāhi vech-i raḫşānındadur

Demrenüñ dilde ḫafī işler geçer ẓann eyleme
Nevek-i tīrüñ ʿāşıḳ-ı şūrīdenüñ cānındadur

Dil uzatdı milket-i cāna ḫadeng-i ġamzeler
Ġālibā ḳaṣdı faḳīrüñ bir avuc kanındadur

Rāżıyım ser-tā-be-pā nā-gāh iki biçse tenüm
Ol vefāda ḥançer-i ser-tīz bir etekdedür

Servīnüñ reftāre hīç yoḳdur ḥużūrında yüzi
Heb mükemmel şīveler ḳadd-i ḫırāmānındadur

Ben leb-i laʿlüñ ʿaceb mi dürlü dürlü söylesem
Rişte-i neẓāre-i naẓm dürr-i dendānındadur

Vaṣf-ı ḫaddüñ gül gibi ḳat ḳat ararsañ ḳıl naẓar
Rāciḥüñ mecmūʿa-i evrāḳ-ı dīvānındadur

EZ-DEHĀN-I DİLBER

32 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Şuʿle-i nūr-ı ilāhi vech-i rahşānumdadur
Gün-be-gün mihr-i ārzū-yı būs dāmānumdadur

Başuma tāc-ı keyānı oldı telli kākülüm
Pād-şāhum kişver-i ḥüsn emr-i fermānumdadur

Milket-i cismi ḫarāb eyler diyü cünd-i fetih
Ḫavfı heb ʿuşşāḳumuñ ṭābur-ı müjgānumdadur

Ebruvānum naḳşuñ ḳılca mirāt-i felek
İki şaḳ olmış meh-i nev taḫt-ı bī-şānumdadur

Beşe-i cāridür ġayrı ḫalāṣ olmaḳ muḥall
Bir göñül kim ʿuḳde-i zülf-i perīşānındadur

Maḳṣadı ṣavm-ı firāḳum ṭutmadan ʿuşşāḳumuñ
ʿĪydde bir būse-i elṭāf iḥsānumdadur

Sırr-ı ġaybuñ dürlü dürlüsin bulurdın Rāciḥā
Arasın yoḳlar dehān verd-i ḫandānumdadur

33 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Giydi bi'l-cümle yeñi ḫilʿatini her eşcār
Geldi irişdi ṣabā ile yine bū-yı bahār

Gülistān ġonce-i güllerle olunca tezyīn
Cūşa geldi yine gülşende o şeydā-yı hezār

İtdiler ġonceye ṣad-çāk-i girībān dem-i ṣubḥ
Olucaḳ üstüne devvār-ı felek jāle-i nis̱ār

Baş igüp ḫāke şehā oldu benefşe yeksān
Bāġ-ı gül-geşinde ayaġına batmış gibi ḫār

Ġonceye itmek içün fenn-i cefāyı taʿlīm
Feslegen ṭoladı başına bir aḥḍa destār

Al elbise giyüp gül ruḫını şeb-būlar
Dizilüp cānib-i gülşende temāşāya çıḳar

Dürlü ez̲hār ile terbīn olıcaḳ bāġ-ı vefā
Reşkden lālelerün bagrı başı oda yanar

Ḳalup ayaḳda şaḳāyıḳ gibi düşdüm fikre
Giceler tā-be-seḥer nergis-i çeşmüm bīdār

Ṣarmaşıḳlıḳ gibi ḳarma ḳarış oldı aḥvāl
Şimdi boynumda vebālüm gibidür zülf-i nigār

Reşk idüp ġonceye başuñ uzadur ḫaṭmī gör
Ġayrı elbisesi bir al fesinden nesi var

Ṣoġıdı bāġçede gözi başı ṭola beg
Sāye-endāz olalı üstine eşcār-ı çınār

Rāciḥā olma hevādār-ı ḳaranfil-āsā
Gel ayaġ altına çekdüm giy dūş eyle ḳarār

ḲIRḲ KİLİSELİ AḪMED TEVFĪḲ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN

34 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

(Rāciḥ) Ṣaçuñ şevḳi şeb-i tār yek göñlüm şuʿle-yāb eyler
(S̱ervet) Ruḫuñ nābıyla dil ṭıflisi zevḳ-i māhitāb eyler

(S̱ervet) Ṣunarken bezm-i çerḫa kāse-i mey sāḳī-i ḫurşīd
(Raciḥ) Ḳaşuñ reşki hilālüñ bağrını yaḳup kebāb eyler

(Rā) Ḫaṭun devrinde dil şād oldı her zībā ki lākin
(S̱er) Lebüñ vaṣfında bülbül lāl olup güller ḥicāb eyler

(S̱er) Metāʿ–ı ṣabrı ġārāt eyleyüp ceyş-i ġamuñ āḫir
(Rā) Müjeñ nāvekleri ḫāmuş dili yekden ḫarāb eyler

(Rā) Gözin yummaz ṭolanur mihr-i ʿālem kürre-i ʿarżı
(S̱er) Ruḫuñdan nūr uġurlar zīb ü revnaḳ iktisāb eyler

(S̱er) Gör yanan āteşin ruḫsāruñ üzre ʿaks-i göñlümdür
(Rā) Cemālüñ cezbesi dil ḳaṭresine irtikāb eyler

(Rā) Ṣadef gibi lebüñden ḥaẓẓ alup neẓāre-i ümīd
(S̱er) Çeker dendān-ı vaṣfın silk-i naẓma dürr-i nāb eyler

(S̱er) ʿİbārāt-ı daḳīḳ muṣḥaf-ı hüsnüñ gün olur kim
(Rā) Yazup tefsīrini ḫaṭṭuñ mufaṣṣal bir kitāb eyler

(Rā) Ḳaşuñ egdükçe māha yan çizer mehtāb ḥüsnüñden
(S̱er) Yüzin gördükçe mihr-i ʿālem-ārā inḳılāb eyler

(S̱er) Mesīḥ ... ḳatında bāz-fem itmez
(Rā) Lebüñden baḫş-ı cān itmekde elbet ictināb eyler

(Rā)Ḳapar nem ḫāk-i zülfüñden ruḫuñdan germ olur eflāk
(S̱er) Yüzüñden nev-bahār-ı ʿālem aḫẕ-ı āb u nāb eyler

(S̱er) Baḫş ḳılsa dīvānına S̱ervet vaṣfını dildār
(Rā) Yine Rāciḥ bu naẓm-ı dil-güşāyı intiḫāb eyler

35 Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Göñül ki mā'il-i cām-ı şarāb olup gideyor
Ġamı izālede kendi ḫarāb olup gideyor

Dem-i şebābda muʿtādı cevr olan dilber
Ṣonuñda ẕākir-i ʿʿleyte şebābʿʿ olup gideyor

Binā-yı ḥüsn ki vaʿżiyyeti ḳīl üstünedür
Felek tamām ḳılınca yebāb olup gideyor

Ümīd-i lūṭf-ı keremle bu dehr-i dūna gelen
Sezā-yı renciş ü ḳahra ʿitāb olup gideyor

Ayaġın öp el alup bir meyden ey Bādī
Ki müntesibleri şevket-me'āb olup gideyor

36 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Sāḳiyā çekdügüm endūh u ġamı yāda getür
Lūṭf ḳıl defʿī içün bezmümize bāde getür

Ben lebüñ ẕevḳine meyāl ḳaşuña zāhid
Baña mey ṣun içeyüm aña seccāde getür

Vāḳiʿā gice şu taʿbīr ile ey ḫˇāb-ı ḫayāl
Getürürseñ gözüme düşde perī-zāde getür

Kūy-ı dildāra yoluñ uġramış ey bād-ı ṣabā
Yok mı peygām-ı meserret dil-i nā-şāda getür

Zülf-i yāre anı … eyle çerāġ
Rāciḥā ṣanʿata ṭıfl-ı dili üstāde getür

37 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ne iki gözden aḳar eşk-i revānum kesilür
Ne sūzsuz derūnum ne demānum kesilür

Baña cevr itmegi muʿtād-ı ḳadīm itmişidi
Belki bu cevrden ol tāze civānum kesilür

Şāne-veş zülf-i dil-āvīzini dillersem anuñ
Ṣanma mıḳrāż-ı ḳażā ile lisānum kesilür

Tenümi hançer-i ẖun-ẖˇārı ... ḳıldı
Ne irer merhem-i vaṣlı ne de ḳanum kesilür

Kesse ger zülf-ü ẖaṭṭ Bādī berāber berber
Rācihā rişte-i ümīd-i amānum kesilür

ĠAZEL-İ TERCĪʿ

38 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥaydar-ı kerrāra heybet ez-Ḥudā iḥsāndur
Maẓhar-ı esrāra ẖidmet bī-riyā şāyāndur

Ṭūṭī-i tabʿ-ı bülendüñ var mı ey āyīnesiz
Meger güftāra leẕẕet ibtida erkāndur

Cān alaydı çīn-i ebrūlarıyla kāşki
Ḫançer-i dildāra ḥasret bu gedā ḳurbāndur

Sāye-i gīsū gibi düşme ruẖ-ı cānāneye
Münkir-i küffāra fırṣat nā-sezā-fermāndur

Ehrimen tek görinür çıḳsa saẖn-ı meydānına
Kemter-i bī-çāre ṣūret dā'imā pinhāndur

Āfitāb-ı naẓm-ı Rāciḥdür bu seyr et şevḳile
Enver-i dīdāra rü'yet bī-nihā seyrāndur

Ḳalʿa-i naẓma metānet virse ṭañ mı rabtiyā
Kişver-i eşʿāra elbet Bādiyā sulṭāndur

39 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Gözüñden yaş döküp tesḫīr içün yāre güher göster
Gerekse rūy-ı ẕerdüñ pāyına sür sīm ü zer göster

Gülistān-ı emelde serv-veş boy gösterüp ṭurma
Al ʿibret şāḫ-ı gülden çeşm-i yārāna hüner göster

ʿAbes̱dür iḫtirāʿat-ı bedrile iftiḫār itmek
Elüñde varsa ger iḥdās̱ olunmış bir es̱er göster

Ḫayāl et ḳand-i laʿl-i yāri evvel öyle vaṣfeyle
Ġaraż söyletmek ise ṭūṭī-i ṭabʿī şeker göster

Ḳıyāmet ḳaddli dilber ḫāneñi teşrīf ḳıldukça
Ḳıyām it Bādiyā ol ḳāmet-i bālāya yer göster

40 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Murād āyīne-i ḥüsne naẓardan bir temāşādur
İki ruḫsāruñ āʿlā ġabġabuñ āʿlādan āʿlādur

Dil-i bī-çāre oldı rişte-i āvīze-i zülfüñ
Heb ol dīvāne ḥālüñ çekdügi derd ḳara sevdādur

Cemāl-i pākine ḳat ḳat maḥabbet baġlasam şāyān
O ġonçe göñlüme şāyeste serd-i zīb-i dībādur

Mürīd-i ʿaşḳ olursam ḫān-ḳāh-ı ġamda ḳayd itmem
Bu rāh-ı müstaḳīmüñ biri ol ḳadd-i semen-sādur

Şu gibi aḳsa Rācih ṭañ mı göñlüm pā-yı dildāra
Gümüş zincirler ile żabṭ olmaz aḳan deryādur

41 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Faʿūlün

Aġyārlara nerm meniş başḳa menişdür
ʿĀşıḳlara azar azar çekiş başḳa çekişdür

Ḳaddüñde olan şīve-i reftār bulunmaz
Ḥüsninde olan zīb ü naḳış başḳa naḳışdur

Ṣūretde ider ise de aġyārına taʿẓīm
Ehl-i dili tenhāda biliş başḳa bilişdür

Mıṣr-ı dili yıḳmaḳ mı diler Yūsuf-ı ümīd
Burına ʿazīz-i cānı ṣıḳış başḳa ṣıḳışdur

Ruḫṣatumı virir bir ġazel-i nev diye Rāciḥ
Ġaddār felek ḳalbi ḳırış başḳa ḳırışdur

42 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Mihr-i iḳbāl bu gün ġarbden itdük de ẓuhūr
Oldı ol ṣubḥ-ı firāḳ ʿāleme leyl-i deycūr

Cān fedā yolına ey yār raḳībe nisbet
ʿĀşıḳı mātemüñ öldürmede aġyāruñ sūr

Ger günāh itmese maḳṣūdına yetmez kimse
Kişinüñ cürmi bulunmaz ise olmaz maġfūr

Cān u ser eyleyemez her kişi cānāna fedā
İtse de uġrına cān-baḫş olamaz serden dūr

İtdügi lūṭfe ḳarīb olmaġa gelmez felegüñ
Nice bī-çārelere ḳıydı o çarḫ-ı ḳanbūr

Demini bulmuş iken aġladum ammā Rāciḥ
Oldı dīdem güherī ḫāke hebā'en menṡūr

43 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dāmdur cānā yüzüñde ṭurra-i çengāller
Dāne-i ġafletdür ol dāme ser-ā-pā ḫāller

Verd-i ḫoş-bū-yı leṭāfetdür ruḫ-ı rengīnüñ āh
Ey gül açıl kim göñül zenbūrı alsun bāllar

Ḳaṣr-ı āġūş-ı temennāyı müşerref eyle kim
Çıḳdılar teşrīfine aʿyān-ı eşḳiyāllar

Olmada yanında bu büt-ḫāne-i dehr içre lā
Bunca müddetdür muṣavver yazdıġı tims̱āller

Ḳāmet-i Rāciḥ dü-tā oldı ġamuñla nitekim
Derd-i lafẓında iki ḳatdur ḥurūf-ı dallar

44 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bāde nāmıyla zihī pīrimüñ bir ḳızı var
Çigner aġzında iki ṭamla daḫi sāḳızı var

Eyledüm seyr varup dā'ire-i mihr-i ruḫuñ
O meh hāle-nişīnüñ ne ʿafīf yıldızı var

Didüm ey pīr-i muġan ṣun baña aḳdan ḳaradan
Didi aḳ aḳçe ḳara günler içün kırmızı var

Ḳızın vir baña dāmāduñ olam didüm oña
Didi ol erdedür ammā saña da baldızı var

Başladıysa ḳadem-endāzlıġa bint-ı ʿıneb
Ṭıfl-ı nev-sāledür incitme yürüsün ḫızı var

Yel gibi meygededen çaldı ayāġum zāhid
O zamāndan berü Rāciḥ şu dizimde ṣızı var

Ayaġı ḳapuñ arar meygedelerde sūfī
Buña fehmüm yine cāmīʿde yapuş ḫırsızı var

45 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Şöhr-i cismi itmede zülfüñ perīşān işte gör
Ḫānesinde ṭuramaz oldı dil ü cān işte gör

Yile virdi taḫt-gāh-ı mülk-i ḥüsnüñ çarḫ-ı dūn
Mūrlar żabṭındadur ḥükm-i Süleymān işte gör

Ẕerre tek bekler ḳapuñ erbāb-ı dil ey meh-rū
Devr ider yek başına ḫurşīd-i raḫşān işte gör

Başına āteş yaḳup nār-ı ġamuñla her gice
Şām-ı ṣaç aġlar saña şemʿ-i şebistān işte gör

Lūle lūle dāġlar yaḳdı firāḳuñ sīneme
Görmedüñse böyle seyr-i sünbülistān işte-gör

Ay ḳaşuñ vaṣfını ḳılduḳça Rāciḥ eyledi
Tā elifden yāya dek tertīb-i dīvān işte gör

46 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Kelīm-ullāh-ı Mūsā ḥaḳḳıçün ey meh-liḳā dilber
Senüñ ṭūr-ı tecellā yüzüñden gün ḥicāb eyler
Sen ol şemʿ−i vücūdı rūşen iden ʿĪsevīsin kim
Leb-i cān-baḫşınun iḥyāsıdur bu cism-i ḫākister

Dolaşdum sūretā büt-ḫāne-i dehri ḫayāl itdüm
Bulunmadı saña mānend ey büt bir perī-peyker

Aliyyü'l-murteżā ḥaḳḳı cenāb-ı Aḥmedīyüm ben
Benüm her mūy-ı cismüm naʿt-ı pāk-i Kerbelā söyler

Yüzüñ görseydüm ol yārüñ olurdı bir nefes kāfī
Oḳurdum ben de vaṣfuñ Rāciḥā ser-tā-be-pā ezber

47 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Gözlerüñ sīneye çāk itmege peykān buyurur
ᶜĀşık ġamzede ḳurbānlıġa cān buyurur

Sīne gülşen-gehini bozdı ḫazān-ı elemüñ
Ḥāneme ẕātuñ gibi bir serv-i ḫırāmān buyurur

Āh-u nālem işidüp ṭurma hemāre şād ol
Şāḫ-ı gül-ġonçeleri bād ile bārān buyurur

Çıḳmaḳ ey eşk-i terüm şimdi revā mı gözden
Genc yaşdan seni bu dīde-i giryān buyurur

Rāciḥā ṭurma hemān vaṣf-ı ruḫ-ı cānān it
Şāᶜirüñ nāmını cemᶜiyet-i dīvān buyurur

48 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Ḫaṭā eyler diyenler her dilāraya dilāverdür
Geçer ser-defter-i ᶜuşşāḳa ol ḫūb kim ḫaṭ-āverdür

Ne kemterdür cihānı şevḳle tezyīn ide ḫurşīd
Senüñ vech-i şuᶜāᶜ-ı bī-niḳābınla münevverdür

ᶜİbādet-gāhdur ᶜuşşāḳa cānā maᶜbed-i ḥüsnüñ
Cemālinde senüñ mihrāb-ı dü ebrū müdevverdür

Güşāde ceyb olursan hūr-ı iḳbālüm ṭulūᶜ eyler
Girībānuñ baña ey mihr-i ḥüsnüm burc-ı ḫāverdür

Ne gūnā medḥ idersem ṭoġrısı lāyıḳdur ey Rāciḥ
Benüm serv-i revānum servīler içinde serverdür

49 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Zülf-i şīrīnüñle ruḫsāruñ ḳaçan mestūr olur
Tāb-ı nev-rūz-ı cemālüñ leyle-i deycūr olur

Ebruvānuñ ṣafḥa-i ḥüsne sitāyiş fuṭʿadur
Çār mıṣraʿla cemāl-i pākine mesṭūr olur

İnhidāmuñ isteyüp ḥıṣn-ı ḫaṣīn göñlümüñ
Ceyş-i müjgānuñ ḥadeng-endāz iki ṭabur olur

Ḫāl-i ḫaddüñ noḳṭadur taḫtında cim-i çeşmüñe
Yoḫsa ḥışmuñla gürūh-ı ehl-i dil maḳhūr olur

Saḥn-ı tesvīd-i ḫaṭuñda mihr-i ḳudretdür femüñ
Nāme irsālinde mum ser-ḫale memhūr olur

Eylese pīrāmen-i vechüñ iḫāṭa ṭañ mı ḫaṭā
Pādişāh-ı ḥüsne cānā ḫilʿat-i semmūr olur

Āhuma ḳaṣd ittüñ beni yār aṣıcaḫ zülfine
Ḳaṭre-i eşküm o demde dāne-i engūr olur

Açsa ser-sīneni Rāciḥ nümāyān eylese
Ṣafḥa-i mecmuʿası āyīne-i billūr olur

50 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Şuʿle-i ḥüsnüñ ḳaçan kim ḫalḳa şevḳ-efşān olur
Maḥv-ı cism ider o dem meh mihr-rū gerdān olur

Rūşen iken şevḳ-i ruḫsāruñla dil-kāşānesi
Leblerüñden būse iḥsān ʿaliyyü'l-eḥsān olur

Bu ḫarāb-ābād-dil laʿlüñle hem-ṣoḥbet iken
Böyle dil maʿmūre-i lūṭfuñla mı vīrān olur

İctināb olmaz aña ṣavm-ı firāḳ-ı yārdan
Bir mehe elbet receb ayında şaʿbān olur

Ṣoḥbet ile yolına cān virdügüm demler geçer
Gün olur kim Rāciḥā bu mes'ele yalan olur

51 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḳaşuñı görmek içün maḥv-ı vücūd itdi ḳamer
Yüzüñi gökde güneş göreli tir tir ditrer

Lez̲z̲et-i laʿlüñi vaṣf eyledügüm duysa eger
Telḫ olur nār-ı ḥased ile dimāġ-ı sükker

Cān bahāsına şeker leblerüñi verir yoḫsa
Üstine bir gün apansızca ḳarıncalar üşer

Sebze-i ḫaṭṭüñe yüz virme eger ʿāḳil iseñ
Toḫmı gā'ib olası ekmedügüñ yerde biter

Ṭūṭī-i ṭabʿımuñ eglencesidür ey Bādī
Vaṣf-ı laʿl-i leb-i dilber ne şekerdür ne şeker

ĶIRĶ KİLİSELİ AḪMED TEVFĪĶ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN

52 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

(Rāciḥ) Ṣaçuñ şevḳ-i şeb-i nār yek göñlüm şuʿle-yāb eyler
(S̱ervet) Ruḫuñ tābıyla dil-i ṭıflīşi zevḳ-i māhitāb eyler

(S̱)Şunarken bezm-i çarḫa kāse-i mey sāḳī-i ḫurşīd
(Rā) Kaşuñ hilālüñ bağrını yakup kebāb eyler

(Rā) Ḫaṭṭuñ dil-şād oldı her zībā ki lākin
(S̱) Lebüñ vaṣfında güller lāl olup bülbül ḥicāb eyler

(S̱) Metāʿ-ı ṣabrı ġārāt eyleyüp ceyş-i ġamuñ āḫir
(Rā) Müjeñ nāvekleri ḥıṣn-ı dili yekden ḫarāb eyler

(Rā) Gözin yummaz ṭolanur mihr-i ʿālem kürre-i ʿarżı
(S̱) Ruḫuñdan nūr uğurlar zīb ü revnaḳ iktisāb eyler

(S̱) Gör yanan āteşin ruḫsāruñ üzre ʿaks-i göñlümdür
(Rā) Cemālüñ cezbesi dil ḳaṭresine irtikāb eyler

(Rā) Ṣadef gibi lebüñden ḥaẓẓ alup nezāre-i ümīd
(S̱) Çeker dendān-ı vaṣfuñ silk-i naẓma dürr-i nāb eyler

(S̱) ʿİbādāt-ı refīḳ muṣḥaf-ı ḥüsnüñ gün olur kim
(Rā) Yazup tefsīrini ḫaṭṭuñ mufaṣṣal bir kitāb olur

(Rā) Ḳaşuñ egdüḳçe māha yan çizer mehtāb ḥüsnüñden
(S̱) Yüzüñ gördükçe mihr-i ʿālem-ārā inḳilāb eyler

(S̱) Mesīḥ-dem fezā laʿlüñ ḳaṭında bāz-fem itmez
(Rā) Lebüñden baḫş-ı cān itmekde elbet ictināb eyler

(Rā) Ḳapar nem ḫāk-i zülfüñden ruḫuñdan kerem olur eflāk
(S̱) Yüzüñden nev-bahār-ı ʿālem aḫz-ı āb-u nāb eyler

(S̱) Baḫş itse dīvānında S̱ervet vaṣfını dildār
(Rā) Yine Rāciḥ bu naẓm-ı dilgüşāyı intiḫāb eyler

53 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Gerdeninden kām alup dil ruḫlaruñ şeydāsıdur
ʿAyb yoḳ dīvāneye dünyā ṭamaʿ dünyāsıdur

Bāġ-ı ḥüsnüñ ehl-i ʿaşḳuñ cennetü'l-me'vāsıdur
Müntehā ḳaddüñ bilā-şekk sidre-i ṭūbāsıdur

Dem-be-dem nuṭḳınla rūḥum eyle iḥyā cānumı
Leblerüñ güftārda gūyā Mesīḥ enfāsıdur

Ey re'is-i ʿaşḳ boġazdan geçse hüsnüñ küştesi
Gezsün açıḳlarda kim göñlüm anuñ deryāsıdur

Gösterüp mirāt-ı ḥüsnüñ söylet ey māh-ı şeker
Rāciḥ-i nāçīz ʿaṣruñ tūtī-i gūyāsıdur

54 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ġubār-ı ḫaṭā henüz mirāt-i ruḥsārında ẓāhirdür
Dile jeng-i küdūret ġayrı her ṣūretle ḥāżırdur

Gözümden eşk tek ṭañ mı çıḳarsa ey perī dünyā
Ḫayālüñ ḫāne-i çeşmümde bir yaşlu misāfirdür

Gözümden dūr iseñ de ġam degildür ey ciger-pārem
Gene ḫāk-i ḳudūmuñ ʿaḳl u dil her demde zā'irdür

Ḫalāṣ ümīdi nā-būd ise de zencīr-i zülfinden
Göñül dīvānesi derd-i belā-yı yāre ṣābirdür

Cüdā ḳıyāsa ʿaceb mi Rāciḥi bezm-i maḥabbetden
Raḳīb-i bed meniş bilmez misin cānā ne kāfirdür

55 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Meclis-i meyde şikest olursa desti gücedür
Ayaġından dūr ḳılmaḳ mey-peresti gücedür

İḳtidāruñ yoẖsa taʿmīre göñül āyīnesin
Böyle bir mirāt-ı endāmuñ şikesti gücedür

Sīm-i eşküm gibi naḳdüñ yoḳlıġı düşvārdur
Dildeki cevr ü cefānuñ daẖi hestī gücedür

Ḫançer ebrūları ile ülfet eylerken göñül
Tīġ-i bürrānuñ çekerse çeşm-i mesti gücedür

Ehl-i ḥāl ol vaṣla irmek ister isen Rāciḥā
Ḳāl ile bilmekde aḥkām-ı elesti gücedür

Boş ḳalur peymāne-i ümīd ol-dem ʿaşḳiyā
Meclis-i meyde şikest olursa desti gücedür

56 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Şeref-mend eylemek ʿuşşāḳ bezmüñ begliceklikdür
Faḳīre vaʿde-i ẖulf itmemek gerçekliceklikdür

Piyāle elde āmāde vü sāḳī çārde sāle
Nükūl itmek ẕevḳden ẕevzekliceklikdür

Vefāsız oldıġuñ taḥḳīḳ ve tedḳīḳ eyleyüp cānā
Zen-i dünyāya mā'il olmamaḳ erkekliceklikdür

İḥāṭa ḳılsa ṭañ mı penbe-i ruẖsārını ẖaṭṭuñ
Ḥelālīden o cism-i pāke ter gömlekliceklikdür

Daḳīḳ itdüm buña ṣavn-ı miḥende Rāciḥā kendüm
Un olsun bundan erbāb-ı dile etmekliceklikdür

57 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ṣābb-emred bir dilārāya göñül dildādedür
Şimdi dil āyīnesi jeng-i kederden sādedür

Ḳıbletü'l- ʿuşşāḳdur beytü'l-ḥarām-ı ḥüsni āh
Ḳaşlaru miḥrāb-ı ʿınā sīnesi seccādedür

Ḳanġısından el yuyup yā ḳanġıdan çeksem ayaġ
Çeşmüm ibrik-i vużū göñlüm sebū-yı bādedür

Pāre pāre eyleyen zer-levḥa-i sīnem benüm
Āh ol sīmīn beden ṣandıḳ-emīni-zādedür

Öyle bir dīvāneye ʿāḳil dimez ehl-i cünūn
Ḳayd ü bend-i silsil-i zülfüñ degil āzādedür

Ṭīġini çalsun ḳoyunca eşigine başını
Rāciḥā üftāde-dil ḳurbānlıġa āmādedür

58 Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Ṭaḳılsa şāneye gīsū büküm büküm bükilür
Zaḫmden ejder-i bed-ḫū büküm büküm bükilür

Eyā ki tār-ı barīşīm midür bu rişte-i dil
Siyāh zülfüñe ḳarşu büküm büküm bükilür

ʿAceb mi zaḫme-i zülfüñden aġlasa çü kemān
Kirişte gūş-i süḥan-gū büküm büküm bükilür

Ḫaṭā degilse de deşt-i ḫotende seyri velī
Düşerse dāma ol āhū büküm büküm bükilür

Çü serv olma ser-efrāz gelür dem-i pīrī
Çevrilüp o ḳāmet-i dil-cū büküm büküm bükilür

Naṣībin almaġa gözler ʿimāret-i ḥüsnüñ
Hemāre ʿunḳ-ı duʿā-gū büküm büküm bükilür
Bu ʿarż-gehde dimez yoḳ ḳolum büker Bādī
Bilür ki zūr ile bāzū büküm büküm bükilür

Nola meşīme-i ṭabʿum ṣıġarsa pīr-i dilüñ
Ki vażʿ-ı ḥamelde bānū büküm büküm bükilür

59 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Göze ey meh ḳaçan ebrū-yı hilālüñ görinür
Gün gibi her gūşede şevḳ-i cemālüñ görinür

Saña baḳduḳça beni gözi ḳararmış ṣanma
ʿAks-i çeşmümde senüñ noḳṭa-i ḫālüñ görinür

Ey perī yüzini gündüz göremezsem de ne ġam
Gözime her gice seyrān-ı ḫayālüñ görinür

Ṭāliʿümden mi ḳarīb olmada şām-ı ḫaṭṭuñ
Ġayri ey mihr-i vefā vaḳt-i zevālüñ görinür

Rācihā āyīne-i ruḫsārına ḳılduḳça naẓar
Gözine ṣūret-i rengin viṣālüñ görinür

ḲIZANLIḲLI ṢĀ'İB EFENDİ İLE MÜŞTEREḲEN

60 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

(Rāciḥ) Żabṭ ḳıl efʿī-i zülfüñ şāh-mārānlıḳ budur
(Ṣā'ib) Ov gider dil-i ṭıflını ḥālāt-ı s̱uʿbānlıḳ budur

(Ṣ) Esb-i tāza rākibā ey şūḫ-ı bī-hemtā gelür
(Rā) Ṣadr-ı sīnem ḳıl maḳarr ki mīr-i mīrānlıḳ budur

(Rā) Bī-meze lūṭf eyle virme sāde bāde sāḳīyā
(Ṣ) Ṣun zülāl-i laʿlini kim mey-fürūşānlıḳ budur

(Ṣ) Refʿ ḳıl rūy-ı münīrinden niḳāb-ı zülfini
(Rā) Gel żulām-ı ḳalbüm aç şemʿ-i şebistānlık budur

(Rā) Tīġ-i ḳahruñla raḳībüñ cānını al serverā
(Ṣ)Bendeñi lūṭfuñla şād et şāh-ı devrānlıḳ budur

(Ṣ)Tīġini der-dest idüpdür Ṣā'ibā müjgān-ı yār
(Rā)Kes ümīdi cāndan ey Bādī ḳurbānlıḳ budur

61 Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Faʿilün

Yüzüñde her ḥam-ı gīsū büküm büküm bükilür
Yerinde mār-ı ġażab-rū büküm büküm bükilür

Şeb-i viṣālde maḥmūr-ı ʿaşḳ olan miskīn
Gelürse çeşmine uyẖu büküm büküm bükilür

Dü zülfüñ itmeġe baġdād-ı göñlüm istilā
Mis̱āl-i ceyş-i Hülāġü büküm büküm bükilür

Ṭolaşdı rişte-i bahtum ʿarab ṣaçı oldı
Geh muşṭ devr ile yāḥū büküm büküm bükilür

Alursa hāle-i āġūşa ol mehi Bādī
Dü desti ile döner ... büküm büküm bükilür

62 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāʿīlün

Seḥāb-ı ṭurraden raᶜd-ı dilüñ feryādı cebrīdür
Bulutdan nem ḳapar ṭabʿ-ı ẖazīnüm aġlar ebrīdür

Gögüs gerdüm esed-vār oña şīrāne dilīrāne
Hücūm-ı derd-i ʿaşḳuñ baña arslanum hüner-berīdür

Müdām eyler perestīş āteşin ruẖsārıña göñlüm
Meger ol daẖi ẖāl-i hünervānuñ gibi kibrīdür

Tenüm ḳurtlar gibi biñ raẖne ḳıldı nīze-i müjġān
Benüm bu ḥāl ile ṣabrum yine Eyyüb ṣabrıdur

Virüp cān āsitānın ṭaşını başuma yer ḳıldım
Disünler Bādī-i ẕāruñ ayaġ altında ḳabridür

NAẒĪRE-İ Lİ-CENĀB-I SIRRI PĀŞĀ

63 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḫalḳa-i ẕikr içre zāhid ḫulḳla esmā çeker
Līk erbāb-ı sülūki ḫalvete tenhā çeker

Āḫiret ḳaydın ḫayāle almaz oldı ḳıl ḳadar
Dil hüdā-yı zülfe dūş oldı ġam-ı dünyā çeker

Ġam degildür cām-ı bezmi mest olup ḳırsa raḳīb
Kim ser-i-bī-devletüñ derd ü belāsın pā çeker

Ṣarḳsa şeftālū-yı sīb-i ġabġab-ı yāre raḳīb
Cān ḳayısıyla hemān erbāb-ı ʿaşḳ eyvā çeker

ʿĀzim-i kūy-ı nigār olmak ider dil ārzū
Ḳıl teveccüh Bādiyā yā ḫāk yāḫūd mā çeker

ḤARFÜ'Z-ZĀ

64 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ẕevḳe dest-āver olan merd ḳanı miḥnetsiz
Devlet el virmedi hiç kimselere ẕilletsiz

Yār dūr olsa da benden yine öz cānumdur
Bu fenā deyrde bir rūḥ mı var ṣūretsiz

Ṭoyurur gözlerümi niʿmet-i ḥüsn-i dildār
Hiç var eylemez Allāh kuluñ ḳısmetsiz

Bildi çün dā'ire-i ḥüsnine çarpıldıġumı
O perī-rū baña elbette gelür daʿvetsiz

Nola bīgānelerüñ dāġ-ı dile ḳılsa fetīl
Ḳalmasa ḳanlu ciger-pārelerü raḥatsız

Yüregüm ḫūn ile beslerdi dem-ā-dem Rāciḥ
Yār gönderse dile oḳlarını minnetsiz

65 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Bize lūṭf eyleyüp her ḳanġı şeb ol mah-liḳā gelmez
Ḳarānūda ḳalur dil ḫāne-i ḳalbe żiyā gelmez

Ṣabā semen sepermiş ḫāk-i gerd rāh-ı cānānı
Velī çeşm-i ʿalīl-i ʿāşıḳ-ı zāre cilā gelmez

Gelür ḳare ḫaber ḫaṭṭ-ı ruḫından baña ol yārüñ
Ne söylersem ben anuñ ḫaṭṭı vaṣfında ḫaṭā gelmez

Ṣaḳın nāz etdüginden ġonce nālān olma ey bülbül
Yanında ḫār var iken saña ol rengīn edā gelmez

Ḫurūc etmiş görince zīr-i fesden zülfi sünbül tek
Nice serdür o kim üstine püskülli belā gelmez

Ṭolanup her seḥer alt üst ider kūy-ı dilārāyı
Baña vuṣlat peyāmını alup Bādī ṣabā gelmez

Dilārālar olur bi'l-cümle hem-bezm-i raḳīb ammā
Senüñ yanına Rāciḥ genc-i ġamda āşinā gelmez

66 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Olmaya kākül-i cānāne ile ülfetimiz
Ḳorḳarım kim ṭaġılur dildeki cemʿiyyetimiz

Baḳmaġa ḥüsnine yārüñ doyamaz dīdelerüm
Her zaman niʿmet-i ḥüsnine olur minnetimiz

Dolanur murġ-ı dil-i zārı şikār eylemege
Çeşm-i ṣayyādına yoḳdur anuñ emniyyetimiz

Kanġı dem gelmez ise bezmümize ol mül-i leb
Yād-ı laʿli ile ḫūn-ı dil olur ʿişretimiz

Āteş-i ġamdan eser geh dil-i zārı Rāciḥ
O mehüñ sāye-i vālāsı derd-i re'fetimiz

67 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ġamuñ ẕevḳe bozanlar cünbüş ü āheng bilmezler
Bu ḳānūnuñ uṣūlince rebāb u çeng bilmezler

Ḫaṭṭuñ yüz bulmaduḳça mübtelā-yı derd ü ālāmuñ
Göñül āyīnesinde ḳıl ḳadarca jeng bilmezler

Lebüñ cām-ı muṣaffā ḫāller afyon ġıdāsıdur
Bu yüzden ḥaẓẓ alan diller şarāb ü beng bilmezler

Göñülde dāġlar var ṭaş yatur aḥcār-ı cevrinden
Mürüvvet ʿadd ider ʿuşşāḳuñ anı seng bilmezler

Meger Yūsufla ḥüsnüñ vezn alınsa dirhem eksilmez
Seni anuñla ehl-i dil ʿazīzüm deng bilmezler

Zemīninde ne denlü yoḳsa vüsʿat Rāciḥā ʿuşşāḳ
Bu vādīde gene at oynadurlar teng bilmezler

68 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ʿĀrıżuñ seyr eyleyen ʿazm-i gülistān eylemez
Zülfine dil baġlayan ʿaḳluñ perīşān eylemez

Şerḥa şerḥa eylemekde sīne-i ʿuşşāḳı āh
Dem mi vardur tīġ-i ḫūn-rīzüñ seng ḳan eylemez

Ḥażż alur mı leyle-i vaṣlında ey māh-ı cemāl
Āfitāb-ı ḥüsnini her kim ki seyrān eylemez

Ḳanġı bülbüldür pesend itmez nihāl-i ḳaddine
Ḳanġı gül ḫaddüñ görüp çāk-i girībān eylemez

Der-i naẓmına o meh aḥsenet eyler Rāciḥā
Līk laʿlüñden saña bir pūse iḥsān eylemez

ĶIRĶ KİLİSELİ AḪMED TEVFĪĶ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN SÖYLENİLEN

69 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Şevķ-ı ḥüsnüñ güzelim şemᶜ-i şeb-ārā bilürüz (Rāciḥ)
Mihr-i ruḫsārını mirāt-i mücellā bilirüz (S̱ervet)

Micmer-i ķalbe yaķarsaķ nola mānend-i buḫūr (S̱er)
Dāne-i ḫāl-i ruḫuñ ᶜanber-sārā bilürüz (Rā)

Baḫs̱-i zülfüñ ideriz bezmde ey māh-cemāl (Rā)
O ķaranlıķ giceyi leyle-i esrā bilürüz (S̱er)

Serv-i ķaddüñde ne baḫs̱ eyleseler söz uzanur (S̱er)
Ṭoġrısı ķāmetini naḫl-i semen-sā bilürüz (Rā)

Senüñ ol rūḥa ġıdālar virici leblerüñi (Rā)
Baḫş-ı cān itmede ecsāma mesīḥā bilürüz (S̱er)

Ne temennā-yı viṣāliz ne de pervā-yı raķīb (S̱er)
Ne ḫaẕer-gerde-i ġayrız ne müdārā bilürüz (Rā)

İrişelden berü Rāciḥ gibi baḥr-ı naẓma (Rā)
S̱ervetā mevc-i yemm-i ṭabᶜını deryā bilürüz (S̱er)

Nola ķandīl-i cemālüñ gibi pür-nūr olsa (S̱er)
Revnaķ-ı cāmiᶜ-i naẓm olanı maḥya bilürüz

ḤARFÜ'S-SĪN

70 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dil virüp ey ṣaçlaru leylā saña mānend-i ḳays
Eyledüm fikrüm o sevdādan rehā mānend-i ḳays

Murġ-ı ġam ṭutmazdı lāne bu ser-i lā-ḳaydda
Olmasa zülfine göñlüm mübtelā mānend-i ḳays

Bulmadum hüsnüñ tek eglence dil-i dīvāneye
Gezdüm iḳlīm-i cünūnı cā-be-cā mānend-i ḳays

Lāle gibi ṭaġ delūsi ḳoydılar adum benüm
Kūh-ı miḥnet olalı mesken baña mānend-i ḳays

Gönlüm virdüm ḫalāṣ-ı derd içün bir dilbere
Līk dilden dile düşdüm Rāciḥā mānend-i ḳays

71 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Gözlerinden olmadı ḳaṭʿā o yārün dād-res
Ey göñül sen daḫi ondan rişte-i ümmīdi kes

Lerze-nāk olur yürek alsam ḫayāle ol büti
Ṣan o demde çalınur deyr-i maḥabbetde ceres

Nāy gibi baġrumı sūrāḫ sūrāḫ eyledi
Meclisinde olmadan bir laḥẓa yārüñ hem-nefes

Tāb-ı ruḫsārında gerçi dāne-i ḥālüñ gören
Ṣandılar kim sükker-i ümmīde konmuşdur mekes

Vaṣf-ı laʿl-i yār hiç düşmez dilinden Rāciḥā
Ġālibā nūş-ı mey-i hamrāya itdüñ nev-heves

ḪARFÜ'Ş-ŞĪN

72 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ḳaşuñ devrinde çoḳlar sīnesini dāġ-dār itmiş
Ṣaçına baġlanup mülk-i cünūnı iḫtiyār itmiş

Ḫaṭ-āver oldı ruḫsārum dir cānā ḫaṭā itme
Yazup evṣāfı ḥüsnüñ kilk-i ḳudret der-kenār itmiş

Göñül murġı saña ey şāh-bāz-ı ṣayd rām olmış
Görüp dāne-i ḫālüñ dām-ı zülfinde ḳarār itmiş

Ziyā baḫş eylemiş hurşīd ü vechüñ ʿāleme ammā
Ṣabā gelmiş muḳaddem ebr-i zülfüñ tār-mār itmiş

Perīşānlıḳ göñülde zülf-i dilberden ṣanursın līk
Saña netdiyse o Rāciḥ muḫālif rūzigār itmiş

ḪARFÜ'S-ṢĀD NAʿT-I NEBEVĪ

73 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Ey pād-şehüm lūṭf u ʿināyet saña maḫṣūṣ
Şefḳat saña maḫṣūṣ vü mürüvvet saña maḫṣūṣ

Ol pād-şah-ı ṣaḥib-i cūd-ı dü-cihānsın
Her demde o iḥsān o ʿadālet saña maḫṣūṣ

Yanında senüñ ẕerre degil zāl-i zemāne
Ey mihr-i cihān-tāb şecāʿat saña maḫṣūṣ

Ey dād-res ey kān-ı ʿaṭā pāy-ı dü-ʿālem
Dünyāda vü ʿuḳbāda saḫāvet saña maḫṣūṣ

Ey müşfiʿ-i maḥşer umar iḥsānuñ Rāciḥ
Çün rūz-ı ḳıyāmetde şefāʿat saña maḫṣūṣ

ḪARFÜ'Z-ŻĀ

74 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ruḫlaruñdur vaṣf-ı ḫaṭṭ-ı ʿanber-āsā ġaraż
Yārdur elbetde aġyāra müdārādan ġaraż

Merdüm-i çeşme sevād-ı ḫaṭṭinüñ taʿlīmidür
Muṣḥaf-ı zer levḥā-i ḥüsnine sevdādan ġaraż

Düşde görsem rūyını kendüm yorardum vāḳıʿā
Vuṣlatuñ maʿnāsıdur taʿbīr-i rü'yādan ġaraż

Şevḳle her şeb temāşā-yı cemālüñdür şehā
Şuʿle-i rūşen-çerāġ meclis-i ārādan ġaraż

Rūşen itmekdür göñül ḳandilini gündüz daḫi
Cānsız ey büt gice ʿazm-i Ḳırḳ Kiliseden ġaraż

Vaṣf-ı mirāt-ı ruḫuñ göñlinde Rāciḥ gizlemez
Sırrı iḫfā olmasa cānā muʿammādan garaż

75 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

İzdiyād-ı ʿaşḳdur işrābe-i meyden ġaraż
İnşiraḥ-ı ḳalbdür ancaḳ dem-i meyden ġaraż

Vāṣıl-ı dīdār pāk-i ḥażret-ullāhdur
Ḫān-ḳāh-ı ʿaşk içinde ẕikr-i yā ḥayyden ġaraż

Māsivāyı terk idüp isbāta maḥviyyetdürür
Bu ser-i lā-ḳaydda bir efser giden ġaraż

Kām-ı ḳalbi mevḳiʿ-i maṭlūba īṣāl itmedür
Ẕikr-i esmā-i Ḥaḳḳı yād-ı pey-ā peydür ġaraẕ

Kesb-i nām itmekdür el- ḥaḳḳ maḥv idüp yüz ḳarasın
Ṣafḥa-i dünyāda Rāciḥ Ḫātem Ṭayydan ġaraż

76 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ṣaçlaruñdur leyle-i dey-cūr-i yeldādan ġaraż
Ḳaşlaruñdur māh-ı gerdūnı temāşādan ġaraż

Cebhe-i pertev-fürūz lemʿa-i baḫşuñdur senüñ
Naẓra-gāh-ı āfitāb-ı ʿālem- ārādan ġaraż

Mebde seyyāre-i ḫālüñ ziyāretdür hemān
Her gice eflākde seyr-i s̱üreyyādan ġaraż

Ṣūret-i ümmīd esrār-ı dili eyler ʿayān
Ruḫlaruñdur seyr-i mirāt-ı mücellādan ġaraż

Ṣoḥbetüñle göñlümi iḥyā ḳıl ey rūḥ-ı revān
Nuṭḳ-ı cān baḫşüñdür ʿicāz-ı mesīḥādan ġaraż

Gerdenüñden pūse-çīn olmaḳ diler dil-teşnesi
Ġabġabuñdur cām-ı billūr-ı muṣaffādan ġaraż

Vāṣıl-ı āb-ı revān-ı sīneñ olmaḳdur şehā
Zevraḳ-ı ümmīd-i ḳalbi naḳl-i deryādan ġaraż

Cezbe-i şevḳ-i cemāline naẓar emr-i muḥall
Ḥüsn ü ānuñdur temāşā-gāh-ı ṣaḥrādan ġaraż

Ṭoġrısı ṭūbā-yı ḳaddüñ ḥaḳḳıçün ey nāzenīn
Pāk-i ḥüsnüñdür senüñ firdevs-i aʿlādan ġaraż

Muṣhaf-ı dīdār-ı yāre vāḳıf olmaḳdur hemān
Rāciḥā ārām-gāh-ı dār-ı dünyādan ġaraż

Rāciḥā vaṣf-ı cemāl-i yāri ikmāl itmedür
Naẓm-ı rengīnle tanẓīr-i fehīmādan ġaraż

Ḥ̣ARFÜ'T-ṬĀ

77 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Geldi rū-yı yāri seyrān-ı çemen-zār itdi ḫaṭṭ
Ehl-i ʿaşḳa geşt-i gülşen-gāhı iẓhār itdi ḫaṭṭ

Yoġiken hiç seyr-i ṣaḥrā-yı selāmetden es̱er
Ḥamdi-lillāh irişüp bunca yoġı var itdi ḫaṭṭ

Ṭālibān almaz iken metn-i cemālinden naṣīb
Bir mufaṣṣal şerḫ idüp maʿnāsın iẓhār itdi ḫaṭṭ

İki üç yıldır göñül bekler peyām-ı vuṣlatuñ
Dört saṭır nāme yāzup maṭlūbı işʿār itdi haṭṭ

Gerçe mirāt-ı ruḫ-ı yāre ḳoyup jeng-i keder
Müjde-i vaṣl ile Rāciḥ göñlüm ʿimār itdi ḫaṭṭ

ḤARFÜ'Z-Ẓ̱Ā

78 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Nola dil eyler ise şevḳ-i ruḫ-ı terden ḫaẓẓ
Ẕerreler elbet ider mihr-i münevverden ḫaẓẓ

Ḳaldı sīneñde gözüm merdümi ḫālüñ gibi āh
Gerçi bīmāre gelür rāżet-i beşerden ḫaẓẓ

Ḳand-i laʿlüñ ile hem-ṣoḥbet olan ṭūṭīye
Gelmez ey āyīne-rū lez̠z̠et-i sükkerden ḫaẓẓ

Şevḳ-i āl-i gül ruḫsāruñ ider göñlümi şād
Bülbül-i ġamzede eyler gül-i aḥmerden ḫaẓẓ

Zen-i dünyāya göñül virmege gelmez Rāciḥ
Nice ʿavratdur o kim itmedi bir erden ḫaẓẓ

ḤARFÜ'L- ʿAYN

79 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

El-vedāʿ ey maḫzen-i dürr-i leṭāfet el-vedāʿ
El-vedā ey kām-ı gevher pāk-i ṭıynet el-vedāʿ

El-vedā ey ṣādıḳü'l-vaʿdā-yı nezāket-mend-i yār(hece faz)
Dilde devr eyler ġammuñ sāʿat-be sāʿat el-vedāʿ

El-vedā ey dīdeden pinhān olan yār-ı ṣadīḳ
Bu taḥassür ḳaldı rūz-ı ḥaşre elbet el-vedāʿ

El-vedā ey ḳaşları ʿayn-ı ṣırāṭ-ı müstaḳīm
Şimdi ḳapdı başuma rūz-ı ḳıyāmet el-vedāʿ

El-vedā ey aġlayan şeb-tā-seḥer şimdengerü
Dīdeden pervāz urdı ḫˇāb-ı rāḫat el-vedāʿ

El-vedāʿ ey söylemekden ḥasretā vā firkatā
… … … benüm ṣabrum nihāyet el-vedā

El-vedā ey āh u efġān eyleyüp Rāciḥ bu gün
Ḳıldı her yüzden seni Ḥaḳḳa emānet el-vedāʿ

ḤARFÜ'L- ĠAYN

80 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Feʿilün

Geldi bahār oldı müzeyyen çü bāġ u rāġ
Sāḳī piyāle al eline gel ayaġ ayaġ

Es̱nā-yı ʿayş-ı nūşdur eyyām-ı devr gel
Miḫnet-keşān-ı rind-i mey-āşāma yoḳ yasaġ

Yer yer benefşe yaḳdı buḫūr-ı maḥabbeti
Her lāle aldı ele uyandurdı bir çerāġ

Ey servī eyle gülşen içinde bu gün ḫırām
Olsun cenāb-ı nergis-i gül sākite göz kulaġ

Rāciḫ o şāh-ı ḥüsne varup cīger-i dili
Mecānen itdi işte bu tārīḫde ferāġ

ḤARFÜ'L- FĀ

81 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dürr-i naẓmum deper elinde gören ey sīmīn kef
Ḳosun incilerini maḫzen-i iḫfāya ṣadef

Dürr-i dendānını seyr itmege eşk-i dīdem
Dizilür rişte-i müjgānlara ṣāf-be-ṣāf

ʿAks-i ḫattüñle gören ḳaṭre-i eşküm gözde
Ṣandılar sāḫil-i deryāda yatur seng-i Necef

Ṭarafın olmaz idi dilde ġam u ālāmuñ
Olmasa revnaḳ-ı ruḫsāruñ eger iki ṭaraf

Var ise ḥüsnine Rāciḥ gibi ʿāşıḳ geçinür
Dökdirür ʿaşkuñ ile sīnesini illere def

ḤARFÜ'L-ḲĀF

82 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

H̱aṭṭ çıḳup geldi güzel cevre beşīmān olaraḳ
Ḥaṭṭ-ı ḥüsnine ne ḳılsam yeter iḥsān olaraḳ

Ḳoynına aldı nīm-i seḥeri verd-i ᶜarūs
Şīveler ᶜarż iderek şād u ẖandān olaraḳ

Nāz-ı reftār iderek gülşene ᶜazm itdi o serv
Eşk-i çeşm ṣuladı rāhını giryān olaraḳ

Ḳılsa tīġ-i nigehi cism-i zaᶜifüm ṣad-çāk
Çıḳmaya ḳaṭre-i sürẖüñ es̱eri ḳan olaraḳ

İltifāt ile ḳapar ise de çeşm-i dili yār
Seyre çoḳ göz açılur raẖne-i peykān olaraḳ

Dīdeden ḳahr ile ṭard eyledigüm eşk-i yetim
Yapışır ẕeyl-i ġam-ı ālūdeme ᶜuryān olaraḳ

Ḥazret-i mīr-i reşīde oluruz pey-rev līk
Rāciḥā medrese-i ġamda sebaḳ-ẖˇān olaraḳ

83 Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Feᶜūlün

Mirāt-ı ruẖında naẓar itdüm kederüñ yoḳ
Cānum gibi sevdüm seni cānā ẖaberüñ yoḳ

Söyletme benüm derdümi ey nāvek-i dilber
Göñlümde ẖażż işlerüñizden nelerüñ yoḳ

Ey eşk yere geç sevdigümi yāre ṭuyuruñ
Çıḳ ġayrı yüri ẖāne-i çeşmümde berg yoḳ

Ṭoz ḳoymadı hiç yārüñ esenlik ẖaberinden
Ey bād-ı ṣabā şimdi senüñ de es̱erüñ yoḳ

Necmüñ bu gice baẖtına kes düşdi felekden
Gün görmedügüñ söyleme Rāciḥ ḳaderüñ yoḳ

ḤARFÜ'L-ḲĀF NAʿT-I NEBEVĪ

84 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ẕerre-i ḥüsnüñ degildür Cennet-i āʿlā senüñ
Mīşedür ḳaddüñ yanında ḳāmet-i ṭūbā senüñ

Görmedi Mūsā tecellā-ı cemālüñ gibi ṭūr
Laʿl-i cān-baẖşuñ mesīhī eyledi iḥyā senüñ

Tāb-ı ḥüsninden münevver oldı tārīk-i cihān
Buyurılup şānuñda … elendi esrā senüñ

Ẕātı tercīḥ idüp ẖallāḳ fevḳa'l-ʿādeye
Pāk-i āb-ı rūyına ẖalḳ oldı bu dünyā senüñ

Rūz-ı maḥşer lūṭf ḳıl Rāciḥ kulına yā resūl
Eyleye ẓıll-ı livāü'l-ḥamdini me'vā senüñ

ḲIRḲ KİLİSELİ AḪMED TEVFĪḲ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN SÖYLENİLEN

85 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Āfitābum şuʿle-i nūr-ı hidāyetdür yüzüñ (Rācih)
Maṭlaʿ-ı envār-ı ḫurşīd-i saʿādetdür yüzüñ (S̱ervet)

Reh-revendür dil ṭavāf-ı kūyuñ itmiş ārzū (S̱er)
Kāʿbetü'l-ʿuşşāḳdur cāy-ı ziyāretdür yüzüñ (Rā)

Maġrib zülf ü ḫaṭṭuñdan oldıġıçün rū-nümā (Rā)
Fitne-i aḫir zamān rūz-ı ḳıyāmetdür yüzüñ (S̱er)

Fikr-i ḫālüñ sevdigüm ḳoymaz beni öz ḥālüme (S̱er)
Ḫālden ḫāli degül bilmem ne ḥāletdür yüzüñ (Rā)

İkiden devr itdi dörde ʿaḳreb ebrūlaruñ (Rā)
Şām-ı vaṣlı gösterür bir sīm-sāʿatdür yüzüñ (S̱er)

Mār-ı gīsū-yı siyeh-kāruñ ṭılısım olmış aña (S̱er)
Bir müdevver maḫzen-i kenz-i velāyetdür yüzüñ (Rā)

Rāciḥ esrār-ı cemālinden ne ṣūret seyr ider (Rā)
S̱ervetüñ çeşmine mirāt-i neẓẓāretdür yüzüñ (S̱er)

86 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Gördi meclisde bu şeb laʿl-i leb-i gül-fāmuñ
Utanup cismi o dem ḳana boyandı cāmuñ

Çeşme ẓann eyleme aġlar seni āġūşa alup
Sūz-ı ʿaşḳınla yanıḳdur yüregi ḥammāmuñ

Gördügümce cigerüm ḫānesine dil uzadur
Ṣuṣamış ḳanıma ol ġamze-i ḫūn-āşāmuñ

Vech-i pāküñ bürise ṭañ mı siyeh ṭurralaruñ
Gūyiyā Kāʿbe dürür kim bu münevver iḥrāmuñ

Defʿ-i ġam itmege yoḳ elde ayāġ ey sāḳī
Şimdi başumda durur derd-i ġam-ı eyyāmuñ

Gül-ruḫuñ vaṣfını rengīn didi bülbülden līk
Olmadı Rāciḥe bir pūse daḫi inṣāfuñ

87 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Ummazdı göñül vuṣlaṭa imkān olacaġuñ
Bilmezdi senüñ ʿāşıḳa ḫayrān olacaġuñ

Ansızca bu teşrīf nedür ey perī-peyker
Dil mülkini bildin mi ki vīrān olacaġuñ

ʿĀşıklıġını duysa o gül ḫandeler eyler
Ġam çekme gözüm ṣoñrası giryān olacaġuñ

Laʿl-i leb-i cānāneyi pūs itme dilerken
Ey bāde gözinden görinür ḳan olacaġuñ

Ebrū gibi farḳ itdüñ ise ḳılca hilāli
On beş güne dek bilme tābān olacaġuñ

Dil virdük ise şāne gibi zülfine yārüñ
Ey dil aramak var mı perīşān olacaġuñ

Ḫaṭṭ geldi ʿıyān oldı şehā ḫātem-i ḥüsnüñ
Fehm itdü göñül dehre Süleymān olacaġuñ

Açılmaz ise saña eger ġonce-i ümīd
Rāciḥ görinür çāk-i girībān olacaġun

88 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ḫāl-i ruḫını gördüm o māhuñ benek benek
Ṣan cünd-i Hind Kāʿbeye gelmiş sürek sürek

Ḳundaḳ bıraḳdı çeşmi dile yandı tā esāsı
Çıḳdı semāya āteş-i āhum direk direk

Yār geçerse destüme naḳd-i altun isteyem
Sīm aḳçe ṣaçdı yolına çeşmüm etek etek

Almaḳ diler ki mīve-i ḥüsnüñ o āfetüñ
Dil ṭıflı erdi ṣoñra emekler emek emek

Ögdüñ çıḳarduñ ol mehüñ eflāke vaṣfını
Rāciḥ ṭolansa ṭañ mı bu naẓmuñ felek felek

89 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Kāʿbe-i kūyuña ʿazm eyler iseñ ol şāhuñ
Çoḳ çil uġrısı var baġlanur ey dil rāhuñ

Devr-i ḫaṭṭüñde ṭavāf itmeli vech-i yāri
Sū-be-sū ḳaradur elbīsesi Beyt-ullāhuñ

Yār ebrūsına öykündügini ṭuydı felek
Yüzinüñ ḳaresini yüzine urdı māhuñ

Ne ḳadar başı hevādār ise de māh gibi
Sözi geçmez mi o āhen-dile tīr-i āhuñ

Rūy-māl olup ayaġuñ uyalum ey Rāciḥ
Demidür pīr-i meyüñ cāy idelüm der-gāhuñ

YOZĠĀDLI SAʿĪD FENNĪ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN YOZĠĀDDA SÖYLENİLEN

90 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Göñül bir āfete dūş ol cihānda şöhret isterseñ (Bādī)
Ḳapılma her mehe devr-i ḳamerde rāḥat isterseñ (Fennī)

Ṭoḳunma zülf-i yāre germ-i ter ḳıl mihr-i ruḫsārı (Fennī)
Göñül ġam-ḫānesinde rūz u şeb ḥamiyyet isterseñ (Bādī)

Gözüñ aç āsitān-ı yāre yüz sür her seḥer ey dil (Bādī)
Felekde pāye-i ḫurşīd-veş ʿulviyyet isterseñ (Fennī)

Ġam u ālām-ı dehri iḫtiyār et āsitānında (Fennī)
O şeyḫ-i şāba cāndan ḫidmet eyle himmet isterseñ (Bādī)

Yüri çāk-i girībān eyle pīrāhen gibi ol (Bādī)
O şūḫ-ı penbe-i cisme bī-tekellüf vuṣlat isterseñ (Fennī)

Mürüvvet-pīşe bir ʿālī-cenāba ilticā eyle (Fennī)
Başuñda sāye-i per-i hümā-yı devlet isterseñ (Bādī)

Ger itseñ biñ naṣīḥat kimse olmaz bir pula vāʿiẓ (Bādī)
Mey-āşām ol güzeller meclisinde ḥürmet isterseñ (Fennī)

Yolın bul intisāb it baʿd-ez-in Fennī gibi sen de (Fennī)
Ḳul ol bir pād-şāha Bādiyā ḥürriyet isterseñ (Bādī)

91 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥamdi-lillāh ẕerre gibi seyr-i ṣaḥrā eyledüñ
Pertev-i mihr-i cihān-tābı temāşā eyledüñ

Ġonceler gördüñ ki ʿömri ḳat-be-ḳat eyler ziyān
Ṣanki geşt-i gülşen-i firdevs-i āʿlā eyledüñ

Her naẓarda ḥüsnine nūr-ı Ḫudā oldı ʿıyān
Gūyiyā şevḳ-ı şiʿāʿ-ı ṭūr-ı sīnā eyledüñ

Āh gördüñ de tecellā-yı cemāl-i dilberi
Jengden āyīne-i ḳalbi mücellā eyledüñ

Eylesün tek ol perī teşrīfe raġbet Rāciḥā
Ḫāne-i vīrāne-i ḳalbi müheyyā eyledüñ

92 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Müjgān oḳuñ ey şāh-ı cihān ṣāf u ṣaff atduñ
ʿUşşāḳlaruñ sīne-i ʿaczüñ hedef etdüñ

Nā-gāh ṣalup ḫançer-i ser-tīz-i nigāhüñ
Biñ ʿāşıḳ-ı bī-çāreyi birden telef etdüñ

Üftādelerüñ ḳaldı fiġān ile ayaḳda
Lūṭfuñla ʿadū ḫaṭarını zīb-i kef etdüñ

ʿUşşāḳ vücūdı yoġiken ḳılca yanında
Zülfüñ gibi her birini ber-ṭarāf etdüñ

Çeşmüñle helāk eylemedüñ Rāciḥi ammā
Ey nergis-i maḥmūr esef ender esef etdüñ

93 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Der-geh-i Bārīde ḳadri yücedür üftādenüñ
Ḫāk iken ḫalḳ yüz sürerler ṣadrına seccādenüñ

Mest-i lā-yüʿḳal olur ḥüsnüñ temāşā eyleyen
Laʿl-i nābı iken yād olmaz ismi bādenüñ

Göñlüñ alup bāri dād itmezse de ʿuşşāḳına
Ḫāṭır-ı ʿaczüñ gözetmek yoḳ mıdur dildādenüñ

Ġonca-veş destār-ı ḥaḍrāsın ḥadd-ı ālüñ görüp
Ḳareler giydi cihān devrinde bu aḳ sādenüñ

Gerçi cān u dil ile ʿāşıḳ degilsem Rāciḥā
Muṣḥaf-ı ḥüsni beni çarpsun o ḫaṭṭāṭ-zādenüñ

94 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ḳaṣd idüp o ḫarāb-cāne cānā gözlerüñ
Tīr-i müjgānuñ meger ḳılmış müheyyā gözlerüñ

Zülfine yüz gösterüp ʿaḳlum perīşān itmege
Bir nefesde eyledi biñ fitne peydā gözlerüñ

Sīnelerden ḳaṭʿ-i naẓāre olmaz ḥaḳḳ bu kim
İki āhūdur gezer ṣaḥrā-be-ṣaḥrā gözlerüñ

Ḳaşlaruñ ḳavs-i ḳuzaḫ-mānend vechüñ āf-tāb
Ṣaçlaruñ ebr-i semā şekl-i s̱üreyyā gözlerüñ

Göz göz olur ḫāne-i ḳalbi dil-i Rāciḥ gibi
Kim temāşā eylese baḳışlaruñ yā gözlerüñ

ḤARFÜ'L-LĀM

95 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Bir kez gülüp açıldı maḳṣūdum olan gül
Çāk olmaya mı ġayrı girībān-ı taḥammül

Süzdükçe sen ey ġonca-i ter nergis-i çeşmüñ
Ṣıġmaz ḳabına bāġda bī-çāre ḳaranfil

Zülfüñ hevesiyle senün ey lāle ʿadd edem
Beñzer benüm aḥvāl-i perīşānuma sünbül

Ben zār-ı hezār eyleyeyim ḫār-ı ġamuñla
Ḳaṭ ḳaṭ açıl ey ġonca-dehen gül gibi sen gül

Bir ġonca feme dil mi düşürdüñ yine Rāciḥ
Bu āh u fiġānlar nola mānend-i bülbül

96 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Reşk eyleyerek ṭurra-i cānāna ḳaranfil
Kendüñ ḳodı bu ḥāl-i perīşāna ḳaranfil

Boynuna geçer ise nola ḫalḳa-i gīsūn
Ṣıġmaz ḳabına bāġda dīvāne ḳaranfil

Açılduġını gördügi dem derd-i vefānuñ
Dest urdı hemān çāk-i girībāna ḳaranfil

Meydān oḳudı ceyş-i şükūfāta çemende
Dikdi ʿalemüñ ṣaḥn-ı gülistāna ḳaranfil

Kök ṣaldı gibi yine sifāl-i dile Rāciḥ
ʿArż eyledüñ ʿāşıḳlara rindāne ḳaranfil

97 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ṭañ mıdur dil baġlasam zülfine ey ṣāḥib-cemāl
Kim ḳızıl dīvāne olmaz görse ḥaddüñ āl āl

Baḥs̱-i riḳḳatle uzandı bezmde ṣoḥbet bu şeb
Ṭoġrısı ey serv çāḳ oldı belin içün ḳīl ü ḳāl

Ebre girdi mihr-i ʿālem vech-i tābānuñ görüp
Ḳaşlaruñ vaṣfuñ duyup maḥv-ı vücūd itdi hilāl

Bāʿis̱-i rifʿat olur ey ḳadd-i ṭūbā ġam degil
Ārzū-yı pāy pūsuñıla olursam pāy-māl

Şemʿ-i ḥüsnüñ her gice göñlüñde sūzān eyleyüp
Döndirürsin Rāciḥi mānend-i fānūs-ı ḫayāl

98 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Ey şūḫ baña kendini sen yār ṣanursuñ
Lūṭf u kerem ü merḥametüñ var ṣanursuñ

Ruḫsār-ı żiyādārına nisbet ile ey büt
Mihr-i felegi ṣūret-i dīvār sanursuñ

Urdı göñüle nevek-i müjeñ dāġ-ı hezārān
Vīrāneñde-i sīnemi gül-zār ṣanursuñ

Ṣarḳarsa eger gerdenüñe efʿī-i zülfüñ
Gencīneyi żabṭ eyledi biñ mār sanursuñ

Ḫaṭar ḳıldı āb ansızça gelüp ḥüsnüñ iḥāṭa
Rūma yüridi leşger-i Bulġar ṣanursuñ

Bir pūseñe cān u dili virdüm ʿaceb itdüñ
Kendüñ gibi ʿuşşāḳı ṭamaʿkār ṣanursuñ

Pey-revlik eyle ḫāfıẓ-ı pākīze-edāya
Ey Bādī kemāl eyledüñ ıẓhār ṣanursuñ

NAẒĪRE-İ Lİ-CENĀB-I SIRRI PĀŞĀ

99 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Göñlüm esīr-i ʿaşḳ-ı maḥabbet sen eyledüñ
Aḥsenet nāz u şīveñe kim aḥsen eyledüñ

Ter gömlegin alup ʿinebüñ mekr ü āl eyle
Sāḳī piyāle ṭıflına pīrāhen eyledüñ

Yetmez mi idi nīze-i müjgān u ebruvān
Ġamzeñ daẖi ḥavāle-i cān u ten eyledüñ

Ey murġ-ı ʿaşḳ işte bu devlet yeter baña
Başumda āşiyāne ḳurup mesken eyledüñ

Sırrıya pey-rev olmaġa Bādī bu baḥrde
Keştī-i ʿaḳla urṣa puça yelken eyledüñ

100 Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Cihānda pād-şeh-ı reng-i bārsın yā leyl
Masẖar-ı hemme dār-u diyārsın yā leyl

Gören felekde hilāli ḳıyās ider meh-i nev
Sen ol ḳażiyyede ẕī-ẕülfiḳārsın yā leyl

Firāḳ-ı mihrle her şeb yanup yaḳılmaḳda
Benümle tā-be-seḥer ber-ḳarārsın yā leyl

Açılmaduñ o güneş yüzli māha tāliʿī gör
Şafaḳ gibi ne ʿaceb şerm-sārsın yā leyl

Olursa bezmi senüñle olur ẖitām-pezīr
Enīs ü hem-dem-i Bādī-i zārsın yā leyl

ṬRABZONĪ SĀLİME NAẒĪRE

101 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Gül kāselerin gülşene cām eyledi bülbül
Ehl-i çemeni mest-i müdām eyledi bülbül

Naʿt-ı güle āġāz ḳılup vaḳt-i seḥerde
Cemʿiyyet-i ḳuşluḳda temām eyledi bülbül

Evrāḳ-ı güli ḳıldı uṣūl-i üzre ḳırā'at
Her ṣafḥada tebdīl-i maḳām eyledi bülbül

Gūş-ı güle bu şeb didi feryād ile ḥālin
Nergis gözine ḫˇābı ḥarām eyledi bülbül

Mecnūnlara ṣoḥbet-i gülşen-gehi leylā
Bāl ü per-i murġ ile peyām eyledi bülbül

Batdı gözine ekmedügüñ yerde biten ḫār
Daʿvāya dikenlerle ḳıyām eyledi bülbül

Gülşende olup bāl-güşā-sāye-ber endāz
Eṭfāl-i güle naṣb-ı ḫıyām eyledi bülbül

Ṭuymış ġazel-i Sālimi ṭanẓīriñi gülden
Bādī saña maḫṣūṣ selām eyledi bülbül

Nergisler ʿamā güller ṣamm mest şükūfāt
Bu ḥāli görüp ḫatm-i kelām eyledi bülbül

102 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ġazel ḫ˅ānī-i gülşendür siḥr-i muʿtāduñ ey bülbül
Uṣūlı kimden alduñ kim dürür üstāduñ ey bülbül

Gülüñ tesḫīrine ṭurmaz oḳursun hem de aġlarsun
Meger kim ʿaksine te'sīr ider evrāduñ ey bülbül

Ayaġun ḫārdan mı gözlerüñ cūydan mı incindi
Nedür bu ince ince nāle vü feryāduñ ey bülbül

Ṭuyurduñ ġonceye ʿāşıḳlıġın döndürdi yüz senden
Nola cānuñ çıḳaydı çıḳmayaydı aduñ ey bülbül

Riyāsız şemme-i ruḫsār-ı yāre cān virür Bādī
Budur āḫir senüñ de bāʿiṡ-i ber-bāduñ ey bülbül

ʿAceb farṭ-ı ẕekā aṣḥābına ṣūrīde derler ḫalḳ
Seni Cennetle yād itdürdi istiʿdāduñ ey bülbül

103 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Yüze çıḳardı zülf-i siyeh-kār büküm büküm
Żabṭ itmiş idi nāz ile destār büküm büküm

Başın uzatdı gerden-i billūra gīsū-vān
Ṣan ṣardı genc-i baḫtı siyeh-mār büküm büküm

Zülfüñ mübāḥatinde ḳılı ḳırḳ yardı dil
Ḫayli ṭolaşdı rişte-i efkār büküm büküm

Dil āteş aldı şevḳ-i cemālüñden el-amān
Eflāke çıḳdı āh-ı şerer-bār büküm büküm

Eşʿār atıldı kūşe-i nisyāna Bādiyā
Mektūb-veş büküldi bu āṡār büküm büküm

ḤARFÜ'L-MĪM

104 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Yazayum nāme-i derd-i dili itmām ideyüm
Ol şeh-i ḥüsne varup ḥālimi iʿlām ideyüm

Eḳl-ü şürb eyleyecek ḳalmadı kūyında baña
Ġuṣṣa vü ġam yiyeyüm ḫūn-ı dil-āşām ideyüm

Görüp ebrūnı senüñ ʿīd-i hilāle nisbet
Varayum ʿīd-geh-i dehrde bayrām ideyüm

Kilk-i eşʿārıyla ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı cānāne bedel
Varaḳ-ı ṣafḥa-i dīvānı siyeh-fām ideyüm

Baña Rāciḥ didi çün ḥażret-i üstād-ı resā
Ben anuñ emrine şāyān olarak nām ideyüm

105 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Gülüp açıldıġuñ görmez isen ey verd-i ḫandānum
ʿAceb mi çāk olursa dest-i ḥasretle girībānum

Helāk eyler vücūdum ārzū-yı pāk-i dīdāruñ
Yanar şimden gerü ḥasret odına milket-i cānum

Cüdā olursa ger ḳand-i lebinden genc-i firḳatde
Kimüñle eglenür ṭūṭī-i dil her gice sulṭānum

Dil-i dīvāne bend olmış cünūn-ı küfr-i zülfüñdür
Ben ol zincīr-i ġamda ḫayliden ḫāṭır-perīşānum

Didüm vaṣf-ı ruḫuñ rengīn ü şīrīn-i gülden ey Rācih
Yazılsun sürḫ ile mecmūʿa-i evrāk-ı dīvānum

106 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Lebini yād iderek bādeyi çaḳdum durdum
Āteş-i ḫaddüñ ile cānumı yaḳdum durdum

Ġayriyle hem-dem olup ṣalınaraḳ gezmede yār
Arḳasından hele eller gibi baḳdum durdum

Gelmedi bezme dün iḳrār idüp ol kān- vefā
Ḫalef-i vaʿdini bu şeb başına ḳaḳdum durdum

Ḳadd-i bālāsına irmezse elüm ol servüñ
Yüz sürüp pāyına cūlar gibi aḳdum durdum

Duramazdum dil-i dīvāne gibi bir yerde
Silsil-i ṭurrañı öz boynuma taḳdum durdum

Ne bu ġayret-i ġazel ġayretiye ey Rāciḥ
Buldı tanẓīr-i kemāl işte bıraḳdum durdum

107 Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Feᶜūlün

Şevḳ-i ruḫ-ı yār ile çıḳar göklere āhum
Āteş kesilür şemʿ gibi başda külāhum

Ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yār ṣanmayalar çıḳdı beyāża
Çün ṣubḥ u şafaḳ aġrasa baḫt-ı siyāhum

Sāyeñden ıraḳ cānumı virsem ne ġam ey serv
Öldük de mezārumda biter ẓıll-ı giyāhum

Sen gelmez isen meclise cānā bu ġarībi
Görür gözedür ṣubḥ u mesā mihr ile māhum

Vaṣf-ı dehen-i yāri tamām eyleyemezsem
Rāciḥ görinür ġayri ʿadem-i milkete rāhum

108 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Yolında sīm aḳçe döker çeşm-i rūşenüm
Devr-i filūra nāḫte-i ṣarrafdur tenüm

Ey ġonce āsitānuñı varsam ziyārete
Eyler kilāb-ı ḫārlaruñ çāk dāmenüm

Ben dāġ-ı zahmuñ ile olursam şehīd-i ʿaşḳ
Bitmez mi ḳabrüm üzre ḳızıl lāleler benüm

Açdı tenümde senüñ ġamuñ tāze dāġlar
Mānend-i lāle ṭaş ile taġ oldı meskenüm

Rāciḥ dükkān-ı ḳalbe o māh olsa müşterī
Pürdür ʿaḳīḳ gevher-i ḫāliş ile maḫzenüm

109 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Gehi ḳahr-ı ʿadū geh taʿne-i bīgāneler çekdüm
Olınca vāṣılı bezm-i ġamuñ cānā neler çekdüm

Ayaḳlandum lebüñ yādıyla virdüm ellere ḫayret
Der-i pīr-i muġānda nefre-i mestāneler çekdüm

Güzellerle ḳanı ol gice kim olduḳdı hem-meclis
Seni āġūş-ı vaṣla çekdüm ammā neler çekdüm

Cünūn iḳlimini seyr itmege ey leylī ümīd
Ḳaṭar-ı ʿaşḳa zincīrüñ sürer dīvāneler çekdüm

Yüzüñ gördük de yārüñ nūş-ı cāma var idi āhdüm
O peymān üzre Rāciḥ haylice peymāneler çekdüm

110 Mefāᶜilün Feᶜilātün Mefāᶜilün Feᶜilün

Bu zaḫm-ı dāġ-ı derūna ne çāre eyleyelüm
Ḫafī o māha varup āşikāre eyleyelüm

Fiġānlar ḳılalum bezmde çü çeng ü rebāb
Derūnī laḫt-ı cigerle naḳḳāre eyleyelüm

Cemālī ṣūreti her pāreden olur mevcūd
Vücūd āyīnesin pāre pāre eyleyelüm

Ḫayāl-i ḫˇābda olsun görür yüzin gözümüz
Gelüñ bu vaḳʿayı istiḫāre eyleyelüm

Görince kākülüñ ol māhuñ āh vāh idelüm
Beyāż-ı çehre-i gerdūnı ḳara eyleyelüm

Ḳılursa şevḳ-i ruḫı dil evine baḫş-ı żiyā
Çerāġ-ı pertev-i ḥüsnüñ idāre eyleyelüm

O meh-veşüñ baḳalum ḫāl ü ḫaddine Rāciḥ
Sipihr-i ʿaşḳ da seyr-i sitāre eyleyelüm

111 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ḫāl-i ruḫsāruñ öpüp nā'il-i inʿām olsam
Ḳā'ilüm ben de o esrār ile sersām olsam

Ten-i billūrını seyr eyler idüm aġlayaraḳ
Revzen-i ḳubbe-i ḥammāma sezā-yi cām olsam

Kāşki yansa yaḳılsa yüregüm leyl-ü nehār
O mehi çekmede āġūşuma ḥammām olsam

Hey'et-i sīneye naḳş eyler idüm sūretini
Rū-be-rū gelmege āyīne endām olsam

Sürinürdüm ruḫ-ı rengīn nigāra Rāciḥ
Rengden renge ḳosam kendümi gül-fām olsam

112 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Seyr-i tīr-i müjen eyleli cān u tenüm
Her gören ṣandılar oḳ ḳıldum burc-ı bedenüm

Didüm ey ġonce ġamuñ zūr ile kök ṣaldı dile
Didü ḫandān olaraḳ āh yavuzdur dikenüm

Didüm ey serv miyānına ṣarılsam ṭañ mı
Didi orta mālıdur bu ne senüñdür ne benüm

Dizilür dürr gibi dendānlaruñ vaṣfında
Rişte-i ġayrete lü'lü'-yı ṣafādur süḫanum

Rāciḥā olmaz idi ḫāk-i der-i yārda ṣarf
Sīm-i eşküm ile bir olmasa beytü'l-ḫazenüm

ḤARFÜ'N- NŪN

113 Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Feᶜūlün

Baḫs̱ açdum o şūḫa bu gice ince belinden
Bir mū ḳoparup yarup virdi baña zülfi telinden(vez bozuk)

Cān-ḳaṣdına nā-gāh irişür tīr-i nigāhı
Üftādelerü ölmeye kendi ecelinden

Yaġdurdı belā oḳlarını sīneme ol yār
Dil-ḫānesini yıḳdı dirīġā temelinden

Göstermeye yüz pençe ṣalup çeşm-i ᶜadūya
Ol mihr-i vefānuñ bu da gelmez mi elinden

Diḳḳatle naẓar eylese eşᶜārına cānān
Ḥāli bilinür Rāciḥ-i zāruñ ġazelinden

DEHĀN-I DİLBERDEN

114 Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Çeşmüm bile ʿāciz-i naẓar şevḳ-i tenümden
Kim eyleye tefrīḳ tenüm pīrehenümden

Ol sīne-i āyīne-i bī-jeng-i şerm kim
Seyr eyleye dünyāyı Sikender bedenümden

Ol şaʿşaʿa-pervāz cihānum ki felekde
Vaḫşī(?) ṭolanur mihr-i mücellā vaṭanumdan

Ol ġonca-i zīnetkeş-i gülşen-geh-i dehrüm
Bir göz görecek ḳılca es̱er yoḳ dikenümden

Güldükçe senüñ ḥāl-i perīşānına Rāciḥ
Şekl-i gül ṣad berg ola ẓāhir dehenümden

115 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Eṣamm oldı ḳulaġum çarḫuñ evṣāf-ı hilālinden
Gözüm ḳat ḳat ḳarardı ol mehüñ nev-ḫaṭ-ı ḫālinden

Ruḫ-ı ālüñ temāşāsında ḳaldı merdüm-i çeşmüm
Göñül diger ṣafālar kesb ider cānā cemālinden

Geçen rūzuñ görüp eyyām-ı şād ile idersin reşk
Efendī bī-ḫabersin ʿāşıḳuñ mātem leyālinden

Hevāyi oldıġı der-kārdur serv çemān-āsā
Bu bāġuñ mīve-i ümīd eyleme nev-res-i nihālinden

Baḳup mirāt-ı ḳalbe ey şeker-leb ṭūṭī-veş şöyle
Ḥālāvet-baḫş olur ehl-i dile şīrīn maḳālinden

ʿAceb fehm eylemez dilden geçen şīr-i ıṭnānuñ
Geçenler ey meh-i nā-mihr-bān tīġ-i celālinden

Yine mümkün degilken el uzatmaḳ nevk-i dāmāna
Visāl-i yār gitmez Rāciḥā fikr-i muḥālinden

116 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Kūyuñ ziyāret itmeġe geldüm çü ḳāfdan
Üftāde derd-mendini ayırma ṣāfdan

Sensiz bu cām-ı bāde baña oldı nūş-ı ḳan
Ḳaṭʿ-i ayaġ eyleme gel iḫtilāfdan

Kesme efendi başın içün Kaʿbe rāhını
Ḥüccāc-ı rūy-mālı bıraḳma ṭavāfdan

Ḫālince noḳṭa ḳonmaz idi ḫaṭṭ-ı ḥüsnine
Tertīb-i cebr olmasa ger misk-i nāfdan

Ġam pūtesinde bozmaz idüm tövbeyi velī
Mevcūd üffüñ bozmayıcak çıḳsa kāfdan

Pāy-ı ġubār-ı dilberi öpdüm diyenlere
Aġzı ṣulandı Rāciḥ tek ḳurı lāfdan

117 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Münevver olalı diller cemālüñ āf-tābuñdan
Yüzi yerde gezer mihr-i cihān-ārā ḥicābından

Senüñ tanẓīr-i beyt-i ebruvānından ḳalup ʿāciz
Cemālüñ şerḥ ḳıldum naẓm ile ḥüsnüñ kitābından

Görince noḳṭa-i ḫāl-i ruḫuñ dil virmek isterdüm
Ṣıfır ḳaldum efendüm zülfine zincīr ḥesābından

Dil-i bī-mārı müşgīn ṭurra-keş bend eyle sulṭānum
Temennāsı faḳīrüñ her zamān cevdür cenābından

Ayaġuñ ḳaṭʿ-i cāvīd itme ey sāḳī mürüvvet ḳıl
Hemāre bezmi rūşen eyle gel laʿlüñ şarābından

Senüñ dārü'ş-şifā-yı zülfine dil baġlanmış Rāciḥ
Hemān raḥm eyle ol dīvāneyi red itme bābından

118 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Sen gülersin gül gibi zār-ı hezār itdükçe ben
Şād olursın jāle-i eşküm niṡār itdükçe ben

Yeter ḫūn-āşāmuñ ey bī-dār pinhān eyleme
Sīnede dāġ-ı taḥassür āşikār itdükçe ben

Görmeyüp çigner geçersin ẕerre tek ey mihr-rū
Rāh-ı ʿaşḳuñda ten-i żaʿfum ġubār itdükçe ben

ʿAyn-ı āʿmāya çeker ḳuḫl-i müdevver sürmeyi
Bāb-ı lūṭfa ḫalḳa gibi intizār itdükçe ben

Pertev-i ʿizz ü şeref ġurbetde buldum Rāciḥā
Hem-çü cevher-bāş içün terk-i diyār itdükçe ben

ḤARFÜ'L- VĀV

119 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Olsa ger der-geh-i pīr-i meye ser-beste sebū
Bize minnetle ayaġ öpdire şāyeste sebū

Ḥāl-i bī-mār yaḳup ḳan tükürür şīşelere
Meger olmış maḥsen-i ʿaşḳa düşüp ḥasta sebū

Dil-firīb olmasa pūs-ı leb-i cānāne ile
Ser-fürū itmez idi bir nice bed-meste sebū

Bezmüme baṣsa ḳadem ẕevḳ-i müṡelleṡ ḳaynar
Sāġar-ı taze edā sāḳī-i nev-reste sebū

Ḳoynuna girmiş iken duḫterine pīr-i muġan
Virse ol demdür ʿaceb mi yaḳayı deste sebū

Bezmden ḳaṭʿ-i ayaġ eylemese ey Rāciḥ
Gelse sāḳī ile āheste vü āheste sebū

NAẒĪRE-İ Lİ-CENĀB SIRRI PĀŞĀ

120 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Dile zaẖm urdı müjeñ ġamze-i fettāna yaḳın
Şerḥeler açdı ḳaşuñ ẖançer-i ẖicrāna yaḳın

Bezmde laᶜlüñ öper cām gözüm ḳan aġlar
Ḳaṭre-i eşk döker dāne-i mercāna yaḳın

Ne külāh itdi gice Ḳonya ṭarīḳinde baña
Zülfüñ olmışdı ḳılāġuz Ḳaramana yaḳın

Feyż-i nīsān sirişkümle bulup neşv ü nümā
Gül ḥüsnüñ açılur anca ḥazīrāna yaḳın

Yandı cān u cigerüm göklere çıḳdı şererüm
Olalı ẕāt-ı kerīmüñ gibi sulṭāna yaḳın

Gül ruẖuñ vaṣfını tafṣīl ḳılup sebz-ḥaṭṭüñ
Bir kitāb eyledi taḥrīr gülistāna yaḳın

Biñ ġazel söyle yine bir pula degmez Bādī
Kimsenüñ varmaz eli kīse-i iḥsāna yaḳın

121 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Müşebbih mefẖare-i faẖr-i cihāndur ebrū
Şekl-i şaḳḳu'l ḳamere siḥr-i beyāndur ebrū

Ṭolanup oynamada ḳıble-nümādur dīde
Kaᶜbe-i maġfiret-i ḥaḳḳa nişāndur ebrū

Ḳurreden ᶜazm-i temāşā-yı cemāl eyleyene
Münhiz-i vāṣıṭa-i maṭlab-ı cāndur ebrū

Bir ḳudretle ḳonan noḳṭasıdur merdüm-i çeşm
Muṣḥaf-ı ḥüsne meger nūn-ı nihāndur ebrū

Leyletü'l-ḳadre işāret ise de zülf-i siyāh
Rāciḥ īmā-yı hilāl-i ramażāndur ebrū

122 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Maḳām-ı dil pür āteş-ḫānedür bu
Ocaġ-ı ġam degil de yā nedür bu

Senüñ maʿmūre-i ḥüsnüñ ḫarābı
Göñül didüklerü vīrānedür bu

İşidüp kıṣṣa-i ḥāl-i cünūnum
Dime ey leylī-veş efsānedür bu

Riyāsız ḫırmen-i dünyāda hālüñ
Gözüm merdümi tek bir dānedür bu

Dil-i Rāciḥ ki oldı zülfine bend
Ayağı bağlu bir dīvānedür bu

123 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Şerer-i nār-ı ġamuñ dil evine ṣaldı ʿalev
Oldı ḫākister külli ne göñül kaldı ne ev

Felegün çarḫı gibi şimdi sūzumdan dönerim
Ḳaşına ḳılca muḳābilse hilāl-i meh-i nev

Bulmaz sebʿa-i seyyāre-i ḥālince nücūm
Yedi ḳat gögi ṭoḳuz ṭolana çarḫ-ı keçrev

Baş açıḳ yalıñ ayaḳ ẕerre-i nāçīziz biz
Ṣal ey mihr-i vefā ḫāne-i ḳalbe pertev

Virme her şūḫa göñül gerçi seversen Rāciḥ
Böyle bir dilber-i pür-şīve-i nāzik-teri sev

ḤARFÜ’L-HĀ

124 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ḳapuñ dārü’s-selām-ı mefḫaretdür yā Resūl-ullāh
Eşigüñ āsitān-ı mesʿadetdür yā Resūl-ullāh

Hezārān şükürler kim bende oldum ẕāt-i pākine
Bu ʿadl ü dād-ı vālā maʿdeletdür yā Resūl-ullāh

Gözüme tūtīyā-yı ḫāk-i pāk-i ravżanı çeksem
Cilā-baḫşā-yı kuḥl-ı maġfiretdür yā Resūl-ullāh

Eger rūz-ı cezāda ḥażretinden dād irişmezse
Yerüm bā-şübhe dār-ı maʿṣiyyetdür yā Resūl-ullāh

Ġarīḳ-i baḥr-ı ʿiṣyān oldı Rāciḥ rūz-ı maḥşerde
Eşedd-i iḥtiyāc-ı merḥametdür yā Resūl-ullāh

125 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bezmi teşrīfe nigār eyledi raġbet bu gice
Dem-i ʿizzet bu şeb eyyām-ı meserret bu gice

Cisr-i ebrūlarınuñ iki gözinden geçemem
Nola geçsem yürisem gelse cesāret bu gice

Var iken bezmde ḳand-i leb-i şīrīn nigār
Mezelik sükker-i ḫamrāya ne ḥācet bu gice

Çıḳamaz göñlüm anuñ dā’ire-i ḫaṭṭuñdan
O perī daʿvetime ḳıldı icābet bu gice

Şuʿle-i ḥüsnini vaṣf eylese Rāciḥ o mehüñ
Gene mehtāba çıḳar şevḳ ile S̱ervet bu gice

126 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Bu żaʿf-ı sīne zaḫm-ı ḫançerüñden düşdi tehdīde
Gene yoḳlar cemālüñ orada geh ḳalb ü geh dīde

Ne semti eyleseñ teşrīf ardınca gider göñlüm
Dil-i zāruñ yolında olmadur evvelki ʿahdī de

Ḳuṣūr itmez ṭavāf itmekde cānā Kaʿbe-i ḥüsnüñ
Ziyāretdür hemāre göñlümüñ sāʿyi de cehdi de

Ḳırar ḫançerle ḫalḳı mihr-i ġamda merdüm-i çeşmüñ
Yine fikr-i cihān sāḥib-i zamān şāh-ı mehdīde

Şekerler çigneyüp güftāre geldi ṭūṭī-i ṭabʿuñ
Oḳunsun Rāciḥā bu nev-ġazel-i dīvān şehrī de

127 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Tīr-i ġamzeñ ideyor ḳaṣd bizüm cānumıza
Ġālibā teşne-leb olmış bir avuç ḳanumıza

Dāmenüñ pūs idemezsek senüñ ey ġonca-i al
Sözümüz geçmeye mi çāk-i girībānumıza

Ne zamān başumıza ṭoġsañ eyā mihr-i vefā
Ṭaḳılur sāye-i aġyār daḫi yanumıza

Ḫāl-i ruḫsārını pūs itmege olsak ṭālib
Mār-ı ṭurrañ ṣarılur āh ki gerdānumıza

Her ḳaçan aġlar isek ḳan fıçusı pīr-i muġān
Rāciḥā ġıbṭa ider çeşm dem-i efşānumıza

128 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṣalma tīrüñ sīne-i bīmāra Allāh ʿaşḳına
Ḳılmasun cismüm ser-ā-pā pāre Allāh ʿaşḳına

Bir ḳadem aḳdem helāk it tīġ-i ḫūn-rīzüñle yā
Merhem-i vaṣluñla yā ḳıl çāre Allāh ʿaşḳına

Tāb alur göñlüm ruḫ-ı pertev-i firūzından meded
Çekme sedd-i zülfini dīdāra Allāh ʿaşḳına

Dil evine ṣoḳdı ḳundaḳ ey ḥarāmī gözlerüñ
Yaḳmasun bu ciger-gāhı nāra Allāh ʿaşḳına

Menʿ ḳılma Rāciḥi vaṣlından[6] ey Yūsuf-cemāl
Silk-i ġayret çıḳmasun pāzāra Allāh ʿaşḳına

Kāfir-i zülfüñ çeküp sedd ḫadd-i ḥamrā üstine
Leşger indi ṣan Semerḳand ü Buḫārā üstine

Seyr iden ḳaddüñ hevāsında begüm dil murġını
Fāḫişe ḳonmış ṣanur serv-i semen-sā üstine

Taḫta-i sīnem let-ā-let ḳıldı tīġ-i miḥnetüñ
Çekdi cedvel gūyiyā bir seng-i ḫāra üstine

Āteş-i ruḫsārına yansa dil-i zārum ne ġam
Cān atar pervāneler şemʿ-i şeb-ārā üstine

Şevḳ ile tanẓīr idüp mīr-i Emīni Rāciḥā
Ṣanʿat-ı eşʿārı ḳıl icrā vü icrā üstine

---

[6] "Vaṣldan menʿ eyleme Bādīyi" şeklinde de söylemiştir.

129 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Benüm ʿiṣyān ile rūyı müsevved yā Resūl-ullāh
Meded yā faḫr-i ʿālem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

Gice maʿnāda seyrān-gāh olan gündüz ḫayālümde
Senün dīdār-ı pākūñdür mücerred yā Resūl-ullāh

Meded senden kerem senden ki rū-yı levḥ-i maḥfūẓda
Durur icmāl-i ʿiṣyānum muḳayyed yā Resūl-ullāh

Libāsı cürmden ʿüryān idüp rūz-ı cezā cismüm
Şefāʿat ḫilʿatüñ giydür mücedded yā Resūl-ullāh

Bu Rāciḥ-müznibe taḥt-ı livāü'l-ḥamdi me'vā ḳıl
Meded yā faḫr-i ʿālem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

130 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Göñül ʿaşḳuñla ṣarsa yā Muḥammed yā Resūl-ullāh
Meded yā faḫr-i ʿālem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

Varılduḳ da ṣırāṭ-ı müstaḳīme rūz-ı maḥşerde
Şefīʿüñ eyle hem-dem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

Saña fermān-ı vālā-yı şefāʿat ḥażret-i Ḥaḳḳdan
Müsellemdür müsellem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

Ten-i żaʿfum ḳoma yevmü'l-cezā ayaḳlar altında
Be-ḥaḳḳ-ı ʿarş-ı aʿẓam yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

ʿAtā-sāza şefīʿ-i kā'ināta Rāciḥe lüṭf it
Budur ẕikri dem-ā-dem yā Muḥammed yā Resūl-ullāh

131 Fe῾ilātün Fe῾ilātün Fe῾ilātün Fe῾ilün

ʿAşḳdan aẖẕ-ı sebḳ itmemiş ecdādı bile
Bilemez zāhid o esrārı kim evlādı bile

Yandı şemʿ-i ruẖına şevḳ ile pervāne-i dil
Virdi cānın dönerek çıḳmadı feryādı bile

Kūh-kenlikde şehā tīşe-i āh-ı ʿāşıḳ
Düşürür vādi-i endīşeye Ferhādı bile

Ḥesti eyler iken mānī-i ṭabʿum taṣvīr
Ḥāl-i ḥayretde ḳodı naẓra-i Behzādı bile

Niʿmet-i vaṣlını ṣunmaḳ bize de ʿāşıḳa yār
Vaʿd ile şād idemez ẖaṭır-ı nā-şādı bile

Ṣundı aḥbāb eline bir ġazel-i bī-maẖlaṣ
Bir naẓīre didi pey-rev olaraḳ Bādī bile

Āb-ı lūṭf ile çerāġ olalı ol şemʿ-i ruẖuñ
Āsitānında ayaḳ ṭopraġıdur Bādī bile

132 Mefā῾īlün Mefā῾īlün Mefā῾īlün Mefā῾īlün

Dil azār itme ẖalaṣ saña Ḥaḳḳdan dād lāzımsa
Sen olma ictināb it ʿāleme cellād lāzımsa

Senüñ bīmār çeşmüñ ẖūn efşānuñ-olan cāna
Temās-ı nişter-i ġamzeñ yeter feṣād lāzımsa

Ḳılur çeşmüm dem-ā-dem naḳd-i eşkin pāyüñe īs̱ār
Ayırsun kīse kīse cinsini naḳḳād lāzımsa

Çün olmaz māderī pistānda eṭfāl-i bī-girye
Göñül ḳıl pūse-i dil-dār içün feryād lāzımsa

Lisānuñla şeker-ez besle Bādī bikr-i mażmūnı
Saña şīrīn edālu maʿnevī evlād lāzımsa

Gözinde nem dilinde nār-ı ġam serde hevā ten ẖāk
Ḳuluñ Bādīyi gör ḥamiyyet-i eżdād lāzımsa

133 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ḫaṭṭ-ı dilber gelince ḫadd-i āle inceden ince
Görindi rāh-ı nev-şehr viṣāle inceden ince

Gice meclisde zülfinden açıldı bahs̱-i cānānuñ
Girişdüñ ṭūl müddet ol maḳāle inceden ince

Görinen ḫaṭṭ degildür ṣafḥa-i rū-yı dilārāda
Felek Nūr-āyetin yāzmış cemāle inceden ince

Beli yārüñ miyān-ı mū denilir fikri yañlışdur
Görinmez ortada yer yoḳ su'āle inceden ince

Görenler rīsmān-ı kākülinde didiler göñlüm
Ṭıfl-ı cān-bāzdur binmiş ḥabāle inceden ince

Hezār ṭabʿ-ı Bādī gül-ruḫı şevḳ ile ṣubḥ u şām
Ḳılur gülşenüñe kūyında nāle inceden ince

ʿİneb kim tākdendür mey ʿinebden tāk kimdendür
Niçün tedḳīḳ olunmaz bu sülāle inceden ince

134 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Çekdi zülf-i siyehüñ perde ser-ā-pā yüzine
Gūyiyā döndi yüzüñ Kaʿbe-i ʿulyā yüzine

Yek ḳalem ḳaşlarınuñ ṣūret-i naḳşuñ göricek
ʿĀşıḳ-ı evvel ṣanma māh-ı şeb-ārā yüzine

Lāle yandı ruḫına ḫaste gözinden nergis
Mübtelā ḳaddine servī gül-i ḫamrā yüzine

Seni bu ḥüsn-i ẓarāfet ile görseydi eger
Yūsufuñ ẕerrece baḳmazdı Zelīḫā yüzine

Görse Rāciḥ gibi cānā niceler ʿāşıḳ olur
Yā ḫırām eylemene yā ḳaşına yā yüzine

135 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Girsem ol ġonce-femüñ ḳoynına şebnemcesine
Ḳorḳarum ḫāke çalar cismümi çigdemcesine

Tārik-i … … ḥabībüñ engel
Āteş-i hicrine yansun ḳo cehennemcesine

Vaṣf-ı ruḫsārı rengīn dise de ʿāşıḳ-ı zār
Baḥs̱-i zülfi ṭaġıdur zülfini perçemcesine

Ḫānemi ḫalvet idüp daʿvet iderdüm her şeb
O perī dā'ireme gelse ger ādemcesine

Vaṣf-ı laʿl-i leb-i rengīn-i nigār eyler iken
Cāmı elden ḳoma Rāciḥ yüri var Cemcesine

Teng-i vādide at oynatma ḳatı müşkildür
Nice girdün bu çıḳılmaz yola sersemcesine

136 Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

Dü çeşmüm ḥasret-i rūyuñla giryān oldı gitdükçe
Feraḥ maḥv oldı dilden ġam firāvān oldı gitdükçe

Cemālinden muḳaddem müjde-i vaṣl irdi ʿuşşāḳa
Berāt-ı ḫaṭṭ-ı hüsnüñ de şāyān oldı gitdükçe

İderken vaṣf-ı ḫālüñ dāne dāne eyledüm taḳrīr
Gelince perçeme zihnüm perīşān oldı gitdükçe

Ṭuyup teşrīfinin seyrān-ı bāġa ey leb-i gül-nār
Ḳızardı lehçe-i bintü'l-ʿineb ḳan oldı gitdükçe

Ruḫuñdan mā'il-i zülfüñ olup ʿazm eyledi cānā
Dil-i zārum esīr-i kāfiristān oldı gitdükçe

Hilāle döndi yārā māh reşk-i ebruvānından
Hemān bir ismi ḳaldı cismi nihān oldı gitdükçe

Gülistān-ı ṣafā-yı Nā'ilīde ideli pervāz
Hezār ḫāme-i Rāciḥ de gūyān oldı gitdükçe

137 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Zenahdāna düşüp göñlüm ṣarıldı zülf-i dildāra
Düşen baḥre ṣarılmaz mı ḫalāṣ-ı cān içün māra

Ruḫunçün çekdi dil iç ḳulleden bir āh-ı āteşzā
… itdi … yanarda kendini nārā

Ḳılup Ortaḥiṣārı cünd-i zülfin cā-be-cā tesḫīr
Ṭop atdurdı şehā mehtāb-ı ḥüsnüñ ṣınf-ı aġyārā

Ṭrabzonda bu gün meydān oḳur tā şarḳdan ġarba
Cemālüñ mihre vü ḳaşuñ hilāl-i çarḫ-ı devvāre

Göñül murġın uçurdum āşiyān-ı tenden ey Bādī
Varup çarpıldı nā-geh pençe-i şah-bāz-ı ṭayyāra

138 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿİlün Mefāʿīlün

Yapışdı dil ruḫuñ şevḳi ile zülf-i siyeh-kāra
Ne çāre ṣarılur üftāde-gān-ı baḥr olan māra

Virürdi dil netīce bahs̱-i zülfe ḳırḳ yarup mūyı
Ṣıġışmaz līk bu ṭūl-i emel ṭomar-ı efkāra

O Yūsuf-ḥüsne silk-i cān ile ṭālib imiş göñlüm
Çıḳar bir gün ʿacūzuñ rişte-i efkārı bāzāra

Mes̱eldür gerçi derler açıḳ olan aġız aç ḳalmaz
Velī ṭuymaḳda olmaz niʿmet-i uẓmā-yı dīdāra

Yüzin bir nice yüzden görmek ister dīde-i Bādī
Gönül mirātını ḳıldı anuñçün böyle ṣad-pāre

139 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ucı eflāke çıḳmış medd-i derd-i āh var dilde
ʿAlev-engīz-i pertev āteş-i cān-gāh var dilde

Cüdā-yı āsitān-ı dilber saʿd aẖter oldum ben
Viṣāl ümīdi şimdi gāh yoḳdur gāh var dilde

Hilāle dönse cismüm cevr-i devre yine baş egmem
Yeñi ṭoġmış bi-ḥamdi-lillāh kim bir māh var dilde

Nola ṣamṣām-ı āhum şuʿlelense berḳ-i raʿd-āsā
Ki zīrā āteş-i cān-sūz seyf-ullāh var dilde

Nola göñlüm gözi yollarda ḳalsa rūz u şeb Bādī
Serā-yı ḳalb-i yāre bir mükemmel rāh var dilde

140 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Tükenmez hīç bī-ḥadd gevher lü'lü' dükkānumda
Neler vardur daẖi gencīne-i ṭabʿ-ı nihānumda

Gelüp ġam-ẖānemi bir gice rūşen itmedüñ ey meh
Nedür ẖavf itdügin bilmem ʿaceb dārü'l-emānumda

Ne dem cānān gelür yanuma bir aġyār olur peydā
Ne dem kim gün ṭoġar başuma ḥāżır sāye yanumda

Müzeyyen oldı dāġ-ı ġam ile pīrāhen-i sīnem
Gül-i ṣad-berk açıldı sū-be-sū ṣan gülsitānumda

Gice dil-ẖānesine ġam gelür ammā gün olur kim
Görinmez yār-ı cān sāyemden özge kimse yanumda

Ḫaddünüñ ẖūn-çegānuñ istedi emvāc-ı sīnemden
Ṭayandı ḳaldı cānā nevk-i tīrüñ üstüẖānumda

Leb-i laʿl-i şekerbāruñ emelden Rāciḥā yārüñ
Ḥalāvetlik o demden ḳaldı tā şīrīn zebānumda

141 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Seḥerde başlasa efġāna bülbül tāzeden tāze
Tabaṣṣur cāmesin ṣad-çāk ider gül tāzeden tāze

Baña el çek dime peymāneden ṣūfi başum ḫoşdur
Yürür ayaġumızdur bezmde mül tāzeden tāze

Duḫān-āsā-kebūd ṭurrañı görseydi reşkinden
Yaḳardı lūlesin gülşende sünbül tāzeden tāze

Gözüm nā-gāh görse nergis-i çeşmüñle müjgānuñ
Açar dāġ-ı dili tīr-i teġāfül tāzeden tāze

Meger fehm eylemişdür eski gözle baḳdıġum Rāciḥ
Cemāl-i ʿarż itmede ḳatmer ḳaranfil tāzeden tāze

142 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Naẓar itdüm o yay-ı ebruvāna inceden ince
Ḫadeng-i ḫūn-çegānı geçdi cāna inceden ince

Yanar şevḳ şevḳ ruḫuñla baş koşan zülfüñle āy meh-rü
Çıḳar dūd-ı kebūdı āsumāna inceden ince

İki biçseydi cānı kāşki ser-tā-be-pā cismüm
Ḳalaydı ḫançerüñden bir nişāne inceden ince

Gören vīrānedil ʿuşşāḳuñ ḳalur mı ḳıl cānı
Ṭaḳınca ol perī ḫançer miyāna inceden ince

Ḳadd-i yāri gözüm göñlüm ḫayāle aldı ey Rāciḥ
Ṣanursın mīl düşdi sürmedāna inceden ince

Sāḳiyā lūṭf it ayaġuñ öpeyüm dād eyle
Yap şu vīrān olası göñlümi ābād eyle

143 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḳaldı sāġarda gözüm hem-çü ḥabāb-ı bāde
Nola bir kez bu hevā-yı hevesi şād eyle

Duḫter-i ressiz olamam meygededen ayrılamam
Beni ey pīr-i muġān kendine dāmād eyle

Başda sevdā-yı viṣāl dilde mübālāt-ı firāḳ
Bir ḳadeḥ ṣun iki endūhdan azād eyle

Rāciḥe mey vir elinden meze ṣun laʿlinden
Sāḳiyā lūtf it ayaġuñ öpeyüm dād eyle

144 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Sedd çeküp ṭurra-i ṭarrārı yanaġı ucına
Baġlanur rişte-i neẓāre ṣaçaġı ucına

Ḳadd-i dil-dāra şübhe olmasa ṭoġrısı elif
Bāġ-bān dikmez idi servī-i bāġı ucına

Yüzini görmege bed rū-yı ʿarūs-ı dehrüñ
Urmadı ehl-i maḥab dest-i duvāġı ucı

Ḫˇāb-ı nāzende iken yār yanup yaḳılaruñ
Dikilür mum tek ʿuşşāḳı yataġı ucına

Ehl-i dil ḳand-i lebüñ vaṣfuñ ider ṭūṭī
Yetdi ey māh-ı şeker dādı damaġı ucına

Derdüm bir bir açardum o ṭabīb-i nāza
Gelse elfāẓ-ı ḥākīmāne dudaġı ucına

Ḫançerüñden o mehe ḳılma şikāyet Rāciḥ
Böyle daʿvā kesilür düşse bıçaġı ucına

145 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Çü ṣarduñ ṭurra-i zencīrini gerdāna merdāne
Buyur geç ey perī-rū bu dil-i virāne mīrāne

Ṭolanduḳça piyāle elde sākī-i ḳamer çehre
Ṣanursın nā'il olmış bir gül-i reyḫāna meyḫāne

Ḳılı ḳırḳ yardı yardıġumdan giceler evṣāf-ı zülfinde
Be-hergün ṣalınur gīsūlaruñ yārāne mārāne

Daḳīḳ eyler idüm bu āsiyāb-ı çarḫda kendüm
Çıḳayduñ ḫūşe-i maḳsūddan ābdāne meydāne

Bu naẓm-ı dil-güşāya kim naẓīre dirse ey Rāciḥ
Giyur bir tāc-ı ẕerrīn başına şāhāne māhāne

146 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ʿĀşıḳ olaldan senüñ gibi cefācu dilbere
Tīġ-i hicrüñden diger ṣad pāre oldı dil-bere

Zülfiḳār-ı ebruvānuñla ḫarāb itdüñ şehā
Sīne-i ʿuşşāḳı döndürdüñ ḥiṣār-ı Ḫaybere

Zülfine düşüp ḳılar dil Kaʿbe-i ḥüsnüñ ṭavāf
Ṣaçınuñ muḥtācı vardur bir siyāhī rehbere

Cümle gün cemʿ olsa kūyuñ devrine erbāb-ı ʿaşḳ
Nāʾil olur rütbe-i vālā-yı ḥaccü'l-ekbere

Naẓm-ı pāküñdür cemāl-i yāre ṣūret ʿarż iden
Rāciḥā revnaḳ viren āyīnesidür berbere

147 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Müşge beñzer ṣaçlaruñ ḫālüñ de ᶜūd ü ʿanbere
Kim göñül virmez eyā sen gibi nāzik dilbere

Cū-yı ümmīde meger cisr-i keremdür ḳaşlaruñ
Sūreti menḳūşdur ey māh çarḫ-ı çenbere

Ḳaddini görüp mü'ezzin ḳāmete bādī olur
Āyet-i ḥüsnüñ oḳur çıkup ḥatībler minbere

Müjde-i vaṣluñ ḫaber virdi gürūh-ı ʿāşıḳa
Kimdür īmān itmeyen ḫaṭṭüñ gibi peyġambere

Vaṣf-ı ḥüsn-i pāküñi yazmaḳda ʿācizdür senüñ
Pür varaḳ eşcār-ı ḫāme olsa deryā maḫbere

Reşk-i ḫāl-i āl-i ruhsāruñ ḳılup ey meh-i cebīn
Māh-ı çarḫuñ ḳaldı ol demden derūnında bere

Musḥaf-ı ḥüsnüñ temāşāsında ey ṣāḥib-cemāl
Aldı Rāciḥ şübhesiz Nūr āyetini ezbere

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

148 Leẕẕeti yoḳ lebinüñ sükker ile ḥelvāda
Rengi yoḳdur ruḫuñuñ cām-ı mey-i ḫamrāda

Çeşmüñ ey muġbeçe bir ḳanlu ḫarāmīdür kim
Dest-i sīnemde gezer āh başı ṭobrāda

Der-kenār ideli ḫaṭṭāṭ-ı felek ḫaṭṭ-ı ruḫuñ
Mebḥaṡ-ı mū-yı miyānuñ ṭolanur ortada

Āyinde silsile-i ṭurraña el bende eyle
Dil ise gerçi nizāʿ itdügimiz arada

Rāciḥā rāh-ı diyār-ı ʿademi ṭut evvel
Āḫiret ḳaydını çekmekden ise dünyāda

149 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Vebālüm kākülüñ tek alma gel gerdāne merdāne
Saña cā-yı ṣafādur bu dil-i vīrāne mīrāne

Anı gencīne-i ḳalbüme tılsım ittiḫāẓ itdüm
Ṣalınsun deste-i kāküllerüñ yārāne mārāne

Alurdum nice ün tā ḫūn-ı ġamda kendi kendümden
Geleydüñ ḫırmen-i ümmīden ābdāne meydāne

Ruḫuñ şevḳine meylüm fehm iden āteş-perest virmiş
Döner mi āteşe yanmaḳ ile pervāne mervāne

Bu ṭanẓīrüñ zihī żabṭ itdi Rācih kişver-i naẓmı
Geçür bir altın üsküf başın şāhāne māhāne

150 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Uzar ʿömrüm o serv-i ḳadd ü ḫoş-reftārı gördükçe
Coşar ṭabʿum elinde sāġar-ı ser-şārı gördükçe

O māhı hāle-i āġūşa celb eyler yed-i ümmīd
Yanuñda sebʿa-i seyyāre-i seyyārı gördükçe

Nücūm-ı çarḫ-veş göz göz olur ten dāġ-ı ḥasretle
Ṭolanurken gice ol māh ḫançer-vārī gördükçe

Görinür resm-i vuṣlat ṣāf olur dil-i hem-çü āyīne
Ruḫ-ı pür-şevḳ-i dilberde ḫaṭṭ-ı jengārı gördükçe

Bu muʿtād-ı ezeldür inḳıyāden pey-rev olmaz mı
Yed-i s̱ervetde Rācih nev-zemīn eşʿārı gördükçe

151 Feᶜilātüh Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Babalandukça raḳīb ol meh-i māder-zāda
Vālide çeşmesidür iki gözi mecrāda

Ḳarı bī-karına kimyā gibi gelmiş aġyār
Ṣu yolından alıyor behresin tenhāda

Keçi bī-kārı ile muṣḳa-i nisbet olmaz
Sār-bān çeşmesidür dil dolaşur ortada

Işınup ḳaynadı ḳanum o delüḳanluya
Leb-i gül-nārını pūs ideli Ḳaynarcada

Geç bu vādīde namaz-gāh odasından Rāciḥ
Yüri var zevḳ-i Çuḳurçayırı gör dünyāda

ḤARFÜ’L-YĀ

152 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Dāver-i dārā-yı ḫūbān eylemiş mevlāsını
Nūr-ı mücellā-yı ḥaḳīḳatden idüp peydāsını

Ḳāniᶜ-i neẓẓāre-i dīdār-ı pāküñ olmadı
Hiç felek yummaz gözüñ seyr itmede ḥālā seni

Ārzū eyler göñül mihr-i cemālüñ görmege
Gördigüm ol deñlü cānā rūzigār-āsā seni

Baña dünyāyı senüñçün virseler ol bī-vefā
Terk-i dünyā eylerüm terk eylemem illā seni

Söyledi vaṣfında bir rengīn ġazel Rāciḥ-gedā
Allar giymiş görince ey melek-sīmā seni

Yā ne āteşdür dilārā-yı zamānuñ rūları
Yaḳar ᶜuşşāḳı söyündurmazsa yüzi ṣuları

Tīr atar yā ḳaşları murġ-ı dili ṣayd itmege
Heb geçer dilden ḫadeng-i ġamze-i cādūları

Sūz-ı ḥuṣṣād-ı güneşden ḥıfẓ içün gül-ruḫlaruñ
Sāye ṣalmış üstine gīsū-yı ᶜanber-būları

Lāle-i şeb-būya nispet ᶜarıż-ı gül-fām-yār
Renkden renge ḳodı bāġ içre şeftālūları

H̱aṭṭ-ı rūyı yüz bulınca ᶜāḳıbet çıḳdı yüze
Ol beyāż safḥaya yazdı ḳara yazuları

Ol mehüñ teşrīfi ümmīdiyle bu şeb-tā-be-ṣubḥ
H̱alḳa-veş Rāciḥ kulaġuñ beklesün ḳapularu

153 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Yine cān-ḳaṣduñ itmiş çeşm-i efsūn-kārı besbelli
Boyunca ḳana girmiş ġamze-i ḫūn-ḫˇārı besbelli

Bu şeb evṣāf-ı kākül ile zihnüm pīç-pīç oldı
ʿAceb dağıtdı ʿaḳlum ṭurra-i ṭarrārı besbelli

Ümīd-i nāʾil-i kām olmaḳ ile göz ḳızarurmış
ʿAdūya āl ider ḫadd nigū-girdārı besbelli

Lebi vaṣfuñ idermiş cemʿ idüp mecmūʿa-i gülden
Naṣıl rengīn ü şīrīn Rāciḥüñ eşʿārı besbelli

Ḳabālar giydirürdi yāre Rāciḥ nev-be-nev ammā
Yüzinden daḫi ḳıymetlü dürür eşʿārı besbelli

154 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Hilāl-i çarḫa her kim benzedür ebrū-yı cānānı
Heb ol dīvāne ḫālüñ vārdur ʿaḳlında noḳṣānı

Esüp ṣavurma lūṭf it her seḥer o ṣāf kākülde
Ṭağıtma ey ṣabā mecmūʿa-i ʿaḳl-ı perīşānı

Ḫafī işler geçer burc-ı bedenden tīr-i ebrūsı
Ḫiṣār-ı göñlümi yıḳmaḳ diler ṭabur-ı müjgānı

Göñül çāh-ı zenaḫdānında ḳaldı Yūsuf-ı ḥüsne
Ḫarāmī gözlerinden ḳurtaram dirken ʿazīz cānı

Ḫayāl-i yār gitmez rūz u şeb kāşāne-i dilden
Perīler meskeni dirsem sezādur ḳalb-i vīrānı

Meşāmmuñ pür iden ʿanber-feşān-ı bū-yı zülfüñle
Hemāre terk ider seyrān-ı saḥn-ı sünbülistānı

Kenār-ı münhic-i gülşen-serā-yı ġamda ey Rāciḥ
Uzar ʿömrüm temāşā itsem ol serv-i ḫırāmānı

155 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Dü-çeşmüm giryeden ḳana boyansun böyle ḳalsun mı
Göñül ġam külḫanında nāra yansun böyle ḳalsun mı

Ḳadd-i dil-dārı yād itdükçe servīler gibi dāʾim
Sütūn-ı āhum eflāke ṭayansun böyle ḳalsun mı

Göñül vīrānesin maʿmūr iderken ol perī-rūyuñ
Ḫayāl-i nāzı çeşmümde dolansun böyle ḳalsun mı

Bu demde tāc u taḫt terkiñ ḳılursa ol şeh-i ḫūbān
Serā-yı göñlümüñ bābı ḳapansun böyle ḳalsun mı

Nüvāzişler iderken ayrılup kāşāne-i ġamda
Göñül maʿṣūmı aḳrānuñ aransun böyle ḳalsun mı

Ḫayālüñ ḫāṭıra geldükçe ṣad āh eyleyüp ʿāşıḳ
Geçen eyyām-ı dil-şādı ansun böyle ḳalsun mı

Hemāre ḫāk-pāyüñ vaṣf iderken Rāciḥ-i zāruñ
Ḳurı ḫʷāhiş ile aġzı ṣulansun böyle ḳalsun mı

156 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Āteş-i derd ü ġama yaḳmaḳda rūz u şeb beni
Ḫūblar bu cevre şāyeste görürler heb beni

Fikr-i vaṣf-ı zülfi aḳdı kāse-i ḳalbe dirīġ
Eyledi endīşe vü ālām leb-ber-leb beni

Güldügi demler gülüp aġladıġı dem aġlayam
Gird-gārā ḫūblarla eyle hem-meşreb beni

Ḥālet-i ʿaşḳı gezer göñlümde ṣan cūlar gibi
Tāb-ı rū-yı yāri her gördükçe ṭutar şeb beni

Ġuṣṣa ü endūh ile yürür dili Rāciḥ meded
Derd ü ġam içün mi ḫalḳ itdüñ amān yā-Rabb beni

157 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilatün Fāᶜilün

Ey nihāyet öldürür yā-Rabb bu istiġnā beni
Yāre ya inṣāf vir ya eyle nā-peydā beni

Āl ile maʿnāda pūs itdüm ruẖ-ı yāri bu şeb
Vāḳıʿa şād eylemez her gördügüm rüʾyā beni

Ḳaşlaruñ teşbīh ḳıldum māha şehr oġlanınuñ
Gösterür parmaġla ʿālem hilāl-āsā beni

İltifātı mürde cisme baẖş-ı cān itse nola
Eylese bir demde ol ʿĪsī-nefes iḥyā beni

Ṭatlu cānumdan uṣandurdı bu telẖ-ı ümmīd āh
Acısun erbāb-ı diller Rācihā ḥayfā beni

158 Mefᶜūlü Mefāᶜīlü Mefāᶜīlü Feᶜūlün

Mihmānlıġa tīr-i ġamuñ ḳalbe gelürdi
Dil ḳarşu varup cānsız ānı ṣadre geçürdi

Gūş-ı ḳadeḥe bezmde nesi geçdi surāḥi
Rū-yı ġażab ile ḳızarup aġzı köpürdi

Yād-ı leb-i laʿlüñle bu gülşen-geh-i ġamda
H̱ūn-ı ciger içdügimi nergis de görürdi

Çek kuḥl-i ġamı gözlerüme sürme didükçe
Gerd-i ḳademüñ bād-ı ṣabā ṣürdi götürdi

Sen bilmez iken leylī ile ḳadr-i cünūnı
Rāciḥ dil-i dīvāne o zincīri sürürdi

ĶIRĶ KİLİSELİ AḪMED TEVFĪĶ EFENDİ İLE MÜŞTEREKEN SÖYLENİLEN

159 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ḳudūmuñla şeref-mend eyle cānā bezm-i zindānı (Rāciḥ)
Ṭarīḳ-i intiẓārında bıraḳma bunca ḫayrānı (S̱ervet)

Firāḳuñ ile ḳan aġlarsa cā'iz ey gül-i ruḫsār (S̱er)
Çü nergis gözci duydum rāhına çeşm-i dem-efşānı (Rā)

Dil-i bī-çāre yoḳdur ḳurtuluş leylā-yı zülfinden (Rā)
Meger Mecnūn olup ṭutsaḳ begüm rāh-ı beyābānı (S̱er)

Getürdi ẕevraḳ-ı ṣahbāyı sāḳī ʿālem-i ābdan (S̱er)
Bu dem derd ehline Nūşirevāndur sāġaruñ ḳanı (Rā)

Çeker dem hāle-i āġūşa minnet eyleyüp Rāciḥ (Rā)
Nola görsem bu şeb S̱ervet ṭulūʿ-ı māh-ı tābānı (S̱er)

BU DAḪİ MÜŞTEREKEN

160 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Kim ṭuṭuşmaz şevḳile gördü de ol meh-peykeri (S̱er)
Ḫalḳı rūşen-dil ḳılur ḳandīl-i rū-yı enveri (Rā)

Ṭurra-i ṭarrārı vechüñ ḳapamış eyvāh kim (Rā)
Żabṭ ḳılmış ṣan Ḳızılelmayı kāfir leşkeri (S̱er)

Hiçe ṣāymaz rind olan dehrüñ ġam u ālāmını (S̱er)
Ḳıllet-i maḥbūbdur ʿuşşāḳuñ āhı eks̱erī (Rā)

Günde yüz biñ sīne-i ʿuşşāḳı mecrūḥ eylese (Rā)
Ḳana boyanmaz ne siḥr eyler o şūḫuñ ḫançeri (S̱er)

Şerbet-i vaṣlı o şūḫuñ ādeme zehr-āb olur (S̱er)
Ṭelḫ ider ḳand-i leb-i laʿli dimāġı sükkeri (Rā)

Bir ayāġ eksik yürürse bezmde sāḳī-i ġam (Rā)
Bādenüñ renc-i ḫumārı arturur derd-i seri (S̱er)

Naẓma sūret ʿarż ider S̱ervet göñül mirātidür (S̱er)
Rāciḥā ḫūb gösteren āyīnesidür berberi (Rā)

161 Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

O gülüñ ḳoynına girmek dilesem jāle gibi
Penbe-i cismüñ açar şevḳe gelüp lāle gibi

Raḫne-dār olmayıcaḳ nāy gibi żaʿf-ı tenüm
Bulmadum gūşına te'sīr idecek nāle gibi

Dūd-ı āhum dönerek çıḳmada çarḫ-ı felege
Her şerārı görinür şuʿle-i cevvāle gibi

Kestirürse gözine ol meh-i ḫançer-dārı
Ṭaḳılur yanına bī-çāre göñül pala gibi

Rāciḥā pey-rev-i S̱ervet olalı pīr olduñ
Līk ṭabʿuñ yine bir güdük nev-sāle gibi

162 Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Kimler alur ḫāṭıra kimler ḫayāl eyler beni
Kim ṣorar bu yerde cānā kim su'āl eyler beni

Būs-ı ḫāl-i ḫaddine ṣarḳar o kāfir kākülüñ
Küfr oḳıdur heb giriftār u bāl eyler beni

Dil ocaġuñ yaḳdı şevḳ-i ruḫlaruñ ey sīm-ten
Nār-ı ʿaşḳuñ pūte-i miḥnetde ḳal eyler beni

Ṭoġrısı ey serv-i ḳadd lūṭfuñ umarken āh kim
Sāye tek yerlerde cevrüñ pāy-māl eyler beni

Pey-rev olsam şeker-efşān cenāb-ı S̱ervete
Rāciḥā ṭūṭī gibi şīrīn maḳāl eyler beni

163 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Eller uzandı mīve-i vaṣla erilmedi
Bu derd uzun uzadıya saña denilmedi

Hem-çü nesīm-ārā diler ḳat-be-kat hezār
Sırr-ı dehānuñ ey gül-i ter kimse bilmedi

Baḫş-ı ḫayāt ḳılmadı şürb-i lebüñ dile
Ḳangı şeker ki laʿlini gördi ezilmedi

Terk it cefāyı sevdicegüm gelmeden ḫaṭṭuñ
Saña berāt ile bu güzellik verilmedi

Rāciḥ ṣafā ümīdini ḳaṭʿ itdi cāndan
Zülfüñ henüz cefādan üzilüp kesilmedi

164 Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ey sipihr-i şerefüñ maṭlaʿ-ı mihr-i seḥeri
Vey zemīn-i Necefüñ şaʿşaʿa-pāş-ı güheri

Görinen ḫāl degül āyine-i ḥüsnüñde
Ḳaldı ʿāşıklarınuñ merdüm-i çeşm-i naẓarı

Sīnede ḳan mı ḳodı tīrlerüñ ḳanınca
Dem mi var ṣu yerine içmeye ḫūn-ı cigeri

Lebini eyleyemem āb-ı zülāle teşbīh
Ṣaḳın incinme begüm ṣuya bıraḳmam şekeri

Ḫāme-i Rāciḥi gör ḳaşlarınuñ vaṣfında
Kuvveden fiʿile olur muʿciz şaḳḳü'l-ḳameri

165 Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Göñül pā-pūs-ı yāre düşdi zülfüñ oldı meclūbı
Ḳomazlar pāy-taḫta varmaġa mecnūn-ı mecẕūbı

Dil ü ḥüsnüñ ḥesābın gördi geldi ḫaṭṭ-ı müstācel
Mükellef oldıġı cevrüñ heb icrā oldı maḥbūbı

Belā-yı bezm-i bīnīye uġrar şemm iden ʿāşıḳ
Zükām ālūdedür bu gülistānuñ verd-i merġūbı

Nedür bilmez iken şeh-bāz göñlüm ʿālem-i pīri
Zevāle yüz ṭutan bir pīr-i ḥüsnüñ oldı maġlūbı

Çeküp her germ ü serd-i dehri ey Bādī edīb olduñ
Ki germüñ merg ü serdüñ şübhesiz ders oldı maḳlūbı

166 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Açdı ʿarūs mihr-i şafaḳdan duvāġını
Çözdi gice ḳaranlıġınuñ dizi baġını

Maḥv itdi biñ naẓarda mehī bozdı çarḫını
Açdurmadı nücūma gözinüñ kapaġını

Girdi raḳīb göñline āl eyleyüp şarāb
Ṭaşdan şaḳınmaz ol deliḳanlu ayaġını

Cānā raḳībi yād ider iken çaġır beni
Al kelbi ḥāżır eyle yanuñda çomaġını

ʿĀşıḳa ūlā-yı Bādī saña vuṣlatın umar
Söyletdüñ aña olmışını olacaġını

167 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

ʿĀşıḳa esbāb-ı minnet yoḳ ḥabīb olmaḳ gibi
Yāre de ālāt-ı ḳırbet yoḳ raḳīb olmaḳ gibi

Ey viren nabża muvāfıḳ şerbeti ġam çekme kim
Vaṣl-ı dildāra vesāṭat yoḳ ṭabīb olmaḳ gibi

Ṣalb olup zülfüñe dil ey büt ṣalābet gösterür
Başḳa bir ṣūret mi var ehl-i ṣalīb olmaḳ gibi

Gerçi ġurbetde bulunmaz rū-yı raʿnā-yı vaṭan
Līk müşkil yoḳ vaṭan içre ġurbet olmaḳ gibi

Bulmadı sırr-ı cemālüñ keşfe bir rengīn ṭarīḳ
Gülşen-i ḥüsnüñde Bādī ʿandelīb olmaḳ gibi

168 Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Virme yüz aġyāra ey mihr ü siyeh-mūlar gibi
ʿĀşıḳuñ ʿaḳlın perīşān itme gīsūlar gibi

İstiḳāmet ṣatma bu bāzārda żabṭ it dilüñ
Ṣoñra ḳurtulmaz yaḳañ elden terāzūlar gibi

Ṭoġrılar tekme ile yābāne atıldı hem-çü-tīr
Egriler ser-levḥa-i ḥüsn oldı ebrūlar gibi

Ber-hevā olma kebūter-veş ḳapar şeh-bāz-ı ʿaşḳ
Bes berāber ḫāke pervāz it piristūlar gibi

Āteş olsañ Bādiyā cürmince eylersin es̱er
ʿĀḳil iseñ yirüñ alçaġın gözet ṣular gibi

Baş ḳoşup zülf-i nigār ile göñül ṭūl ü dirāz
Leyle-i yeldā belāsın çekme ṣayrūlar gibi

169 Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ḫāk olsa daḫi sev seni sen de sevenleri
Şāh ise Mıṣra sevme seni sevmeyenleri

Ḫūbān-ı dehrüñ ehl-i dile raḥmı yoḳ mıdur
Olmaz mı vaʿd-i vaṣla yanaşsa dehenleri

Sīm-āb-veş ele avuca sıġmaz oldılar
Altundan itmelidür o sīmīn bedenleri

ʿUşşāḳ şehīd-i ġamze-i cellādüñ olduġın
Her dem şehādet itmede ḳanlu kefenleri

Müştāḳ-ı ḥüsn ü ānum İlāhī mürüvvet it
Dūr itme gözlerümden o vech-i ḥüsnleri

Ḳoymadı bende ben diye çāk-i ḥāl ü iḳtidā
ʿAḳlum ṭaġıtdı yārüñ o püskürme benleri

Bādī cenāb-ı māhiri tanẓīrde naẓm ider
Silk-i saṭūra hem-çü lālī süḫanları

LUĠAZ

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Ol nedür kim çār eṭrāfı ṣulı bir bostān
Dürlü eşcār ile ezhār eylemiş onda mekān

Anuñ içinde iki ḳavaḳ aġācı var kim
Birdür ama siḥr ile iki vücūd olmış ᶜıyān

Ṣaçı ḳaṭᶜ eylemiş başdan ikisini bile
Birbiri üstine yıḳmışdur dururlar bī-kemān

Şimdi kim baḳsa aña iki kavaḳ vāḳiᶜ görür
Bir vücūd olduġını i̱sbāt lāzımdur hemān

Bu lafz sırrını her kim fehm iderse Rāciḥā
Ṣırtına giydürmeli bir ẖırḳa-i Hindüstān

MUʿAMMEYĀT

BE-NĀM-I AḪMED

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḳırḳlaru ẕikr-i aḥadda gördigüm ʿarż eyledüm
İsmüm ögrendüm didi ol dilber-i raʿnā baña

BE-NĀM-I SÜLEYMĀN

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Bu rüzgārda abdal gider isen ʿummāna
Ser-i sefīneyi baġla kenār-ı limāna

BE-NĀM-I YŪSUF

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Göñül senden su'āl eyler olursa nām-ı dildārı
Derūn-ı Yūsuf vażʿ it sā'ilüñ sırruñ ʿıyān eyle

BE-NĀM-I NĀẒIM

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Naẓmum içre bir elif-ḳadd dilberi yād eyledüm
Bed'-i dīvān eyleyüp naẓmı elifle söyledüm

BE-NĀM-I ḲANBER

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

İsmini añladı heb ehl-i ḳubūr
Ḳabri üstünde göründi sırr-ı nūr

BE-NĀM-I FU'ĀD

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Lafz-ı fevḳ-al-ʿādeden tenzīl olınca ḳāliʿa
Söñdi çıḳdı kevkeb-i göñlüm bu şeb baḳ ṭāliʿa

BE-NĀM-I FU'ĀD

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

İki pāre idüp fūlādı kesdüm ortasın atdum
Velī göñlümce bir ālet yapup dildārı aldatdum

BE-NĀM-I MÜNĪR

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Bu ġarīb ḥāli temāşā ile oldum meftūn
Gerden-i mīre aşılmış ayaġından altun

BE-NĀM-I NİHĀD

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

İsmini itdüm uṣulıyla su'āl
Aġzını bozdı baña ol gül-i al

BURUSADA ḪĀCI BĀBĀ DERGĀH-I ŞERĪFİ ŞEYHİ ḪĀCI BAHĀ EFENDİ MERḪŪMUÑ VEFĀTINA SÖYLENİLÜP ŞEYḪ SIRRI EFENDİ ḪAṬṬIYLA SENG-İ MEZĀRINA YAZILAN TĀRĪḪDÜR

Müstefᶜilün Müstefᶜilün Müstefᶜilün Müstefᶜilün

Şeyḫ-i tarīḳ-i Naḳşibend yaʿni o deryā-yı ʿulūm
Ḥācı Bahā'eddīn Efendi nām ol ṣāḥib-i ʿatā

Bir mürşid-i Ḥaḳḳ ʿārif-i bi'llāh ẕāt-i pāk idi
İrşād içün saʿy-ı cemīl eylerdi her ṣubḥ u mesā

Hātifden irdi gūşına emr-i celīl-i irciʿī
Oldı ol demde inḳiyāden ʿāzim-i dār-ı beḳā

Uçdı bedenden bülbül-i rūḥı riyāż-ı cennete
Bā ḥūr u ġılmān eyleye Ḥaḳḳ sāye-i ṭūbāyı cā

Ḳılsun şefāʿat rūz-ı maḥşerde aña faḫrü'l-enām
ʿİṣyānın itsün maġfiret ẕāt-ı cenāb-ı kibriyā

Ey merḳad-i pākin ziyāret eyleyen erbāb-ı dīn
Bir fātiha idüp ḳırā'at rūḥına eyle ʿaṭā

Rıḥlet devrinde geldi bir dervīş tārīḫin didi
ʿAzm itdi ṣaḥn-ı cennete yā Ḥaḳḳ diyüp Ḥācı Bahā
1320

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Dellāke ṣordum adını ḥamāmda bu gün
Didi Recebdürür baña Şaʿbānsın meger
İsmüñ bozulsa yā nolur idi didüm didi
Cebr itme burc-ı ḫalvete gel kīr işin becer

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Gördüm miyān-ı ḫārda ṭutmış o gül vaṭan
Ürperdi tende tüylerüm oldı diken diken
Eṭfāl-i verde dir bir ayaġ üzre biñ mes̱el
Bülbül gibi olur mı cihānda hezār-fenn

ḲIṬʿA

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḫadd-i ālüñ ḳana ġarḳ eyler ḥicābından güli
Zülfine beñzer bu bāġuñ āsmāni sünbüli
Ḫaṭṭ-ı ḥüsnüñ yüz bulup yüz virmedi ʿāşıḳlara
Vechüñe neẓẓārede çıḳdı belānuñ püsküli

DİGER ḲIṬʿA

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Çeşm-i mestüñden olup bu dil-i zārum maḥẓūẓ
Tīr-i müjgānına cān virmesi cānā melḥūẓ
Lebinüñ sırrına āgāh iden Allāh beni
Ḳıla mirāt-ı ruḫuñ jeng-i kederden maḫfūẓ

TEKFŪR ṬAĠI SANCAĠI DĀḪİLİNDE İGNECİK ḲAṢABASINA LAṬĪFE-GŪNE SÖYLENİLEN ḲIṬʿADUR

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

İllerde söylenür ise de nām-ı İgnecik
Silk-i niẓāma itmemiş aṣlā mürācaʿat
Çoḳ İgnecikli var ki ḳulaġı delinmemiş
Bilmez ṣorulsa ḳılca umūr-ı muṣāḥabet

ḲIṬʿA-İ DİGER

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ruḫsārı sürḫ giydügi rengīn kāle sürḫ
Sāḳī civān ṣundıġı laʿlin piyāle sürḫ
Rāciḫ bu yerde olmaya mı ḳıbḳızıl velī
Gül sürḫ ġonce sürḫ ü ḳaranfille lāle sürḫ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Başuñ hevāya ṣalma bıraḳma muvāżeʿati
Bir noḳṭa līk miḥnet ider baḳ maḥabbeti
Bir şehri yüzde görmedüñ ey meh hilālini
Bedr olduñ işte yoḳ mı yā hemşehri ġayreti

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Ṣanavberüñ eli altında rūzigār döner
O servinüñ başı üstündeki hevā görinür
Haṣırlı şīşe yanur ḳoltuġuñda ḳılma riyā
Efendi çek ayaġın ṭaşra bu riyā görinür

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ne cevhermiş aradum buldum ol elmas-ı maḳbūlı
Ḳarışdurdum velī ser-tā-be-pā ʿarz-ı Sitanbulı
Görinmez ḳażā-i ʿaşḳa düşdi ṭıfl-ı dil Ḥaḳḳā
Rıżādur çāre-i maʿlūm defʿe derd-i mechūli

MUḲAṬṬEʿĀṬ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ey pādişāh-ı ʿālem maḥbūb-ı kibriyā
Vey rūz-ı ḥaşr-i dād-res-i cümle enbiyā
Rūz-ı cezāda müşfiʿ-i ehl-i ẕünūbīn
Lūṭfuñla yarlıġa bizi ey ṣāḥib-i ʿaṭā

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Kūyuñ ṭolansam āhuña mānend ne ķıbāb
H̱āk-i derinde aġlasam ey şāh çün seẖāb
Ey verd-i pāk varsam eşigüñ ziyārete
Sürsem hezār şevķ ile yüz hem-çü āfitāb

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

H̱āk-i derüñdür ʿāşıķa der-gāh-i mefẖaret
Baẖş-ı ġıdā-yı rūḥdur ol cā-yı mesʿadet
Sürdi getürdi bād-ı ṣabā gerd-i pāyını
ʿAyn-ı ʿamāya çekdi nice kuḥl-i maġfiret

Mefʿūlü Fāʿilālü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ey el-ġıyā s̱ çarẖ-ı sitemgerden el-ġıyās̱
Āteş-feşān mihr-i münevverden el-ġıyās̱
Cevr ü cefā-yı ķahra benüm ṭāķatüm mi var
Memlūk-ı ḥüsn ü ān güzellerden el-ġıyās̱

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Germ-i ülfetüñle sīne-i hicrāna yāre aç
Ol dāġ-ı hicre merhem-i vaṣluñ yeter ʿilāc
Serd-i ülfetine eyleyemez dil taḥammül āh
Yaẖ bende olsa pārelenür sevdigüm z̠ücāc

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Laʿlüñ ṣunarsa cāna eger sāġar-ı sabūḥ
Nūş-ı şarāb-ı nāba begüm tövbe-i naṣūḥ
Gel söyle ʿandelībine ey ṣaḥn-ı beden
Yek ṣoḥbetüñdür ʿāşıķ-ı zāra ġıdā-yı rūḥ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Döner hevā-yı ḳāmetine nüh ḳıbāb-ı çarẖ
Zülfüñ fütāde ẓıllıdür ebrū seẖāb-ı çarẖ
Vechüñde rūşen oldı senüñ nūr-ı kibriyā
Ānuñ şuʿāʿ–ı ẕerresidür āf-tāb-ı çarẖ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

Ey ẕü'l-ʿaṭā vey kerem-kān-ı ʿadl dād
Lūṭfuñla eyle bende-i nāçīz-i ber-murād
Yoḳdur nihāyet ʿadline vaṣfında olsa ger
Eşcār ẖāme ʿarż varaḳ baḥrler midād

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ḫālüñ ġıdāsı neş'e-i afyondan leẕiẕ
Laʿlüñ ṣafāsı bāde-i gül-gūndan leẕiẕ
Meclisde dün gice ne şeker çignedüñ şehā
Geldi damāġa şerbet-i maʿcūndan leẕīẕ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ey şāh-ı pāk- ṭıynet ü maḥbūb-ı gird-gār
Vey āb-ı lūṭfı cümleye mecrā-yı çeşme-sār
Rāciḥ-i fütāde gül-ruẖuñuñ ʿandelībidür
Hem-vāre medḥ-i gülşen-i ḥüsnüñ ider hezār

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Bu dār-ı mihmānda misāfir bulınmışuz
Elbetde naḳl-i āẖire ḥāżır bulınmışuz
Āb u türāb ü āteş-i ʿaşḳ ü hevā ile
Terkīb-i bend-i çār-ı ʿanāṣır bulınmışuz

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Şerbetin(?) rū-yı yār ḳılān ẖaṭṭ u ẖāle bes
İʿrāblarla noḳṭası ḳonmış cemāle bes
İtmez mi ṭuysa ṭūṭī-i gūyān-ı ʿaṣr eger
Āyīne-i ṭabʿ-ı Rāciḥ şīrīn maḳāle bes

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ey dü cihāna şehper-i lūtf ile sāye-keş
Ḫāk-i derinde baş açıḳ üftādedür güneş
Seyr-i cemālün eyleyen üftādenüñ şehā
Girmez gözine mihr-i cihān-tāb ẕerre-veş

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ẕātuñdan özge kime olur iş bu ḥāl ʿarż
Ẕū-iẖtirām kim ola beyne's-semā vü ʿarż
Ṣarf itse ṭañ mı varını yolında dīdeler
Naḳdī olana elbet olurmış Hicāz farż

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Vechüñde gördüm iki saṭır gerçi ḥüsn-i ẖaṭṭ
Ḫaṭṭāṭ-ı ṣunʿ yazmamış imlāsını ġalaṭ
Bāzūlarumı ṭuḳa iderdüm miyānına
Rāh-ı viṣāle olsa eger ẖancerüñ vasaṭ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ḳoynına ol gülüñ çü ṣabā girmedüm dirīġ
Genc-i viṣāl-i yāre henüz irmedüm dirīġ
Ṣaçdum sirişk-i naḳdümi kūyında cān ile
Yolında cānum ile nemi virmedüm dirīġ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ẕātuñdan özge pād-şāh-ı dü-cihān yoḳ
Bābuñdan özge yüz sürecek āsitān yoḳ
Señsin şefīʿ-i ehl-i ʿaṣā tek cezā güni
Ġayri teraḥḥum eyleyecek kāmrān yoḳ

Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Ṭutdı cihānı lemʿa-i nūr-ı nübüvvetüñ
Rūşen-dil itdi cümleyi mihr-i maḥabbetüñ
Ārām-gāh u melce'-i ehl-i ẕünūbdur
Rūz-ı cezāda taẖt-ı livā ʿadāletüñ

Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Ey şuʿle-pāş-ı ʿālem vey nūr-ı ḥūb-rū
Bābına her gün eylemede mihr serfürū
Ṭutdı cihānı şuʿle-i şemʿ-i ʿadāletüñ
Ṭurmaz ṭavaf-ı kūyuñ ider göñlüm ārzū

Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Ey pād-şāh-ı ʿālem vü peyġamber-i İlāh
İki cihānı eyledi Ḥaḳḳ saña taẖt-gāh
Dünyāya ṣaldı sāye ṣunʿ-ı nübüvvetüñ
ʿAnḳā-yı ʿālem olduġına yoḳdur iştibāh

MÜFREDĀT

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Bu ḳış güninde ışıtmazsa pā-yı nāçīzi
Çorabçı dilberinüñ leblerini mesḥ iderüm

VE LEHU

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

İgildüm öpdüm ayaġun o serv endāmuñ
Didi murādına irdüñ hā şimdi git ṭoġru

VE LEHU

Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün Mefāᶜīlün

ᶜAceb mi sīne-i sīmīnine teslīm-i cān itsem
Gözüm manḳır gibi āyīne-i berberde ḳalmışdur

VE LEHU

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

İnceden ince girer vaṣf-ı miyāna ᶜāşıḳān
Ḳılca incinme ṣaḳın ey serv söz ortayadur

VE LEHU

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Ṭāliᶜ-i raḥm-ı şafaḳ olup ẓuhūr-ı āfitāb
Pertev-endāz-ı cihān olmaz mı nūr-ı āfitāb

VE LEHU

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

Pertev-i mihr-i ruẖuñla gün gibi meşhūrsın
Āfitābum şübhesiz başdan ayaġa nūrsın

VE LEHU

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Binā-yı ʿaşḳa iʿrāb-ı ẖaṭṭ-ı cānān ʿalāmetdür
Ḫayāl-i ʿaks-i elif-kaddi cānda ḥarf-i ʿilletdür

VE LEHU

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Eyā çerāġ-ı ḳalbümi kimler uyandırur
Ruẖsār-ı yār olmasa kibrīt-i aḥmeri

VE LEHU

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḳaṭre-i lü'lü'-yı meydür ḥüsnüñde yer yer jāle var
Yoẖsa ey ġonca ḥicābından mı böyle terledüñ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Al şeftalülerüm var didi didüm baḳḳal
Begenürseñ yüri baḳ al didi baḳḳal-zāde

Mefʿūlü Mefāʿilü Mefāʿīlü Feʿūlün

Yā Rabb ne zamān feth ola ebvāb-ı mülāḳat
Yā Rabb ne zamān ẖalḳ ola esbāb-ı mülāḳat

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Bir şūẖ İngiliz baña göñlin alam didi
Baḳdum gözine kaşına al İngiliz didüm

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dün yemiş ḳapanına gelmişdi ol elma meniş
ʿAvretinde añladuḳ ḥāli meger almış yemiş

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

Ḳāmetinüñ ḫayālini ḫāne-i dilde gizlerüm
Sirḳat iden mināreyi ḥāżır ider niyāmını

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Añladum meyḫāneden çıḳmış baḳınca rūyına
Çün devām eyler imiş ol yār ṣalḳım ṣuyına

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Gün geçürmez ṣoyınur tāze güzeller ser ü pā
Mekteb-i şīve mi germābe-i Ḫ˘āce Pāşā

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ol servi yere yıḳmak içün ḳurdı ṭuzaġı
Ṣalḳım sögüt ḥamāmına atdurdı kavaġı

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Baḳ ne āl ile rakībüñ göñline girdi şarāb
Ol deliḳanlu ayaġını ṣaḳınmaz ṭaşdan

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ruḫ-ı rengīnine ḫaṭṭ geldügin hiç istemez göñlüm
Dikenle iḫtilāṭ-ı verdi ḳangı bāġ-bān ister

Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Ger ġamuñı yimez isem ölürüm
Cān boġazdan gelür mes̱eldür bu

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dem-be-dem germābe-i çarḫa girüp çıḳmaḳda nās
Nice tenler yıḳamış bu eski ḥamām eski ṭas

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ayırmazsam yüzüñden gözimi gülşende nergis var
Dil azar olma ey gül kim baḳan göze yasaġ olmaz

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Baḳarsa yüzine incinme meclisde ḥabāb-ı cām
Baḳan göze yasaġ olmaz begüm eski mes̱eldür bu

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Olmasa seyf-i ḳaṭʿī faḫr-i risāletüñ
Elbet acırdı kesdügi parmaḳ şeriʿatüñ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḫālden ḫāli ḳalup hüsnü Cemālü'ddīnüñ
İşidenler didiler nāmını Ḥammālü'ddīn

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

İsmüñi taḫṣīṣ ḳılmış vāżıʿ-ı esmā-i Cemāl
Görmedük ammā cemālüñde senüñ ās̱ār-ı ḫāl
Kim dimişdür ismüñe ey bār-keş āyā Cemāl
Var mı lüṭf ile cemālüñde ʿaceb ās̱ār-ı ḫāl

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Aduñ Cemāl dimişler ki yüklüdür maʿnā
Yüzüñde var leke ismüñde görmedük zīrā
Baḳmaġa āyīne-i ruḫsārına virdi rıżā
Ḳalsa nāmı ol mehüñ ʿarż-ı Sitānbulda sezā

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Degişmem mihr-i ʿālem-tāb-ı çarḫa Bādiyā bi'llāh
O ednā … … kim cüz'i ḫāşāk vaṭandandur

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Ḳand-i nebāt-ı laʿlüñe mūr ḫaṭṭ üşdügin
Gördük de dil şeker-geri bozdı ʿaḳīdeyi

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Çeşmi ṭādur zülfi yādur ḳadd elifdür ḳaşı rā
Ol hümā-yı dil-geşe Ṭayyār dirlerse sezā

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Cenāb-ı ʿİzzet ü Erşed Meḥmed ü Zīver
Kemāl-i şevḳ ile yā merḥabā birāderler

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Adını añma baña Neşrī-i bed ger-dāruñ
Başını kesseñ eger şerri ḳalur murdāruñ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥażret-i şāriʿ didi ol refīḳ andan ṭarīḳ
Ḳıl baña yā Rabb dem-i rıḥletde īmānum refīḳ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḫāke teşrīfüñ şehā eflāke virdü ıżṭırāb
Didiler ehl-i semā “yā leyteni küntü türāb”

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Pīre gördük de nevce ḳılduġın ey āfitāb
Ġıbṭa senden dir felek “yā leyteni küntü türāb”

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḫançerüñ cānuma geçdi didüm ey yār-ı cefā
Geçmiş olsun didi biñ nāz ile ol kān-ı vefā

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Mest iken raḳṣa gelüp düşdi ḳucaġuma nigār
Yār yıḳındısına uġratdı beni bezmde yār

ERZİNCĀNĪ ḤĀCI AḤMED ʿİZZET PĀŞĀYA BE-ṬARĪḲÜ’L- İLZĀM SÖYLENİLÜP VİRİLMİŞDÜR

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Bende-i āsitānuñ olduġına
S̱āniye rütbesi ʿalāmetdür
Mütemāyiz de olsa Bādī ḳuluñ
Āşinā vü gāhi bāb-ı ʿizzetdür

Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilātün Fāᶜilün

İtme fażl-ı āb ile faẖr eyle taḥṣīl-i kemāl
Mal ider ammā kemāl itmez pederden intiḳāl

Feᶜilātün Feᶜilātün Feᶜilün

Hiç yarātmış mı Ḫafīyyü’l-elṭāf
Ḳonya eṣnāfı gibi bī-insāf

Mefᶜūlü Fāᶜilātü Mefāᶜīlü Fāᶜilün

Ey bād var ṣaçların öp benden ol mehüñ
ʿArż it cefā-yı rişte-i hicrānı mū-be-mū

EDİRNE VĀLĪSİ ERZİNCĀNĪ ḤĀCI ‘İZZET PĀŞĀYA NAẒĪREDÜR

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

Buz baġladı bu ḳış ṭaşup enhār sū-be-sū
Yek-reng oldı ʿarż u semāsı Edirnenüñ
Baḳ sırr-ı muġa dest-i felek ferş-i cām idüp
Eyleyene … …feżāsı Edirnenüñ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Āsiyāb-ı bād-baẖtum devrine māniʿ olan
Rūzigār eksikligidür rūzigār eksikligi
Açmayan ẖurşīd-i ruẖsāruñ seḥāb-ı ṭurradan
Rūzigār eksikligidür rūzigār eksikligi

1223 SENE-İ HİCRİYESİNDE EDİRNE’DE İLYĀNUS-İSRA’İLİYYET MEKTEBİNDE BĀ-İRĀDE-İ SENİYYE İHDĀS̱ U GÜŞĀD OLINAN SERGİNÜN ḲAPUSI BĀLĀLARINA TAḪRĪR OLUNAN EBYĀT-I …

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Vilāyet merkezinde açdı bu bāzār-ı ʿirfānı
Bir aḳdes lūtfıdur ʿAbdülḥamīd Hān-ı cihāndāruñ
Buyur gel ḳıl temāṣā ʿibret al kesb-i hüner eyle
Getir bu meşhere teşhīr olınsun varsa as̱āruñ

SONUÇ

Çalışmamızın esasını teşkil eden Ahmed Bādī Dīvānı, hacim itibariyle büyük denilebilecek divanlar arasında sayılabilir. Bādī, mürettep divanlara uygun her harften gazel yazmış; ancak divan tertibinde bir sıra gözetmemiştir. Bu da zannımızca temize çekmeye zaman bulamadığından olsa gerektir.

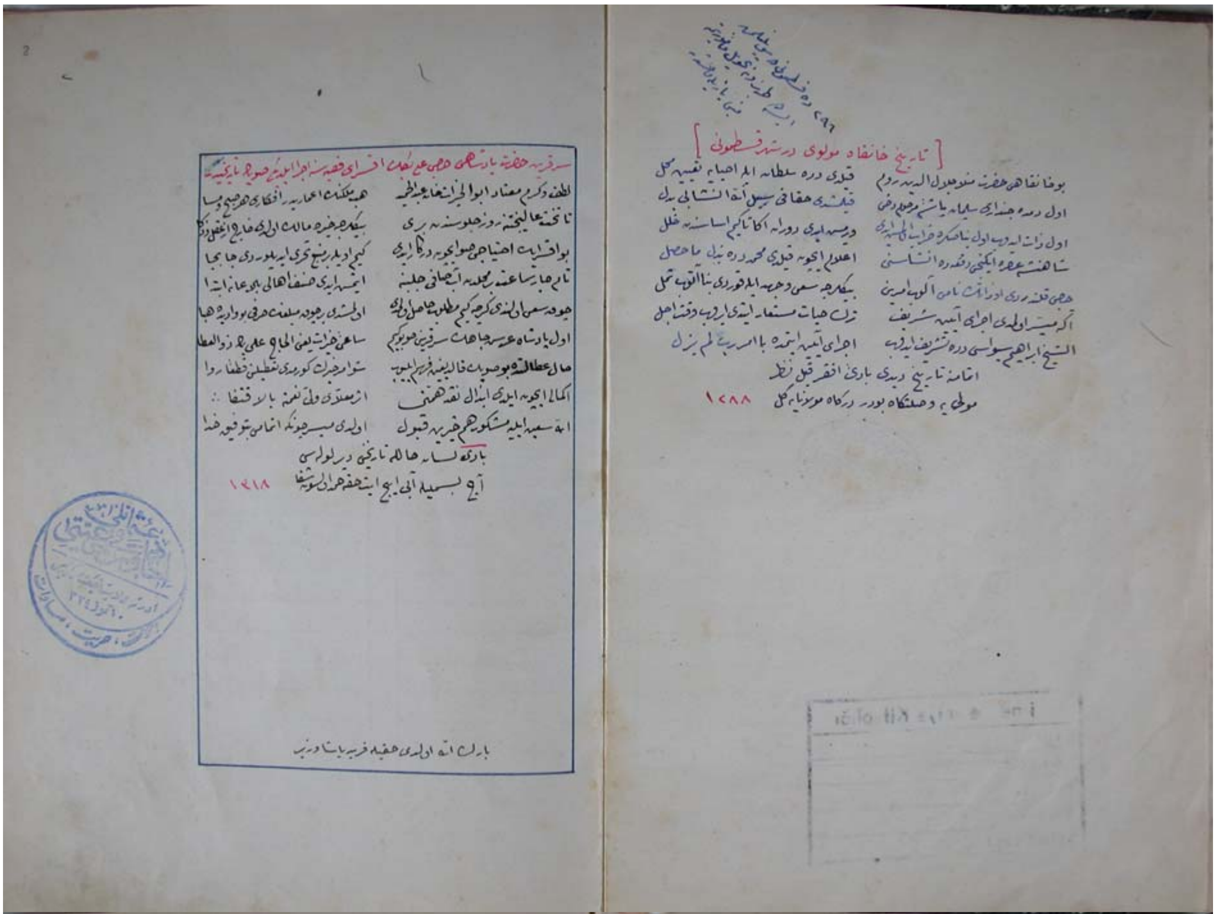
Genel itibarıyla divandaki gazellerin yanında tarihlerin çokluğu dikkat çekmektedir. Bu tarihlerin birçoğu Ahmed Bādī'nin yakın dostlarının ölümü üzerine yazılmıştır. Bādī, ayrıca cami, çeşme, köprü gibi binaların inşasına ve tamirine de tarih düşürmüştür.

Bādī, dīvānında Rācih ve Bādī olmak üzere iki ayrı mahlas kullanmıştır. Bādī gazellerini rindane bir edayla söylemiş, tasavvufi unsurlara şiirlerinde çok az yer vermiştir.

Ahmed Bādī gazellerinde kaside ve tarihlerine göre daha sade bir dil kullanmıştır. Ayrıca divandaki atasözü ve deyimlerin fazlalığı Bādī'nin halk dilinden, sosyal yaşantıdan kopuk olmadığına işaret etmektedir.

Bādī, Tanzimat döneminde yaşamasına rağmen çağdaşı olan şairlerden hiç etkilenmemiş, klasik divan şiiri geleneğini aynen devam ettirmiştir.

ORİJİNAL METİN

[تاريخ خانقاه مولوى در شهر قسطمونى]

١٢٨٨

١٢١٨

در سعادتده شهرامینی متوفی مظهر پاشا داماری کمال بکک وفاتی تاریخیدر

کوریجه ده شهری کمال بک اول ایکی باکرده غروده بولدی دالعیج دیدی احباب تاریخنه غریبه ۱۲۱۰

اخی چلبی قضاسی داخلنده بولنسی دره قریه سنده واقع جامع شریفک تاریخیدر

صاحب خیر و حسن حاجی حسن اغاکم — البته بو جامعی انه ایکوبه انشادی بنا
بایسه ایکی بونی بو شهر یمی سنه ثل اول — ایلمشدی بو اراده تام کرمیده ابقا
اوزیانه یروا الحشدی خراب قیال — چیقامشدی بری تعمیرایله ایشو به احیا
فتوی اعمارینه همت حسین پاشا هم — اوز قرنداشی سلیمان افندی حقا
اشبو حال اوزره اساسنه اولندی تجدید — بارک الله زهی جامع جنت آسا
نامه دیشه حسنیه سلیمانیه — یچارده اخونه ایلدی جونکم انشا
هر صولتک عقبنده ایده باتیه سنه — حضرت جل علا اجر جزیلی اعطا

چیقدی بر دیدی اتمامنه بادی تاریخ
ایله بو جامعه کل صدقه بسه وقتی ادا ۱۲۲۲

بروسه ده غازی سلطان اورخان جامع شریفنک تعمیرینه تاریخیدر

پادشاه پادشاه اجداد ابوالخیر زمانه — حضرت عبدالحمید خان ابن خان عبدالمجید
مملکت اعمارینه اول رتبه سعی ایتدیکه کیم — بو زمانده ایلمه آثار خیرات لو بدید
البته احمد خرابه میل ایده بو جامعه — ایلدی تعمیرینی فرمان باطرز جدید
روح پاک حضرت اورخانخانی قیلدی شاد — اول دلیل فخر عالم سایه رب وحید
والی عالی رشید پاشای احمد فدوسی — ایلدی فرمانی اجرا ایکوبه سعی مزید
اولسون زینت افزای قلوب مؤمنینه — جنت اعلایه مانند اولدی بو جای سعید

کلدی با الهام حق تاریخی ای بادی دکل
ایلدی بو معبدی اعمار خان عبدالحمید ۱۲۲۲

خداوندکار ولایتی والیسی رشید ممتاز پاشانک شهرامانته تحویل مأموریتنه تاریخیدر

هرایشی بو در اهلنه تودیع — بیشاسون حضرت عبدالحمید خانه
شهرامانت جلیله سنه ده — کیدیجک جنت جنان رضوان
رشید ممتاز پاشا کلدی مقامه — بادیا تاریخی اولدی نمایان

[تاریخک طریق استخراجی]

۴۹۲ امانت
۷۸ جلیله
۵۰۵ شهر
۱۰۷۵
۱۰۵۷ رضوان — شهیداً وفات ایدن رضوان پاشادر
۱۸
۱۲۰۶ رشید ممتاز پاشا اتمد ۵۱۶ خداوندکار ولایتنه تحویل ایتدی
۴۸۸
۱۰۰۴
۱۲۰۶
۱۲۲۴ اولوردر تام تاریخدر

حمیدیه نظامیه خفیف سواری میرلواسی صارتلو احمد پاشانک جمیله سنه وفات تاریخیدر

باور فخری شاهنشاه اعظم حالیا — یعنی احمد نام پاشا ذوالکرم میرلوا
زوجه سی شوکتلو حسیبه خانم افندی کیم — طاهرا حسنی صورة عصری ایتمکوبه ادا
ارجعی امری ایردیجه هاتفدن اول دم کوشه — انقیاداً ایتدی ناکه عزم فردوس علو
عابده هم صالحه هم ده عفیفه ایدی حیف — ایلدی ماه صیامده ترک دار فنا
لیلة قدری عبادات ایله امراد ایلیوب — ایرشی کوبه صاحماً قیلدی عزیز جانه فدا
قبری لطفاً نایت الیه ارباب دیه — اوقویوب رفاتحه روحی ایچون قیلسون عطا

خالدیروب بادی دو دستم عرشه تاریخنه دیدم
ایلیه مرحومه یه حق جنة الفردوسی جا ۱۲۲۴

ادرنه ولایتی مکتوبجیسی اولان حالده بشار افندینک وفاتنه تاریخیدر

بشار افندی که مکتوبی ولایت ایدی — دریغ عزم بقا قیلدی حالی زاهد اولو
رجال صنف احدیه ایدی بقاده دخی — سزای عاطفت رتبه سعادت اولو
کمال و فضلده مثلی عدیم ایدی حقا — عنایت حق ایله نائل شفاعت اولو
آلنجه رحمته امر ایلدی جهانه وداع — بلطف حضرت باری غریق رحمت اولو
خلوص قلبله رفاتحه قیل اهدا کیم — خدا قتنده هماندم اجابت اولو

وفاتنه دیدی بادی دعا ایدوب تاریخ
بشار افندی ده کوچدی مکانی جنت اولو ۱۲۲۴

[تاریخ دیگر سنک وزارنه حاك الحقیر]

وجود دره باوری الحاج بشار بک واه — دریغا زاده الحاج محمود بکک واحیفا
ادرنه شهرینه مکتوبجیلکه کلدی بو فاضل — صداقت نفطا سنده المسه ایدی رتبه اولی
آلنجه ارجعی امر شریفی صوب هاتفدن — همانده انقیاداً قیلدی عزم جانب عقبی
جمیع سیئاتنه محو و عفو و مغفرت قیلسون — غریق رحمت ایتسون روح پاکنه حضرت مولی
زیارت ایله کچه قبرنی کیم عنایت قیل — اوقور رفاتحه لله ایله روحنه اهدا

دعا کونه دیدی رحلتی تاریخی ای بادی
بشار بک لطف مولی ایله اید جنتی مأوی ۱۲۲۴

[تاریخ دیگر]

بشار افندی جنابنده هزار افسوس — بقا ایلدی رحلت او فاضل دورانه
اگرچه مسقط رأسیدی دره باده — ولی ادرنه ده مأموراً ایدی اسکانه
رجال دولت و مکتوبجی ولایت ایدی — برامر رحمته منقاداً ایتدی ترك جهانه
همایه رحمت حنان روحنی مظهر اوله — کناهنی ده ایده عفو و مغفرت غفرانه
عزیز روحنه رفاتحه اوقو لله — جوار دنه کیده ایته کیم ابرار الاخوانه

دعا ایدوب دیدی بادی وفاتنه تاریخ
بشار افندی یه یاربی قیل احسان ۱۲۲۴

ادرنه والیسی عطوفتلو زیور پاشا افندی حضرتلرینک مأموریتلرینه تاریخیدر

بنده بادی ناچیز بکفت تاریخنه
والی ادرنه شد میر دلاور زیور ۱۲۲۵

بوسنه ومودین دفترداری سعادتلو الحاج ... افندی حضرتلرینه بنده ... تقدیم قلنمشدر

ابتدا قیلدم کلامه بسم رب المستعان | کیم بوردی اولدی اشیا وزمین وآسمان

هر زمانده هر مکانده حاضر و ناظر در اول | گرچه هر یرده منزهدر وجوده یوقدر مکان

نسبت اولنماز ذات علیسی اعلا و دنی | اولدی اعلی ذکر تشخیص ایله نزهت و کمان

ایلدی افلاکی سرتاج و زمینی پایمال | قدرت قدسیه سی ایدر او صورتده عیان

کاف و نوندر سببی شناس و اساس کائنات | آنده اولدی جمله ذی روح و جمادات حرکت ...

کیم خطاء عزتنده وار ایده نوع بشر | افضل و اشرف دخی الطاف ایدی و ... مکان

عقل و ادراک ایلدی احسان سرافراز ایده | قیلدی اول صورته انسانی فتحه ...

بونده حکمت بونده قدرت بونده علویت در | قیلدی احسان ... طراغ نوع ... وآن

حسن دوراننده فیلسوف چرخده ... | ایلدی انسانه یکدر ... نشان

بنده لک حیثیتی شوقده اوردی اول ... | اول نیاز ایله آچلسه قبور ...

بنده اولدم بنده اول ... | عقل عجز ذاتی توحیده قاصر زبان

ذوالکرم شاه کرم مرغوب و ممدوح الشیم

حضرت پاشا افندیمز اول فیضه آستان

چشم فیضه زینت ... جاری در | وار ایکن و اولنمز آب فیضه تشنکان

کورمدی عالم ساحه حصل ایدر ... | باغ مقصوده اکر ... با غبان

قلب صافده لطف وانوه مستقیم الطبعدر | فطرت ذاتنده حدقت جوهری کنز نهان

ایلدی تقدیر حدقت حضرت رب المجید | آنده لوح حدقت شاغول حکمت نشان

ایده بیجه اکرامی ذات علیسی ... | استفاضه حدقتده مشار بالبنان

بارک الله ای کریم کامیاب و کامور | کورده ذاتک بیغلم سرور و شادمان

لوحشی الله دور پر جوداک سخا ولطفه | خدا ... اولا ایلر علاماتشان

وصفکه ... آچیله صفحه قرطاسه | باد جودک ... خامه ...

عرصه حکمده ممکنمی ... دل قالدیم | وصفنده ... اسب خامه ... عنان

... بادی ... اکر | طوغسیدی آستانه ... آشیان

... کوکلرده ساده کرده ... | منعمی ... ایلدی سایبان

نعمت لطفکده دلسیرم ... کوک ... | ... در ... بار لقم نان

شمس عدلک اولمده ... | ابر لطفک ... حیات جاودان

جود ... بولمدم ... دل | همچو ... شوقده ... راز نهان

کوردیکم لطفی ... ایلمک ... | تا وجودم خاک راه اولسه ... انجوان

لطفک ایفای شکرنده ... عاجز ... | قیلدم ... سینه ...

شوده ... نظمی | عرصه کاسه ... استرحام ...

کرچه ... نقطه کم بوکره ... | استرم شانک اوله کوکلر ... هفت آسمان

اویله صادقسنکه حدقتکده ... | جون قمی احسن سینه کز الطاف ... نشان

گرچه اولمشدی اوا اسیله اعلی قدریک | ... اینجمه قناعت بیکمان

بادی باتاریخ او قور ادعیه اقبالکی

کوکلکی شادان ایده الله و ذات همان ۱۲۹۲

ذاتکی قیلدی قم ... اعلی مراتبه ... | سیف قدره ایلسون ... ذل و هوان

بو عبادی ... جوهریه ... تاریخ دوکمشدر

فتبارک الله احسن الخالقین

ادرنه والیسی ... پاشا حضرتلرینه

جالس اورنگ عدل اولدی بوکون دارای عید | ... جام فرحبخشای عید

ماه روزه شهردن قیلدی همانا ... | ... عجب آتوای عید

... | بوکیجه اجرای آیینه ... عید

... عالم ... ایتدی ... | ... عروس چرخ ... عید

... | روشن اولدی ... ماه روزه ... عید

... | صفحه ... غرای عید

... فلکدن کاشانه ... | ... خلقه شکر و حلوای عید

... | مجلسکده ... خوشبوی عنبرسای عید

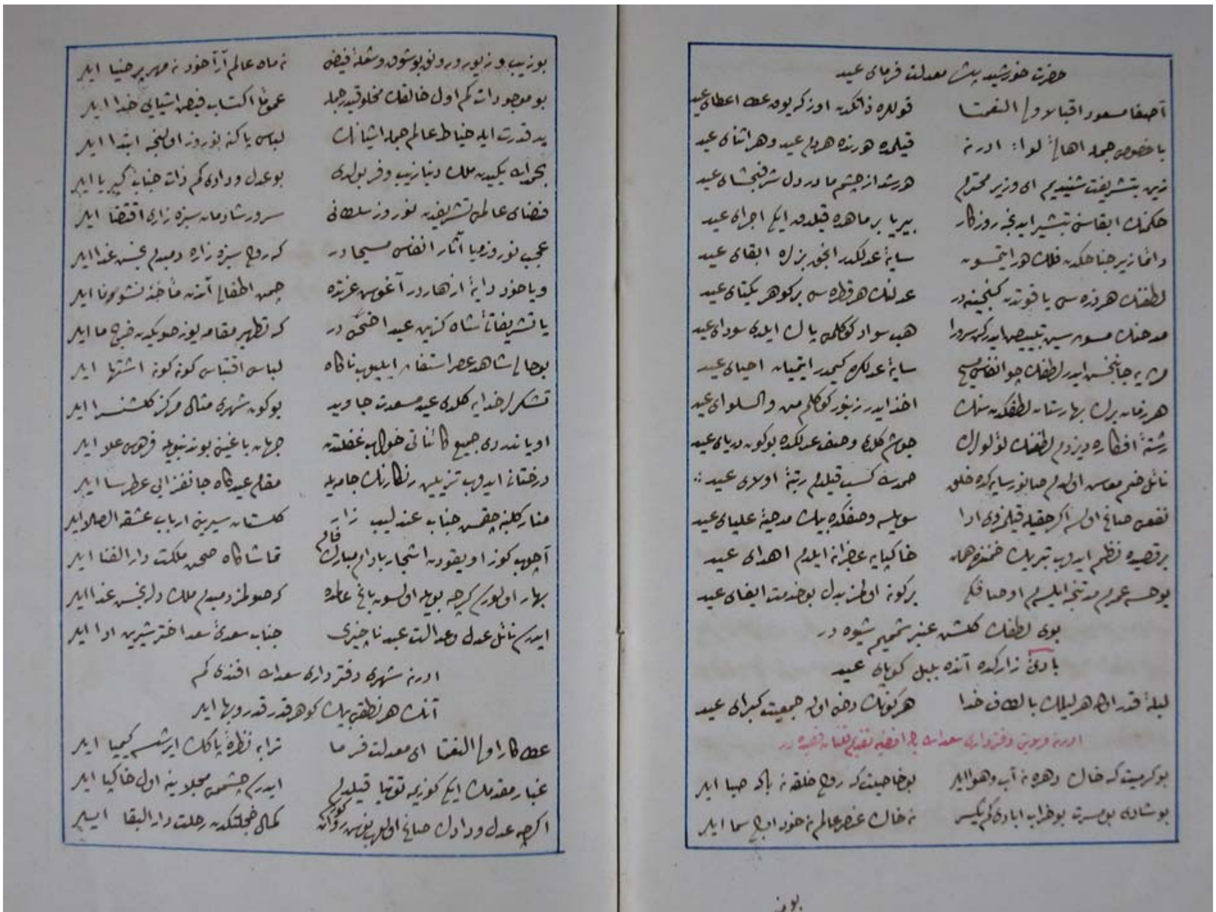
اولدی واقع شهرده اعزام استعفای ... | جون تقریر ایلدی ... استبقای عید

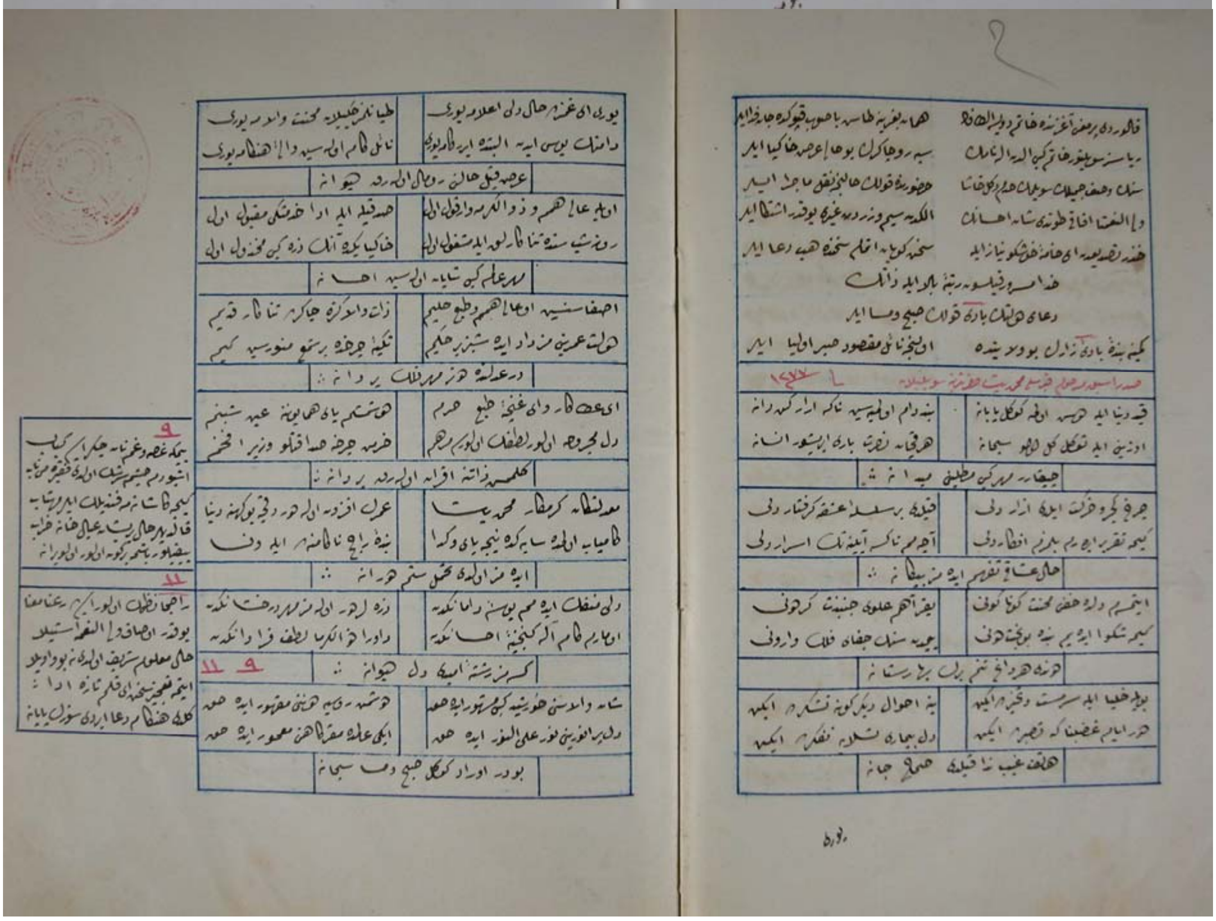
جامه کلکونه ... | خادم ... ایلدی بابای عید

اهل اسلامه ... | ... عید

... مبارک باد کلسه عید ایچون | آلدی کیمسه جناب ... عید

دام اقبالم وزیر اعظم و دام همم

بایلوب نام اولیجق اشبو سرای والا
بو سوزلری هلمز جانمه کار ایده تا
چاکر صالحم بیابانده مانند یا
اومارم اولمیه رد نظمه سهنک فقرا

عرضحال ایلر حقیر علو شانه

حمد اسعد سرحلیل قبرسی محمد بک افندی اوده ... (in red) ٦ ١٢٧٧

برعجب حالتی وار سردشتاه ... اسرته
کیغ تحته قالوب تیغ فنا عریانه
بکا آجیدر مده کوز یغره برف وباران
بربرد و ذلم هوسوب ملکت جسم خلجانه

کیجه لرنا به سحر دیده اشکم ریزانه
خاکپایه برده اغلسرام عالیشانه

عزم اقلیم عدم قیلره حضوتده سنبل
سغرو شیشه شکست اولمه هوکلره شرل
هر ادیب حوله هم بغرم نوفرنکی کل
صحبت کلشنکده اوردم جلکه ایغش بلبل

و رقد و ردی مقدم طاغیلدی باد خزانه
دینم کلشنکده دهره سزا خارستانه

کرم ایله بر کیجه ناکاه اولدیسه هوا
کلشنده دهرده ال جکره هزار کوع
بر قدره ردی زمینه اولیدنقال دریا
طرز دیکر ایله کلاه بوریده باد هوا

سر دلک بوزنی کوستر ده مخالف هوایه
حوغبته ملک وجود ده اینصیز بوجایه

کرم کبیر کجز ای حال فرحنده دلک
هرکیجه رفاه شعته کبی دتره بولورل
ایجیجه ضعف تنم بوزکبی محوا ولسه کرک
بنی قاهره ردی اباده بنه محمود فلک

وصفنک بکده بر به دیکه یوقده اطاعه
حکیمکم حلبه کربجه دستار بی پایان

سنده سردشتاه کسده هاله فوقی
حلیه جلکه طبع اینه بنم عبرتی

کورده

کوردی ضعفیته جسیده غریب حالتی
با یال ایلکه بکلر ایسه فرحتی

غم دنیا باشمه اولمشیکهه بار کران
صبعه بوغانه ایده سرنجه شهر رمضان

قبه جرخ شبیه اولیدی قباب جامع
خلعه نوله میکده ده اولسه ایغلق قطع
چار اطرافی قنادیل ایله رشک سموع
چاه طیانمز کوردب اراشتی فی الواقع

طوناهوب جبد منارانی جو قندیلجیانه
قلبیه پرانور اولور عامه اهل ایمان

جیلاده دردمشقت دهن کلز عددم
به وکم غصه وغم اولدی بولنشکده ام
جبد معلومدر اول خلعه فرد واحده
داورا دادکرا قانوکه کلدم مده ام

کنج لطفکده اکر یوغیسه ذره احسان
بکا کوی عدم اولسه یریده غیری مکانه

آصفا سنسیه او لطف وکرم بیغایات
ای علو همم ای معدلت جود سمات
قانوکه اولسه شایسته در عوجه حاجات
سنی فیض عطا بای رفیع اکه رجات

سنسیه اول عادل وعالی همم وجود افت
وصف شانکده سنک هرنه دیلر شایانه

نیجه مغرورلری امرینه منقاد ایتدک
نیجه ویرانه لری لطفله اباد ایتدک
نیجه بیچاره لری دردینه امداد ایتدک
ادرنه شهرنی تشریفکله شاد ایتدک

عمر اکبر اوله هر روز رسانک هرآن
لیله قدر ایده هر لیلنی رب الرحمان

اولمده چرخ مسعد بکا بر مقدار لوه
غصه ده عزیزه یوقده بوکیجه افطار لوه
بویله مدح ایتز ایدم اکر اوسروده واده
ثنای وادیه حقیقتده وجودم طارلوه

باب لطفکده اکر اولمز ایسه فیضه رسا
بنی روزه ده ازاد ایدمز کندینی جان

معدلت بخشه عطا کار محمد پاشا
دولت عمرینی مزداد ایده خلاق خدا
بجهه عدلکله شرف بولدی ادرنه سرو پا
راجی ختم کلام ایله آجیوب دست دعا

عز واقبال شرف ایله بحق رمضان
دولتک ایلیه افزون جناب غفران

درشایسته قبرسی محمد پاشا (in red) ٦ ١٢٧٨

هر سنه کز اولدیه فیضه خدا ده احسان
پایمال اولمشیده کافه ارباب هنر
لکنه کده هیچ دهانزده خلاوت بوده ایده
بوجرم اقل رکل جنبه حضرته اولدک
ادرنه شهرنی معمور ایده جک ذات شذر
هیچ سعی ایتده احسانه بوجابا کمر
اسماء رحمت وا ادهدیوب سته
لطف ایله اوشروه هونده سپهر کردان
خاک راه اولمشیده عامه اهل عرفان
ملتفت اولسر جانبه اجیده ریتلج زبانه
بزه ای کار کرم حفظ معامده رسانه
سنی بوبیده به نسله کتوردی دوران
بونجه بیلر قالوب افراد فلکده ویرانه
معدلته کاه کرم کار مشیر ذو شانه

داور طبع سیحان محمد پاشا
حضرتنه بجابه بارکه بوقصیده ریوانه

سنک وشیده آگهه واسر بدمقامات ویرانه
هر بر روزنامه اش کمرکبیده هو
اهل تزویر اولمه جای سیاحت ایسم
شیرو باد سی کوزل جای حفا بخشا ده
باصفا خانه اولدیه صحت وراحته مقیم
کورجیده بو سعید قالوردی خیرات
کوریجوراول نفس ده صحرا ده جراد
اهل حاجاته کاشانه ارزه دار امان
اردو قیلر شبیه اهل نفسه شایان
بار دفتره سطا اشبو تحفه ایوان

کورده

حمد اولکه حیثیتله وصف اغازیده
خاکیانک دیلک بویله سن وصف ایده ایم
سرد دنیا محنتی دارده عیالک سنی
اولمه نزعیه عمایرده غربته ازاد
بوقدر ایلمه تجهیز سخته ای ... رابحی ... (red mark)
ذات واله همی هر فلک هونه کجه
قلمیه اولبور فیضه معنا جریان
ذره شبیربه حضنی وبرر هر زمان
بویله بار غرهده سه اولسه طیاقرانه
خاکپاینده ایر شمز ایکی کحل حصفرا
کلمه هنکام دعا کام دل اولسه اعلا
ایسوه حفرته حق شرک کمر دیدیلاه

بلادیه درشایسته رشید پاشا (in red) ١ ١٢٨١

اولدی مباشر تشریف نوبهار حبیب
طوطوشده بغی سرنده لاله سنبل
عروس ورد یاصوب صحن سبزه زاره قدم
بنفشه یاقده بغوزل فضای کلشنده
سرای کلشنه تیرمکه کلده سولنسرخ
سرور وردی جسه ملکته سورنه که کل
آجلده سترجیا اجیوب ازهارلر
نفه رتنده کزر غنچه لطفلنک نرکسی
منار کلینه جیقده مؤذنه بیبلل
کنار جویده علم صفای عیشنده
تهی پیاله چشم شکسته شیشه دل
عجیبی دسترس دامنه وداد اولسه هم
ویرلی دیکلسه نوله وصف جلیع رهرکده
علو رفعت همم شحه سیر اعجازه
کلوبه کیوردی ارائیه حله حمرا
طاغیده بوده رضانه معطر اولدیه هوا
اغزلبو ایشده فلک نقش شیبی اعتنا
دعای تهنیتک اوقوردی هزار سرا
پیاله لرده وبر اغوانده کوچ
جنود عزیه اشبوده بجلیه سرتاپا
هماجوده بوده لطافته ایرشه جانه صفا
اوشاه ناظره اهل نظرکرک بولا
اوقونده دعوت اهل دل آزاده حلا
کزر فقیره دسته بلوی شهنرده
صفای عشرته بردمی وار خلقکده بکا
مسرته کوردب اولمزمی غبطه سازه اعدا
وجود ذره ظهور آفتابه پیدا
مقابل شعرده دکز در کتابتی دریا

کورده

وارنجه اوست و كله مركز گلستانه / وقوع حاليه ايتسه‌م مع الخصوص شكوا

كه يعنى نطرده هر بر دهر دريا دل
جنابه بر سخنده رتبه خوب ادا

سرورا كرمنده با فخر جود كرت / نصيب الورسن عذر كرم دل فقرا
اهل عجز و فقر كمال وصفنده / خدايه اصغر و اكبر دعاه جميع وصف
اورنكسب سرذنبلره خاكپاينده / رئيس مجلس مركز اولنجه ذو الكرم
يتربو دكلو تفضيع سخنده اوراغب / برنه كوكلره عزت احيلسه رسته دعا
وجود پاكنى زتك كرر دلبه حفظ / بجود دهشت نور حبيب يا مولد ::

بر دیگر در ستایش راغب بك — ١٢٨٦

تعالى الله زهى اسرار حكمت صنع ربانى / سپهر سروری حيف ابر دل سور دهر جنه بستانى
باهوبه فرقه قدوتدجابى خال سپهرويه / عموما عطر شاد ايدى نوروز سلطانى
اراضنس اوضركيوبه سرتاپا جمله / زهر قيلده شرف جلوه‌گاه اهل عرفانى
نقش سبزه كوهور هر نكيسه ايكمه دلر / كنار انده فلك باب سراه سنبلستانى
دروه خاكره حيقدى زينه سوده كلرنك / الده جاكم حوره الوان دستگير باقى
تخايعه دره دفنانه يامه اكره حوكلشنده / ايرشده زكيك روده حبابه چشم فتانى
شفال عطه بيو قرنقش حنفه صاف اوطسه / نظاره‌گاه حزادك بوم بادوكه سيرانى
حبادره باده نقسيم ابخوه مطربه جبل / احوال ابد هلوطى شنده شاه دردل نيرانى
شاه راينه كركوزده انك شبنم جيوه افغانك / سرا سرابده كلعنچه راجانك كرباقى
ايه كره بولو شيرانك نفحة خط عزه / كتوردى هنقف جنب برسيام حرزيد آنى
عدو همت ونكيوى هنجلت معدلت فرما / خصوصا بدهيا تشريف اطيه حفلالهى
فيض داور داد شريعت اسماء رخت / حصه سازجناب بير منلوى عووشانى

كه يعنى مليحا اهل سخنده خوشنام راغب بك
اورنه شهرينى قيلده شرف اوله كرم طابى

كوزنه بر خطه حكمت حرفى كرجوه استانندنه / غبار مقدمنده فيضه الوركحل صفاها
امورك داغاشرعى شريفه ايليوبه تطبيق / دعاوى اولده هر بر خصوصيه ثنا خوانى
مسعد اولسه جوار فلك بو عيد ناجيزه / دونانشم منبع جود دكلا انجمان كلستانى
اكرچه راغب اولسه پس فارس نظمك / بو داريده الوردم اشهب طبعده سيانى
بتر تجيزلك اى كلك راغب نظمده ايله / دعايه تغلنور هر كاكرم بزا اولسه بانى
هماره ذاته پاكك حفظ ايده به تاكد انوم / خدايا قهر قبول كرده اى عطره دستانى

درستايش فلان افندى راسخ افندى

حمد سه شرح برده كلوبه پاك حبب / جهونده اقبال سالم دله تقطير وفا
اولدى كلشنده جنة دل شهره شبيه / جبل ذوقه ايرشيو راسخ محمد نابيا
عزم بغى ايلك كلده هواس شهرك / آيه انكورايله هردم سورسيور ذوقه وصف
عشقه ايلس بو ايامده مينوسه اولنور / دمبدم خاكر عزنه حايده حرفى يت
براونكيلك اهل سوق كلوبه آهرليه / جهونه كلدوه قدح ساقى نوزره ادا
اولسه بولدى ارسيراتى مسعد كرجون / اينكه نوره يا حرمت ايله ايواسه سما
تاكه بو آنده كوزده آقشه جوى سرشك / موج اوديه حيغرايده شوقله دريا دريا
اوديه عزه حلوص اولده كوكل تحتنده / البنجا ابوه برذات شريف حق
ذو العلم معدلت افشا ديان حلمت / منبع جود وكرم بخشده واحسان فرما

حضرت راسخ افندى و علو همت
يعنى كتابه ارخنه ى النعم

قيلده ارنوى اسميه ارخ ابيخ / قيلده يا محمد مع ارتشنته ه ابدا

حضرت صوه ايدك طافر باينده ساطانه / اولدى هر وصيه اصحابه ارضا احيا
اورنه شهريده بر حصه قصيده ايله وا / حمد اوله بولده ظفر حنبه اخبالى اكا
اى دل النعراى غنچه نامنده سزاج / اى علو همرى جبل باكره ادا ::
ديرم حضرتى قدرت عصا سنده ك / كوره اسه هماه ربنه اوسه روا
قده كيم كشته وكذار ايدك اى سالك / حسه اوصاف ايده اصغر واكبرا
نيجه احيه ارخى نيجه كتابه غريب / ذاته ليل ونهار اولده رحوانه شا
وصفنى قيلمده هر وحيه عاجز در دل / حرف افطار ايدرم ليك بتوه پاكها
يتسوره ايلر تطبيق سخنده اوراغج / دست اجوبه ابده هماه حضرت اللهم دعا
ذاته والا همه دور فلك دونه كچه :: / ايليه حضرته حمد ذاته كدره افضا

ستايشيه — ١٢٨٦

حفلك فال جلوه سيه صنع قدرتك / كلزبايه عالم اسرار حكمتى
كوزكورى عشق يتسه كمال ايده كر / ايدرده خشوه اوج سماه اقاليتى
اولسوه خدايه منشد اخر حسه هزار / دويده احوال عاده موجود صورتك
انسانه قيلده عشق وفكر بده شاهماه / موجود غيره خادم ايديه دردى خلقتى
تخته قدر طاقه موجود ايكمه تراب / آغوشه الله حضرته نكوه خلقتى
قوردى سپهره اوينه هر دو جنبنده / انده نثار قيلده دراتيه رحمتى
خورشيد اولده اينه صنع كردكار / كوستردى جسم عالم انواع سيرتك
اكسكلك اينه لعلبه دعواى حسنده / ماهك يوزنه قالده جو نقصان اشارتى
شهر بكوزه كوزنه حضرتكه عشق و دل / كلده ايرشده سرد شتا علويتى
روه غضبه شويله حجوم ايده روزگار / طاغنده جبه دلده هجر وسلوتى
ابر سيه اولده ملبس جوبو ماه / ايرجه سكه اولمدى بركنه زيارت

هوار حرفى هوه ايا نفس هوايه وبه / بغرى راسى اهقره برف بردوف
باجال قيلده كيسه احسانكى هوا / جهاجه سراه عالم سيم سخاوتى
تحرير نامه ايده ياخود سير غم :: / خاكه ايرشده پاره اوراده سر حقى
طاقوه حرفال ابده طعمه اينده كنه مى / طاغنده اهل فقره دقيقه عنايتى
بوليه زمانه عزيمه سوه هيچ اهل نقر / سنادو ترابه اكل لقوريه نه ايتى
باهديده سرد برف شتا جسم ضعيف اه / بوور دل اولمزاولمه اوزكه افاقتى
بغى اميده جده شكوفاته اينده ژال / افنه اوليه دده كلشنه حقايقى
يوبرازه اجسوه اغزيني كلشنده غنچه / بلاده هزار زاريله كنج ريا فتى
ساقى ايغ چكمه يام بزم عشقه :: / قالده الده اهل غزل جيام حرمتى
كلسه نسيم نوبهار ايله ايام نوبهار :: / كورسك كنار جوبده اثناى عشرتى
ظل درخته وصحته چيمه ذوق يوه دل / عيانى دار بربيلك كيخ محقق
حيف دشتيا برهوه اولدى كيا عصر / شاب وشكره ايليه مرزه لذتى
جوده دمدر كه قالده بو وقاده دل شهى / كاسوه نظمك اوليدى بر قدر وقيمتى
كاسوه نظم شيره كوره رايده كوكل / ناكاه كورى خطره اهل نظرتى

بولدى بو جستجو ايده بر كانه معدلت
منبع شاه حضرت خوشنام بجعتى

پاى غبارى چشمه كلوبه هچو توتيا / عيده عمايه جونه جلوه حقيقتى
كفتارى سلك درمعانيه اكثرى / دريادى بيضا علوم كتابتى
بيلرجه وصفه قيلسه قلم دكل كوكل / خاك قدوم حضرته وادون همتى
الوار اولدى جمله خلقه هزار دل / پاك هوايه حرف ايديه افطار غيرتى
تقييب قيلم عفوابه افخم فخرك / محنت كوتوردى دلده اهله بلاغتى

جور وجفای دهر دلده یاشمار — آه بیقیده بیت کوکلی دنیا مشفقی
تعجیز قیلمه غیری دعا ایدر انجق — آه روی چرخ شوقله دست ارارلق
قیلسون طویل رشته عمرک جناب هو — اول سوز فزی منصب ایله حولتی
شاه علوی کرده ارضی هوتوبه همات — ایرسون قباب چرخه ترقی رفعتی
یا رب جلاله واوای رشمانا قدر قبیل — قوته رو جسم یا کثره زنک کروهک

ناتمام بهاریه

جمد دن حیکه الک جبیه شتا افکار — بیشوبه بیلک حیا ایده تبشیر بهار
باهمه فرح قزلک مجلس سلطانه نوروز — اکیه بیکه اوسه دردبلوا ایته قرار
هیتم دلبرکی کوز اچده بهار باداهم — لبنه رشک ایدرک شوقله قزاردی کلنار
رفع النه مت بر اولمز شفقا لو — قیزل الما قدر ایلمیر کرکشته وکنار
پادشاه کل ایدیجه هوتیجه سوسلنوز تیب — سونکوا عسکریه نوبتی مکلرخار
تیغ اسلاملقه فسلکین نصب ایتدی — سربه ایدی انغام براهطر دستار
بکن احکام هربوه ایدکیه ال فسن — قیلیه تکیه قرنفذه هنادزه قرار
کوردیر سربیه جو پیرلوا لو شاپار — قیلدیر خشخشه ماهیتنه بیرا قرار
فرزه جبیه علم اولره تقاپوشبو — قوردیر اوزره یا بولطه ایله یعنی تکرار
شاه کل درج جبقه سلکت معنای — قده عزم ایدرای بیسه اوزرزه یره وار
تنک دسته اولدیغر خانه المه دوشیده — بوشلدر که ضعیف نسخه کلور میوه‌لی بار
آب نجه سوزیله ابر بوجوان عیب — سوز دیه بیلده کوزم ابرایسه اشتفار

عیدیه در شایسته پادشاه دارانعمت حضرتلرینک — ۱۲۸۴

اوقونه پادشاه عیدیه تبریکات امر وفرمانی — شرف قیلدی نعیما قلوب اهل ایمانی
نجه دنیاده کبیر اشبو فرمان همایون فال — خلوص ایله نیجه اندوه وغیره سوزه دارا

عوفی

عوام حسرتی ایتدی الکل وشربه نیجه روزه — حضرتی بیرا ایچرا ایده هربیه آبله نانی
شهرده سورسیه ماه صومن پادشاه عید — اولور سیدی هم ال قالره یه علمانا خوانی
الوبه تشریف شهنشاه عید فطر ربیعلم — ریبا قیلدیر نوجان کلوه الوانی
معیس اولدی خلوه هم یوزیاکی غنچه هر بال — کیوه ستاره یا زیبا لباس فخر عنوانی
بره ازچه اشبو حیکه نجه سایه کرده — قیلاه بجدیه کرسیه جانه بیرزه دریانی

وا الکفتر بیمنتم هم انیت
سنه خادم آلده بیریا سایه کرده بیدانی

علو همتا ای معدلت کریانت فیضا — نصیحت ایچرلر کوردی یوزنده نیجه احسانی
ابو الفیض اولدیغه رضیعه ایدرلر انهن باجله — ریاستی عدالته بر جنیک خورشید جهانی
وا النعما یوزلرسوره خاک قدومنه — مبارک باد کلوم عید فطر نغمه عالی
فیلدعیه مصفا کیبی هر برزینی سرور — شب قدر ایله هر لیلنی توفیق ربانی
خضرا رضه یعه ای کملک راچی همتر نطعالیه — دعانه بیلتور هر ذاکر بدا اولسه یاهانی
هماه ذات پاکک حفظه ایدیه زاکه درخ — خدایا قهرتیل کرو ارای عاطفه دستانی

غزل احمد پاشا تخمیس کنزی معتر فقیر

باشنده عقلم کیبی کرچقام وشارلر اوچی — سر جکر عارضک طره طارلر اوچی
یوزه جیقار زده اول خط زنگارلر اوچی — دیکر مثال دل غره ناتارلر اوچی
قیه جرحی دلراه شهر یارلر اوچی — هرقچانکیم جونیلور زلف کرهطارلر اوچی
حل ایدر اوستم هر یار سیهتارلر اوچی — لعزه جانه کبی ناول صعارلر اوچی

دمبدم یار کلور جشم سیهکارلر اوچی
دل کبی طوتورز خنجر خونخوارلر اوچی

سوییلور نیجه غزل نیجه جواب وصفنده — بوکیلور جیع بن ابروی نکار وصفنده

طوبی سوز اوزار ای سرو روان وصفنده — نیجه عث قدار افشانلور اته وصفنده
هرنه دینسه بر اشو ریده جوان وصفنده — بده ایته اقیعه اول شاه جهان وصفنده
فرقه یار دیکی قیلم سنه موه میان وصفنده — قالدی رمبسته خط وخال دوهان وصفنده

قیل جوسته قلم هر نه زبان وصفنده
قالدی پایه طوقفسه کیبی کفتارلر اوچی

کوی یاری طوتوب ایت کبی تکرار تکرار — اویوز هولر اویور کیبی رقیب غدار
جلکه حیله وارده وغمی بیقسه مدار — صبر قیل ایله هماه یاپه توکلده قرار
کملک پاک ایدیه ایشو فرجه هر پار — فته لک ایلمز اغیار سکا یار اولمسه یار
فرصتی کوزلر دیر سک قیلدیسه جبه وشکار — محفیجه کلب رقیبی دیه لر ایتمه قرار

یقسیه دست ملامته کوزم عاشق زار
بد اسکاره الکیه دامه انقارلر اوچی

نظر ایتسه قرره ناوک زینده سنه — عشقک شیشه جو قیلور هماه دل شرنده سنه
فاده یار در ینه بیکانه دل افکنده سنه — آچیلور ایل کل نازک بنم بنده سنه
کوکلمی ویرمه بوکشنده یاقویه خنده سنه — رحمی یوقدر اول کلک بلبل نالنده سنه
عرضحال ایلمکه غنچه نازنده سنه — هرنیشنه بلبل هر دوستیه شاخ پراکنده سنه

کل شو سعنایه کلر بلبل کرینده سنه
در دمندان بنه بلسه کوزم خوارلر اوچی

سوییلور سوجبانه هزار ابیات — وصف حسنکده ایدر عث قدرک باغایات
قنفر تیجیوره واز سنده که حسن دایات — ای قمر چهره جکر پارهلره ای ای هنکات
تکه وارده هوس ایتم حیف سوزکات — بوله بر بر درسک اکر کوکلمی عالی رجات
حفظه تخلص ال بن جانه کوشه قات — ایتمک دارده ده فکر دقیق ایله اوزات

نیغله

استقامته کرکدر روسه همه وثبات
قدمک مرکزه فقرده ایده پرکارلر اوچی

هسته عشقم ایدرسن هرکسه تقطیر اولسنه — هر دلده هر وفا صورتی تصویر اولسنه
تخلصک بوغزلر پاکنه تنظیر اولسنه — شوق دل عشقی بیانی ایله تنویر اولسنه
ذات نایالی کوکلی ابد تطهیر اولسنه — قیجوره ششه دل لطفه تغییر اولسنه
جیلوه جیله غم دل ایله تقریر اولسنه — راز دل طوغرسن هر شنکره تظهیر اولسنه

بروحی ربط سوزه تدبیر اولسنه
دستیافته جو شهر رشته اسرارلر اوچی

راجیا بر غزل پاک بوجرسه مخلص — خامه نظمی بوشیه خنجه یورسه مخلص
وصف قدل اوروب عرشه ادچورسه مخلص — در به دیز بار یه تراجه او توبرسه مخلص
یته طلبور عقل کوتی بورسه مخلص — کتره مخفوش بزلر جین قورسه مخلص
حکمت لعل لبنده هله صورسه مخلص — خط جشم سیاهک ازبر اوقورسه مخلص

ینه تیغ نکهنده مش دل ایدرسه مخلص
خونچکان اوله ده در خامه اشعارلر اوچی

حافظ دهشی افندیک سیمن ومدعلریه بر مصرع اولی ضمیمه سیده مشترک دار ابیتده سویلنشد

لیاقته بوده چاه یتده که نازایتر حباتم کل — کل ایده سینه یه ای سینه روح روانم کل
طوطی شکر دهن زینتی آتش عشقه نه نام کل — مه دا فلاکه سر چکیده بنم زار وفغانم کل
قالوبه مدمانده دردل ایله قطع امیدم کل — کسدکه زهره جبو قطره تاب وتوانم کل
بیمار کیبی اولسون ای مه نامهر بانم کل — کل ای غنچه دهانم ای کل عنبرفشانم کل

نه بو ناز واستغنا مدد تازه جوانم کل
امان ناز ایلیوب قاچمه کل ای دلبر امانم کل

نه بیشر کوکلده از دیار ای لعفنده نارم آه | کوریجه نور وجهك ویلدی جبره قرارم آه
شکسته ایسون دل چرخ هنده انکسارم آه | طپانسون کوکلره شمشیر و قربان قرارم آه
زمینه قویسون یاد غمك زرده غبارم آه | بولنده ای شهنشهم وجود خاکسارم آه
وفا ادوب ایام سنی جانا کیمی سوکرم یارم آه | فی سبیله جیبه اهوار کبی بنده نظارم آه

نه بو نازه استغنا مدر تازه جوانم کل
امانه نازه ایلیوب قاهرکل ای دلبر ایکدر کل

کوردیجه حال دیکر کوزم بکا ای یار دار ایله | لوند انه ایله درسه تشریف کوکلمه بادکت دار ایله
بکا اغیار ایله التفاتك از زیاده ایله | دل لحزه دمن عزیمه کونل لطف ایله شاد ایله
خلوص ایله عزم دانه دهره شاد خوار ایله | جبا لکله شرف قیل وصالك بر مراد ایله
بنی برکیجه اولسون مجلسنده انفراد ایله | همانه اولمیه ای خواب اولمیه یا اغیار ایله

نه بو نازه استغنا مدر تازه جوانم کل
امانه نازه ایلیوب قاهرکل ای دلبر ایکدر کل

بو نظر دلکشاده دلده و شاه ایلرهر رشتی | اوقوتوب نظره یاکل علمه شایان ایلرهر رشتی
کوکلمه آب معنی هر فیاده جوابه ایلرهر رشتی | حقیقت علم سرك بجا یا یانه ایلرهر رشتی
لیس جسمی جهیان ایلیوب بویانه ایلرهر رشتی | اشیکی کعبه سنده اول رسلك فربانه ایلرهر رشتی
کوس راجح کین خنده کرکریانه ایلرهر رشتی | جفا دهور استه اریند خیرانه ایلرهر رشتی

نه بو نازه واستغنا مدر تازه جوانم کل
امانه نازه ایلیوب قاهرکل ای دلبر ایجاز کل

مسدس

سزا مرضعف دل هوس فراقکله فریبه اولسون | غایانه ایله هلول ابرواك یاری عیده اولسون
بولکده اولمکه جانك دریغ ایده بنده اولسون | رسالتك عشقیله قدیخ غوغه کلاه شهیده اولسون

[illegible]

بو عیده کهده سنده خاره اغیارك بعیده اولسون
خرام ایت ای کل نازك بره عیدك سعیده اولسون

هوز اتکو فرنجه کبی فا سقدر تماشایه | اجل کهواره سینه بنده یا نقدر تماشایه
هوسد لویه حقیقه طوبده منا فقدر تماشایه | جمالنجه دسیده کلوبه کتمکره عشقدر تماشایه

بو عیده کهده سنده خاره اغیارك بعیده اولسون
خرام ایت ای کل نازك بره عیدك سعیده اولسون

بو زیبه کو سترمیه ای ورد نو اروم کلستانه | عجیبه یانشسلم دست هر نیله کریبانه
فراده یوس لعلك اودیراده ملکت جانه | عدوده عشقه رخصت بولمه یوس دامانه

بو عیده کهده سنده خاره اغیارك بعیده اولسون
خرام ایت ای کل نازك بره عیدك سعیده اولسون

بو محنتخانه هر کیمدر ارام ایلسون راجح | لبك یاد ایله خونه دلم اشلم ایلسون راجح
خرام ایله انکله دست بوسه نام ایلسون راجح | افندم سایه عدلده بیرام ایلسون راجح

بو عیده کهده سنده خاره اغیارك بعیده اولسون
خرام ایت ای کل نازك بره عیدك سعیده اولسون

تخمیس غزل ثابت

منهج ارباب عشقه جان نقدا بوزبکده بر | جان ویاشك قیه رنیا رده رها بوزبکده بر
یعنی درویشه فقیر ال عبا بوزبکده بر | سرحقه واقف اولمیه اشنا بوزبکده بر

سیوهر اسرارینه دیده روا بوزبکده بر

کنه بیکی کیمده ایدراوغرینه حاك ایلیانه | سینه سینه عشقك بوداغ جالی هر جالی ایلیانه
اوزینی جال قنادره آب نساك ایلیانه | علم الاسماره موزك فهرادراك ایلیانه

قلبی مرات تجلاده تشنا بوزبکده بر

کیمده ای لسه خانه بنع مرد سخن | فرخنده تمیز ایلسون تقسیم جای فر سخن
بیلدیکده فاتح اول مرتبه الله طویه نسخن | لطاف نوده امر رموزی کرجه سوزدره ای اخی

بو سوزك کنهینه ایرسه مبتلا بوزبکده بر

هنو اسرار کلام اللهه کیمده اشنا | ویرسؤالك برجوابه مشکلم وارد رسکا
باطنا معناسه اکر دکلسون واعظ | فضل یزدانه سرینی بیلده قوی کوستر بکا

سرفراز حقیقت استوا بوزبکده بر

واین راجح طوغریه مرتبه کامل بیلیانه | بیجیده ارواح ایکنه دریای عشقی بوی بیلیانه
بو رموزی سویلر بیلده بیلوری سویلیانه | سورهٔ حرف مقطع رمزینی فهم ایلیانه

جستجو ایتدم ثابتا کنه بوزبکده بر

تخمیس غزل صابر افندی

شاید غنچه هر قبایه خار بلاسیه ارتورر | عندلیبانه کل نسربنه اداسیه ارتورر
خنده خنده یوزنه بلبله هانز خنده سیه ارتورر | لوحشه اسه کره غم قلبك جفاسیه ارتورر

خال یاك اینه جمال خال جلاسیه ارتورر

سو بسو کعبه کیویه خط لباسیه خارده | باش بردوم ها قاطر کیه هزاران نارده
جبه عکله یاده اولمزجها اهلزاردت | سنه فی هر اولوهای دل اشانه یارردت

اول شه ملك کرم هانه کداسیه ارتورر

خو بنفی اول دلبرك تکرار بر تکرار اولیجه | وجه یکنده ایکی محرابه ابروجیاد اولیجه
اولیه باده هنفوده خنده سر ازکار اولیجه | کوییا پکشتك الاغ سبنزار اولیجه

خنده نوستنه رخ یالك بلاسیه ارتورر

ظاهر ینجحن اولیجه بردم فلکم سرنکون | باشم اولسنه هانه جبوسنه حیقده ای دکون
فلکم اغلدرم نقشوه بین کوزم جیحونه خون | اولسه کوکلده عجیبه دعنه هر دم فزونه

مبتلاده نشوهٔ الفیده غدا سیه ارتورر

ابلیوبه خورشیده وجهنده بولکوه رفع نقابه | عرضه دیدار ایله یوسف اول عالیجناب
بنده یا نازه مجیده بولکوه اول جوابه | جانیده ایتدم مشتی وصل یاده فتح باب

الصلوا داراي كلسون بریه سیه ارتورر

اهل عشقه دمده هب درد المله یاك لنهر | سنك کوهرینده اشاد ایله اباك لنهر
جانه کیم دلشاد راجح غصه ده نالناك لنهر | طعنه اعداده دل بریانه جهان شاك لنهر

زخم بقاصه اتشه شعك ضیاسیه ارتورر

تخمیس غزل مشهوره ناظرینه

بیرده ایکی اهل فراشه کورده سمه هیچ | بر بزوده صحتلوجه صحبت کورده هم هیچ
کفتاره عوامیده خلاده کوره هم هیچ | بیزه وغرضه کیمسه الفت کوره هم هیچ

اسه ایجوه عالمده لحیث کورده هم هیچ

بر دولده ازلده یوغیده زونده وسرت | بایدله کلورمن الاکیفیت وحالت
رفع ایله منجهل اودره لحنی عشرت | بر من کر اوله نشئه من الوره لحنت

کوثرده زونده لعله دنه کورده هم هیچ

برکسه بیتنیره ایدرمن مدارا | اولکیمده جبی اوله یا معتوه یا شیدا
وارمی امن هرزت باسود معنا | ظلمره یا دنیا لوهده الیه یا عقبا

اغراضنده ازام عبادت کورده هم هیچ

ناسك کیمی قاهر کیمسی خانه بیداد | کیمه ایجیلو کل کبی سر دل ناشاد
مهربعه کوکلی طعم ایا کیمه اومارداد | خلقك کیمی اسرافه کیمی حسته معتاد

برسینه انواد سخاوت کورده هم هیچ

هو نمزکشینه کوکلی مدارینه بوهراك | کمشاد قیلوره ما هیچ غمال ورپشان

معزول جه دولت اولسه قیلمه افغانه | هنسنه ناله ایله هتانک جگرانسانه
بیرنه ونغب دولت وزدنه کورمسم هیچ
هرصحبته نا اهل قبول ایلمه کوشش | اله نخو بوعمخانه برزیب و نقوشش
کرعشق ایسک حرف امل ایلمه بوشش | کنذیم امادم علی هیچ کوکش یکوشش
عزلتکبی برکنج سلامت کورمسم هیچ
پامال وپریشانه ایکه ارباب فصاحت | خاک ایله سو ضعف تنی انوافه نه حاجت
بیهوده ایسه اق بو تحصیل بدعت | نه خدمت انظار نه عزو داره قناعت
دنیاده هوشکبی راحت کورمسم هیچ
بوعهده احسه کورنخور فنه جرأت | رسوا قیلور اربابه دل عصمه نظافت
موی تنی ذره باره هوانسه نزاکت | رحاکنور دی بزه کیم حال نزاکت
بر رایده انامثانت کورمسم هیچ
هر بوده یره بیهوده یه کل آنجم دهانه | هوراه سنک خاکه جلا شهرت و شانه
فاسه اتیم کوکل تکسر ه اسرار نهانه | جوده اهل غناسیه کوروردم خلوه جهانه
ارباب کرم اهل مروت کورمسم هیچ
سوء عمله راغب اولوده نه نه زمانه | راحت اتده اولیه هر بونه هر آنده
قارونه اولسه کتی شهرت و شانه | نادیب ایده آتشله قوالك هوه جوجانده
بونکته بر کسه دقت کورمسم هیچ
هر توبه کار ام عصه ایجاد ارالت | پاشینه کوه استادیه پاینه نزالت
دریای مصائبه یوزه ایده بشریك | قالدیده آنه نام ونشانه قویسایك
اولکی اوده مرتبه کوره سم هیچ
اقلیم تنی خسرو حبابه آنه امانت | بر جه یه قرارله هوده متانت

فالوری نه غم خال منزلنده نزایت | نفسم قدر ابتزایه بشخص عداوت
بهر کنده وجودوم کبی نتشه کورمسم هیچ
فنابو هر طرفه فطنه الرك | دل زورقی دریای غم و محنته هالك
راجح کیمه نزاقسه اذ بر یا ها هاله | فاطمیم ایشیمز محکمه محنده فالك
بر نیقه بیکره عدالت کورمسم هیچ

تخمیس مطبوع دیگر

یاسه هوکرهسته ایلر کوزلرم هیچ وس | سیمای فرحرف ایدر راه نکاره دائما
روزده نه زردیه علاقیم اکلمز اولیه بادفا | بار هالمده سؤال ایشیبودر نقدم اکا
آه دیکیه غیره هیچ حفظه جوابه وارزمکا
بوگجه دوده اغلادیم هوریاری محزوده اولیم | اکلمز عشقم ایده هال ذکرکوه اولیه بغر
بیلسه کرخورشید رخسارینه حقصوده اولیه بغر | بار حلمه سؤال ایشیبودر نقدم اکا
اه دیکیه غیری هیچ حفظ جوابه وارزمکا
دوبرد کلدکجه بهر بیقابنه اولشوخ شنك | دقصه جانه خوش ایدسیداته فرخنك
کویی داغ سینه ص بیراحلیمه دولرزنك | بارهلمده سؤال ایشیبودر نقدم اکا
اه دیکیه غیری هیچ حفظ جوابه وارزمکا
سوربکرکوکلده اندوه فزونم اکلمش | وصلته تحریك فکر کوره کوزم اکلمز
هیچ حوریزه غلبا و دردونی اکلمش | بار حلمه سؤال ایشیبودر نقدم اکا
اه دیکیه غیری هیچ حفظ جوابه وارزمکا
اشبو جنی سوبلیسه بعشقه آتشه نزباده | کوسه ایده نیزه راجح ایلدم ورد لسانه
جلدیه دزدوم تماشا ابیوبه هرتیات | بار حلمه سؤال ایشیبودر نقدم اکا
اه دیکیه غیری هیچ حفظ جوابه وارزمکا

شرقیات

جکر خانه اولوبدر یاره مسل | یا قانه اوشنبه قاره جهانه نشکل
جهانه اغلدیر فریاد بلبل | نه ظالمدر کرقاشوره کلر کل
ایچ اونده نفکره شقایق | یا نقده دلربو بغرکه یانقدر
دیوانه نرکسك جشمن بولوبدر | نه ظالمدرکه قاشوره کلر کل
نظاره اوزره فوردی اشیانك | نه یانسوده آتشه عشقه یاقده جانك
الیشه دیه بلبلك اه و فغانك | نه ظالمدرکر قاشوره کلر کل
آتشه راجحا ماننده لاله | قزل قانه بارده جشم پیاله
شکوفات کلشنه ایشه ناله | نه ظالمدرکه قاشوره کلر کل

شرقی دیگر

جشم سرمستك کوزند خسته در | طره طرازینه دل بسته در
اول کل نازك بره نورسته در | طره طرازینه دل بسته در
شمع رخسارینه پروانه یم | آتشکله تا بحشر یانه یم
قانه سوداسیه جلکه جوایم | طره طرازینه دلبسته در
راجحی اولشوخه دیدور بقصده | کورنه رخسارینه هانه نوراوزه نور
هدخانه الهریس اوره هوره | طره طرازینه دلبسته در

شرقی دیگر

دولرده سه باشنه دروسه اوردش | روی زرده اولدم مثال نیل فسا
نرکسه جشمك اغنوسی شبه تاسحر | نه تماشا جیل اغدر کل کلر
سینه م اوزره کل اچلده داغ داغ | نوبهار درسادی هوره بتالی ایغی
کور کوره ذرده ایدرهر نغمه یغی | نه تماشا جیل اغدر کل کولر

هرجیبك کوشدیله یوزکوره یار | فسلکه طعمه اولماسین تاکار
اغلر راجح ساکه ناز ایشه کجه یاره | نه تماشا جیل اغدر کل کولر

شرقی دیگر

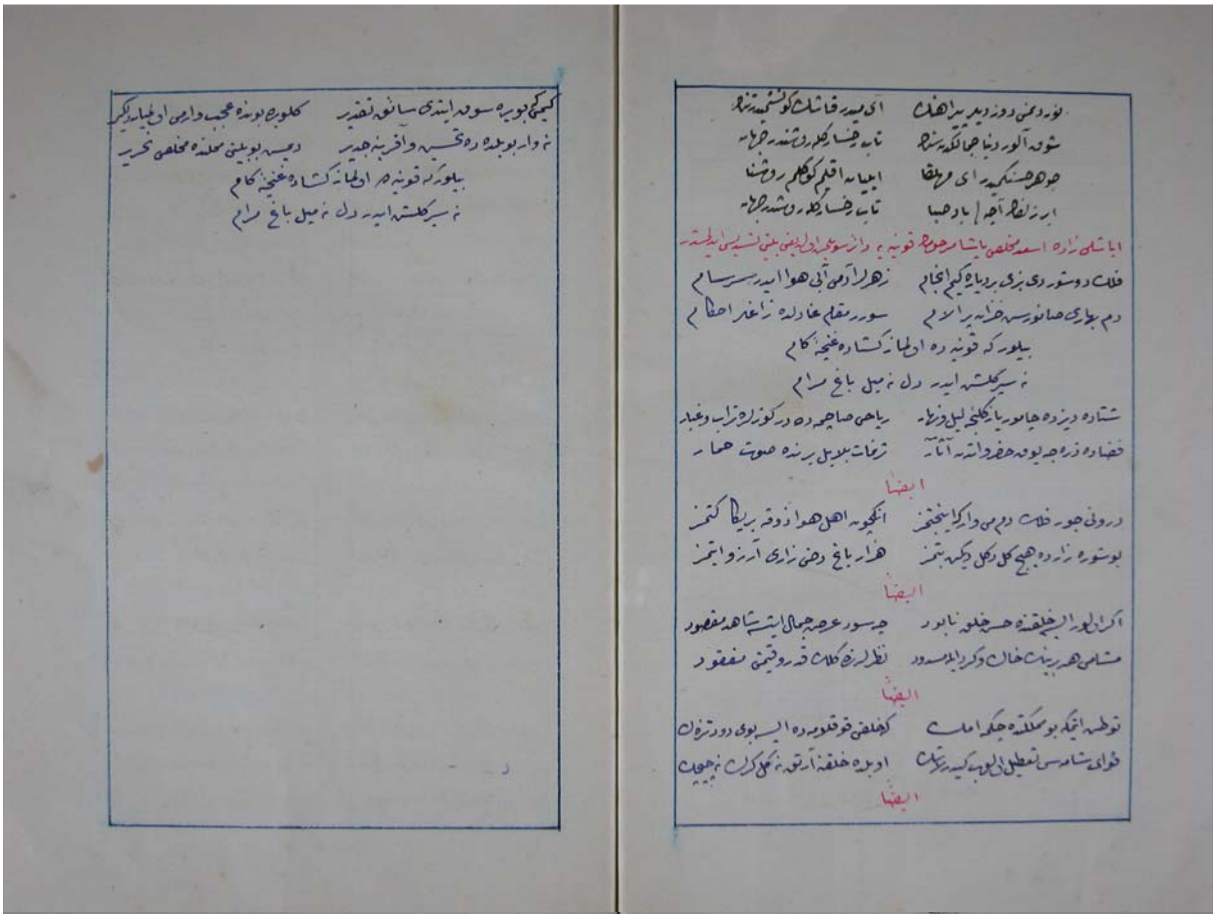
آتشه عشقکله اولدم سرسره | کیتیور کوزده خیالك ادیره
قتیمزا هوکیس بنده کل یره | کیتیور کوزده خیالك ادیره
ناتازك اولدم سنکله آشنا | وصلکی قردایه هلکه دلبرا
بولدم با نقده بر هیچ وس | کیتیور کوزده خیالك ادیره
راجحه قیل مهرحسنك جلوه گاه | حفظ عزول سؤال ایت آه آه
هیچ تهی قیلمه دل ویرانه آه | کیتیور کوزده خیالك ادیره

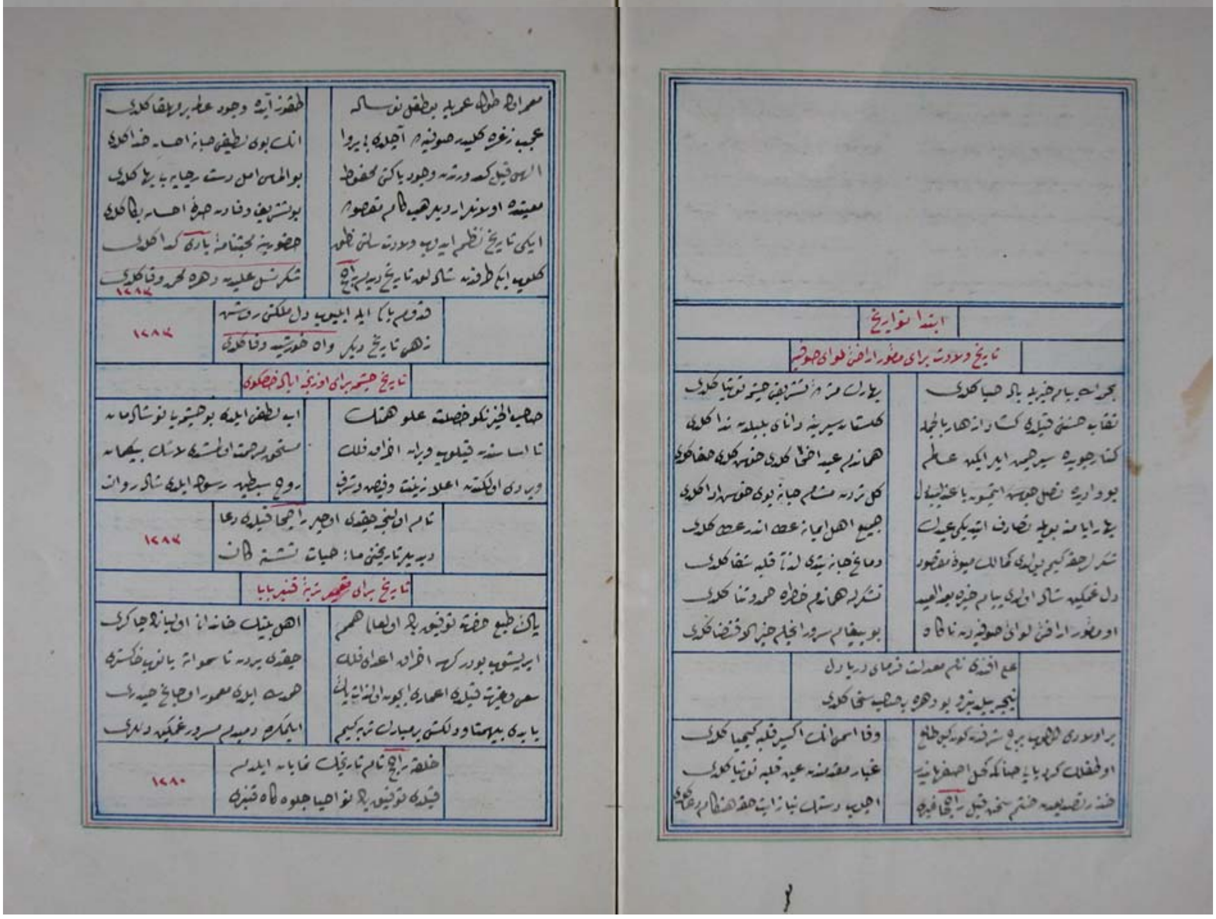
شرقی دیگر

سنك محبوبه از لسیه سودکم | یك کوزلسیه بی بدلسیه سودکم
سرو قدو ایجه بلسیه سودکم | یك کوزلسیه بی بدلسیه سودکم
اوسنه جلوه ایدر نزآسمانه | مهر و ماه پای بوسنده هانه
حسنك یانده برموج جانه | یك کوزلسیه بی بدلسیه سودکم
حنع قدرشر یوزك ای نازنینه | برکوره ایدربیك آه آتشینه
سینه جان اتحه سطار وده دیه | یك کوزلسیه بابدلسیه سودکم
ای جوانك آفتاب انورك | بهره یاب ایلد بو راجح کمترك
یوحده منندك هر آدده بری | یك کوزلسیه بابدلسیه سودکم

شرقی دیگر

ای کسه یوزلوم طلعت فشانه | تاب رخسارکلر دوشنده جهانه
شوله جشمه اوله اخلقه عیانه | تاب رخسارکلر دوشنده جهانه

تاریخ برای حافظ القرآن

حمد لله الحق محمد افندی زاده کی
طالب علم هم یوم راغب افنون
تحفه اسرار حق اولدی ذهن اوده بیده تلم
اودیعه ناثل اولدی ایلسون موجد
بوکدی تاریخ تام بیده یکلو راشی

طفل حافظ مصطفی هم قید محفوظ اذهه
کنج اسرار هذا حفظ لطف کبریا
در کوهر کنزینی قیلدی قلب پاک
جان عزیز ذهنی تطهیر قیلسون دائما
هم کی اوقور کلام حق حافظ مصطفی ١٢٨٦

سکه ایجره ایلیوب تاسیس درزی اتره هنم
همیو صو اوقور کلام حق حافظ مصطفی — ١٢٨٦

تاریخ زفاف

زهی بخر باسعادت اره شایان شان
قیلیوب اجرا عیرت جیزلر ارموری
هاره دستکل نعمتو قیلسون دائما
غنچه نوکلستان عشق سیرانه کلکده
شاهانه هنته ده الفقه دیکر باریچه بیان

علی بک خوشبختیام اول بحریه دراو هم جهود
ربها ایدی جون نتظم اشیاء سلک آلود
عزیز ایشون الاجوالکین اول هر فرقه بعبود
هما به پرور عالیقدره تخل اولدی رتقصور
اولور حاکم کوننده هلیس یوز فرقه طغرر موجود

جوهر نقلیس اولنه سو حیدم تاریخک اولدی
بوزیزانفاق هم قهار ایله مسعود — ١٢٨٧

تاریخ مخلص برای نشوی افندی

نظم شعرا صورت لطیفه حواره
ها تورنیه دقت سعادتم اساسک
هر ایه موزون کلامی اکلر دستوار
استادان در ییکی هر نقشه بهشت

معنیده نظرگاه لطیف ظرفادر
بیلمزجه هوا به اولیجه ایکی بیشادر
هر شعر اوسوسالک راه عرفادر
البته هوسکارم اسع هنز رهیدر

ترتیب ای نجیب مخلص نو شوقیله راجع
تاریخ دیدیم هم نیکه نشوه شعرادر — ١٢٨٨

تاریخ مخلص برای نشری افندی

کورنجه هیچ حیا دن نظم شعره جلا
جنابه حمد قیلد پرنور فیر حسنا
بو عجا حیا زهانه قیلدی بلیغ غادوت

وارکسره انده نقشه ظرف
هاره وصفه بیابیه ایدی جمیعوس
نجیب هدیت نوز حبیب یا سوزر

ترتیبه ایلده راجع نجیب ذا مخلص
دینلده تاریخی نشری اثره شعرها — ١٢٨١

تاریخ وفات نجیب بک

هیچ دوریانه زاده افخم جیه بلک زادم
باکره به بودریا درمانه اولدی مبتلا
هیسم پاکیزه هما به حسرته ایسه خیال سیاه
ارجعی امرک طوبیه مرغ روحی حیده باک

تارک دنیا نجیب بک اولدی موجود قریب
قانکی عجز بوله کوکی دردل حوادثه طبیب
سینه ده حکمک ایچره ناداه قیلده خیال حبیب
جانکه پرواز ایلده کلکشته بخه عندلیب

هواده رحمت کلدی بر تاریخ راجع نقشه
ایلسون کلشتراه عدن جاییر نجیب — ١٢٨٢

طاغ دوریانه زاده نامی افلع عزت بک دریغ
ترک دنیا قیلدی افکار ول قطع حیم
لطفک ایله عفو و محو ایت جرمی عصیانی
هر درینده مغفرت قیل یا غفور و یا کریم
رحمتک اولدقجه وارد ایتره ایدی یوند
دنیاده الحشر حلفیا منه النار الجحیم
ارجعی امری قدر ایدر ها تفده نداره
صوان تقسیده دیدی بسم الله الرحمن الرحیم
کلدی بر تاریخ هتکام دعاره راجحا
حور عزت بک ایله ایوانه جنته مقیم
١٢٨٤

تاریخ وفات

دریغا کرده مراد بک زاده بر طفل تو نهاله
اوهیوه حیات بلبل شده بر اجیده عرش اعلا

محمد ایدی نامی مخلص اولمشده فؤاد آنه
تن کلعذرکبی هلده هر کسنه آبلیه زاده

وفاتک کوسه ایدیه جوهر له تاریخک دیده راجع
فؤادل مرغ جانکوه عدنه ایلده سلوه — ١٢٨٢

تاریخ وفات

میرکوه رستا شریف بک به بر حاله بک دریغ
بیده دوران کمر به بار اولدقچه بیکانه
ابده جسم لطیفک خاک در اغوش حیف
ارجعی امره اردیه کوشته حسرت عنبیه

ترک دنیا قیلده اقرار اولنکوه نام
بعدعمر منزل غزیز ابرهب بیلده قلم
دست ساقی اجله بار رضا ایلدکده جلم
ایلده شیم روح اولدی هما اولدم رام

یا تضرع دیدیم تاریخ نقلک راجحا
ایلسون یاره شریف بک کوه مأوا مقلم — ١٢٦٧

تاریخ وفات

سرعوالم ایده بیتای سیمانه دریغ
هوسوز دیه جنه کاسوی وجودن خاکه
جیزیده یاکی ایوم روحی یاره عدد

مصطفانم اولعالی نکوخصلت آه
قیلده مقامه اجی نشئه عزل کوتاه
کنج لطف ایده عفواریم قصورک اسه

ایشیده به فوتی راجع دیده تاریخ قلم
مصطفا قرده برینتی نحیب جای پناه — ١٢٨٧

تاریخ دیکر

جیشید اجر دیده تاریخ وفاتک راجع
مصطفا ایده کلکشته جنان منزل ١٢٨٧

تاریخ دیکر

برهزه قدیه دار تاریخ دیدیم
دار خلده ایلده مقام مصطفی — ١٢٨٧

تاریخ وفات

احکم امره حکیب اعداد به سنده رجب
ناکه زیالی عربیه ایدی اثر باک اجل
ایردکده حقه کوشته امر خدایه ارجعی
قیلک نیازت ایلیا نژاد قوتسونه بر خا قه

حسنیله نجیل خوز ایرایکیه اول نوجوان
حهده مزارده خا فغا ما نده برلب خزانه
منقاد اولدیب امرخدایه ایدی تسلیم جانه
تخیج آب رحمته اولمه تازه یکنه بیکمانه

فارغ رحمته کلدی بر تاریخ راجع نقشه
طفلی ایکیمز قیلیده رحبه دار الجنانه اشیانه — ١٢٨٨

تاریخ وفات

قضای سلطان افنده رحمته علیه
اوتوز ایکی یشنده هر حیه اولمه بکوکی درمکی
اوقوسونه قیرل زیاته ایلیه بر فاتحه
ارجعی امری نداسی کوشته ایشیدی اش

زادم ادهم افندی آه اولدی نیکو نام
بولمده درمان طبیب ایده ده نه بیرصبح و شام
عفوایده عصیان ن لطفیه اول رب الانام
حور نه ساقی اجل دستنه اولدم طلوعیلم

یازدی راجع تام تاریخک قیلوب حقه نیاز
ایلسون ادهم افندی قعر فردوس مقام — ١٢٨٧

تاریخ وفات برای دختر مفتی معلوم

دختر پاکیزه مفتی محمد طبیبک
بر کل نوپرس ایده کلشنکه قانیده لیلک
کوکشنه یه کده هنفه حضا به ارجعی
حورنده دسته ساقی کوثر اجل جامک الما

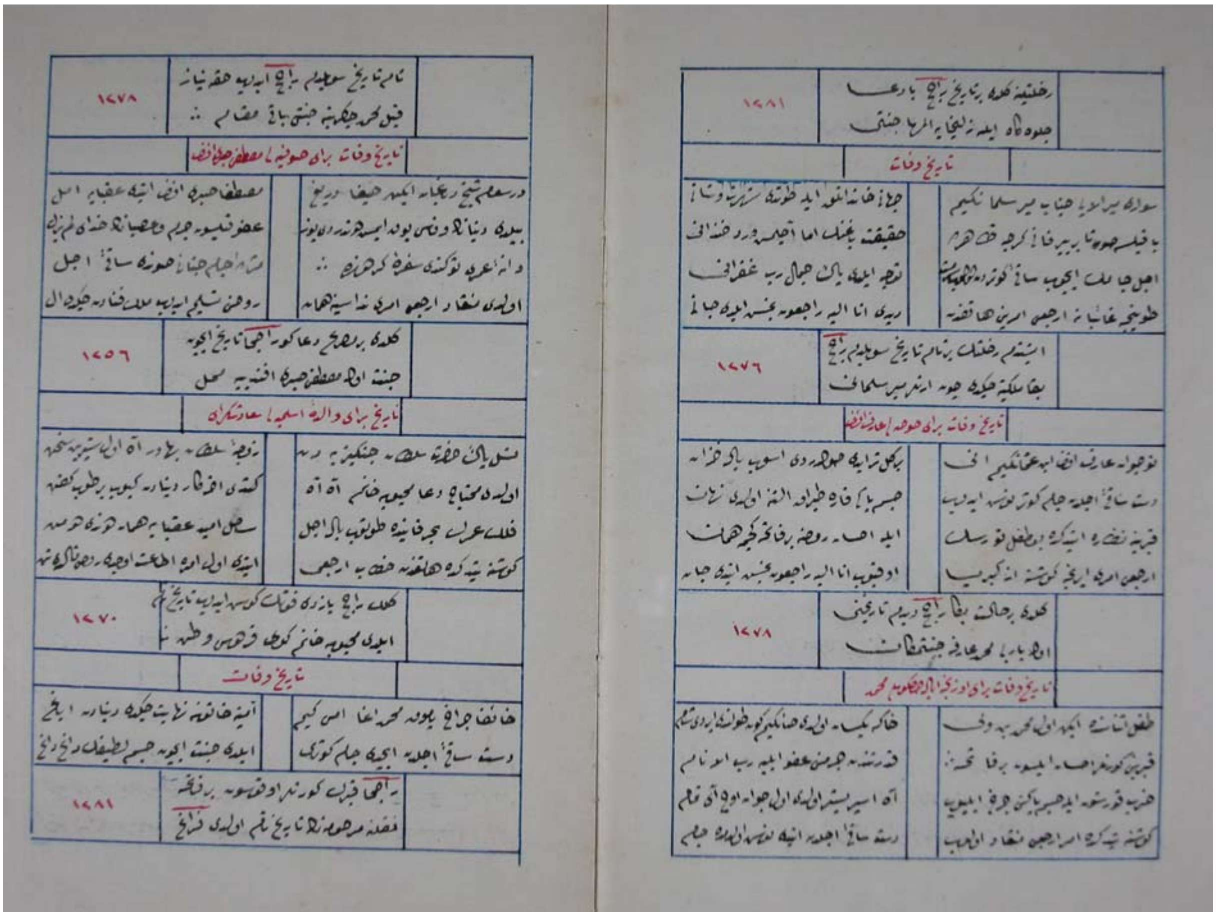
یعنی رحوم نفیسه هنکام اولشیریه مقالک
باکه هر جرده حر اردی جهودلک اولنار اسنالک
اولدی بازنه حق اجوال حقه دوبالک
ایتده نفیسه اولدم عمر الدار اولضعف حالک

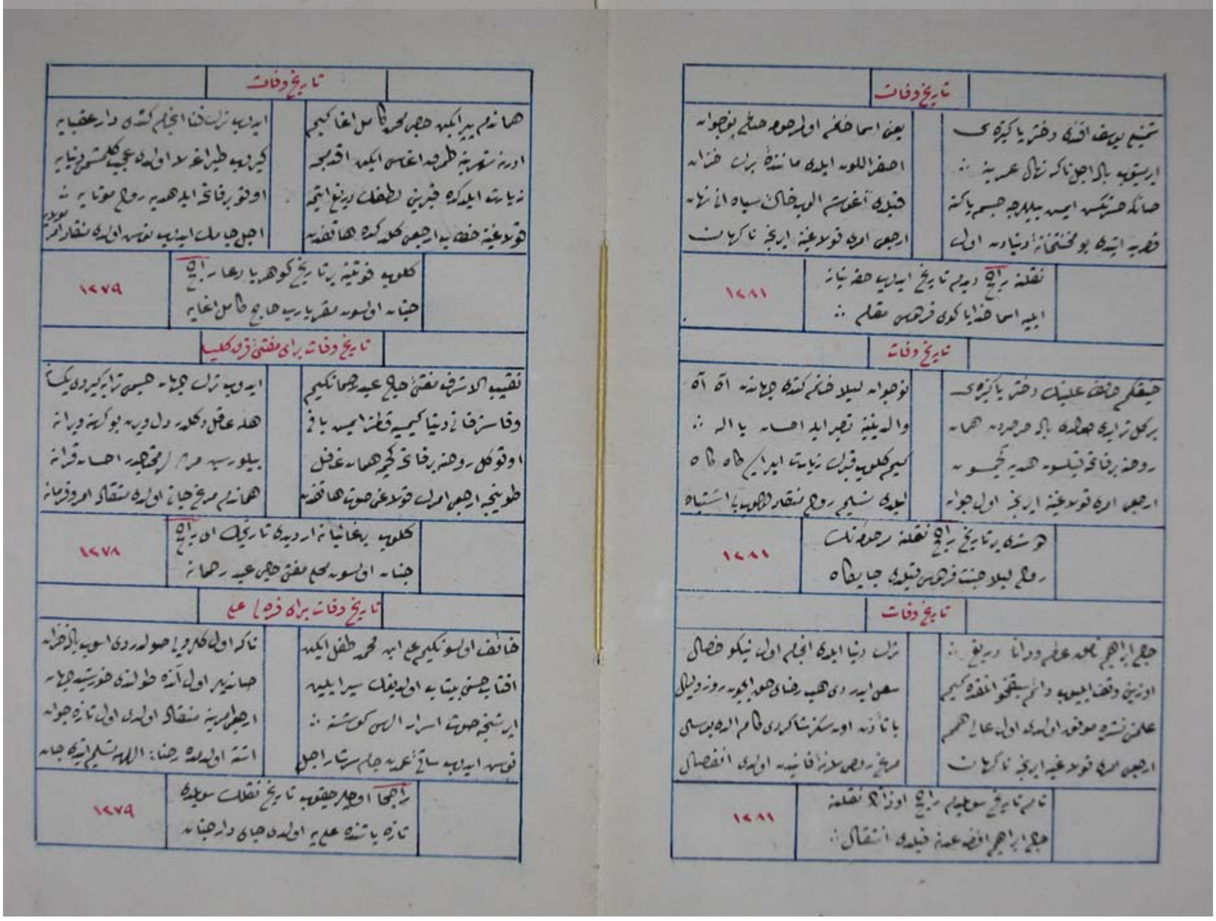
کلدی بر تاریخ راجع نقشی اعلا به ایکوه
ایدی طفل نفیسه دار عدنه انتقالک — ١٢٧٦

تاریخ وفات

حفره راسخ افندیله جنابه ماهری
دسته ساقی اجله ایده حیلم کوثری
ارجعی امرک نداقیلدقده هنفا کوشته
جزیده یاد ایلسون قیرل زیاته ایلیه

قیلدی عقبایه نفیا خفر اقرحلتی
ایتدی اولمده تقفهیر سرور هدایتی
ایده اول اوریده ملک قناده عزلتی
اذکرو با لخیر موتیکم حدیث هویتی

تاریخ وفات

یلدریم اوردیغی حلمی علی اغا کبی — کوردی انجق وفا سزلغن دنیانک
بیلیک ایلدی چوقدر غدار فلک — رحمی یوقدر قدر کیسه یوق دورانک
قبریکین زیارت قیلان اهل ایمان — اوقوسون روحنه برفاتحه بو اوتانک
اوقوسون هدیه حق جانب — اولدی رام امر الهیسنه موتنک

دوشدی برجوهر ایله نقلنه رابح تاریخ
منزلک عدن ایده حلمی علی اغانک — ١٢٧٨

تاریخ وفات

فاطمه خانم اودرحومه یا بهره جوان — حفظ اغانک ایدی دختر پاکی اری
منزل غربته ایردی طلعه ربر عمری — اولدی تبدیل مساجیه فراقک سحری
بر کل تر ایدی کلشنک فانیده وفی — حولده غدار فلکنامک ایچی نظری
لطف ایله جنده ال الله یاسه بخششکده — آه کیمی سوز نحس ایله یانده جکری

حیقدی اوجبیر دیده تاریخ وفاته رابح
فاطمه خانک ایوان جنانه اچدی — ١٢٧٧

تاریخ وفات

کنجی یتنه خدیجه عیاله حیف — ترک دنیا ایلیوب قیلدی بقایه عزم راه
تاکه اولغوسی نوار ایتدی ایکی اجل — غنچه حسن هاب ایک غرابه حزنده اه
قریبه تام اودر سیم المتا نجسه ابلیغ — قیلدی بارانی دعارده فراموش ماه‌ماه
کوتنه پیشکره هانقد خفدبه ارجعی — ایدی تسلیم روح اولدی عمر امراله

کلدی بو تاریخ رابح نقلنه مرحومه نک
قیل خدیجه خانی یاب عدن جلوه‌گاه — ١٢٧٩

تاریخ برای الفت ای باباشیرد ادرنه نوشته بود

شهنشاه معظم حضرت عبدالعزیزخان کیم — ادرنه تعرینی قیلده منبه اولکرم فرما
جهانه غلمه هیچ بولیه بردانه جودیف — وجود ذات پاکک هیچلنده اکدر بور
خراب ایتمشدی اعادی فلک بوبابه اهالی — بجانه اکدیه ابر لطفک ایلده احیا
غریبانیت دوری بونوخیه ایوان مرحوم — ایله ابو محله شرع وفانونه اورده حکم‌جا

ختامنده کلوب براردیده تاریخک ای رابح
مفتوح دلکشا عالی مقام اولدی صفا اعطاء — ١٢٧٩

تخمیس تاریخ باباشیری ابو مفتی ادرنه فوزه اولی

فلک یورج شرفده جالی ایدیه تاکر یهانه — سوررو حباب ایتکله خاکه خورشید جانه
کم بیکی داورعالی سلاطین ابن سلطانک — مه بررج خلوقنه ظل حق عبدالعزیزخانک

ذروه شوکته دشانه جهانه ایده پرنور

یتر تابه فلک پرده کمنه حکمی برد بنه — اریر اوله نظام هیبتنده حور ابنه
تسجیع ذات پاکک کوسه دیده کافر تلوبینه — اوللده زیور افزا تخته عالیجنه پاکینه

ثنای خصلته عدو حصر اولقده دو کور

اوللده جالس تخته اولی جنابه داور عالم — درده اولکدیر شفقت متنت ورده محکم
انک اکرهایونده بنای بوسیل خرم — کر اولدر استوارحسیله جنابه کرم هردم

اودر اباد کر ویرانه هر خطه مکسور

قیلوب حمد ثنا یاره لشکرینه وتنه تخته — ایده اولی حضرت تا نقصه ایده یه بوسمه
سرپر سلطنته ایلسون هواره نا معزوله — هزار لطف و احسانه مادام اولده بنده

خصوصا ایده بورالی ادرنه خلقنی مسرور

ایدیه روح اولقدر عتبه دنیا تکریم — حامد اقرانه اولمش روانه ارایشه تعظیم

کتوردی همت والاسی بوایوانه بیدار — تعالی الله زهی بنیاد مرحومی ایله آسایش

کرده رسم نظیم و صفا بخش اولا بور

بو جایه دلکشا دهر سنجه شرع وقانونه — سلاطین عظام کور لسده عدیه شرع وقانونه
کورسون بوزم دعوا لرموافق شرع وقانونه — قیلسون نیلی دیده نیر تساوی شرع وقانونه

اولنسون فرقه و تمییز اهل حقه باطل و شرور

عزیز عادل ایسون خان دهره طول عمر ایله — شرفلر تا جور انه دهره طول عمر ایله
هارو وار ایلسون خاقان دهره طول عمر ایله — معمر ایلسون سلطان دهره طول عمر ایله

جنابه حضرت خلاقه بیهمتای تا معذور

نکهبان فلک باوی جو ایتسون اچیه بلک — دمادم حضرتیه یا قیلسون بجت اجلالک
شرف ایلسون روز و شب و ابلوجه و مسالک — مشیت الیه طالعه بجت ایوانه اقبالک

اوله ویرانه خذلانه قلوبه دشمنه مقهور

نظام نظمی رابح ایلیوب زینیده نشرایله — کوریجه حال هالک اللهوا ارهنده نشرایله
حضور حضرته فوزیه نیل افکنده نشرایله — بازیه بر جوهر تاریخ فوزکنده نشرایله

شهنشاه جهان قیلده بو بیات قابیه معمور

تاریخ جلوس پادشاه عالیشاه

تاریخ تام کبی رابحی یازدم موزی الحجه
عبدالعزیز اولنجه اورنک عدالته مقیم — ١٢٧٧

ساعتجی خورشیده اغانک دالمانه حجتی سولیدنده تاریخ

ایده پرتو خورشید ضیا — ارتفاع فلک ایوانه

حیقدی اوجبیر دیده رابح تاریخ
اولدی دنیا بو موقعیانه — ١٢٧٨

وجودک برکیجه سوز سپهره ایلیوب تسلیم — یا نوبه تا قضا ایده حکومته قومه غیچونکم

قالوب اولیده فراپه اولسنده مسکنه معمور

هانم حضرت تاری منازل غنچه خندانه — نهر بوده لطف فنده بوشرده ایده اساره
میسر سرهیبته اصانه زحمتک یا فرمانه — کلیف بوده بو اولسه ابسونه اولیام

هماریعنی قیتبع لحمه یا شاه دمشهور

ادرنه خلقنک ز ناته قلبی اولده هیبت‌تور — اولنجه امر وفرمانه همایونی شوقیله تقریر
نواتا دسرای یابه حکمی ایده تبشیر — نهنسن طبع و سوز مشیر بر جیانه بیر

فلاطون زمانه حمه فنونه لقا میرور

ایدر کیم عزیزه جیان کورش هیبت صنع فام — بوجیوا نجانه نه احیس اولدی جیدیه انعام
جنابه حضرت احفر واکرم سیم هر شلم — اهالی ایتدیر یا اجیده استدعا واستحکام

کراسته ایله ایده اولسون جهانه انکسنه نظر

بوجایه عرضه اولسنده محکم بابه همایونه — بلینده خونکه حال بیغوس یابه همایونه
عیانه اولدی فرایه اقدس یابه همایونه — یازیجه اولی هذیوا کریس یابه همایونه

ازنه اهالی بوردی اولی شهنشاه کرمو قوف

فلک سنده جهانه هلم قدر نماینه — کروه اهل ایمانه تحفه مهر یا بیده
بوجه‌لی پادشاه هر خیر و حقیقیه — بیورد یکو ادرنه شهره پای تخته تا بیده

دکل سوزنیکه فالسونه دلک حکم ایده اتشغور

نیه عدلده همایونه فاپانه اولمده سلطانک — دل ویرانه اولدی عمر پای وارنانک
سریرونه حذا هواره قیلسون شوکته دیناک — حقیقتنه سابه بنده بیر یا اولی ظل یزدانک

بنا اولده برعلا بابه کیم شع دکل معمور

الهی عمرسر بر جنابه شاه هر آنه — دمادم حفظه اولسون ذاته استیلای دشمانه

درنیع ایده شهرده ناهراقه بو دریغ
فنوده درری عاقبت آینه عرینه سیاه
ارجعی امرین هاتف کوشنه ایده ندا
رام اولوب اولدره فنوده عزم جوار
نوشن نوسه البعید رایج دیدی تاریخنی
مرکز خدیه فدا اهل قدحا بکاه
۱۲۸۶

تاریخ وفات برای سید رشید افندی

ناظر بر شریف محمد آغا خانف — حیف اجلم فناسکنه ال اولدیکی نظم
اکله یا شبهه دنیانک دفا سزاولدیغنی — کشور عقبایه افکار ایده التزام
روحه بر فاتحه اهسان ایده ارباب دیه — سیانه مغفرت قیلسون الله پاک اوکیم
ارجعی امره قوشدی ایرشدکده همانه — ایده تسلیم روح امر خدایه اولدی رام

راجی حق بنا ایله دیدم تاریخنی
ابله سیا محمد فخر خاص مقام
۱۲۸۶

تاریخ وفات

دختر باکره سی ایده حسن آغانک آه — ایرمدی بیمار اولوب خلف امینه صحت
حالنی کشف ایدرکن فانیده خرام — مبتلا اولمش ناوت بر هواسز علت
المدی بك لحظه اول نو رسته دنیاده مراد — کتدی آخر والدینک یاقدی نار فرقت
ارجعی امرینه منقاد اولدی اول تازه جوان — یوز چویرده ناکهان وارده حضور حضرت

ایتسیه نجه تقلیق رایج دیدی تاریخ تام
نوجوان ایکن امینه کتدی ملك جنت
۱۲۸۶

اسعاد کرای محمد وفات تاریخی

ال جنکیزده سلطنت سعادت نام — نوجوان هنتی کرای قیلدی بقایه رحلت
مهد کتمشدی او نو رسته هوا ایله بیله — دردینك عزم جنانه اولدی هوای صحت
ارتحال کوسته ایده ابه اغلر مظلوم — والدینك یورکین یاقدی نار فرقت
قیرین مسعده نور علی النور ایده — سرفراز ابنیای فخر عالم هر بیت

هوشنه بر مصرعد تاریخ وفاتی راجی
معدده هنتی کرای بولدی حیات جنت
۱۲۷۷

از اهلی

تاریخ وفات

ازاهل فریم عبد الرحیمك دختری — نوجوان زینب بقایه عزم ایدیجك ایدی
خاتف اولسون کندی بوینه طوبی دنیانه — رشته عمرك اجل مقراضی کوتاه ایدی

راجی باز دم تماما جوهر تاریخنی
روح زینب بحر رحمت مقرباه ایدی
۱۲۸۱

تاریخ برای مطبعه جریده حوادث وسویه ادرنه

ناجدار تاجدار زمان عبد العزیز — آفتاب مهر عدلیله جهانه ویردی فر
تختنه باب معارف اولدی هر نه کشاد — وقفه اقبال ایچون کنز معانی فتح ایدر
سایه عدلنده بر علم بلا بولدی جلا — روی ارضه نشر اولور در هواداشسر نشر
اشته اثرجمله وزیر نکته دان صادق — بو و سویه خلقن علمیله قیلدی بهره ور
واحضور شید بیشای فلاطون زمانه — باعث ایجاد مدرسه فاتح کنج هنر
اوج قسمه اوزره مرتب بر جریده کیم — صفحه بحر معارف سطری لؤلؤی کهر
لفظی رنگین و عباراتی فرحبخشای دل — نکته مفهوم دراری مفید و مختصر
باخصوص مضمون عالی احضیو افخمی — قیلدی بزل مقدرت اول نامدار نامور
یعنی خاتون در دل سلیمه بکا هوای جهانید — طلسم کنج کمال عقبت بولدی ظفر
اجدی بر بر کل نشریه بحار لطیف — شاد اولور یردی وسویه خلقنه بو خوش اثر

اشبای مطبعه رایج دیدی تاریخ تام
نو جریده اولدی مقبول جهان ومعتبر
۲۲ جمادی الآخره ۱۲۸۶ — ۱۷۲ سنه الهجرة

تاریخ وفات

سلوری خانه انی مرعارف دختری حیف — جبیرة فاطمه خانم بقایه عزم راه ایتدی
براو سلدول ایده نزل باغی جهنده فرقتله — اوعذار فلك آیینه عرك سیاه ایتدی
وفاتك کوستر ایده بو نو جوانه کرنال اوله — هماه کوکه سویلك بر الساعة آه دولت ایدی

قوروغیه کیرنج ارجعی امره اولوب منقاد — اودمده روحن تسلیم قربانه آل ایتدی

کلوب ایکی کوزمده یاسه تاریخك دیدم رایج
جبیره فاطمه دار الجنانه جلوه کاه ایتدی
۱۲۸۴

تاریخ وفات

ها نفاجا نباز لطیف آغای نیکوه فصال — حیفه افکار ایچی دنیاده اولطبع لطیف
رویال اولده هامه جواده رب العزت — کوشنه تا تیر ایده ارجعی امر شریف

بانقط تاریخی رایج فوتنی اعلان ایدر
بنده آه انجام اجل اسینه بو جانباز لطیف
۱۲۸۴

تاریخ ولادت برای امام اول جامع عتیق در شهر ادرنه

جنابه حافظ ابراهیم افندی — برادرم اولدی نائل بقانه
اوزده عزایده احسانه قرزنده — غزاده اول امام جانه

کلوب بر ار دیدی جوهر تاریخ
علی المرتضی کلدی جهانه
۱۲۸۴

تاریخ وفات

برادر آغاسی ایدی نامی بوذاته حیف — ابیوبه نزل فنا کتدی محمد آغا
قبرینه ناظر اولوب کچوهمانه ای غافل — اوقو بر فاتحه کل روحنه ایله اهدا
ارجعی امره قوروغیه ایرنج ناکاه — اولدی اول مدده همانه عازم جوارخدا

هوشنه بر جوهر ایله نقله رایج تاریخ
قیلد یارب مقلم عدن محمد آغا

وفات

امینه افندی ادیراد آغاسی زار دریغ — نهایت عزم بقا ایلدی او نیکو نام

بوذات روحنه بر فاتحه اوقو تا کیم — کوره ابه عمر عزیزك سنکه بیهقلم
ایرنجه کوشنه هاتفدن ارجعی امری — بو موجبه کوزینی اول امر شریفه ایله دام

دعایه قالیرسیه ایکی الم دیدم تاریخ
امینه افندیه انت قیلد خلده مقلم

ادرنه ده جامع عتیقك ایچ شریف امنه سی السنده داخل حوض سبیلیه حال الخمسه

تعالی اسه زهی حوض مدرنیع کوثر — حیات قلبده بوحا جاری صفایی
حسن آغای سر بسته نامی اول صاحب خیر — دمادم تشنگانه لطفه جاریده زلال آسا
بوحوضی رفع سبطیه رسول اسه ایچوبیله — وحوضیل نوسه آب اشنا عاجیز تحسینیه مولد
کروه مؤمنینه اشبو جامع عیه جنت در — بوکوثر حوضنده ظلی سایه طوبی

وضو ایچون کلوب برضوه تاریخك دیده رایج
بیکه حوض ایله قلده باب اسکی جامع احیا

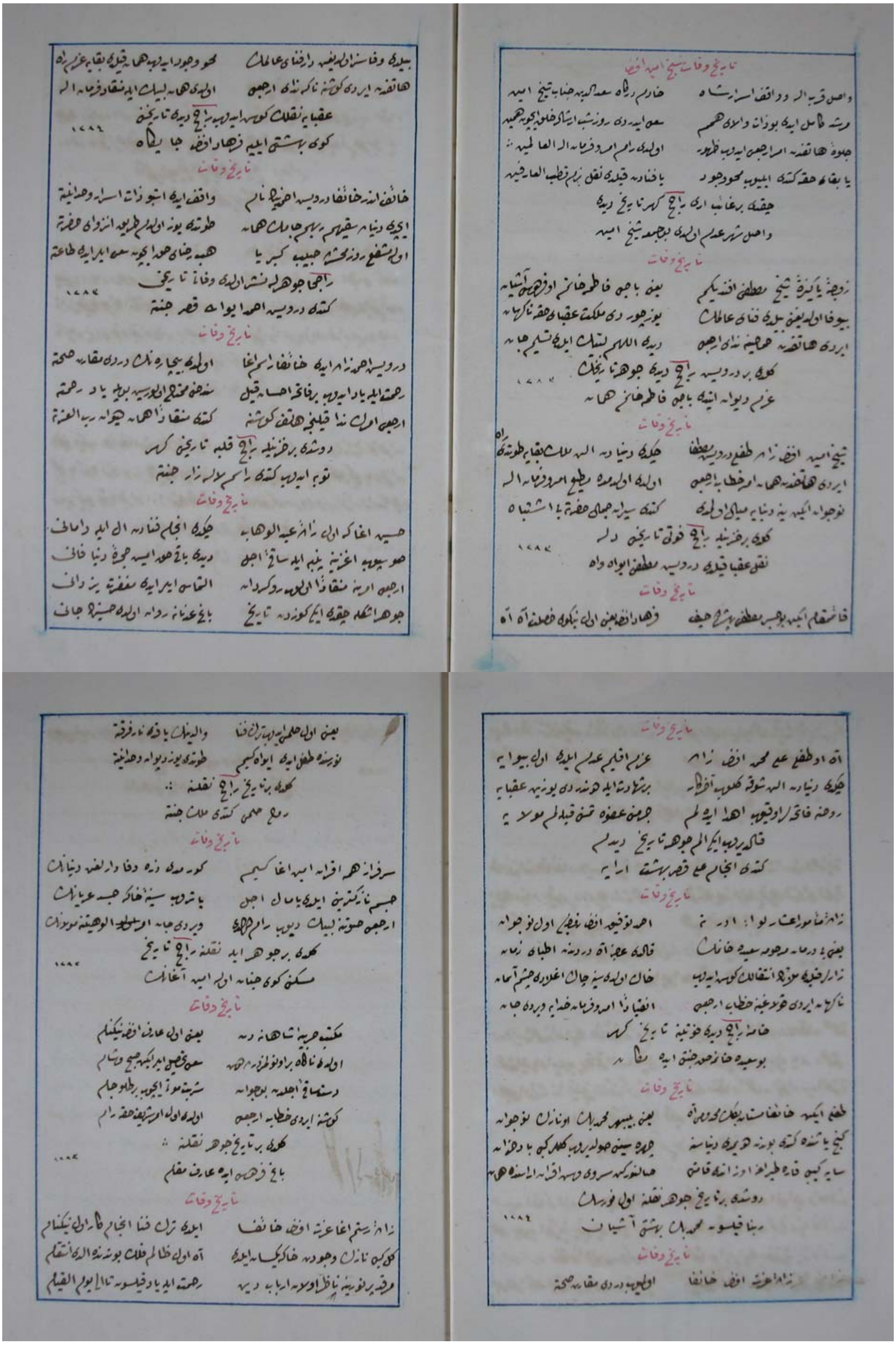
تاریخ

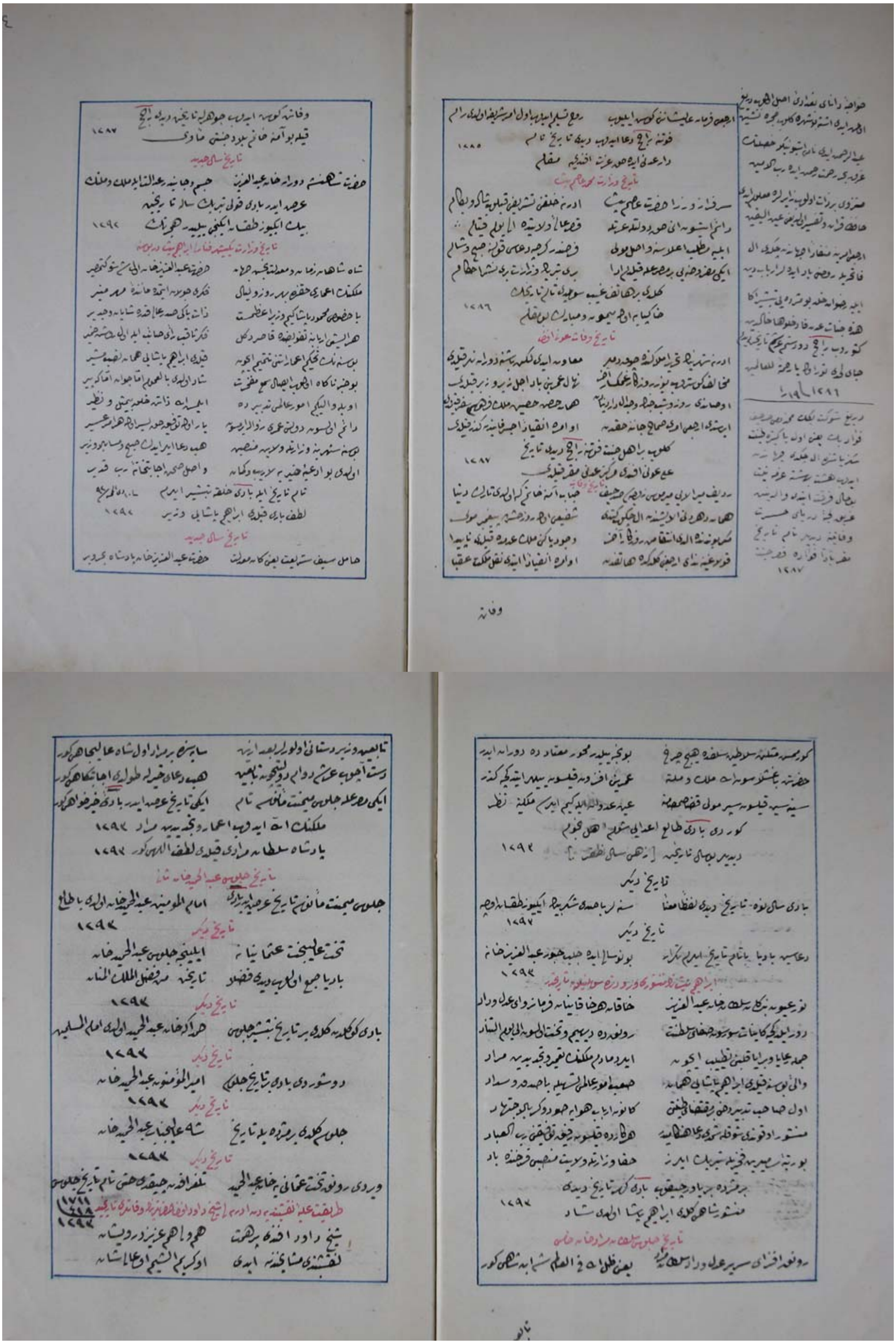
تاریخن دعوتیه در عطشان راجی — آقدی حیه عشقنه کل چشمه

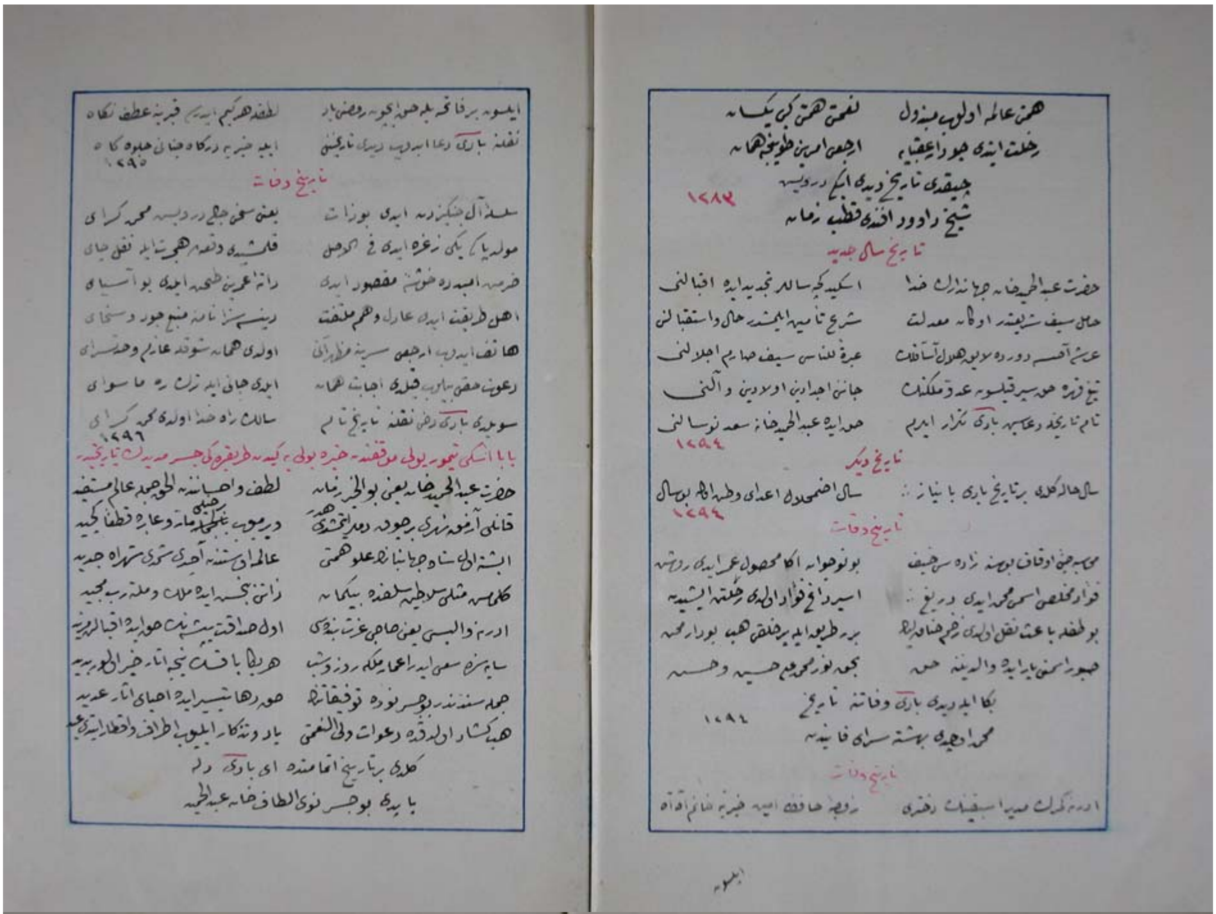
تاریخ تلغرافخانه قرقکلیسا

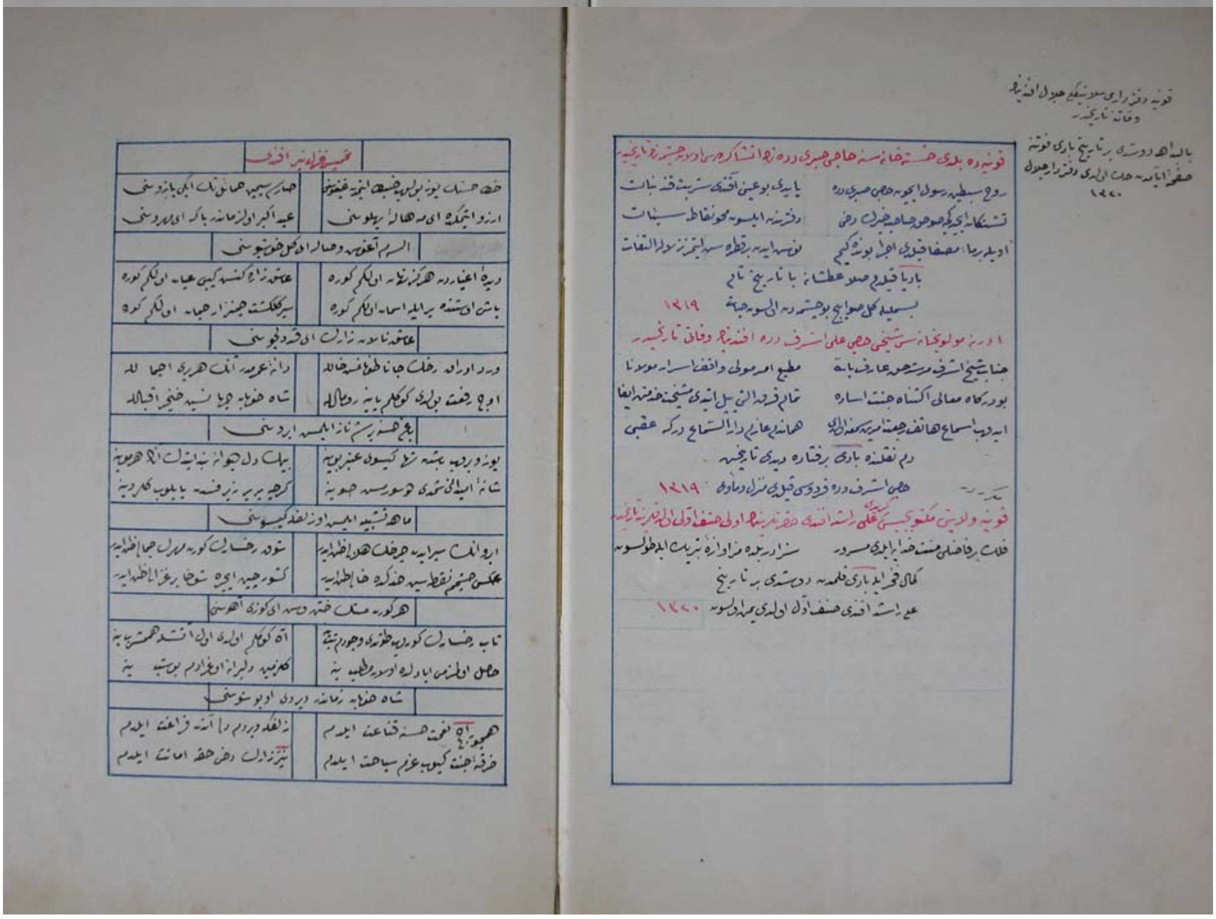
شهنشاه معدلت جاه ظل الله دوربخان — که مجین بلود عبد العزیز خان فلك پایه
خصوصیله بلادوره یا قیلدقده دراحیا — بوعنوانه ایرشده کرکده تا کوییه سیحایه
تلغرافخانه فیلوب سهل اموره چاچارات — برای کفتکو جانه ویردی هانکم جسم موتایه
موثیه ایلسون اوزبك عدالتده — همایه غالب اولسون راه استبلوم اعدایه
بوبده خاب ایکن بوکرمدن ایله هتنه — وزیر صادق خورشید پاشاکه هماسایه

مقلم تلغرافخانه کلدی بر تاریخ دیده رایج
قید در دل آغاه دل ویرلده قرقکلیسا

ای شه اقلیم دل شهنکر دیا هوسی

تخمیس غزل دیکر

غنچه بجار در جانا باشکوه ال فسی — کل بوبکلشن گاه امیده حلال دعوا کسی
ایلرسن ساکر سرو یار خرام ایتمکده بسی — قامتکده ای سهی قد برنهال تازه رسی
ابرو انکده هو محراب فدالی نو هوسی

خاکپای عدلنه جوید اوسلسه جوهر دل — استانکده همه اراماه کوی دل
تحفه او اولسون سقایل جاندر بلوه دل — ای حسنم شوقکله رو تندر بوکونهر ره دل
درکوکلمده کسلز صوت مانند جرس

جبهه پاکل زهر ایینه علمنا — لمعه بخشه خانه وراثه دلده ستی
سرفراز حسب حسنا فرعیس دما — نازنینا مهجبینا شیوه کارا دلبرا
حسنه وانکده غذاه رمع عاشقه هر نفس

دام زلفکده و تخلیص دل ارعسیر — دانه خالک ایکوه اول دام اولمشده اسیر
قتدل کوزیم هلال آسا قالور بدریسیر — لبلرینه لذت قند نبات اولمز نظیر
لعشا رخرل جانا بری از خار وخس

زلف رعبرل بوتبه بادی اولوبه نقطه — باشدی زنی دل هواه اوجلا نقطه
شرب جوب لبك کاذ بقاف نقطه — شمع حسن رخ پروانه کیبی با نقطه
یراجیه نیز طولانه نزلی مانند مکس

تخمیس غزل ثارثه انه

ذاته موضوعه اولوبه ذاته کریمك دعوتی — حضرته تشریفه ایلك جواه رب العزتی
سبر قبلك شوقیله اسرار وحدانیتی — ای شهنشاه اسم بولدل علو قمتی
لیله معراجده کوردل سراه وحدتی

ای نظرگاه دوعالم وی حبیبه کبریا — رتبه اولده جبهه پاکنده انوار خدا
امتك تحته لوا الحمدك ایدر التجا — اتش به درکه عدلك بتر عزت اکا
بولده جبریل استانك کیبی بابه حاجتی

بجرالك یداد اشجار خامه پرورده — بیکده بر اوصافن یازمانه عاجز اولمز ستحقه
بیده لخلوه ایمشده ذاتی رب الفلق — عارضك كلزارنه بكزرمه اول جوجعه
کوریسه ادم دارك وصفنا شیوه رباجهه حسنی

سویده لطیقه قلیقه الفاظ نزل — نور ایمانده رخ زرانه روه انورك
وحصفنی کوسه ایشه تلخ دا دور دماغی کرك — بوحولوته شبهه سز ذاتده یوقده کورك
وارای اخذ ایمسه لعل لبنده لذتی

رحمته قیل یاجمه لطفه ایته هذا عشقه — جه یال سرور ال عبانك عشقه
اوده ابکی واسامله خوالعطانه عشقه — یارسوله اسه شاه کر بونه عشقه
ایلمه محروم شفاعتده بو عجز زدلی

نابی افندی رحمة الله دان یا سل الحهانده بستی

ن ایدالی دلی کاشکی اول نوجوان — کوزی کوکل ملکنه آنده یاتور بیجه لاان
ن اله ایوشم لوجه کوشه اه وفغانه — غنچه کبی اچیلوب سویلسه جوبه بلبل ان
ن اله ادیار صحبتی عاشقکله روانه
بودل مخزونی یا ایتیمه شادم آن
ن امه بغتولوب جانه دلی اولشدك — ایدرلیسم تونیا عینه خالك رهك
ن ام د دعالمده بو بهاو محب ایلك — لعلرلیم روزشب بای کبی درکهك
ن ام د ردنده بر ایله اول مهك
اوج علوی حیقار آهد واهم هرآن

ن لده اولده یوراك یا له کبی داغدار — اتشه عشقه ایده اکلمه دلده قرار
ن اده سوال ایلمه جسم ابا عمر دوار — ابلیه تشریف تك قلبی نور نگار
ن اره یاقوبه بال و پر عشقه پروانه وار
شمع رخ دلبرك بنده سیر ایمه دزان
ن اسی بیلو طبعی اول یکم حسنك — دوشده بکیبری لیقه عاده تیده اتشك
ن ازد کلوه نده ایته بکر اول سرکشك — هیچ سنا وریه کوکل فانده بونا لشك
ن ازد دره روز شب عادتی اول مهوشك
نازونیاز ایت دیو عاشقه ایلك کره هم ان
ن ادم اولوبده دیمز جوربی آز ایلسم — نیته کوبل ایده عرض مجاز ایلسم
ن ام هر مایوس طول ودراز ایلسم — هر لیلك ایله آن محرم راز ایلسم
ن ام هر بازده بار عرضه نیاز ایلسم
حالم رحم ایمز اول بت شیریه زبان
ن اکسی آلوبلسرکی بزمده اغیار ایکه — برغملی عاشقك اسیر امکدار ایکه
ن اب ز رآستا یوزه زرد اجله اغلار ایکه — شوقده کام المغه حق رخی وار ایکه
ن اب زولك ابحوبه نشنه بیمار ایکه
بانه اچوبه ابد عرضه باده لی بیرم غ آن
ن ال اولم دیو ایلك وصله جانانه تا — دلده که اندیشه لی تزلك ایده کوراوتو
ن اغم ابسه دهرده نائل زوده وصفا — جکرغم عالمی بو بزعبرت سطا
ن اغم اولمیه سن زخی محلسه کل زاهدا
ایلمه لم صحبتی قالمیه دلده لیم ان
ن از ایدالك کوکل ملکنه ای یار بیل — اولده دل اوملکه زهی پادشه مستقل

ن ام لـ ربك ایده طولده جلوه فی الاصل — ایلدی انجلم دل خانه سن مضمحل
ن ام لـ ی ذکر ایتسه یا قسمیه قرشو دل
سرمثال ایتدی یوسیه من اخفه ن ش ان
ن ال واقعانه رحم قیل ای نامرد — دردو الم غصه غم درت طرفم قبلدی سد
ن اش ن غم کوره بکوبه اولمده دله اشه — دوالده غمه لشکره فلك دله سر یعد
ن اش ن ی اورکه چیقار کردب غمده مدد
کشته خبر اولدی یر وریلا حضرام ان
ن ال وصل اوجه امیدی ایله سنقل — کوبکی دورانه ایده بودل نامستقل
ن ام ابجوبه اولمه جوارینه آنه منفصل — یکوشرده یاحلولوب روزشبی منفصل
ن ام ایله اول دلبرك کوبنی بکدر بودل
دورکن روز شب سنمو یا قد دم ان
ن امرکبی الجیس اولمه جرلانه حقه — جیفیه خاتم کبی شهرته وشانه حقه
ن ام د سی اوجه دیدرسکده لسانه حقه — نابحل کیمسه آخم دهانه حقه
ن ام د ده ویده دیو ستر انه حقه
غزایده و به یا به ایلیه شاید زیان
ن اد جنته کیوب دور لرها مونی — سونه مرغ ایلدم افسیمونی
ن ای ز به ایتدم کوکل آه دیکر کونی — نیله یم شده به طالع وارونی
ن ای ز نم ایلمز بو دل محزونی
رحمی لیلا ایکوبه ایدرم غم ییان
ن ادل مثانه یار ایسه کوکلمه کچیه — حکره شهادت ایدر اکرده فلو کفه
ن اب ی باب ایلیوب جانه قربانه ایده — بولمه دیده که یار بادی دیدی اشته به

نابی ایدر وار ایسه عرضه باریه اهل سخن
عرضه ایده کورسه دهن جانه و دل فرد هرکان

فقرات دائره سیدکه یانده سویلنه

بابك ره رقیبوك ای شه عالیجناب   هب اکلمشوب در بای وکدا شیخ وشاب
یاسه و برد بانولکه جانم قربانه اولم   بورکمی قانی ایله کباب و سه راب
یارسه رفدرشته رخدیکه میوه سی   ژاله اشکم ایله بولدی هنوز آب وتاب
یاشادکنم لونسه من مجلس شوقکده کیم   لطفنه شادایت دلی ایلر غمده یاب
یابه کبی دشمنه کوزلری مسدوداوله   کوریه دیدایکی اولیه حسنه م ضی آب
یاحیره کوردی آنکه یانه طاقتلیغم   آلفکی اسزیم اوریکه همچو رك آب
یالرقبایه ایدر دور قیوکدن بنی   خلقه وسه ای شه اکا ایتمه یم ارح واب
یاقدت روانه کا در ودرخلا ومیدم   ژاله جا جر کوزلرم بولکه همچو یه لنك اب
یالك لی لبدرك ایله کوکل تشنه سی   ایتدی بلدن شها استم اوله بله لك اب
یالك سه عشقکم ایله بن برمراد   جوریکه بوبنده من ایله لکلك انه تح اب
یاغنه ایله دلی ای مه نا ور بانه   بونکی کورسوه کوزم نانیلی فوایت نه آب
یاعدنه زمانه اولمه جشم لطفك واه   کیم آرهبانه ایلمن اتم یدآب
یاذی کلور اوبکه حوفته کل رهلك اماریغ
آتشه جسنك ایدر جکربه آتك لكباب

آتی الذکر دائره شاهیه کراه مجوده دائره مشهوره سی احمد بن پنه سرآیته تنبیه یاجشته

یاده لکویه بن برکز اوشربه آرآی   راضی ایلم جوربنه اولسه اکربیل لك مای
یاك ایدر مقدمی مجلسه بخشه ضیای   رفع ظلوم ایتمکه برکیمه اولمطلوع آی
یاك لوب عاشقك منزلینی قیلدر جای   ایتمه من کوسه نوری دیده لره روشن لك آی

یی ٖاره

یاره لبه رکوکلمك دردله جانی   نیزه مثکانك اولدلیه طالبی
یان سه ودیاشوریار سوزیته حسبی   نبروی طالع ایدالی سم آنك جالبی
یان سه دب اولمهیا خنجر تیزکبی   ایلسم اغیار بنك سینه سینی هیچ ونای

یانه بوطوریك شرط حسنکی اضماره   نفصی ارات ایدریوضه کراقدرده
یان وب اکا آغلیانه عاشه دیدرده   ن ورجالك حقه ذکره اغیارده
یان وبدب ای مه رقا قاجمه بوغمزاره   آتشه هجرانه یانمه کورمه روآی

یازهدا دبیچاره به طالعی معکوس اوله   وادی حیرتده باشیه اوره جاغ حوله
یاآوه ه من دهراکاجاره ننه برجوله   وصلنه دولتك کیم اره حقده بوله
یاآور اولوری اکر لطف خدا برقوله   بریله محتاج ایکیه دهره اولور یادسه آه

یالبه اتبعه بیسه آجبه دل طوبرشور یولسو   سه وقله بوزسور مکه یانه مانند جو
یاسه دوکر کوزلرم روز وشب ای ماه رو   سه مدی سلاشرح ایده م حال دل روبرو
یاسه دوشوب دیده ده رویك ایده آرزو   قدرتم کوسه بوزکلکلره شبنم ربه آی

یاراب مقصد کرانه جانه کرك ارتباط   بآب توکلده درسوده وسرور ونشاط
یابرایکی نظره ده ایدابیلك انحطاط   بآعث تفریحدا هواستنیده اختلاط
یابر تجبیده ره عشق ایسلك بر رباط   قافلهٔ اهل عشق ایله کریانه سن رآی

یاپلك اکرکلکلی کوریه ایا ز خطار   رخنهٔ مثکانلرك بربراولور آشکار

یاسی به زلفك هر تیر برتار مار   رسم علم کوزلرك قاشلر ایله ذوالفقار
یاسی رافزانه سه سنده اوقامه کوزکورلر   قتنه اجوبه عاشقه یا نمزکرك اوده وی آی

یاسه طره که یوزه و یردب ای افتاب   یوریده وفایلددی وجهکی همچو سحاب
یاجی وزینه ایلدك جتله سته حجاب   یانظراهل دله ایدوبه اجتناب
یاجی دب دکاکلدرك کوسه یوزه قیلدك نقاب   منزل عقربیده یا منخسف اولمه دی آی

یاره قول اجه اجوبه بانکره فاعلونه   رخصتی بکلرز جان فزره غافلونه
یارد بنی طالعك جلبه ده نافابلونه   راهنه جانه ویرمکه نفسزده کافلونه
یارد لری اکر سینه مزه قاتلونه   تهماته اول رقا لطفنه قیلسونه سن آی

یا ربیلور غیری به میلمه تانبلکم ::   زلفه ویردم دل طوتمدی کاذبلکم ::
یازی ه بن دفتره دولبره راغبلکم   زبینیه کوکلمك لطفنه جا لبلکم ::
یازی منده کبی یانغه طالبلکم   ای قلم عرضه ایت اکر دلبراوله هرآی

یانله بو شعله بوشوقله طولدی حجره   مشعل حکمتی بو آینه می یارلیانه
یاجی هر ودخورشیدی هرطرفه شوده دارانه   ملك دل عاشقی نورله روسه قیلدنه
یاجی هر درخشنده می دهره ضیا بخشه اوده   طلعت رویك میده عالم ویره پول آی

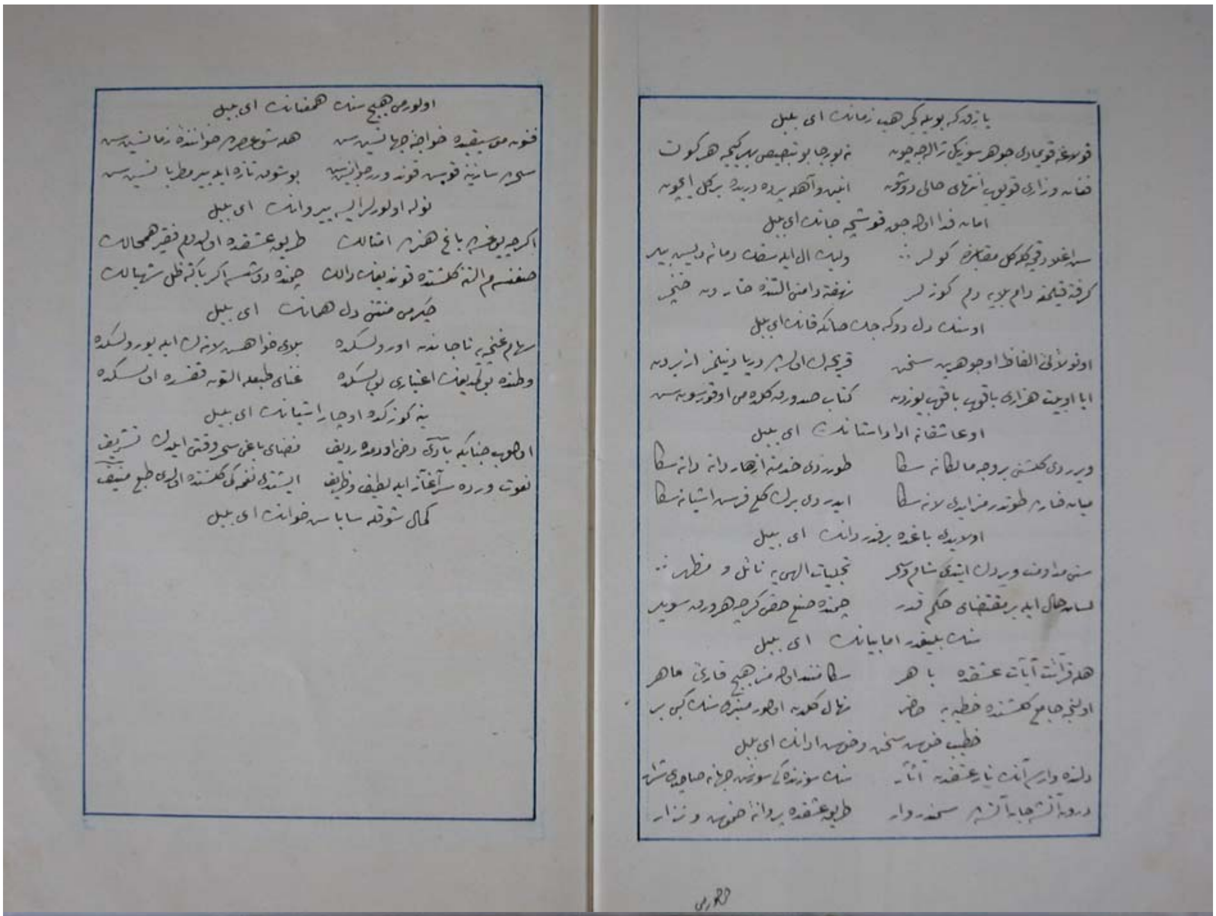
یادایه وب عاشقه رخك شوده دل آطرایه   لیك آنی بیلمیه بیهوده افطارایدر
یالدج ی قیا اوسونه یورکی نه کارایه   لوجه ایتسه دلیل دعوی تکرارایدر

یالدج ایه دیه مه عشق کوسه بوزبه ابکارایه   ایدرایده اولمجنی عاقل ایسه ذره ه آی

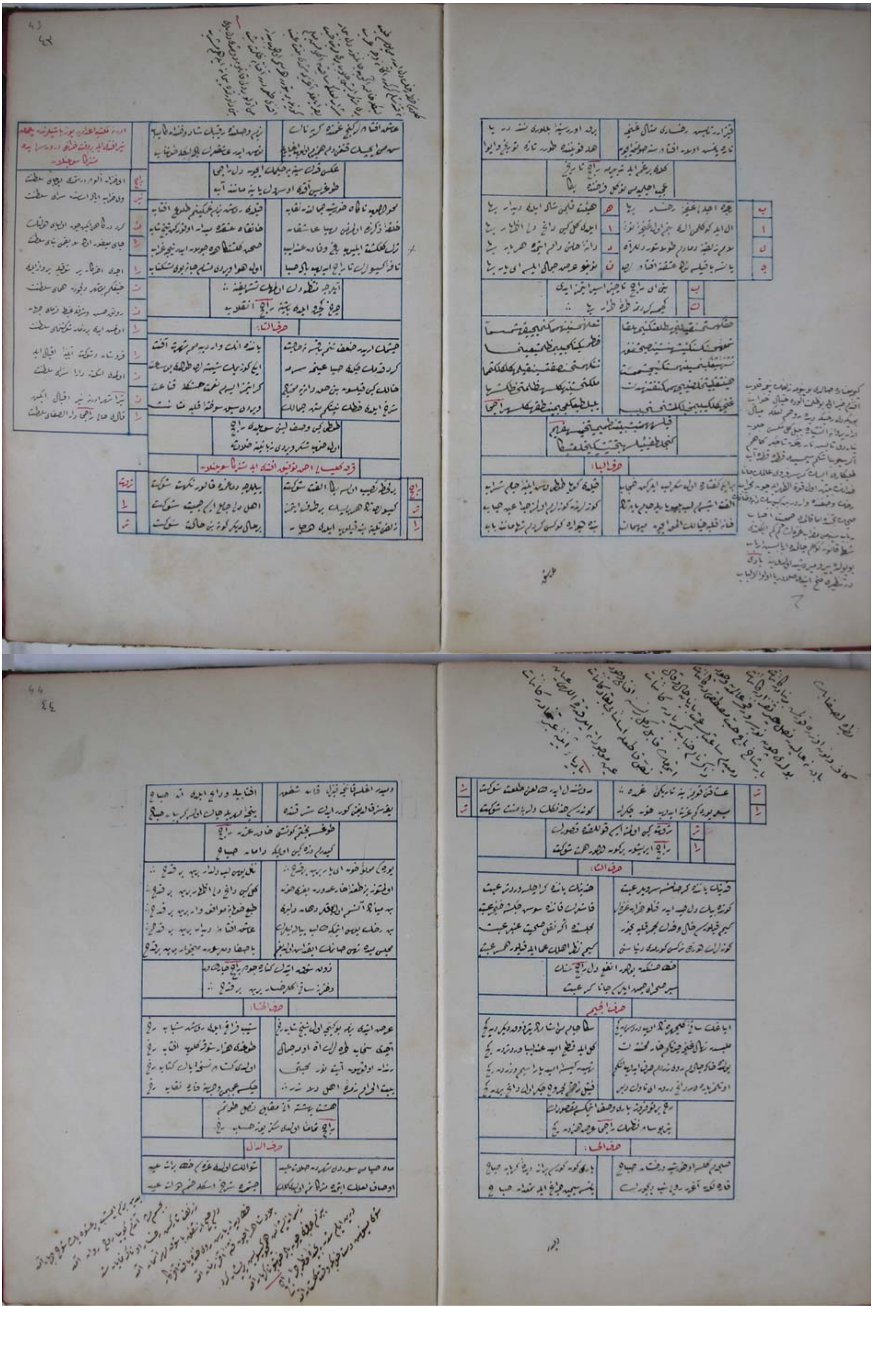
یاپدی یاقشیدی ربادی دفن ظلبه نه   رخصت تغیم آرآرسته حضوره مکر
یاره نبیشه یه ایتمکه عرضه اش   رشتهٔ نظمه کبی لولولر دیزر
یاره ایدر اهل عشق طوسیوب عرضه هنر   نوبت عرضه هنر سنده مرشاهیه لك آی

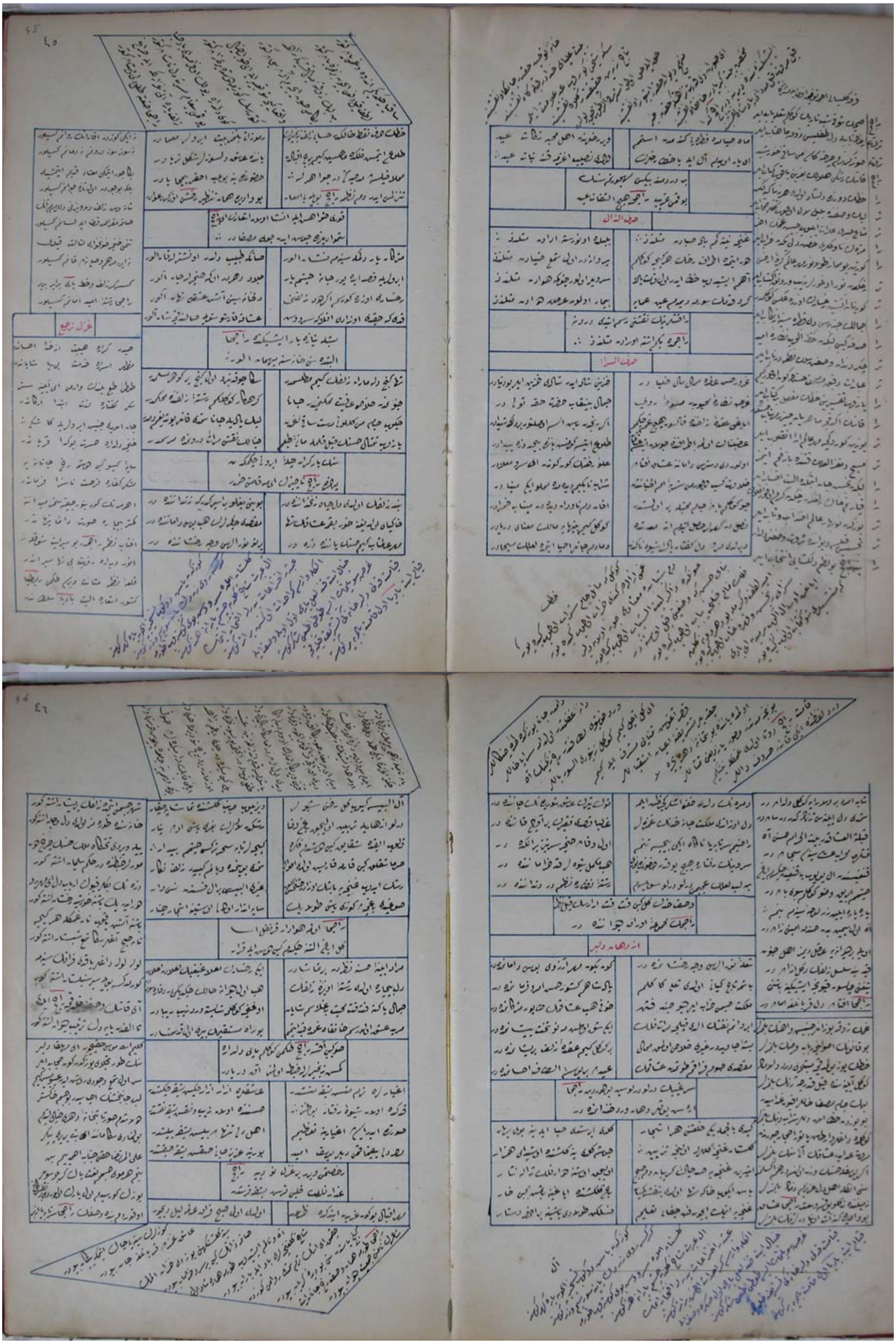
ای سیه ی کاسه بوجا نسوزیلم اقراده   ملکته سینه م اولور ایدی بریاز اهیزاده
تکالی سارام علولنه بری ناراشتیاقه   بوره اوراد زبانم نالی بیلم التواده
الفراقه والفراقه والفراقه والفراقه
باشلك الوب کوسه کبی عزم ایدك ای رفقا   شرده قفقن سایه یکتیم م کرکده النجلا
حسبحال اوطوری ر بو بیت اوزنجه بلا   حسرتا واقرقا واحسرتا واقرقا
الفراقه والفراقه والفراقه والفراقه
ای مدد یاندیم مدد یا رب مددیاهو مددر   فالدی جسم مدد یاخالق فرد واحد
یاغیاث المستغیثیه الغیاث والمدد   عزم ایده جانانه دکل از جسم جانم ببرود
الفراقه والفراقه والفراقه والفراقه
سه سوتنه ایده وب تشریف خنه له اولشا   رحیمه قانه اغلوسوه دردك ایله یاچ کدا
یارکار اولسوه اکا باری بوبیت عجفا   الوداع والوداع والوداع والوداع
الفراقه والفراقه والفراقه والفراقه

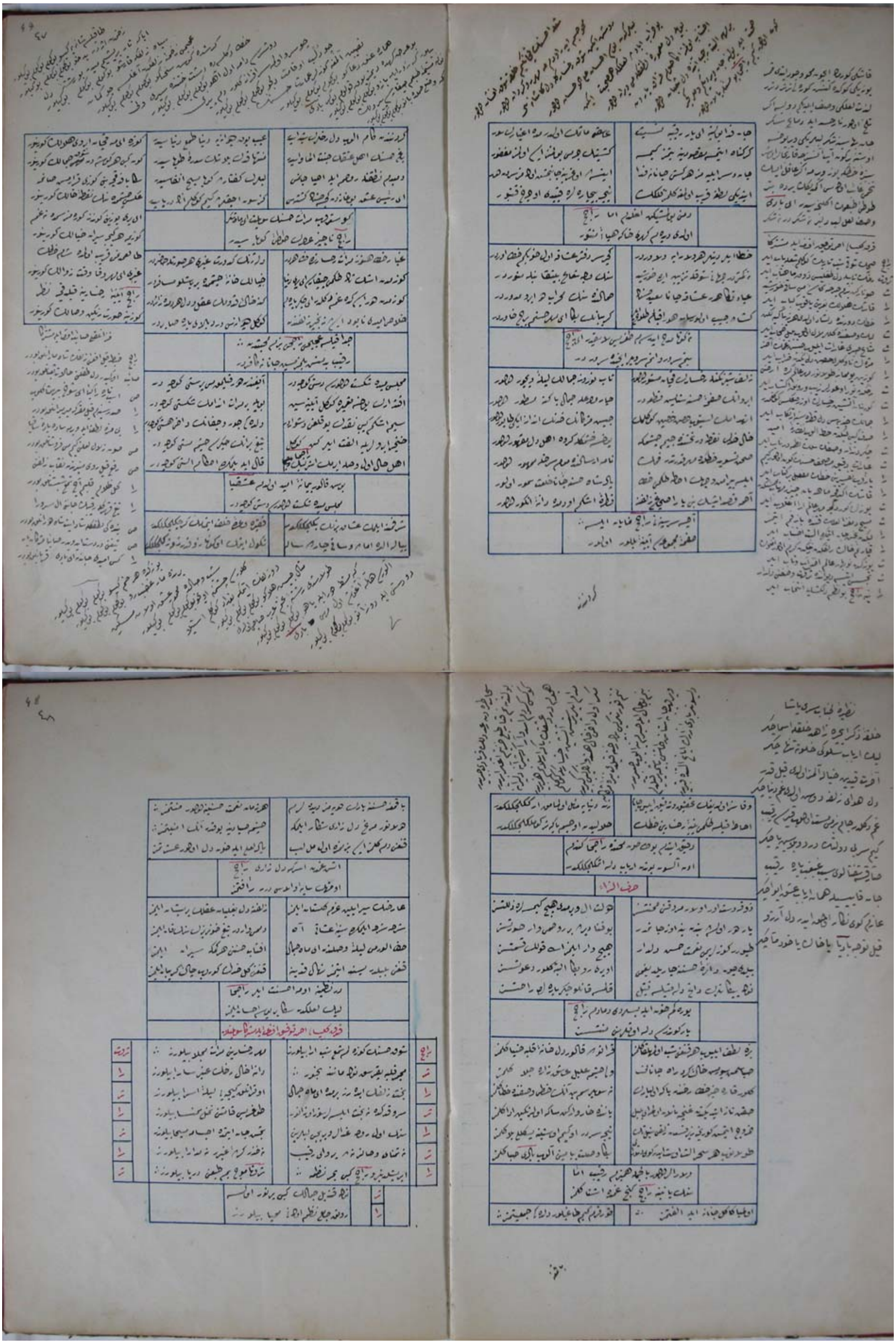
کنارغنچه ر اکیه مکانك ای بلبل   نه شکایتی قویز لسانك ای بلبل
قدیم مالکیسك گلستانك ای بلبل   نه رخنه بوآه وفغانك ای بلبل

حرف السين

دل ویرنیه ای هیچ بیلور سلامات قیس
سرخ غم طوتمزدی سوز بوسر سوقیه در
بیلدم هستک تن الهنود دل چوانه
سوز کبی هدغ دلوس فویه بیرادم بنم

ایلدم فکرم اوسودار رهامانه قیس
اولسه زلفیه کوکلم بستلو مانند قیس
کزدم اقلیم جنون جابجا مانند قیس
کوه محنت اوجا اسکنه بکامانند قیس

کوکلمی ویردم خلاص دردایچون بیدلره
لیک دلده دلرحستم راجی امانه قیس

کوزلرنه اولدی قطعا اوبایل دادرس
لرزه ماکی اولدر یورک الرم ضبالی الیتن
نای کبی بغربن سوزاقی سوزاقی ایدک
تاب رخسارنه کرچه دانه خالک کورنه

ای کوکل سن افغان انده نشئه ایله کس
هاه اوردم چالینور دیر لحنده جرس
مجلسده اولمه بر لحظه یارک همنفس
هانه یر کیمی سکرابده قونشده مکس

وصف لعل یاره هیچ دو شرد لنه راجیا
غالب نوسه سن هزار اینک لوهوس

حرف الشين

قسک دوزده جوقدرینه سین داغداغ جسم
فقط اولوبه رخ بلم حرج جانا خطا ایز
کوکل سرش سکا اوش هبا ته حیث رام اولمسه
هیچ قبه ایمسه هونیه و دپلک و طراما

هیچه نعنوی ملک جنون اخشیار جسم
یارنه اوصاف حسنک کلک نشه درکنار جسم
کورنیه دانه خالک دام زلفنه قرار جسم
هیچ اکلمسه مقدم ابر زلفک تار تار جسم

بریت نعو کوکلم زلف دلبرده هاو سیلک
سکانه لیرای بای قوقطه ردنه قاز جسم

حرف الصاد نقش بوده

5

49

انديار عشقه اشتراکه بیوه غرصه
اشتراع قبله انعیدوم بیه غرصه
واصل دنیا به بال حضرت اعدر
خانقاه عشقده اچیه ذکر اجده غرصه
ما سوا بردن ایدید انابه کونده در
بوسی بوخته به افسریم غرصه
لامه قلبی موقوف ملجئه الیعال انبه
ذکرنه اسما حقیقی الی ای بیبه غرصه
سب ناس انجکه الحمد موالیدی بوزیده
صعو دنیا بر راجی فانی بید عرصه

ای پادشاه لطف وجنابیده سکا مخصوص
اوله یارک حسبه جور هرجرع نسیه
یانه سنک ذره دکل زوال زمانه
ای داده سن ای شاه عشقه یاه هر عالم

تخفیفه سکا مخصوص وسزینه سکا مخصوص
هر دره اولمسه اوجه الله سکا مخصوص
ای سلطان جهان شاه بیچاشه سکا مخصوص
دنیا وعقبا سخاوتنده سکا مخصوص

ای شفیع محشر اوماز اصانکم راجی
حیوه روزدنیاده شفاعته سکا مخصوص

هیجرکه لیلا اکور جلاده غرصه
فنارکه ماه کرده تماشاده غرصه
جبه پرتو فروز لمعه تکمه سنک
زلفه شاه اقلیم عالم اراده غرصه
بعد سیاره هالک ندیارده غاله
هر کیجه افلاکده سیرتاره غرصه
هوسنه ایله اسرار دل ابر عیانه
رخلرکه سیرناک مجلاده غرصه
صحبتده کوکلی الیا قیل ای دیع درونه
زلفه جانکه اعی زیسی روغرصه
کرانکه بیوم جبه اولمدیروا اشنمه
غنچکده جام جلوه مصفاده غرصه
واصل ایله دواسیک اولقدر شرح
زور ده ایله قلبی نقش دیارده غرصه
جنبه شود جهانه نظر ایر محال
هرونکه تماشاه هوا ارده غرصه
طرزیس طرباک قال حقیوان نازنیه
یال هشکده سنک قرطبی اعلاده غرصه
مصحف سیاره دیه واقفه اولقدر جهانه
راجی اراطاه داده دیارده غرصه
راجی وصف جمالی یارک اکمال ایتمده
نظر نکمیله نظر دنیاده غرصه

حرف الضاد

رخلرکده وصف خط عنبراب دیغرصه
مردم چشم سواد خطک تعلیمیده
دوستده کورسم دیوی کندم بوداردم واقف
شوقله هر شب تماشای جمالکده شرحل

یاد در البته اغیاره مداراده غرصه
مصحف ذی لوح حسنه سواداده غرصه
وصلک معناسیده تعبیر دفع ده غرصه
شعلده وتیجرانه مجلس اداده غرصه

وصف دانه خلک کوکلنده راجی اقرن
روشه ایتمکده کوکل قنه بلی کوزنده دهن
جانانه ای نشکیجه عزم قرده کعب ده غرصه
اوله جانا معارضه بک الحقا غرصه

حرف الطاء

کلله روی یاری سیرله جنزار اینه دهه
بوغکده هیچ سر هوای سولتده اش
ده لب الماز اکیمه مسه جمالکنه نصیب
ایکی اوچ بیده کوکل بکر بیارم وصلک

اهل عشقه کشته کلشنه اهل ارادانیه دهه
هوسه اریستیه بوتج لوغی داراینه دهه
برمفصل شرحی ایرایه معاسیه ظلمارینانت
درسه سطرنامه بازنیه رطلو باعتدارینه دهه

کرچه رشته رحی یاره قویله تنل کهده
شهنا وصل ایده راجی کوکلم اعداد اینه دهه

حرف الظاء

ناله دل ایراکی شونده دوغ شرده خفف
قاکرده سینه کرده کوزیم مرده خالک کبراه
قنه لعلک ایده هر صحبت اوسه طوطیه
شوقده آل کل رخسارک ایده کوکلمه شاک

وزده لر البته ایده لهرمنور ده خفف
کرچه بیماره کلور راحت بسترده خفف
کلزار آینه دولتنه شکرده خفف
بلبل عزمهر ایدر کل احرده خفف

نه دنیایه کوکل ویرنکه کلمز راجی
نیجه عمرنده اوکیم اتیده بارده خفف

حرف العين

الوداع ای نزهه درلحفت الوداع
الودا ای هاله اکوعدای زاکتمه یار
الودا ای دیع ده بزاده اوسوبار حسیه
الودا ای قسده عبه صراط مستقیم
الودا ای اعقیلم شب تاسحر تمتکرد
الوداع ای سحکمه هرتبا داوفتا

الودا ای ماه کوهر پاک طینته الوداع
دلده هرا ایر غمک عشه بعشه الوداع
بو تحسر قالده روز حشره البته الوداع
شده قوییه باتمه روز قیامت الوداع
دیده ده روازاوردی خوابه راحته الوداع
ده غیه عشقک بنم هیدلم نهابت الوداع

الودا ای آه وافغان ایلیمیه راجی بوکونه
قیلده هر بوزده سن حقامانه الوداع

حرف الغين

هده بدر اولمه رزیه حیوانی داغ
اسانه عیسه ولونشه ایلم هر کل
بربه بنفشه باقه بقور مجیق
ای سرو ایدکمه اغیه بوکونه غذام

ساقی پیاله ال الیه کل ایاغ ایاغ
تحشک ده رندمن اشله یونده یساغ
هریولده الله اله اولیه ده دل بر داغ
اولسون جنابه نرکس وکل ساکه کوز قولاغ

راجی اوشاه حسنه وادیه هیچ دل

مجانا ابیکا اشته بوغ بخرج فراغ

حرف الفاء

در نظمدیر الذه کورده ای سیمیه کف
در وندانی سیرانیکه اشک دیده س
عکس خطکه کورده قطره اشکم کوزدر
لطفیه اوطمازیه زاله عنبر و الوداك

قوشوده انجولرینا نحونده اخفایه حرف
دیزبلور رشته نرکا نازه صاف بصف
جهانه یرسحل ودیاهر یا قور سنک نجف
اولمده دنوده هسیارک اکرایک لرف

دارای حسنه راجی کبی عشقه کیتنور
هرکریده عشقک ایده سینه سی ایلیده دف

حرف القاف

خطه جیقبه کلیه کوزل جوده بشیانه ارده
قونیده الده شیم سحره ورد عروس
نازخفتاره ایرلرکه کلشنه عزم اینه اوسرو
فیلسیوغ نکهی جسم ضعیفم هیچ جانک
التفات ایده فیرارم جشم دا یاره
دیده ده قهر ایله آلدایدیکم اشک بنیم

خطه حسنیه نه قیلسم بیراحساره اورده
شیوه ارجهانرلک شاه دهنه اورده
اشک جشم جهده راهنکربانه اورده
حقیقه قطره سرخلک ارده قاتیه اردف
سیره جوده کورنه اجیلوه رخنه بیتانه ارده
باییشوه زنبل غم الوارده عربانه ارده

هفته بیرشیه اوطوزده بیرده لیلک
راجیا لدراء غنچه سقوداه اوله رده

مزانه رخنده نظر ایلدم کدرلک یوده
سعایتیه بنم دیرمن ای نادل دلبر
ای اتشک یره کی سوریکمی باده جلوه دل
طوز قوییده هیچ یارک اشلک جبنه

جانزکبی سوردم سن جانا جزک یونده
کوکلده حقه اشلیکزاده نذرک یونده
حیه غیره یوری حانه جبهره رلک یونده
ای یار حبا ثمرده سنکده ازلک یونده

51

حرف الكاف نعت نبوی

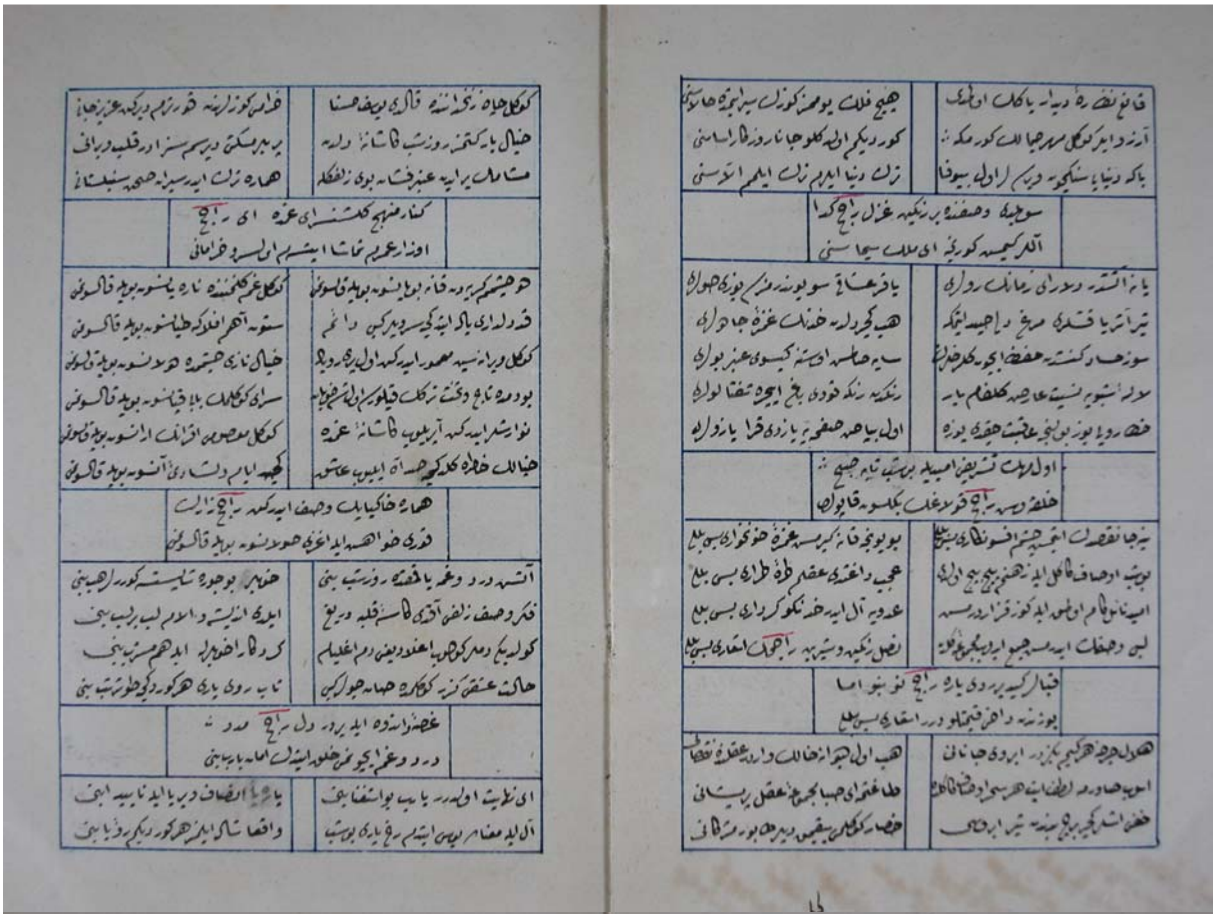
52

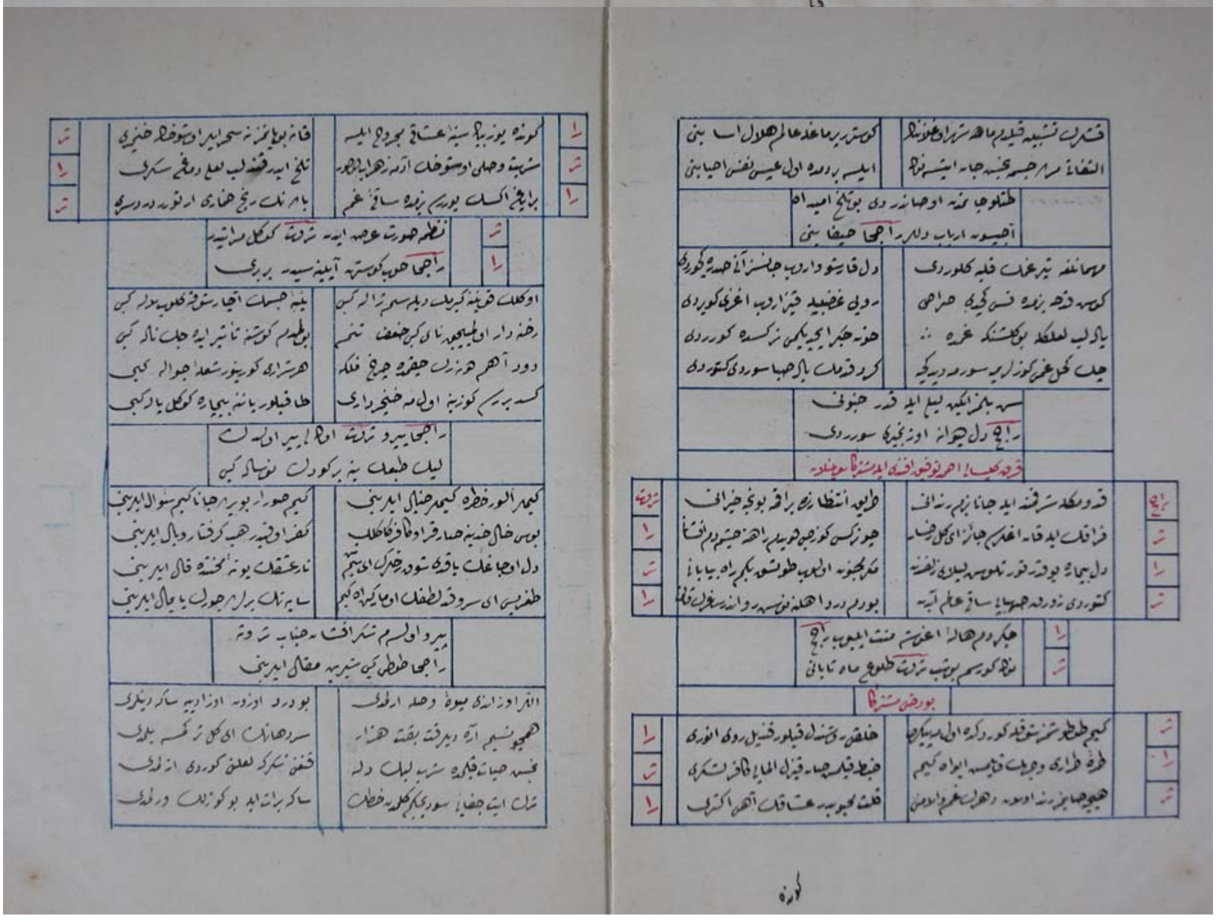
حرف الميم

حرف اللام

جلوه زلفک سرابک پرم سراپا یوزنیه — کوبا قورئی یوزک کعبهٔ علیا یوزنیه
باب قلم قدرتک صورتنه نقشک کوبا — عشق اولمه صفاماه شبه ایدا یوزنیه
مو بازی رخنه حسنه کورنمه نرکس — مبتلا قدیمه سروی کل حمرا یوزنیه
سن بوحسنه ظرافت ایله کورسیدک اکسا — لبلرک زوجه بقرزدن زلیخا یوزنیه

کوردم تاج کبی جانا نیچه اعشقه قورور
یا فرام ایله باخشه یا یوزنیه

رایج جفا ایدن قطع ایده جانه
زلفك هنوز جفاده اوزیلوب کسلدی

ای سیه سرزلفك طلوع ره سحرك	ول زینه بخفك شعشعه یاسه کهرك
کورینه خال وکل آینه هستکده	قالده عشقزیبك مردم چشم زلفك
سینه م قاش قوده بیزار قانجه	دمس دار صوریه ایچیه جوه جکرك
لبن ایلیه مجم آب زلال تشبیه	حقه انجمه بکر جوه براقم شکرك

خامه ز اججی کور قشربك وصفنده
قوه دن فعله الور سجز شوه الفرك

کوکل یاپوس یاره دوشدی زلفه اولدی مجنون — قومازلر ای نخته وارینه مجنونه مجذوبی
دل وحسنده حسابه کوردی کلره خط تسجیل — مکلف اولمیغی جوراك هیچ اولدی محبوبی
بجوه مبرم جبین یاد عزار شم ایله عاشقه — نکام الوده در بو کلستانده درد مرغوبی
شه بیلن ایکنه شرباز کوکلم عالم بیرك — زواله یوز طوتوبه بیر حسنده اولده مغلوبی

جکوب هر کرم وسرد دهری ای بادی ادیب اولمش
کر کربك دراح وسرداح شبه سزدر سن اولدی مقبولی

آجیلدی عروس سرو شفقده دواغنی — جوزدی کیجه قرا انلعنك دیزی باغنی
بحوایده جه نظرده سن یوزدی جرغنی — آجیه بردی نجوم کوزیده قیاغنی
کیردی رقیبه کوکله آل ایلیوب شرابه — طاشده صاقمز اول دل قالماوه ایاغنی
جانا رقیبی یاد ایدر ایکن جاغر بنی — آلنم کلبن حضایله یانکده جومغنی

عاشقه اوبدی بادی سقا وصلنه اوماه
سوبلدی اکر اولمشس اوله جاغنی

عاشقه اسایده بوده حبیب اجه کبی — یارده اونه قربه بوده رقیبه اجه کبی

ای دیده نبضه مواخوذ شربتی غم جکه کیم — وصل دلداره وساطت بوده طبیبا جه کبی
صلبا دلوب زلفیکه دلدادی بت صلوت کوشه — بشقه رحبوتن واراهل صلیبه اجه کبی
کرجه عزبنده بولنز بوی عنای وطنه — لیك مشکل بوده وطنه ایره عربیا جه کبی

بولمده سرجالنه کشف برنکیه طربه
کلشنه حسنکده بادی عنه لیب اجه کبی

دبرم یوز اغیاره ای مهر وسه مولرکبی — عاشقك عقلینه ریشا ایتم کیسولرکبی
استقامت صاحبه بو بازار درخبط ایتمه دلك — صکره قورتلمز بیقان الدن ترازولرکبی
طوغری بر تکمه آیله یا باده اتوی هیچو تیر — اکر بدر سر لوحه حسنه اولدی ابرولرکبی
بر هوا اوله کبوتر وسه قبار شربازی عشقه — بس یار خاکه بروازایت رستولرکبی
آتشه اولسك یار باجر منجه ایدرسه اثر — عاقل ایسك بیراك الی غنه کوزینه هولرکبی

باسه قوشوب زلف نکارینه کوکل طول ودراز
لیله یدا بلاسه چکه صبر ورکبی

شاه ابرو مهره

خال اوله کرجه سوسنی سنده سوندری — سلطانه ای کویزم سوده سنی سومیتدری
خوبانه دهراك اهل دل رحمی یوقمیه — اولمازمی وعده وصلینك شمی دهندری
سیاب وسه الرآوجه صفار الینده — التونده ایتمیله راو شمیه سندری
عشاقه شهیه غمزه جلاد دل الیقه — هردم شهادت ایتمه قانیو کهندری
مشتاقه حسنه دائم الهی مرفقه ایت — دور ایتمه کوزلرینه داوجه حسندری
قومیاری بنده سه دیه جاجاکی اتفه — عقلم طاغندی یاراك اونیسکودی بندری

باری جناب ماهری نظره نظم ایدر
سلك سطره هیچو برلی سخندری

شاه ابرو مهره

لغز

اول نه کیم جار اطرافی حصولی بر بوستانه	دردلو اشجار ایله ازهار ایلمیه انده بطانه
انك ایجنده ایکی قوا داغجو واکیم	بردر اما بیجه ایکی وجود اولمسه عیانه
هیچو قطع ایلمسه باشده ایکیسن بیله	بر بره اوستینه بیقشده هر زار بیکمانه
سنده کیم باقسه اما ایکی قواد واقع کوره	بر وجود اولدیغنی اثبات ایدر زنده هانه

بو لغز سرینی هر کیم فهم ایدر راجحا
هرزه کیده رمح برخرقا هنه وسته

معماست

بنام احمد

قرقنجی ذکر احمد ار کوره دیکر عوجه لیلیم	اسمم اکر زدن دیده اول دلبر عنابکا

بنام سلیمان

بو وره کاره ایل کیده سه عمان	سرخینه باغند کنار لیمان

بنام یوسف

کوکلم سنده سئوال ایدر الهم نام دلدار	درده یوفخ دحنو ایده سائلك سرل عیانه

بنام نظم

بنام قمبر

اسمن اکده هیا اهل قبور	قبری ای شنده کورنده سرنور

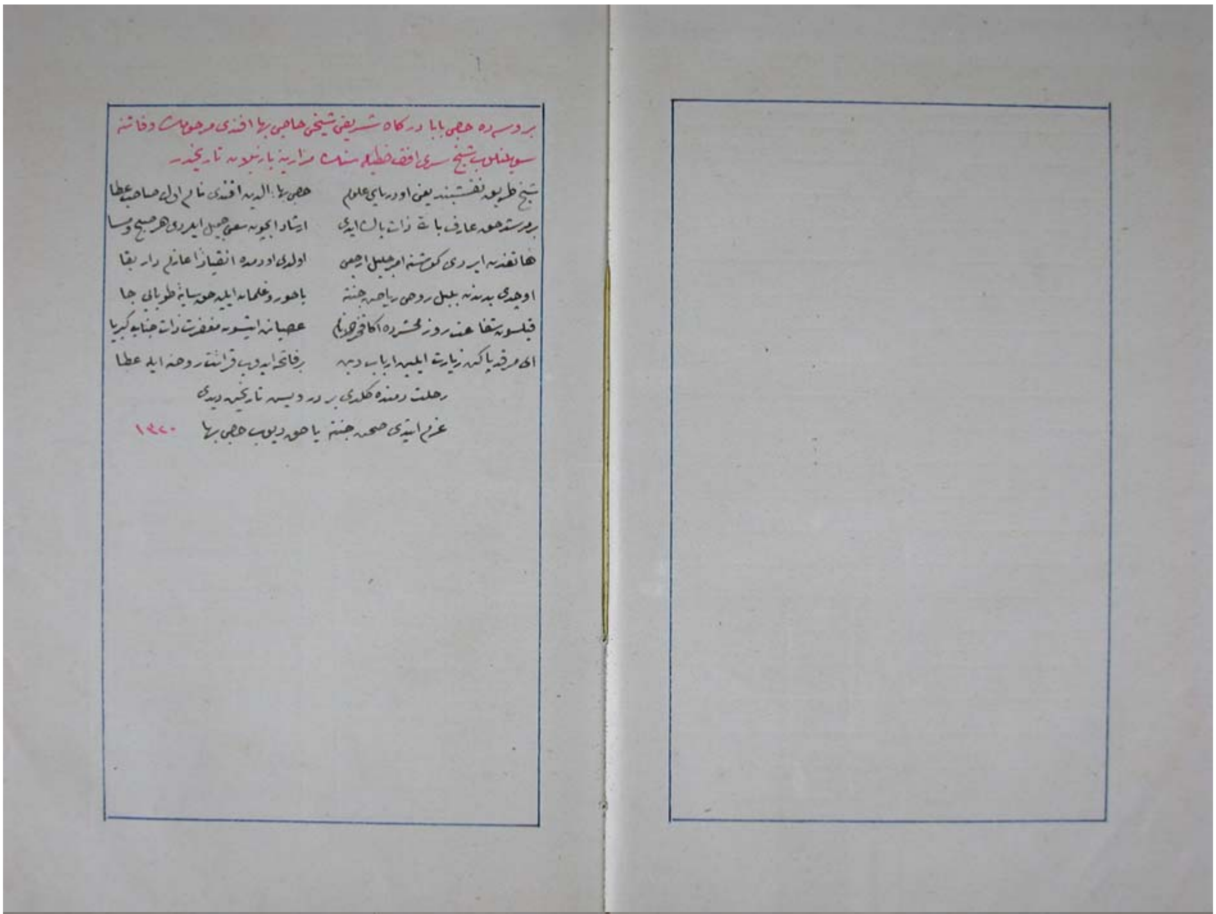
بنام فؤاد
لفظ فوقه العاده دن تنزیل اولنجقا لمه — سوکدی جیقدی کوکیه کوکلم یوشب باده دلم

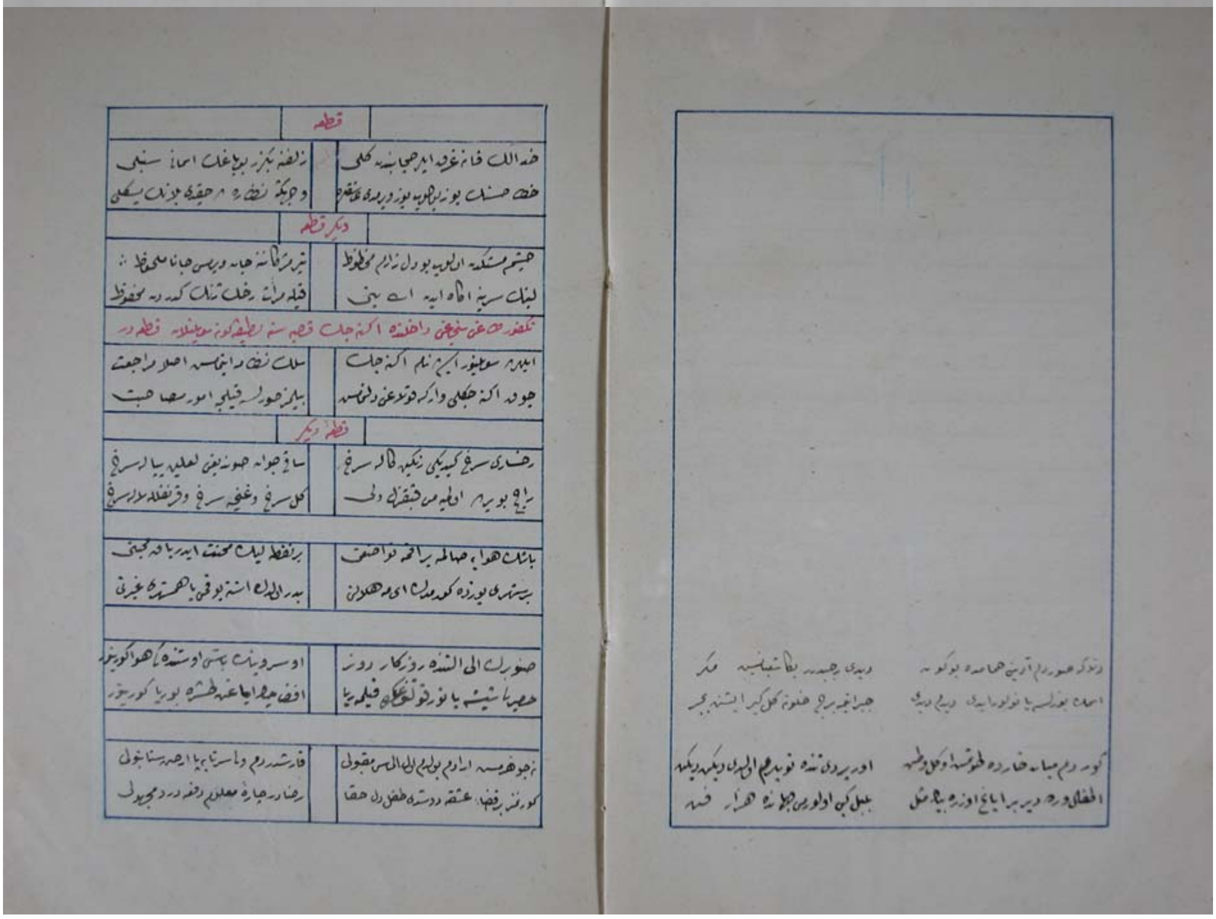
بنام فؤاد
ایکی یاره ایده جهبه فوردی کسم اوزیه سیه اتم — ولی کوکلمجه بر آلت یالویب دلداری الدانم

بنام منیر
بو غریبه حال تماشا ایدا اولدم نفقوبه — کرده میره آچلمسه ایا غنده التونه

بنام نظار
اسمن ایتم اصولیه سئوال — اغزینی یوزدی بکا اول حل آل

بنام نظم

مقطعات

ای پادشاه عالم محبوب کبریا — وی روز حشر دادرس جمله انبیا
روز جزاده شفیع اهل ذنوب سن
لطفکله یارلغه ای حبیب عطا

کوبلک طورنزم آتشکه مانند آفتاب — خال درونده اغلرم ای شاه چون سحاب
ای ور دیالک وار کیم ابشیکک زیارته
سورکیم هزار شوقله یوز چون آفتاب

خال درگه عشقه درگاه شفاعت — بخشه غلام روحیه اول جاه سعدت
سوردی کتوردی باد صبا کردیایینی
عیبه عطایه جکردینه تحل مغفرت

ای الغیاث جرخ ستمکردن الغیاث — آتشه قالدی لار منوردن الغیاث
جور و جفای قرده بنم طاقتم وار
محلول هم والله کوزلردن الغیاث

کرم القعقه سنه هجران یاره آه — اول داغ هجره مرهم وصلک بتر علاج
سرد القیه ایلیه ز دل تحمل آه
بخت [illegible] اولسه یاره لنور سودیکم زجاج

لعلک حبوز جان الرسته حبوح — ترسه شرابه نار بکم توبه نصوح
کل سوسه عندلیبه ای قلمی بدن
یک حسنگده عشقه زاده غدای روح

دور زهرای قامتنه آفتاب جرخ — زلفک فنا ظلمه ایو سنجا برج
وجبیلده [illegible] اولمش سنک نور کبریا

نز

آنک شعشع ذره سیدر آفتاب جرخ

ای ذوالعطا و ای کریم شاه عدل داد — لطفکله ایدنده ناچیزه بر مراد
بولسه رعایت عدلنه و حفظنه اولسه کم
اشجار فله ایچه ورده بحر مداد

خالک غداسی نشه آلتونه لذیذ — لعلک حصنن بازکلونه لذیذ
محبلده [illegible] شکر جلنک سرح
کوردی دماغ شربت و معجونه لذیذ

ای شاه پاک طینته و محبوب کردگار — وی آب لطف جمله مجرای حشر سار
راحی فنا کرفلک عنه لیبدر
هوای مدح کلشه حسنک ایدر هزار

بوراد برهانه مسافر بولنشونه — التیه نقل آدم حضر بولنشونه
آب و تراب و آتش عشق و هوا ایله
ترکیب ینه چهار عنصر بولنشونه

تشبیه روی یار قیلدی خضر و خالیس — اعراب ابرلر نقطه قوتیسه جمال بس
ایتزمش طوپیه طوطی کویه عصر اگر
آیینه طبع راحی شیرینه مقال بس

ای دو جهان شهر لطفیله سایه کسن — خال درگه ده باسه آجیه آفتاب درکشن
سیر جمالک ایجابه آفتابک شرع
کرمه کونینه لار جلافه ذره وسه

زاغده اوزکر کیمه اوله اشبو حال عرصه — خو اهتزام کیم اوله بید السماء واحد
هرقاشی طلمی وارینی بولنده دیده لر
نقطه اوسوزه البت اولورسه جهانه زحد

وجهکده کوردم ایکی سطر کرچه حفظ — خط خطه حفظ بازماسه اوسوسی غلط
بازورین طوق ایدر دم میانه
راه وصالک اولسه اگر خیزک وسط

قو ییوده ای کلک جوجب کرمدم دریغ — لبنی وصالی یاره حنوز ایرمدم دریغ
حماچیم رشک نقدیمن کونیده جان ایله
یولنده جانم ایله بنی وریدم دریغ

زاغده اوزکر یادش جرجیایه یوق — باطبه اوزکر یوز سورد جهان اشتباه یوله
سلک سیه شفیع اهل عصیانک جیپاکوف

عزه

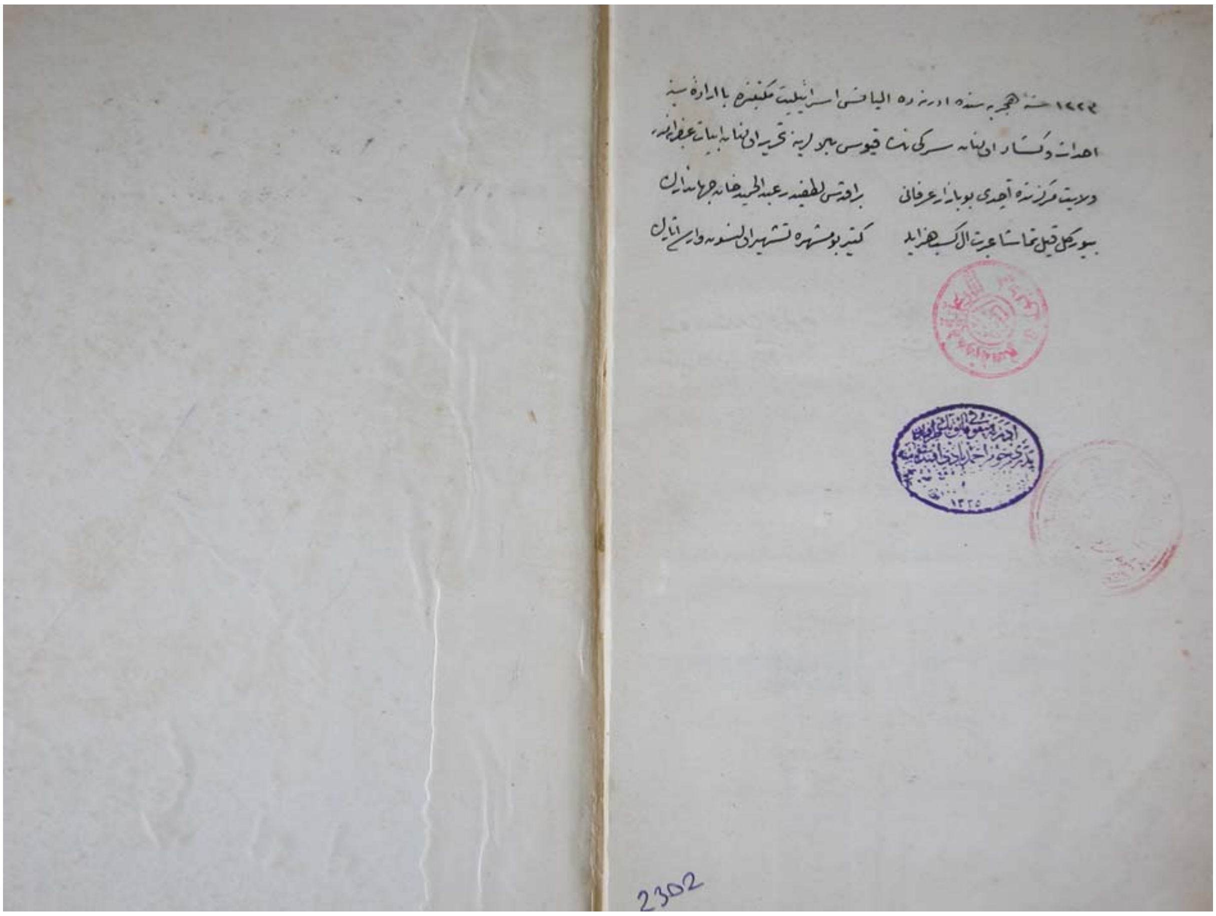
عنیده زحم ایله جلک طالباز بودنه

طوپیده جهانی لمعه نور نبوتک — روشندر انیله جملیا لر محبتک
ارامکاه و ملجا اهل ذنوب سن
روز جزاده تخته لوا عنایتک

ای شعله یاسه عالم وی نور حوب رو — بابینه هر کوه ایلیه مهر سر فرو
طوپیده جهانی شعله شمع عنایتک
طورمز طوف کعبه لک ایدر کبکلر آرزو

ای پادشاه عالم و پیغمبر اول — ایکی جهانی ایده حور سکر تخته
دنیایه جهانکه سایه حفظ نبوتک
عنقای عالم اولدیغنه بوقدر اشتباه

١٢٢٢ سنهٔ هجریه سنده ادرنه ده الیاسی اسرائیلیت مکتبنده باارادهٔ سنیه
احداث و کشاد اولنان سرکی نک قپوسی اوزرینه تحریر اولنان ابیات عفوانه
دولت مرکزده آچدی بو باب عرفانی   بزاده لطف عبد الحمید خان جهانبانک
بیوک قیل تماشا عبرت الکبرا ایله   گلیر بو شهره تشهیر اولنسه وار اثال

2302

KAYNAKÇA

Ağar, M. E. (1989): *Kāmūs-ı Türkī*, İstanbul: Enderun Kitabevi.

Akkuş, M.(1993): *Nef'ī Dīvānı*, Ankara: Akçağ Yayınları No: 51.

Aksoy, Ö. A. (1988): Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İstanbul: İnklāp.

Akyüz, K.- Süheyl, B. (1990): *Fuzūlī Dīvānı*, Ankara: Akçağ Yayınları No: 51.

Aydemir, Y. (2000): *Behiştī Dīvānı*, Ankara: Meb Yayınları No: 3298.

Beyzadeoğlu, S. A. (2003): *Durūb-ı Emsāl-i Osmaniye*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1. Baskı.

-------------------- (2004): Edirneli Ahmed Bādī Efendi, *Armağan*, Harvard Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri Medeniyetleri Bölümü.

Bilkan, A. F. (1997): *Nābī Dīvānı I-II* , İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1. Baskı.

Devellioğlu, F. (1997): *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 14. Baskı.

Ergin, M. (1980): *Kadı Burhaneddin Dīvānı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2224.

Gürgendereli, M. (2002): *Hasan Ziyā'ī Hayatı – Eserleri- Sanatı ve Divanı (İnceleme-Metin)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1. Baskı.

İpekten, H. (2004): *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergah Yayınları No: 152.

İsen, M – Kurnaz, C. (1990): *Şeyhī Dīvānı*, Ankara: Akçağ Yayınları No: 51.

Kanar, M. (1998): *Büyük Farsça Türkçe Sözlük*, İstanbul: Birim Yayıncılık.

Kürkçüoğlu, K. E. (1994): *Edebiyat Lügatı*, İstanbul: Enderun Kitabevi.

Onay, A. T. (2004): *EskiTürk Edebiyatında Mazmunlar*, İstanbul: MEB Yayınları, 2. Baskı.

Özdemir, H. (1996): *Adile Sultan Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, 1. Baskı

Pakalın, M. Z. (2004): *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I-II-III*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 16. Baskı.

Pala, İ. (1995): *Ansiklopedik Dīvān Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları, 3. Baskı.

------------ (2002): *Dīvān Edebiyatı*, İstanbul: LM Kitaplığı Yayın No:4.

Şükūn, Z. (1996): *Farsça-Türkçe Lūgat I-II-III*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2. Baskı.

Tarlan, A. N. (1992): *Necati Bey Dīvānı*, Ankara: Akçağ Yayınları No:51.

Timurtaş, F. K. (1994): Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul: Enderun Kitabevi.

Tökel, D. A. (2000): *Dīvān Şiirinde Mitolojik Unsurlar -Şahıslar Mitolojisi-,*Ankara: Akçağ Yayınları, 1. Baskı.

Yılmaz, M. (1992): *Edebiyatımızda İslāmī Kaynaklı Sözler-Ansiklopedik Sözlük-*, İstanbul: Enderun Kitabevi.

Zavotçu, G. (2006): *Dīvān Edebiyatı Kişiler Kişilikler Sözlüğü*, Ankara: Aydın Kitabevi, 1. Baskı.